

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

PROF-
TH
ETT
VEN

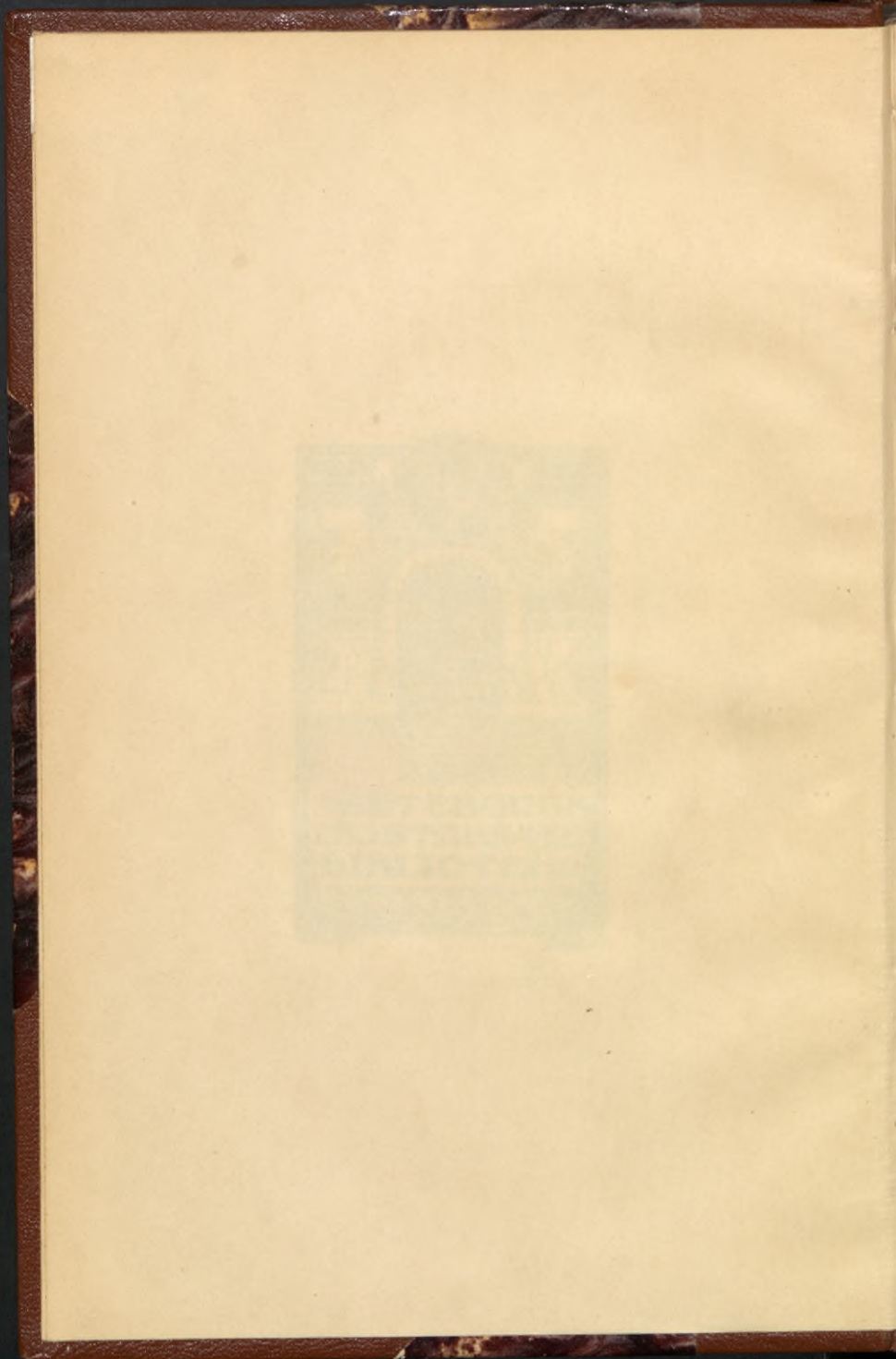

Litt.
Sv.

ABETMINNEN

DET GAMLA TABBERG

KADETTMINNEN

FRÅN

DET GAMLA CARLBERG

AF

"MURRE".

[= K. F. Pereswetoff - Morath]

NORRKÖPING

M. W. WALLBERGS FÖRLAG.

KADETTMINNEN

FRÅN

DET GAMLA CARLBERG

MURRE

Norrköping 1889, M. W. Wallberg & Co Boktryckeri.

MINNET

AF

CARL FREDRIK RIDDERSTAD

TILLEGNAS DESSÅ ANSPRÅKSLÖSA HÅGKOMSTER

FRÅN DET GAMLA CARLBERG

MED DJUP VÖRDNAD OCH OFÖRGÄTLIG TACKSAMHET

AF

FÖRFATTAREN.

MINNET

CARL FREDRIK RIDDERSTAD

TILLÖFNAD PÅSSA ANSPRÅKSÖSA HÄGKÖRSTEN

FRÅN DET CAMILLA CARLBERG

FRU RÅDE FÖRHAND DEN OMBUDTIG TAKSAMHET

FÖRFATTAREN

De anspråkslösa "minnen", hvilka härmed framläggas inför allmänheten och hvilka förut varit införda i en af våra större landsortstidningar, voro ursprungligen ämnade blott för den trängre krets en dylik tidning betingar och skrefvos helt och hållet med afseende härfpå. Men från flera håll uppmanad att låta dem få en vidsträcktare spridning, har författaren vågat hoppas, att det ej måtte anses alltför förmätet af honom att nu framlägga dessa reminiscenser från det *gamla* Carlberg och de sista kadetternas dagar. Skulle någon eller några, i första rummet bland författarens oförgätliga f. d. kadettkamrater, med öfverseende välvilja och måhända med något intresse vilja återupplifva gamla, mer eller mindre kära minnen, skulle det innerligt glädja författaren och vore han då rikt belönad för sin lätta och angenäma möda.

Författaren.

En utmärkt och ärofull föreläsning, hvilka ha med
föreläsningen varit afhördade och hvilka
helt varit intressanta i en af våra största
landshövdingars, som utmärkt föreläsning
hänföres till den följande tiden en
frisk och intressant berättelse om ett stort och stort
och stort föreläsning. Men den här till följande
är den som är en utmärkt föreläsning, har den
helt varit intressant och det är intressant att
hänföres till honom att han följande ha varit
om den som är en utmärkt föreläsning och de som följande
har följande. Det är intressant att se den som
med bland föreläsningens följande i den följande
som med föreläsningens följande och intressant med
något intressant till följande följande som eller
intressant till följande, till den följande följande
föreläsning och som har till följande följande
och följande följande.

Föreläsning

Ankomsten.

Det var en solljus, härlig majdag 186—. Carlbergs stolta slott glänste lik hela den öfriga naturen i nyfödd fågning, ty liksom skapelsen vid vårens ankomst pånyttfödd och föryngrad utgår ur skaparens hand, så utgick äfven hvarje vår Carlbergs slott ur kvartermästarens, naturligtvis med fästadt afseende på dessa begge väsens olika skapareförmåga. Liksom från de åldriga träden vårens och det återvaknande lifvets safter droppade ned på den späda, ljusgröna gräsmattan, så droppade äfven tjäran och stenkolsoljan från slottets tak ner i de förbigåendes hufvuden, uppfyllande luften med grufligt helsosamma, men äfven grufligt obehagliga dofter; liksom Floras unga barn ånyo reste sina späda stänglar mot skyn, så sträfvade äfven kvartermästarens stubbade och konstfärgade hårtestar i vädret och liksom verldsaltets upphofsman i tidens morgon efter slutadt arbete såg på *sitt* verk och "fann allt ganska godt", så såg äfven skaparen af Carlbergs nydanade härlighet på *sitt*, och fann det om möjligt ännu bättre.

Allt stod i sin skönaste fågning, popplarne nere vid kanalen speglade sig behagsjuka i de lösta böljor, båtarna vid bryggan ryckte glädtigt på sina kettingar, småfoglarna

i parken drillade kärleksvisor, mamsell Jonsson på värds-
huset hoppades på besök af *sina* vårfoglar, garnisonsoffi-
cerarne, och med glädje tänkte hvarje kadett på, att läs-
terminen var slut och att exercistiden med dess mödor och
besvär, men ock med dess friska, rörliga krigarlif var inne.

En förmiddag vid $\frac{1}{2}$ 10 tiden rullade en åkardroska
på det egendomliga och passionsfria sätt, som är eget för
åkardroskor och feta prestfruar på landet, in på Carlbergs
borggård och stannade vid logementstrappan, der en ung
man med den hvita mössan på nacken hoppade ur. En
kappsäck och en nattsäck följde deras ägare ur droskan,
kusken betalades och studenten stod nu ensam kvar på
trappan, ett rof för vexlande känslor och alldeles okunnig
om hvart han borde vända sig. Han var en 19 å 20
års yngling, hade som "fri" student i Upsala njutit af
studentlifvets alla nöjen och "friheter", och han kom nu
för att i ordets fullaste bemärkelse "afkläda sig sin
gamla människa" — för att blifva kadett.

Vederbörande hade nemligen vid denna tid kommit
på den ljusa idén att förena oljan med vattnet, den högre
lärdomen med uniformen, att till krigarens lager äfven
lägga parnassens, att fästa magisterkransen ofvanpå kep-
pin, en sublim, men i alla *gamla* kadettens tanke "jubel-
fänig" idé.

En förordning hade utkommit året förut, föreskrif-
vande den gamla *krigsakademiens* omdaning från fyra
klasser och sjöklass till *krigsskola* på tvenne afdelningar.

Hvar och en, som hädanefter önskade bli officer, skulle
antingen aflägga studentexamen eller med afgångsbetyg
till VII: 2 på Carlberg undergå kadettpröfning.

Med hvilken glädje och fröjd "herrar studenter",
vane vid oberoende, frihet och — låtom oss erkänna det
— storartadt sjelfsvåld, skulle ikläda sig "tvångströjan",
uthärda hunger och törst, köld och hetta, frånvaron af

biljardbollar och punschflaskor m. m., som hörer till "studentens glada lif", kan en hvar lätt inse.

Å andra sidan förstår man nog, att det var med blott högst obetydlig tacksamhet och tillfredsställelse, som de *verkliga* gamle kadetterna, som varit flera år vid krigsakademien, skulle mottaga dessa "presenter", alltid afskydda inom militära kretsar, om man än på senare tider fått vänja sig vid sådana lite hvarstades, dessa amfibier, hvilka nu utan examen skulle hoppa rätt upp i 3:dje klassen, för att sedan, med uteslutande af många och just de svåraste ämnena, "rusa", fast *den* farhågan besannades högst litet — genom krigsskolan på 1½—2 år.

"Fiskkadetter" blef sedermera deras namn, till åtskilnad från "kadettfiskar", hvarmed menades sådana "fiskar" (civile), som tjenade till förkläden åt kadetterna på de offentliga ställen, dit de ensamma icke fingo gå.

Den unge militäraspiranten på trappan gjorde dock ingen af de reflexioner jag nu gjort; han stod endast och undrade i sitt stilla sinne, huru första emottagandet, om hvilket han af äldre kadetter hört de mest härresande berättelser, väl månne blifva.

Smått generad, hvaruppå ingen kan undra, tittade han in i ett logement, hvars dörr stod öppen och varnade der några märkliga figurer af mankön, sysselsatta med städning, eldning, m. fl. bestyr.

"Hvad i all verlden kan det der vara för ena"? undrade han, då i detsamma en dånande bränvins- och tuggtobaksbas uppstämde: "Sjömanslifvet är så härligt" etc., hvarvid studenten erinrade sig hafva hört omtalas, att uppässningen i logementen bestreds af kongliga båtsmän, dessa hedervärda sjötorpare, hvilkas örlogstjänst egentligen består i handräkning och hvilka icke komma i tillfälle att bli sjösjuka oftare, än när de fraktas mellan stationen och hemorten och hvilka genom nästan absolut återhållsamhet från

det element, som ju *borde* vara deras, löpa samina fara som den bekanta tama sill, hvilken, under det hon med sin herre promenerade öfver en söndrig bro, genom en springa råkade falla i vattnet med den sorgliga påföljd, att hon — *drunknade*. Såsom äkta veritabel landtkrabba hade vår student om det slags varelser, som kallas båtsmän, en högst otydlig föreställning, men han hade dock en smula svårt att i de exemplar han här såg tänka sig "hafvens beherskare".

Dessa reflexioner afbrötos plötsligt genom en annan droskas ankomst, ur hvilken långsamt klättrade en välklädd och välfödd personnage, iklädd Lundastudenternas mössa. Mannen från limpornas och bohvetegrötens fosterland häfdade ofördröjligen sin rätt att anses som en äkta "skauning" genom att med största möjliga långsamhet och på det skönaste och mest väklingande "släbouspråk" vända sig till den andre med frågan: "Detta hära är jo Carlbäärrg"?

"Jo, jo men", svarade denne, med nyfikenhet betraktande sin blifvande kamrats hederliga, men mycket egenomliga ensemble.

Man tänke sig en pumpstock af gröfre dimensioner, iklädd en kostym, hvilken icke passade och icke kunde passa; vidare en halfmogen melon, skimrande i rödt och gult, placerad derofvanpå och försedd med namn, heder och värdighet af ansigte och på hvilken näsvisa småfoglar placerat åtskilliga "frimärken", en lifskraftig, alltid hungrig mun, tvenne lingon i stället för ögon och det hela omgifvet af ett yfvigt ölsupsfärgadt ragg!

Efter att länge med förundran hafva sett sig omkring, började den groflemmade kadettaspiranten att ur droskan plocka fram en massa artiklar af diverse slag. Efter tvenne väldiga kappsäckar och en ansenlig nattsäck följde ett matsäcksskrin af en pianolårs dimensioner, vi-

dare ett hattfodral, ett halft dussin pipor, samt slutligen det oundgängliga appendix, en oerhörd spannpiska.

Vändande sig till upsaliensaren, som med förvånad och intresserad min åsett urpackningen, frågade lunden-saren med ett bredt välvilligt grin, som blottade en rad af gula fruktansvärda huggtänder: "Kan harren klatscha?"

"Obetydligt", svarade denne leende; "men jag ser, att jag nu kan få lära mig denna sköna konst i grund."

"Jaha, det skall jag lära harren", blef det triumferande svaret; "det finns ingen enda i vår familj, som inte kan slå sex dubbelklatschar å rad, sittande på golfvet och utan att snärtan en enda gång får röra vid marken."

"Jag gratulerar herrn att vara medlem af en så konstnärlig familj"! svarade den andre smått ironiskt, ty han började finna sin blifvande kamrat icke vidare treflig.

Skåningen sneglade betänksamt på den talande; i hans tröga hjerna uppstod en dunkel föreställning om, att han möjligen vore föremål för en stilla drift, men förmodligen anseende det som en ren omöjlighet, att någon skulle kunna våga tillåta sig något dylikt mot en person, som kunde slå sex dubbelklatschar å rad, åtnöjde han sig med att genomräkna sina många olika persedlar. Hastigt uppgaf han ett väldigt anskri, släppte den kära piskan och rusade bort öfver borggården efter åkaren, som just aflägsnade sig genom östra hvalfvet. "Höör du"! flåsade han häftigt, "vänta, jag har glömt min bouk"!

"Hva' sa' herrn"? frågade åkaren vresigt, som ej fått några drickspengar; "har herrn glömt sin buk; ja, den får herrn lof att laga, att herrn får tag i! Hvar ska' herrn eljest göra af all vällingen"?

Studentens enda svar var en ny grymtning och som han nu fått tag i den saknade "bouken", återvände han med lugn i sin själ till logementstrappan. I detsamma nalkades genom slottshvalfvet, som leder till parken, tre

officerare i uniform, hvilka i sakta mak vandrade af ner till bryggan, för att möta ångslupen från staden.

Med häpnad stirrade de båda ynglingarna på desse tre löjtnanter, ty ingen af dem hade högre grad, och de kunde i sanning, i egenskap af blotta löjtnanter, i rikt mått uppväcka denna känsla. Tillsammans vägande något mera än 8 centner = 40 lispund = 800 svenska skålpund, eller ungefär lika med en dåtidens 2,58 tums kanon, utgjorde de en kraftig protest mot det smådefulla rykte, som påstår Carlbergsmaten hafva varit mindre närande. Deras gladlynta, skinande anleten dröpo af fetma och svett och de rundade, trefliga magarna guppade lekfullt upp och ner vid hvarje rörelse af de korta muskelstarka benen. De två voro resliga, högväxta män, men den tredje hade deremot föredragit att växa endast på bredden. En ellips, ställd på två gröfre käglor och med den nyss uppgångna fullmånen, skinande öfver det hela, se der porträttet af den vänlige och smårolige löjtnant v. Dyss! En stor, svart hund med hvit blås, gamle "Tusse", och en liten halft ofärdig, raggig otäcking till råtthund, "Kurre", åtföljde de tre herrarna, lekfullt jagande hvarandra, hvarvid den store hunden städse lät tyrannisera sig af den lille. Under bemödandet att undvika den lille råtthundens förföljelser, rusade den svarte newfoundlandaren plötsligt fram mellan de vandrande herrarnas ben med den påföljd, att den lille tjocke fick en puff i knäveckan, som kom honom att plantera en den allra vackraste "hundrofva" till de båda andra löjtnanternas stora förnöjelse.

Upsaliensaren, hvilken hade lika roligt åt den stupade löjtnanten som någonsin de andra, tänkte dock försigtigt nog, att förmän i allmänhet icke äro till för att skaffa underlydande roligt utan tvärtom, hvarför han bet sig i läppen och med mycket intresse började betrakta en sådesärta, som kilade på gården, liksom hade han ej

fästat sig vid den lilla hundepisoden. Men lundensaren, som antagligen ansåg sig ännu ej hafva haft något nöje af Carlberg, slog till ett dånande gapskratt och i det han slog sig på alla åtkomliga ställen hojtade han alldeles förtjust: "Naj, ha-arr man se-ett sicka nounna"!

Vid det förfärliga larm, som uppstod genom skånin- gens ohejdade munterhet, fästade de tre officerarne sina blickar på studenterna och en af de båda store närmade sig långsamt, i det han artigt, men med ett hånfullt leende sporde: "Skola herrarna inträda vid krigsskolan i dag"?

På deras jakande svar tillade han, och nu med något skarpare betoning: "Om herrarna nu hafva skrattat slut, så vill jag bara upplysa om, att man här icke brukar grina sina förmän midt i ansigtet, men det kan då vara sannt — ni kunna så gerna skratta ut med ens, ty åtminstone jag skall hädanefter söka ingifva Er en mindre skämtsam uppfattning af kadettlifvet, derom kunnen I vara alldeles vissa"!

Den ton, hvarmed dessa ord yttrades, var lugn och jemn, men ur ögat sköt en lång, mörk stråle, som sade åtminstone upsaliensaren, att de, redan innan de ens kommit in vid krigsskolan, fått en oblidkelig fiende och den gången misstog sig ynglingen ej.

Löjtnanten rörde lätt vid mösskärmen och aflägsnade sig. "Det här var trefligt", tänkte studenten missmodig; "redan fått en ovän här och det utan minsta orsak, bara för den der f—e lundapompans skull"!

"Nau min lif och själ var inte detta rouligt att finna pau en landsman", grinade "pompan" belåten; "ja, gu var det sau — löjtnanten är jo skauning hörde jag"!

"Ursäkta mig, men herrn är ett dumhufvud", utbrast nu den andre förbittrad; "herrn får väl se, hur "rouligt" vi komma att få genom herrns grin."

I detsamma anlände en förvaltare och tillsade stu-

denterna att infinna sig i 7:de logementet, för att klädas i "djupa reserven".

Som naturligtvis inga egna uniformer funnos åt de nykomna, fingo dessa under den tid, som åtgick till de nya klädernas förfärdigande, sprätta i den s. k. "djupa reserven", eller de andra kadetternas aflagda persedlar, en stukning för öfvermodet och den manliga fäfangan, som icke var den minst svåra. Så t. ex. hvad vår vän upsaliensaren beträffar, hade han, som dock ingalunda var någon liten karl, fått en veritabel jättes jacka, hvars ärmars räckte honom minst sex tum nedanför fingerspetsarna, under det att, för att motverka detta öfverflöd, hans permissioner betraktade marken från säkert en half alns höjd.

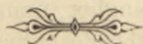
De voro åtta, fyra från hvardera universitetet, de olyckskamrater, hvilka denna dag iklädde sig Kongl. Maj:ts och kronans jacka; de voro jemnt en dubbelkvartett, men det var inga vackra visor de uppstämde, under det de betraktade ömsom sig sjelfva, ömsom hvarandra.

Den groflemmade skåningen tog sig utan gensägelse bäst ut, ty det gjorde precis detsamma hvad som hängdes på honom, under det deremot en annan, en fin, smärt och orimligt "gentil" yngling, "vackra Oscar" sedermera kallad, med vackert, ehuru någof petigt utseende, en riktig "flickornas Kalle", såg rent af fasaväckande ut.

Men känslorna fingo ej lång tid att lufta på sig, ty nu öppnade en bugande förvaltare dörren och in marscherade med steg som vid "parad för fanan" 2:dra kompaniets chef, löjtnant Harring, en af de store, som nyss visat sig på borggården. Han var en reslig, ganska vacker karl med godmodigt utseende, men som på samma gång tydde på en exercispedant af prima slag. Han höll sig betydligt rakare än en rät linie, gick aldrig, utan endast marscherade, åt, drack, sof, allt efter reglemente och af-

deladt i tempo. Ja, man påstod, att han alltid, när han rakade sig, höll ena handens tumme "straxt bakom byx-sömmen", äfvensom att han mer än en gång hållit på att raka halsen af sig, emedan han, hvarje gång han nödgades vrida på hufvudet, gjorde det på samma vis som vid: "se till höger, se till venster, midtåt" etc.

Sedan han egenhändigt nära nog klädt om hvar och en af de åtta nykomna och sent om sider fått dem att se något så när menskliga ut, underrättade han dem, att de nu skulle föreställas för guvernören. Men först höll han ett tal till de nyintagne, kort och ganska bra för resten, afslutande detsamma med följande ord: "Till sist vill jag säga harrarna, (äfven han var skåning) att jag ä' alls ingen pedant, ne-hej, men *det* vill jag se i mina logement, att alla tvättskålar på bänkarna sir noga opp på rättningen, liksom att stöflarna i skåpen står ordentligt i rotar och led från höger till venster efter storleken; guttaperkagaloscherna får stå i linie med stöflarna, men alla lädergaloscher, om det finns tockna, får falla öfver i andra ledet! Jaha, så ä' det!"

Den siste guvernören och hans major.

Sedan våra unga militärer nu blifvit iklädda den, himlen må veta det, långt ifrån lysande eller "bländande" uniformen, uti hvilken flertalet nykomna mera liknade olyckliga landtvärnsmän från Gustaf IV Adolfs tid än blifvande försvarare af ett älskadt fosterland, var deras första skyldighet att, under anförande af äldste kompani-chefen, kaptän Korth, uppvakta krigsakademiens guver-

Boman

nör. Denne, i ordets fullaste bemärkelse den *siste* guvernören — efter omorganisationen benämndes krigsskolans högste styresman "chefen för krigsskolan — "var vid denna tid dåvarande öfversten, sedermera statsrådet Lagercrantz, en man i detta ords vackraste och ädlaste bemärkelse, en man, i allo den yppersta och värdigaste att leda och uppfostra ynglingar till medborgare och militärer, liknande honom sjelf. Om denne mans minne på minsta sätt behöfde denna svaga och anspråkslösa pennas försök att framhäfva och ära detsamma, skulle det varit mig ett kärt, ehuru vanskligt företag att söka i någon mån värdigt skildra hvad "den siste guvernören" var för den ynglingaskara, åt hvilken han blott alltför kort tid fick egna sina rika krafter, sin dugande förmåga och sällsporda egenskaper. Det var en chef att i hvarje bemärkelse "se upp till", en forntida riddare utan fruktan och tadel, på hvars sköld, stålblank såsom krigaren älskar att se den, framför allt hos en chef, ännu aldrig kunde finnas en fläck. Han var sträng, till och med despotisk någon gång, det är sannt, men detta, långt ifrån tadelvärdt, bör snarare berömmas just under hans tid, isynnerhet som denna stränghet utan minsta anseende till personen oblidkeligt drabbade enhvar, befallande eller lydande, som deraf gjorde sig förtjent. Den gamla svensk-ryska militärmaximen: "en förman kan aldrig hafva orätt", fann hos denne man ingen anklang och voro hans fordringar på sina officerare icke *större*, ej voro de ett grand *mindre* än på kadetterna. Om han än naturligtvis icke tillrättavisade sina officerare i kadetternas närvaro, så visste dock dessa alltförväl, att dessa mellan fyra ögon höllos varma, när så erfordrades och att hvarken officersduglighet, inställsamhet eller favoritskap hos *denne* chef fingo gälla som förevändning att undslippa följderna af ett begånget fel. "Ju högre upp på sam-

hällstrappan man befinner sig, ju bättre synes man nedifrån och ju större fordringar kunna ställas på en", var en af hans läroregler och i öfverensstämmelse med denna ställde han ock städse de största fordringarne på sig sjelf.

Redan den högväxta, resliga krigargestalten med de långa, gråsprängda mustacherna, de skarpa, klara ögonen under den tankedigra, höghvälfda pannan ingaf ovilkorlig, men gerna visad vördnad; den starka, klangfulla stämman, som, ehuru stundom besvärad af ett lindrigt nasal-ljud, alltid imponerade genom frambärandet af endast ädla och tänkvärda ord — allt detta gjorde öfverste Lagercrantz till ett mönster för en chef, särskildt för en ungdomsskara som kadettkåren, ty *han* såg i kadetten icke blott en okyndig pojklummel, som borde tuktas och väl dresseras till en viljelös exercisidiot, utan en yngling, som borde uppfostras och handledas och hvars föräldrars ställföreträdare under dennes kadettid han ansåg sig vara. Trofast kärlek till fosterland och konung, aktning för alla medborgare af hvad klass som helst, endast de voro hederliga män, uniformens fläckfrihet och kamratskapets fasta band, se der, hvad han i korta, kraftfulla ord sökte att inskarpa hos de unge vid deras första steg på den nya banan.

Herrar studenter, isynnerhet vid de stolta 18—20 åren, hafva i allmänhet just inga små pretentioner i något hänseende och allraminst, när det gäller konsten att hålla tal, i hvilken konst man med hvita mössan på nacken anser sig vara en riktig bjesse, men dock fanns det bland de åtta, som denna morgon stego utför guvernörens trappa, icke en, som ej, om än dunkelt, anade, att *så* skulle ett tal vara och att just sådan borde en chef vara, hvilken man skulle kunna ej blott lyda, utan äfven högt akta. Icke som skulle öfverste L. varit ofelbar, ty hvem är väl det; äfven han kunde misstaga sig och gjorde det äfven, särskilt vid *ett* tillfälle, hvarom mera längre

fram. Han hade af naturen ett häftigt lynne, hvilket han oftast, men ej alltid lyckades beherska; åskan gick allt emellan, det är visst och sannt, men det var aldrig något ständigt, men ojemnt mullrande med oupphörliga små vindstötter och duggregrn dessemellan. Nej, när denna åska gick, slog hon också ner och det med hela sin kraft och ve den, som träffades af blixten, han måtte nu vara en officer, som förväxlat en förman med en småtyrann, en kadett, som smutsat jackan genom någon dålig handling, eller en matentreprenör, som i en hastig vändning låtit skämd potatis och rutten sill slinka in i matsalarna i ett, som han trodde, obehövadt ögonblick. Med ett ord, befäl, kadetter, civilstat, handtverkare, uppappare, öfver alla hvilade det skarpa, klarseende, jag hade så när sagt, allseende ögat, och både blix och knall tjenade blott till att rensa luften och *rensas*, det var just hvad Carlbergs-luften ofta behöfde.

Man gjorde visserligen mot öfverste L. den anmärkningen, att han genom den öppna välvilja, med hvilken han ställde sin kassa till behöfvande kadettens disposition, ofrivilligt frestade dem till onödiga utgifter, men då frågar jag; hvilket var bättre, att ynglingen förtroendefullt kunde gå till sin chef med sina små penningebekymmer, hvilka af denne dessutom på detta sätt kunde kontrolleras utan någon småaktig inblandning i den unges görande och låtande, eller att nödgas vända sig till de tjänstvillige hedersmän i staden, hvilka i *allra* billigaste fall funnos villige att hjälpa mot ett litet honorarium af "firti procent und sechs dazu, natürlich, natürlich?" Vi veta nog, hurudana kadetternas affärer i den vägen många gånger voro både före och efter öfverste L:s tid.

Måhända skall det synas en och annan som om jag väl länge uppehållit mig vid "den siste guvernörens" bild, men ännu, fastän fyra och tjugo år förflutit, värmes blo-

det och eldas sinnet vid tanken på den ståtliga chef, hvilken man först riktigt saknade, sedan man blifvit af med honom.

Från guvernören gick marschen till tjänstgörande majoren, major Ollén, en vänlig, godhertad hedersman, utmärkt bildad officer och en bataljonschef som få trots hans beskedlighet. Med undantag af den tid framlidne general Weidenhjelm var tjänstgörande major på Carlberg, har *aldrig* någon bataljonsexercis gått så utmärkt som under major Olléns.

Det var under hans befäl, som en gång under en manöver vid ett storläger en bataljonschef vid ett indelt infanteriregemente vid kanten af ett skogsbyn kommanderade "fyrkant" mot den genom skogen framstormande kadettbataljonen, den han väl hörde, men ej såg, och den han på det brusande dånet tog för kavalleri. Det var äfven under hans befäl och vid samma storläger som en högre fransysk officer sade vid åsynen af den unga, smidiga truppen, böjlig som en värjklinga i sin skicklige befälhafvares hand: "ah, la Suède a aussi ses zouaves!" Det var under hans tid, som kadettbataljonen lärde sig att vid det enkla och enda kommandoordet "fyrekant" blixtsnabbt formera fyrkant från hvilken ställning som helst.

Men utanför exercisplatsen, uppe i examen, och framför allt i orderrummet, der var majoren ej alldeles så ogenerad; hans goda hjerta och välvilliga tänkesätt stredo derstädes hvarenda dag en förbittrad strid mot den tidens kraf på en tjänstgörande major, en dylik *måste* ryta och vara arg och därför *var* också major Ollén förskräckligt arg — i mustacherna och i högra handen. Han presiderade hvarje morgon kl. $\frac{1}{2}$ 10 efter frukosten i orderrummet i en stor ländstol, ställd vid öfre ändan af det långa bordet; på hvarje sida om honom och parallellt med

Ollén?

detta stodo de 8 kompaniofficerarne och likaledes 8 af de 16 kadettkorporalerna, under det att deliqventen, eller den af annan orsak "uppkallade" stod straxt innanför dörren vid det långa bordets andra ända midt emot majoren.

Hade nu någon syndare gjort något fuffens, och ingen sol hade väl ännu tändts i nyfödd prakt öfver den dag, då icke *någon* stod inför Pontius Pilatus, då gjorde majoren de vildaste och mest aktningsvärda bemödanden att se riktigt ursinnig ut, då morrade hans mustacher, då tog han till sin hembygds dialekt och då utskrek han väldeliga argt, men med den mest godmodiga ton de rysligaste hotelser, såsom då han en gång i en hastig vändning lofvade att *arkebusera* i stället för att *relegera* en oförbätterlig kadett, allt under det en kolossal papperssax i hans högra hand, lik en skördemans lugna slaga, gick sin jemna lunk mellan gaskronan och bordskifvan under ett oupphörligt "dunk, dunk."

Årsafgiften vid denna tid var 580 kronor i ett för allt, undervisning, undervisningsmateriel af alla slag, kläder, föda, husrum, tvätt, ljus, med ett ord *allt*, skridskor, kälkar, skidor och "del i hund" häruti inbegripna. En parad- och en släpuniform bestods per år, men den, som hade råd, och icke ansåg sig kunna åtnöjas med den ordinarie garderoben, egde att, som det hette "rapportera sig" för egna kläder, d. v. s. på egen bekostnad bekomma hvad han ansåg sig behöfva och hvilka utgifter erlades på samma gång som årsafgiften. Man anmälde vid morgonvisitationen för sin korpral, att man önskade det eller det, denne öfverlemnade för sitt korpralskap en lista på dem, som önskade "rapportera sig" till logementsofficeren, hvilken åter vid ordertimmen öfverlemnade sina två korpralskaps listor till tjänstgörande majoren. För att kontrollera, att ingen af misstag eller på något sätt mot sin vilja blefve debiterad för något han ej begärt, "upp-

kallades" derför en hvar, som "rapporterat sig" för något, vid ordertimman kl. $\frac{1}{2}$ 10 f. m., då majoren uppropade efter listan, t. ex. "N:o 15 en vapenrock!" N:o 15 egde då att marschera in i orderrummet, göra halt med ställningssteg under ett ljudeligt "ja", och derpå "helt om marsch" ut igen.

Det var klart, att bland så många ynglingar, synnerligen bland de yngre, en hel del voro mycket oordentliga med sina persedlar, isynnerhet förstördes eller bortslarfvades med förkärlek lexika, pennknifvar, cirkelbestick och dylikt till major Olléns stora förargelse, som sjelf var en stor både hushålls- och ordningsmenniska. "Här springer Ni kadetter," dundrade han en dag och såg dervid ut, som ämnade han klippa sönder de brottsliges småtarmar till spjellsnören: "här springer Ni och rapporterar Er gång på gång för allt möjligt, böcker, papper, pennknifvar och cirkelbestick och dom torkar ni Er i stjerten med, det vill jag våga."

Disträit som han i hög grad var, utom framför sin bataljon, miss-sade han sig ofta, hvilket gaf anledning till följande, af "Korfven" och "Spiken" öfversedda och betydligt förbättrade historia. Han hemkom en afton under Marsoroligheterna anno 64 i Stockholm, hvilka just då som bäst pågingo, till Carlberg i detsamma som en flock kadetter stod samlad utanför logementsflygeln och yttrade vänligt varnande i förbifarten: "Jaha mina vänner, nu får herrarne akta sej väl, när Ni kommer in till sta'n; der inne är polisen nu för tiden alldeles f— —d ska Ni si! Nu slåss di både med mantiljer och kalsonger!" (mankiller och battonger).

I matsalar och sofgemak.

Efter verkställd uppvaktning hos guvernör och tjänstgörande major, fingo de nykomna ungdomarne frihet till middagen kl. 2, då de ägde att inställa sig vid matsalsparaden. Denna frihetsstund begagnades af de fleste att göra sig något närmare förtrogna med de bostäder, hvilka de för en längre tid skulle besitta, hvarför enhvar skyndade ner att bese det logement, hvori han blifvit placerad. Kadettkåren räknade vid denna tid 208 ordinarie nummer, utom några öfvertaliga s. k. "extralökar", fördelade på 16 korpralskap i 8 logement.

Af dessa sednare, hvilka alla voro belägna i östra delen af slottet, befunno sig 3, 4, 7, 8 i nedra våningen, de fyra öfriga i den öfra. Alla sängar stodo i en rad längs ena långväggen och samtliga, utom korpralernas, vinkelrätt mot denna och med gaflarna utåt, med endast så stort mellanrum, att man kunde praktisera sig fram mellan dem och så, att en liten fyrkantig, numrerad låda på fyra ben der kunde få plats; denna låda benämndes nattkomod och tjänade till att förvara de oundgängligaste småsakerna för det dagliga behovet, jemte linne för veckan m. m. Längs andra långväggen löpp en lång, väggfast bänk med klädhängare öfver för kadetternas uniformspersedlar, hvarjemte lösa pallar med tvättskålar af tenn stodo uppradade derunder. Två gevärsbaracker, två kakelugnar, en i hvardera ändan af logementet, samt en väldig kopparcistern för vattenbehovet fulländade möbleringen, till hvilken äfven, det är sannt, väl bör räknas en massa porträtter af ryktbara krigare och fältherrar m. fl. till så stort antal, att i de flesta logementen det kom en "krutgubbe" på hvar "krutpojke".

Gamle tappre och hederlige amiral Clas Bjelkenstjerna i 7:de midt öfver 158:s säng; aldrig glömmmer jag dig och huru argt du kunde blänga om hvardagarna, när man gjort något fuffens, och gud nåde mig, du blängde tidt och ofta, men jag minnes också, huru din blanka rustning och ditt dito anlete plägade kunna skina så gemytligt om onsdags- och söndagsqvällarne, när man kom hem från staden och det varit riktigt livvadt.

De matsalar, hvilka under Magnus Gabriel de la Gardies dagar tvifvelsutän varit ytterst praktfulla gemak, voro nu mindre luxiösa och påminde högst obetydligt om denna flydda storhetstid. De voro till antalet fyra, af samma långsträckta form som logementerna och alla belägna i slottets vestra del, hvarest äfven matentreprenören och hans tjenstefolk hade sina bostäder.

Borden stodo i rader tvärs öfver salen, vid hvarje bord sutto 10 kadetter med en korpral presiderande vid dettas öfra ända, hvilken ansvarade för ordningen, skar för, samt egde privilegium på att lägga sig till med de bästa köttbitarna, samt om han så ville, till och med *alla* sviskonen i den förskräckliga bleksotsmixtur, som kallades "måndagssoppa", en slags vattensoppa med några droppar sirap uti, och som var den enda *verkligt* dåliga föda af allt, som bestods på Carlberg.

Det är ju klart, att bland en sådan massa ynglingar det alltid skall finnas en och annan söta mammas söta gosse, en och annan pepparkaksprins, bortskämd och onoslig, som gud bevars är alldeles för subtil och fin för en enkel och tarflig föda, och att en sådan pjunkar och klagar är klart, men med *fog* kunde ingen klaga öfver maten vid denna tid. Den var oftast god, alltid kraftig och mer än tillräcklig, och om äfven en eller annan gång berättigade anmärkningar kunde göras mot tillagningen och renligheten vid denna, så låg det helt och

hållet i kadettkårens eget skön att åstadkomma rättelse härvidlag, emedan för hvarje vecka en korpral turvis kommenderades under namn af matsalskorpral, för att öfvervaka köks- och matsalar och som under denna vecka var befriad från all annan tjenstgöring.

Det hände sig en gång, att en fet och vacker, för resten ganska väl genomkokad, ung råtta af det större slaget serverades bland potatisen i en af matsalarna, hvilket näpna djur gjorde mycket väsen af sig både i kök, matsalar och logementer, ja, som till och med ännu efter "döden i grytone" syntes promenera omkring i Nya Dagligt Allehandas spalter, derstädes "i frihet framförd" af ingenting mindre än en plymagerad generalshatt.

Men när t. ex. en sådan korpral som långa Ulrik K. var matsalskorpral, då behöfde man aldrig riskera något i den vägen, ty det var en sannskyldig glädje att närvara vid hans köksvisitationer om morgnarne.

Allt hvad qvinkön hette uppställdes då på ett led under entreprenörsfruns eget befäl, ty icke ens hon gick fri, ehuru n:o 41 plågade förvissa sig om hennes fläckfrihet genom att endast trycka hennes hand och kasta, hvad blott en *mycket* egenkär qvinna skulle tagit såsom en beundrande blick genom en ofantlig "enkeltjusare" på hennes "ensemble". Men så kom turen till "ufvarna!" "Händerna i kors öfver magen!" kommenderade n:o 41. "högra handens fingrar sträck-byt om hand! godt!" eller: "var god och låt böljans kristall ännu en gång afspegla edra af hvardagslivets dam lätt fördunklade diskverkiyg!" Och detta allt på det mest skoningslöst artiga sätt, stundom beledsagadt af ett Mefistoleende, eller ett Arlbergs-skratt.

En tid gjordes af vissa realistiska skäl ett försök att utbyta de poetiska "ufvarna" eller qvinliga tjensteandarna mot mera prosaiska manliga dylika, benämnda "Lassar",

men man måste snart återgå till sina "prémiers amours", enär "Lassarna" visade sig aldeles omöjliga både hvad ordning, snygghet och ärlighet beträffade.

De unga män, hvilkas första stapplande steg på den ärofulla krigarebanan vi nu skola följa, fingo kl. 2 trafva med de öfriga till matsalen, hvarest den förberedande dressyren oförtöfvadt började genom invigningen i matsalarnas alla hemligheter. Visserligen var vid denna tid genom vällingens kasserande och utbytande mot kaffe om morgnarna den s. k. "länsätningen" endast ett ljuft minne för de äldre och en nöjsam saga för de yngre, men mycket af värde för en vettgirig yngling att lära fanns ännu kvar. Så t. ex. att af middagens köttöfverflöd bevara något till aftonen, då endast gröt och mjölk, smör och bröd serverades hela året om. Det gällde då att med konstförfaren hand spetsa upp en köttbit på en jerngaffel, så att spetsarna nådde igenom densamma och att sedermera försigtigt, men på samma gång kraftigt fastnagla gaffeln med fastsittande köttbit i bordets undre sida, "fördold för värdens öga."

Äfven konsten att "slunga smörrullader" var högt såväl uppskattad som uppdrifven, ja, en och annan hade uti denna konst uppnått en oerhörd färdighet. Till detta ändamål lade man sin serviett efter längden till en fruntimmershands bredd, placerade "rulladen" i fördjupningen midt i servietten, fattade med en hand i hvardera af dennas ändar och lät sedan "rulladen" sjunka ner i midten, bildande sålunda en verklig slunga. När man då våldsam samt ryckte serviettens båda ändar isär, flög "rulladen" af med den starkaste fart, om så erfordrades hela matsalen utefter, men vanligast smälldes han i taket, hvilket alltid var händelsen, om smöret ansågs det minsta härsket.

Denna idrott led dock slutligen stort afbräck derigenom, att en dag en hel "rullad", som kommit att

blifva sittande i taket å en fläck, der solen sken på, började att smälta och droppa ner i löjtnant Harrings blonda, men mycket ensliga sommarhår, der han stod samtalande med matsalsofficeren. Långe stod den gode löjtnanten flägtande med handen öfver sitt hufvud efter imaginära flugor, men då kittlandet envist fortfor, tittade han upp, för att se hvad tusan det vore för ett slags envisa flugor i dag och det första, som mötte hans undrande blick, var den melankoliska smörklicken, som satt der så ensam och fällde tårar i hans ljusa lockar.

En kadett i tredje matsalen hade isynnerhet uppnått en så otrolig färdighet i att handskas med dessa nya kastkroppar, att han kunde sätta sin smörklick på nära nog hvilken punkt som helst han behagade, och detta på 20—30 fots afstånd.

En dag beslöt denne ovanlige unge slungare att vid återkomsten märka en "ruka", (nykommen) som nyss lemnat matsalen, för att helsa på i en annan, hvarför han lagade sig i ordning. Dörren öppnades på glänt, slungaren hörde föremålets röst derute — nu öppnades dörren helt och hållet — plaff — smörrulladen flög af som en bomb, beskref sin hvirflande bana och träffade som vanligt målet, men o ve, alldeles rasande mål, ty i samma ögonblick den gode 149 eller "skrattmenniskan", som han också kallades, skulle gå in kom officeren med brefven, hvarvid kadetten naturligtvis lemnade denne försteget och dermed äfven förmånen af smörtrakteringen, hvilken, slungad af van och skicklig arm, slog löjtnanten midt i planeten med en fart, som så nära hade sändt honom baklänges i dörren. Att slungaren, trots sin obestridda skicklighet i smörkastning, icke "kom i smöret" hos den blesserade löjtnanten, är naturligt, ehuru, efter hvad jag vill minnas, straffet för denna gång inskränkte sig till en allvarlig "uppsträckning."

smöret?

En tredje konst var att jonglera med faten på borden. Dessa voro en tid försedda med dukar, men som det var omöjligt att begära, att dessa skulle kunna hållas ens närmelsevis rena längre än *högst* öfver måndagen, återgick man snart till de gamla, hvitoljemålade borden. Vid ropen "köttfatet, potatisfatet, brödkorgen!" etc. tillhörde det närmaste man att lemna det begärda åt sin granne, hvilken i sin tur langade det vidare. Kunde man nu genom en knyck försätta faten i en hvirflande dans längs efter den glatta ytan, så att de hamnade hos den, som begärt desamma, utan att fläcka eller stänka ner någon, då hade man gjort en berömlig gerning, så mycket mera som det var ganska svårt att förekomma, det icke dansen tog en ända med förskräckelse ner i någon äldres knä, (i de yngres gjorde förstås mindre).

Det fanns på första kompaniet bland många storätare isynnerhet ett "matvrak", såsom den mindre fina konst- termen lydde, som oupphörligt, under det hans käkar outröttligt arbetade, skrek: "potatoes, köttfatet!" etc. En dag var denne förhoppningsfulle allätare på middags- bjudning i staden och hade blifvit placerad mellan värdinnan och en ung väninna till dottren i huset. Vid ett tillfälle, då steken redan gått omkring, bad värdinnan: "var god herr X. och räck mig köttfatet!" "Matkalle", som han äfven stundom kallades, förtviflad öfver att för prats skull inte hinna med att äta så mycket han önskade af alla de läckerheter han såg och drömmande sig tillbaka till första matsalen, flög tankspridd upp, gaf med armbågen den unga väninnan en kraftig puff i sidan och röt med stentorsstämma: "köttfatet!"

Penalismen.

Den så mycket omordade och med allt skäl öfverklagade penalismen på Carlberg var vid denna tid i det allra närmaste förbi i dess sämsta mening, men respekten och den blinda lydningen mot äldre kamrater, korpralerna först och främst, den fanns ännu och med full rätt kvar. Jag säger verkligen "med rätta", ehuru jag väl vet, att efter denna trosbekännelse om nödvändigheten för en militär af ovilkorlig lydning mot förmän, jag aldrig kommer att bli afritad i någon liberal tidning, eller att få orden "frisinnad" och "folklig" inristade på min grafsten, om mot förmodan någon af frihetens entreprenörer inom pressen skulle behöfva min död som spaltfyllnad under rubriken: "hvarjehanda".

Naturligtvis betraktar hvarje människa med blott något så när ridderlig och ädel karaktär det fordna råa pryglandet i tid och otid, icke blott såsom fejt och ovärdigt, utan rent af som bevis på en dålig karaktär hos den pryglande, isynnerhet om, såsom vid Carlberg förhållandet var under den gamla tiden, all möjlighet till sjelfförsvar vare sig i ord eller gerning var den anklagade förnekad. Men vid den tid, som dessa minnen omfatta, var all sorts penalism borttagen, ty de afstraffningar som någon gång förekommo, voro alla fullkomligt rättvisa med undantag af tvenne, hvarvid verkligen en grym orättvisa begicks, ehuru härvid korpralerna voro fullkomligt oskyldiga, emedan de af hatfulla och lismande örontasslare blifvit fullkomligt förda bakom ljuset. Aldrig, eller åtminstone ytterst sällan, straffades numera någon kadett med prygel utom för någon verkligt vanhedrande handling, äfvensom den brottslige i dylika fall alltid tilläts välja.

"Välj sjelf!" så yttrade vanligen den felandes korpral till denne: "du har efter din egen bekännelse begått en handling, som i hvarje land strängt straffas, du kan således icke begära att gå fri från straff, men du får välja, antingen att blifva anmäld för befälet, då du med skam och vanära blir relegerad och antagligen får hela din framtid förstörd, eller att underkasta dig bestraffning af och inför oss dina kamrater. När du undergått detta straff, är skulden försonad, allt glömdt, du sjelf lika bråkarl som förut och du kan vara lugn för, att den förste, som påminner dig om, att du varit straffad, ögonblickligen sjelf skall få smaka på parkens hassel."

Det fanns en gång en korpral — nå, alla voro visst icke honom lika, ty han var i mångt och mycket en ovanlig yngling, hvilken, nödsakad att straffa en af sitt korpralskap, sedan allt var färdigt, delikventen konstmässigt upplagd för exekutionen och käpparna redan framlemnade, tog en af dessa och lät den af dess egen tyngd helt lätt falla på den felaktiges rygg med orden: "skammen är nog!" Och denne *sålunda* afstraffade blef, från att vara en lika *hårdsinnad* som *hårdsinnad* oförbätterlig galgfogel, genom denna förståndiga behandling allt från detta ögonblick en helt annan och slutligen en utmärkt man. Tjugo år efter denna episod emottog dennes f. d. korpral och afstraffare från honom ett bref, deri han på det varmaste tackade honom för det utmärkta sätt, hvarpå han förstått att kufva den förut okuflige.

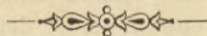
Nu var den endast en otreflig saga, den ohyggliga och upprörande misshandel, som för en 50—60 år tillbaka kunde äga rum, såsom t. ex. då en gång på 20-talet en kadett piskades så, att han sanslös måste nedhissas i gardiner från dåvarande femte klassen ned i "gluntens" trädgård och sedan bäras upp på sjukhuset,

eller då en annan var anbefalld att *hvarje* afton på slaget 7 infinna sig i logementet, för att utan ringaste anledning pryglas af sin korpral. Men om *det* är penalism, att bortskämda, dumdryga, egenkära och högfärdiga familjeungtuppar få sig en och annan välförtjent örfil, eller ett och annat "bakdrag", ett eller annat rapp af flatan under rekrytexercisen till "vadornas stärkande" och sömnaktighetens skingrande, då rådde visserligen ännu på 60-talet penalism, ehuru ännu aldrig någon tvangs att sluka vare sig lefvande eller döda grodor, hvilket ju sedermera lärer hafva inträffat under den nya, förfinade och civiliserade perioden. För resten var denna aga oftast af den beskedliga beskaffenhet, att småflickorna i en denna tid mycket berygtad pension gerna skulle velat tillbyta sig den mot hvad *de* dagligen fingo smaka på.

Att t. ex. den synnerligen otreflige "Smuts:ell" hvarje qväll efter korum var ålagd att inne i 7:de logementet taga "liftag" med den stora 10-kannors vattenflaskan, fylld till brädden och uppställd på bänken, hvarvid hon, såsom i alla afseenden varande en "viktigare" personlighet, alltid vid det slutliga fallet borde komma ofvanpå, öfversköljande sin motståndare med hela sitt isblandade innehåll från hjessan till fotabjellet, var visserligen mycket obehagligt för en menniska, som led af den underliga åkomman att inte för sin död kunna tåla rent vatten hvarken på händer eller i ansigte, men var ju i hvarje fall blott en god och helsosam kur mot vattuskräck. Eller att en korpral, som skickat en "ruka" till bagaren efter "en limpa med smör och salt kött på båda sidor", mottog denne sin budbärare, som tänkt sig göra väl genom att insvepa henne i en tidning, med en kraftig "uppsträckare" och utropet: "Jaså din f—e ruka! Du anser dej för god att ta' i limpan med bara händerna du!" Detta var ju onekligen kittsligt, men bevars, så

förskräckligt farligt var det ju inte heller, synnerligast som "offret" fick halfva limpan för besväret. Och utan korporalernas och de äldres hjälp, skulle det för herrar officerare varit absolut omöjligt att uppehålla ordningen bland 208 bångstyriga ynglingar, såvida de icke skulle användt hvarje timma och stund af deras kommendering vid Carlberg till den föraktligaste polis- och spiontjänst, hvilket till deras heder blott af högst få användes.

Af gamla 2:dra klassen funnos vid denna tid ännu kvar ett trettiotal, men af första dito endast tre, 52, 74 och 163, af hvilka de två förstnämnda gemenligen kallades "småhästarna". Med mulna blickar och många stickord öfver di f—e "studackarna" (studenterna) mottogos våra f. d. "libri studiosi" vid deras inträde i nedre afdelningen, hvarest de att börja med skulle hafva sina platser. Men till de äldre kadetternas beröm får man lof att medgifva, att de i allmänhet bemötte herrar studenter på ett ganska kamratligt sätt, om än undantag härifrån gäfvos och trots ett både oförskämdt och enfaldigt upprop af föregående termins nyinkomna akademici: "att skilja sig från kadetternas råa hop och upplifva de gamla minnena från Odinslund och Lundagård;" med ett ord, att afsöndra sig från de öfriga kadetterna och bilda en liten stat i staten. Nå, denna lilla sista kraftyttring af akademiskt öfvermod, detta lilla sista uppsvällande af "fiskblodet", tog en human, ehuru särdeles snöplig ända, utan att sedermera någonsin återförnyas.

Bland sångare.

Sedan de nykomne för dagen fått slå sig ned vid den fordna, i Carlbergs annaler fruktansvärdt berygtade pinobänken, den s. k. "femte raden" och hunnit en smula se sig om, nalkades jourhafvande korpralen, en lång, ljushårig ungherre med ett trefligt, ehuru något egenkärt utseende och slog sig ned hos dem, spörjande som vanligt efter deras namn, hvarifrån de voro m. m. af intresse. "Är någon af er sångare?" frågade han slutligen.

"Ja;" svarade vackre Oskar raskt, under det vår vän, upsaliensaren, hvilkens bekantskap vi redan gjort på borggården, mera betänksamt och politiskt svarade "ähja, litet".

"Skönt!" utlät sig den länge korpralen, den redan vid denna tid framstående kurtisören och qvinnotjusaren, ehuru ännu icke några "markisinnor" fastnat vid hans mustacher, n:o 64 "Gösta". Här behöfvas sångare ska' ni tro; hvad sjunger ni för stämmor pojkar?"

"Andra bas," smålog "vackre Oskar", under det den andre lika beskedligt upplyste om, att han sjöng 2:dra tenor eller 1:sta bas.

"Bravo!" förklarade korpralen, "det var då hedersamt att det finns någon mera än jag, som sjunger den satans stämman. Alla andra stämmor ha' solo någon gång, utom andra tenor; *han* kan aldrig få briljera, äfven om han skulle kunna det, men så fort något går galet, då heter det förstås tvärt, att "det inte var riktigt rent i andra tenor". Du ska' sjunga andra tenor, ty der är jag nästan alldeles ensam, under det att vi i första bas ha' inte mindre än tre riktiga öfverdängare 41, 61 och 208." Sänkande rösten, tillade han derpå: "kom upp i "Dianas kulle" kl. 7, så får vi höra hvad ni går för — det är *kannväll* i afton."

Så snart trumman gått, tog den välvillige korpral "Gösta" de nya sångkamraterna om hand och förde dem till Dianas kulle, som låg ett stycke från parken ute på "Djurgården" (Carlbergs nämligen). Det var endast en dubbelkvartett denna gång, enär musiklektionerna, vid hvilka alla, som egde röst, måste närvara, voro inställda från och med exercisens början.

Bland de många narraktigheter, som onekligen förekommo vid Carlberg, var äfven den, att äldste korpralen bland sångarna *alltid* skulle vara anförare, äfven om han ej hade mera begrepp om anförarskap än en katta om att spela orgel.

Så var en tid, och en ganska lång tid, den hedervärde, men klent musikaliske N:o 49 "Johan" sånganförare på det sätt, att *han* kommenderade och svor, under det en annan fick taga upp tonen och en tredje markera takten, tvenne konstner, dem Johan var alldeles "rudis" i, huru "konstig" han än annars emellanåt var.

Sången började och vår upsalavän redde sig godt, gammal sångare som han var, under det deremot "vackra Oscar", sedan han gjort ett par vilda försök att sjunga melodien ett par oktaver under förste tenor, åtnöjde sig med att genom blinkningar och små förlägna hostningar antyda, att han inte var vid röst, något som han ej heller blef under sin återstående tid på Carlberg.

"Min värderade nye vän och broder" buktalade efter en stunds sångöfning långa Ulrik med enkeltjusaren i ögat och ett grymt vänligt leende hvilande i ena mungipan: "utan tvifvel är hvad bror behagar framsjunga vida vackrare än kompositionen i sin enkla ursprunglighet, men att bror sjunger så som tonsättaren afsett, derom vågar jag hysa några små tvifvelsmål."

I detsamma hördes trumman och i språngmarsch ilade ynglingarna hemåt.

Turneringen.

"Gösta", hvilken från första ögonblicket tagit vår vän upsaliensaren under sina vingars skugga, hufvudsakligen till följd af dennes släktskap med en af "Göstas" legioflammor, tog sin unge kamrat med sig upp i "femte", hvarest han var placerad som korpral och der äfven den nykomne tillsvidare skulle dväljas i egenskap af "extralök."

"Är det mycket svårt med den här "turneringen?" frågade han med temligen lugn röst, ehuru med en viss bäfvan för något emotsedt mystiskt.

"Nej bevars, inte ett dyft", ljöd det lugnande svaret, "du skall bara komma ihåg att inte visa ett spår till humör eller rädsla, utan taga det från den glada sidan. För resten turneras aldrig en nykommen första qvällen, så att du lugnt kan slumra in i qväll."

Jag har nyss omtalat, att penalismen nu för tiden var ganska beskedlig, men huru beskedlig den än var, fanns det dock *en* svag yttring af densamma och som *ingen* nykommen kunde slippa undan, det var historierna om lördagsqvällarna och den berygtade "turneringen."

Denna gick så till, att, sedan gasen blifvit släckt och en hvar kommit i säng, vanligtvis två och två, utvalde bland de äldste och skickligaste i konsten, i strumpfötterna och för resten klädda efter det allra äldsta modet, "mode de paradis", varsamt smögo fram till de utsedda offrens sängar, hvilka, som redan är nämnt, stodo med gaflarna mot väggen. Vid ett tyst räknadt: "ett, tu, tre", rycktes sängen först med en stark knyck 2-3 fot ut från väggen, för att få svängrum, restes ögonblicket derpå med en blixtnabb rörelse i vädret, samt slungades med fart i väggen med sin omisstänk-

samme inelligare. Der stod nu denne framstupa, yr-
vaken och med mycket blandade känslor, med säng och
alla sängkläder på ryggen, alldeles oförmögen att utan
hjälp kunna komma ut, såvida han ej skulle knuffa sän-
gen tillbaka samma väg hon kommit, hvilket dock för
det förfärliga bullers skull, som i så fall skulle uppstå,
naturligtvis ej fick användas.

Nu ljöd ropet: "nummer och namn", hvarvid den
"åkandes" pligt var att, med ett svagt uttryck af till-
fredsställelse med den bevisade hyllningen, utsäga sitt
nummer och mer eller mindre frejdade namn. Olycklig
han, om han lade till eller tog ifrån något med nummer
och namn, straffet fastän ej handgripligt följde i så fall
och ofta i spåren genom långa år, stundom för alltid genom
något öknamn.

En afton turnerades en ung, friherrlig, manlig små-
landsskönhet, hvilken vid ropet "nummer och namn"
kom på det olycksdigra infallet att med indignerad ton
och min svara: "det var kuriöst, att ni inte vet, att jag
är 167 friherre X.!" Tvärt fick han namnet baron *Ligaments*
"Kuriös", och han bär det förmodligen bland kamrater
ännu i denna dag.

En annan, som också lite smått tog humör, kom-
men, som han var, från en rik och svårliga civiliserad
landsbygd, der han vid alla baler varit använd såsom
kotilljongsanförare och som nu icke obetydligt lät på-
skina, att han var van vid en helt annan "dans", fick
under hela sin kadettid och ännu ett tjug år derefter af
kamrater aldrig heta annat än "chevalier de cotillon",
hvilket stolta namn han bar med sin vanliga godmodig-
het, men icke utan en viss värdighet.

Der fanns i början af 60-talet i 7:de logementet på
N:o 162 en frisk skåning, som egde alla en ordinär tu-
tings egenskaper utom en, i ty att han var "stor, stark *Boklin*

och sjudande" (men inte söt) och som isynnerhet excellerade uti den ädla turneringskonsten. En afton hade han föresatt sig att låta sin närmaste kamrat, 161, "kyssa gubben" (porträttet öfver sängen) och begaf sig därför vid nattens inbrott ut på krigsstråten genom 8:de logementet, emedan han ju inte gerna helt sonika bara kunde stiga upp och utan vidare kasta den andre i väggen. Han började tyst att räkna sängarna från 7:des öfra ända: "157, 158, 159, 160, 161", — här var det — pang — och med van arm slungades sängen i fråga mot den gamle krigsbussen på väggen. Det gick lätt, nästan alldeles för lätt, och på det sedvanliga "nummer och namn" följde en grafvens tystnad, snart afbruten af en mängd långa aftonböner, dem säkerligen icke ens den föga pedantiske Mårten Luther torde gillat. 162 hade näml. alldeles förbisett eller glömt, att 159 med ty åtföljande säng under dagens lopp blifvit afpollletterad till sjukhuset och ergo saknades i raden, så att, som 162 nu räknade, hans egen säng denna gång blef offret för hans turneringslusta. I beckmörkret fick nu, till alla yngres gränslösa, ehuru tysta fröjd, den gamle kitslige, blifvande hjälten på Als gå omkring och trefva rätt på sina mobilier, hvilka vid den hastiga luftresan blifvit slungade än hit än dit.

Att "bädda påse" eller "bädda på sablar" var också ett lifligt senteradt nöje. "Påse" bäddades med konstförfaren hand på det sätt, att man tog underlakanet, vek detta på midten tillbaka igen öfver filtens rand, så att när den om vintern alltid frusne sängfidekommissarien skulle taga sin egendom i besittning, han kom att ligga på ena hälften af lakanet och hålla i den andra, hvarigenom bäddades en verklig påse för fötterna och dessutom en intimare, men särdeles obehaglig bekantskap

formerades mellan den liggandes tandrader och knäskålar.

"På sablar" bäddades genom att lyfta bort sängbotten och försiktigt ställa upp bädden genom på kors ställda dragna huggare, hvilka naturligtvis i detsamma man lade sig, ramlade öfver ända med den i sängen klifvande, allt under ett mäktigt krigiskt skrammel.

Det fanns i 8:de logementet med numret 188 en listig och förslagen krabat, kallad "Söndagsnisse", till åtskilnad från den yngre brodern "Måndagsnisse." Denne hade på något sätt blifvit illa och "kitsligt" (förstås) behandlad af löjtnant Rapp, en duglig och "rapp", ehuru något råbarkad officer, en s. k. "tjenstedjefvul" och hade föresatt sig att spela honom något puts.

En morgon anmälde löjtnant Rapp vid ordena, att N:o 188 olofligen varit ute ur logementet hela natten.

"Nisse", uppkallad i majorsförhör, bedyrade deremot, att han varit inne *hela* natten.

"Jag ger mitt hedersord", sade löjtnanten förbittrad, "att 188 icke varit i sin säng vid någon af de visitationer jag i natt gjort!"

"Och jag svär, också på hedersord", försäkrade "Nisse" på sitt trygga vis, "att jag var der hela natten!"

"Voj, voj", suckade major Ollén och lät papperssaxen beskrifva de allra sorgligaste figurer i luften, "hur kan 188 vilja svära bort sig för en sådan här sak? Kära 188, bekänn i stället!"

"Jag var i min säng", vidhöll Nisse.

"Det är lögn!" röt löjtnant Rapp.

"Oj, oj!" klagade majoren, "kära 188, tala sanning, hvar var han i natt?"

"Jag försäkrar heligt, att jag var i min säng", svarade Nisse bestämdt, men sneglade på löjtnanten med ett illfundigt uttryck, "men jag låg — *under madrassen!*"

Rekrytexercisen.

Den första Juni slutade läsningen i regeln å Carlberg och exercisen vidtog då på skarpa allvaret. Visserligen exercerades äfven under vintermånaderna fyra timmar i veckan, men denna exercis var, utom för de yngsta rekryterna, mera för syns skull och så väl befäl som manskap betraktade densamma såsom ett oundvikligt ondt, hvilket man genom tyst, ömsesidig öfverenskomelse sökte göra så dräglig som möjligt. Men när Juni månad kom, när de gamla luntorna och ritningarna stoppades in i bokskåpen, geväret och huggaren åter framtogos på fullt allvar, samt exercisen med åtta timmar om dagen vidtog, då flög en frisk, lifvande flägt genom hela ynglingaskaran och den, som endast sett kadettexercisen en ruskig höst- eller vinterdag i exercishuset eller gamla gymnastiken, der man trögt och likgiltigt sökte nöta så mycken tid och asfalt som möjligt under de två timmarna, den skulle icke känt igen densamma, ej ens kunnat ana, att det var samma trupp han nu såg.

Innan den slutliga sammanningen till bataljon egde rum, exercerades i fyra stora hufvudgrupper: "1:sta årets rekryter, 2:dra årets rekryter, approberade kadetter och befälsafdelningen."

En officer förde högsta befälet öfver hvarje dylik grupp, hvilken sedermera delades i smärre afdelningar (bland rekryterna) om 5—6 man under befäl af en kadett ur befälsafdelningen. Och nu var det, som kitsligheten, om den fanns till, kunde ostraffadt visa sig i sin fulla glans, nu som en lång, sömnig vinterdrummel till rekryt kunde klämmas efter noter, för att om möjligt få morsgrisen eller veklingen ur honom. Jag kan

omöjligt medgifva, att någon svårare kitslighet under denna tid egentligen existerade, eller att någon elakhet gjorde sig gällande, men väl hos en och annan instruktör en viss viktighet eller pedanteri. Blott ett par af de äldste korpralerna gjorde undantag härifrån, ehuru de ej begagnade flatan af sabeln, åtminstone mot f. d. studenter, men de hade en annan, alldeles icke trefligare dresseringsmetod.

I sällskap med fyra andra olycksfåglar vandrade morgonen efter hans inträde vår upsalabekante med tunga steg ut till parkdammens rand, der vanligtvis första smörjelsen gafs i helsning, vändningar på stället m. m. gjordes, allt utan gevär de första dagarna. Instruktör för dessa fem var en lång, rätt ståtlig korpral, med ett ingalunda fult, ehuru obehagligt utseende och med ögon af en lurande huggorm, så kalla, glänsande och orörliga voro de. Han var en af de mera fruktade inom kåren och egde till och med inom korpralsklassen få eller inga vänner, hvarjemte han naturligtvis var alla yngres fasa.

I hans afdelning befunno sig utom upsaliensaren, den grofvuxne "skauningen" och "vackra Oscar", äfven två andra, hvilkas naturel så litet som möjligt lämpade sig för det ädla krigaryrket; isynnerhet var den ene af dem, en mycket tafatt, nästan blyg ungdom, trots det frejdade namn, Bernadotte, han bar, i ordets fulla bemärkelse "ohjelpig" och instruktörens godhetsfulla löfte att "hjälpa honom" snarare ökade än minskade hans oförmåga.

De andra fyra, ehuru föga bättre "kålsupare", kunde dock ej afhålla sig från att skratta åt olyckskamraten, isynnerhet hade den gladlynte upsaliensaren svårt för att låta bli att "grina" åt bäraren af det stolta namnet, när denne vid en vändning gjorde som Sven Dufva, "höger om och venster om, men ständigt rakt tvärt-

*Mycket
kärlek
byder
ram*

om", hvarvid han mer än en gång körde skallen ihop med sin närmaste man, "Tjockman."

Af någon, eller rättare alldeles utan någon anledning, hade emellertid vår bekante råkat ådraga sig instruktörens misshag, innan ännu någon öfning ens börjat och hans goda lynne gaf denne en välkommen anledning att klämma "rukan."

"Du tyckes finna det här alldeles f—dt roligt", sade han med sitt otäcka hånleende: "nä, då skall du också få ditt lystmäte, det kan jag lofva dig!" När så exercisen kl. 12 slutade, anhöll han hos officeren om tillstånd att få kommendera den ifrågavarande rekryten till ännu en timmas exercis under den visserligen mycket milda och välmenande förevändningen: "han bjuder nog till, men han är så ohjelpig i sina rörelser, att han aldrig kan approberas utan extra exercis" o. s. v. Denna begäran, såsom utvisande villighet och lågande kärlek, såväl för yrket som dess offer, kadetterna, bifölls alltid med synbart nöje af officeren, som var högeligen förnöjd öfver att ega så nitiska instruktörer. Så skedde nu äfven denna gång, hvaraf följd blef den, att, när de öfriga fingo göra "höger och venster om marsch" och begifva sig hvar de behagade till middagsdags, det olyckliga offret för en nitisk handledare nu fick sig ytterligare en dufning i parken.

Att det ansågs som en stor skam att bli ådömd slik straffexercis är klart, men det var i alla fall det minsta. Att äfven studenterna af flere anförda skäl icke sågos med särdeles kärleksfulla blickar af de gamla "äkta", var kanske icke heller så alldeles utan sin orsak, synnerligast som ett par af dessa ungherrar funnit för godt att till Carlberg medtaga alla en students ovanor och snobigheter, men deremot lemna alla en sådans goda egenskaper kvar i de respektive universitetsstäderna.

Straffpromenaden ställdes ut i parken igen till allén vid dammen och nu började den länge korpralen instruera med sin skadeglada basiliskblick fästad på sitt offer och med ett mefistoleende, som skickade hans ena mun-gipa upp att kyssa motsvarande öronsnibb:

"Min bäste *herr* bror! Du finner det säkerligen högst oförskämtdt af mig, en rå och okunnig kadettlymmel, att våga uppträda på detta sätt såsom undervisare åt en fri student, en lärd och upplyst man, men ser du jag rår sannerligen inte, jag måste lyda order och ber dig därför godhetsfullt ursäkta, att jag kärleksfullt, men så fullständigt som möjligt skall söka drifva studentherrn ur dig.

"Se så min lärde bror, gör mig nu den vänskapstjensten att till en början marschera 20 hvarf kring dammen, men med fason och hållning på dig! För att så litet som möjligt störa dig, skall jag stanna här, men några ord, dikterade af den renaste välvilja, vill jag gifva dig. Du skall sätta 'påkarna' i marken, så att det låter som när Beda L. valsar på en gouterbal; när jag kommenderar 'se till höger', skall hufvudet kastas med en utgångshastighet af en 12-pundig kanonkula och när du efter helsningen för ner handen på sin plats bakom byxsömmen, skall det hvina i luften som efter ett rapp med en 'tagelhurra.' 'Halt', skall du göra, så att marken på 300 alnars afstånd kommer i sjögång och så, att pigorna inne i schweizeripaviljongen måste hålla sej i väggarna, för att inte stå på näsan. Se så, nu vet du — 'framåt marsch', och slappa inte af, det råder jag dej vänligen, så kärt det är dig att inte få göra om denna lilla öfningsmarsch hvarenda dag mellan 12 och 2 under hela denna gudasöna sommar."

Vid dessa ord tog den nitiske instruktören fram en roman ur bröstfickan, tände en cigarr och slog sig ned

på en soffa under ett behagligt "far niente", blott stundom låtande höra ett dånande: "sätt plattfysserna i bättre", eller "jag hör inte, att det hviner" o. s. v., medan offret i rekrytmarschtakt stöflade sin ensamma väg, oupphörligt räknande det enformiga, men helssomma: "ett, två-å, tre, ett, två-å, tre."

Försynen, som så vist anordnat allt här i världen, har godhetsfullt ställt så till, att den länge korpralen och hans tillfälliga offer troligen i detta lifvet aldrig mera komma att sammanträffa, som bättre är.

Hvad den andre instruktören angår, en liten linhårig, feg despot, som såg ut, som om han varit född med en liten flaska stinkspiritus eller vätessvafla under näsan, der han ständigt gick och grinade illa, så är han död, och detta på ett så sorgligt sätt, att intet rum för något slags groll lemnats kvar; vid grafvens rand försvinner allt agg.

Kunskapens dvergträd.

De kadetter, som tagit studentexamen, aflade vanligen sina första examina på Carlberg i logik och historia, hvilka ämnen de just nyss absolverat vid universitetet. Bland öfriga till studentexamen hörande ämnen lästes vid Carlberg naturligtvis icke teologi, botanik och de döda språken och i de öfriga fingo examina i lefvande språk, svensk ämnesskrifning och matematik afläggas först i "repetitionsgruppen", d. v. s. sedan alla till officersexamen nödvändiga ämnen blifvit *en* gång genomgångna. Matematiken var delad i två kurser, matema-

tik I, (Euklides och två grader algebra) samt matematik II (trigonometri, analytisk geometri och mekanik). Examen hölls hvarje onsdags och lördags e. m. under läse-terminerna kl. 4—7 å rikssalen, sedan man tvenne dagar förut anmält sig till densamma.

Det var en af de första dagarne i September, då samtliga åtta förut omtalade f. d. studenter, hvilka alla nu blifvit "numrerade", vandrade upp för trapporna till rikssalen, för att för första gången nedskaka några af frukterna från kunskapens dvergräd i sina för dem obekanta lärares sköte. Den groflemmade lundensaren och den skäggprydda upsaliensaren skulle båda fram i historia och gingo nu, under afvaktan på att bli kallade, så sakteliga omkring, afhörande och åskådande det för dem aldeles splitter nya skådespelet.

Liksom i studentexamen satt äfven här läraren öfverst vid bordändan med en (blott undantagsvis flere) examinand på hvardera sidan om sig.

Den förste lärare de väntande ynglingarna fingo syn på var kadetternas förskräckelse och värste buse, läraren i matematik, fysik och kemi, lektor Cosinus, en medelstor, starkt byggd man, med glest isgrått hår, dito helskägg och en hög, genialisk panna öfver ett par skarpa, kalla och genomträngande likaledes grå ögon, en utmärkt lärare, om man än med skäl kunde tillvita honom att vara väl partisk såväl *för* som *mot* vissa af sina elever.

Just som de båda ynglingarna trädde in, stod lektorn jemte en examinand bredvid en af taflorna och de hörde honom med djup röst och med en lindrig läspning yttra: "käraste han, han är född korkad, han är ett generalkräk från slätten, men han är godkänd — på ett vilkor begriper han!"

Den examinerade kadetten blickade upp med ett uttryck af den gladaste förvåning och tacksamhet och ut-

brast lifligt: "ja, herr lektor, är det möjligt för en meniska att uppfylla, så nog skall jag göra det."

"Ja bevass, (han läspade som sagdt lindrigt) det ä' det visst det. Sir han 180, han skall heligt lofva att aldrig i sitt lif öppna sin mun, för att tala om matematik — vill han lofva det?"

"Jaha, på heder och samvete:" bedyrade kadetten eftertryckligt,

"Godt, men sir han, det ä' inte nog med det", fortfor lektorn fattande tag i öfversta knappen på kadettens jacka och dragande honom till sig: "utan om han kommer i ett sällskap, hvar det än vara må, der det talas i matematik, så får han genast taga sin hatt eller mössa, eller hvad för hufvudbonad han må ha' och gå — gå ett bra stycke derifrån! Jaha 180, han är godkänd, lycka till!"

Aflägsnande sig från sin gladt öfverraskade lärjunge, en af hans favoriter för resten, styrde han sina steg mot ett bord, hvarest tre af de äldste kadetterna, alla vermännningar, hvilka ej fått rum vid taflorna, sutto, trälände i sitt anletes svett under ett resultatlöst begrundande af den märkvärdiga "fjerde händelsen" i trigonometrien.

Efter en hastig öfverblick öfver de ensligt spridda, obetydligt sammanhängande siffror de tre ungdomarna här och der klottrat på sina pappersark, utbrast lektorn med sin oeffterhärmliga åtbörd och min: "Ack, trenne B., de göra mig stort ve! B-k, B-t och B-n, Karlstad Filipstad och Arvika, Fryken, Vermelen och Glafsfolen, o, Vermeland du sköna, du härliga land! Nehej, mina herrar, var så goda och fundera ett slag till på denna 4:de händelsen och på den säkerligen 10:de, att ni äro underkända."

Han gick bort till tvenne andra taflor, ställde den ena rakt midt bakom den andra, vid hvilka tvenne ka-

detter hade sina platser, den ene räknande med en fart att kritstyckena flögo omkring honom, den andre med förtvifladt håpen min vildt stirrande på de få men betydelsefulla hieroglyferna på sin tafla.

"Jaha käraste 119, det är rätt;"

Siffranspråk

Lektor Cosinus vände sig vid dessa ord till den ifrigt räknande, Carlbergs enda poet vid denna tid och som därför allmänligen kallades "poeten." "Sir han nu, att det går lika bra, bara man har allvarlig håg, att lösa problem som att skriva vers — jaha; han är godkänd!

Nå, än han då?" fortfor han, vändande sig till den andre: "herre gud, käraste han! Jaha, måtte han, när han blir officer, alltid vara lika rädd för "krita" som nu! Men nu behöfver han inte vara så hushållsaktig, skriv då något", fortfor han med en lindrig knuff mot kadettens axel: "skrif säger jag honom!"

Den olycklige kritförbrukaren syntes dock föga villig att frångå sina hushållsprinciper vis å vis den dyrbara kritbiten, der han med svetten i pannan och skräck i sin själ bara glodde än på läraren, än på taflan.

"Skrif!" uppmanade denne ännu en gång: "*si sej omkring* och skrif!"

Omöjligt! examinanden ensam såg ej, hvad enhvar annan, som befunnit sig på hans plats, ögonblickligen skulle observerat, näml. att han fått alldeles *samma* problem som "poeten" och hvilket nu, fullständigt uträknadt, lyste honom rätt i ögonen, inbjudande till en blott afskrifning.

"Ack, ack!" utbrast efter en stunds tystnad lektor Cosinus sänkande rösten och borrhande sin kalla, glänsande blick in i deliquentens röda, upphettade anlete: "gå sin väg käraste han, han är underkänd! Inte för att han är ett kräk, som inte kan någon matematik, ty det

visste jag förut, men för att han inte en gång kan *skrifva af!* adjö med honom, nöt der!"

Ett annat exempel på huru denne man, när lynnet föll på honom, kunde *hjelpa* i lika hög grad, som han annars kunde *stjelpa*, må i sammanhang härmed anföras.

En söndagseftermiddag satt han tillsammans med båda kompanicheferna samt en kompaniofficer löjtnant Krut, bekant för sitt retliga lynne, när han hade hufvudvärk, hvilket han mycket ofta hade, på en soffa på borggården, då en ung merkurii son af 25:te rangklassen, eller s. k. anjovismördare, med svettdrypande anlete, derangerad toilette och med fingrar eldröda af ilska och sill-lake, kom framgalloperande till de fyra herrarne, anmälande under synbart intryck af, att hans söndagseftermiddag inbringat honom blott mycket måttligt nöje, att han och några hans vänner å Norrbacka värdshus blifvit tämligen ovarsamt frotterade af "di f—e kadetterna, som voro der i stora högar."

Denna underrättelse emottogs af en hvar utaf de fyra på det för honom mest utmärkande sätt.

"Nå, d—r ska' ta' mej!" ropade löjtnant Harring på sitt gravitetiska sätt, med "magen in och bröstet ut", samt runkande på hufvudet som en pendel i full gång. "Nu ä' dom hära kadettingarna för vådliga; vi måste bums ge oss af och hugga dom!"

"Hm: djeflor (han sade alltid djeflor till det syndigas i svordomen förminskande) i min gamla vapenrock;" morrade kapten Korth fram sin enda ed, "en, men ett lejon", i det han vred sina långa, gråsprängda mustascher, så att de liknade nyss utkläckta snokungar: "hm, hm, det får lof att bli ett slut på det här oupphörliga smittandet till Norrbacka, hm!"

"Aj, aj aj, jag går med!" pustade löjtnant Krut vresigt, letande efter sin ena spensliga, ljusa hårttest: "låt

oss gå då, efter man inte ens på söndagen får någon ro för den f—e tjensten, aj, aj, aj!"

"Nå Valter, följer du med? Ju flera vi ä', dess bättre utsigt ha' vi att knipa dom allihop!" yttrade löjtnant Harring, som nu mobiliserat, med tummen precis "en tum bakom byxsömmen" och med "klackarne på en linie."

"Ja bevass, det kan jag visst göra, fast det inte tjenar mycket till!" svarade lektorn buttert, "lika gerna kan bror Evert ge sig ut och fånga svalor, men gerna för mej, ja, bevass!"

Femton minuters väg genom Solnaskogen, förbi sommarstället "Stenbrottet" förde herrarna till Norrbacka, hvarest ett fullt dussin kadetter som bäst voro samlade till en liten rolighet.

"Nu ställer du Korth dej på baksidan af huset, du Krut placerar dej vid södra gafveln, så att ingen kan smita ner till Stallmästaregården, Cosinus får ta' vakten vid norra gafveln och sjelf skall jag besätta stora ingången, och då vore det väl sjelfva hin håken, om vi inte skulle knipa hela högen! Men si väl upp Cosinus, du som ej är van vid de här kadettingarnas många knep!"

"Jaha bevass, var du lugn du!" svarade lektorn med ett egendomligt uttryck och ett tillbakahållet löje.

Att de fullständigt omringade ynglingarna, tack vare deras egen vaksamhet och de i detta fall som guld trogna och sjelfupppoffrande uppasserskorna, redan kände farans hela vidd, var klart; i ett ögonblick voro samtliga kadetter uppför trappan till vindsrummen och under ljudlös tystnad sammanträngda i "mutter Melanders" eget rum, utanför hvars enda fönster den förfärlige Cosinus vaktade, en Cerberus, mot hvilken mytologiens blott var en liten oskyldig lamunge.

Under paradmarschsteg, med "hufvudet rätt öfver skuldrorna, axlarna tillbakadragna och lika sänkta", samt handlofvorna omvridna på hans särskilt egendomliga vis, marscherade nu löjtnant Harring sjelf uppför förstugutrappan, gjorde i vestibulen med förkortade steg under svängningen "halft venster om marsch", derpå "rakt ut marsch", tågade derpå trappan uppföre till andra våningen och gjorde halt inne i salen framför "ljusa Mathilda", som emottog honom med sitt vackraste leende och det glada utropet: "Nej, se löjtnanten, det var då 'kiligt;' jag har rakt hållit på att sörja mig till lungsot, för att jag aldrig mer får se till herrar officerare från Carlberg!"

"Så-å, det var fågnesamt", svarade löjtnanten med sin allra stramaste tjenstemin, ty han var gruffligt mycket gift, "men det är inte fråga om det nu — nehej!"

"Di förhärdade kadettingarna ä' här nu igen en hel klunga, det vet jag — fram med dom på eviga momangen!"

"Kadetter, puh", fnös Mathilda med en spotsk knyck på hufvudet och med en ton af det djupaste förakt: "sällan har man sådana, vi ä' väl inga barnjungfrur heller — äsch!"

"Joho, men si nu ä' dom här ändå — di har ju klått ett knoddkräk här nyss och *det* var ingen skada — nehej — men hugga dom det ska' jag ändå — jaha!"

"Jaså!" fräste Mathilda högst förnärmat: "löjtnanten tror mig inte, det var då den förste, som sagt, att jag ljuger! Var så god och se efter sjelf, alla nycklar sitter i, utom till fruns rum, för hon är gången i aftonsången och har nyckeln med sej!"

Under det denna dialog pågick nere i salen, hade de på vindsrummet hopträngda kadetterna skyndsamt gjort sina förberedelser till flygt genom fönstret.

Ett långt, bepröfvadt, med knutar försedt rep fast-

gjordes stadigt vid fönsterposten och den förste hade just med vana armar fattat det, för att begynna nedfärden, då han vid en blick utåt häftigt kastade sig tillbaka in i rummet under det förfärade utropet: "Nu ä' vi fast; Cosinus står vakt rätt under fönstret!"

Förlamade af skräck stodo alla ett ögonblick orörliga, det nästa smög en af dem varsamt fram, för att rekognosera och märkte till sin gränslösa förvåning, hurusom den fruktade läraren på det ifrigaste vinkade åt honom att fira sig ned, samt vidare pekade åt skogen.

Efter ett ögonblicks tvekan och då samtligas belägenhet i alla händelser omöjligt kunde bli sämre än hvad den var, fattade han ett vildt beslut, svängde sig ut öfver fönsterbrädet och började att med långa, kraftiga grepp hala sig ned. Den ene efter den andre följde nu så tätt repets stabilitet medgaf, allt under det lektor Cosinus, med ryggen åt fönstret och vänd mot skjutpaviljongen, såg ut, som om han höll på att räkna ut "medelkulan" till en imaginär skottserie.

När den siste uppnått "terra firma" och redan var helt nära skogsbrynet, begynte lektorn att skrika med stark och ifrig stämma: "Korth, Harring, Krut, skynda, skynda er — koss för tusan — kom hit, kom hit! Bror Korth!" fortfor han då de trenne officerarne i språngmarsch hunnit fram till honom och pekande mot skogsbrynet, der några par hvita kadettpermissioner otydligt aftecknade sig mot den dunkelgröna bakgrunden: "Sir du Korth der du — *der* sir du bena' på den siste!"

Fradgande af harm, hade de trenne nitiske officerarne ingenting annat att göra än att afbryta jagten, sedan de genom lektorns plötsligt påkomna pojkaktiga ädelmod för den gången ohjelpigt "tappat", som det heter på jägarspråket. — —

Men vi återvända till examen, der ännu våra båda

Tham

vänner sitta, afvaktande kallelsen till lektor v. Pischen, läraren i historia och en mågta egendomlig, ehuru lärd man.

Slutligen fingo de tillsägelse att infinna sig i "öfre mellanrummet", ett mindre rum, beläget mellan rikssalen och biblioteket.

Inkomna derstädes, sågo de framför sig läraren i historia och statistik vid krigsskolan, lektor v. Pischen, af kadetterna gemenligen kallad "farbror", en 60 års man med glasögon, kartnaglar, vänligt, men mycket nervöst sätt och en mängd fristående, glesa, gröna huggtänder samt en förskräckligt hopkonstruerad mun. "Så-å, der är han med det ryska namnet!" yttrade lektorn vänligt grinande: "men först skall vi höra den här herrn i ett par frågor till", fortsatte han, vändande sig till den examinand, som redan satt vid bordet och svettades, en lång, barsk yngling, hvars utseende vid denna förökning af hans pinotid blef ännu barskare: "jag skall bara ge honom två frågor till, och om han kan besvara dem, så skall han få 'femman' (lägsta godkända betyget), det är inte för tidigt, att jag slipper honom! Nå, kan han säga mig namnet på alla ryssars stamherre, han, som egentligen var från Sverige? nå, vet han det?"

"Hvad tusan kan det vara för en hudick!" mumlade den barske kadetten halfhögt!

"Ja, det är rätt — det var Rurik", medgaf lektorn, som var betydligt döf, synnerligast på högra örat: "nå, han kan ju i dag! Nå, hvilken var Rysslands största och märkligaste handelsstad under medeltiden och kan han peka ut den på kartan för mig?" fortfor lektorn, åkande öfver kartan, med ett rysansvärdt, kartnagelbevåpnadt långfinger:

"Ja, det var Nisjnei Novgorod och det ligger

här!" röt examinanden och högg med detsamma sin uppslagna pennknif i kartan tätt bredvid "farbrors" fingrar.

"Nå, nå nå", skrek denne, hoppande till på stolen: "inte så våldsamt min vän! Nå, hvad heta nu de der sjöarna i Armenien, dem han inte kunde sist? Kan han dem nu då?"

"Det vete f-n!" murrade den tillfrågade, förargad öfver att examen aldrig slutade.

"Ja, säg ut bara — det var alldeles riktigt, det var Urmia och Wan", bekräftade lektorn förnöjd.

Hvad upsaliensaren, som nu, det är så rätt, hade bekommit 158 till nummer, angick, så var examen snart undanstökad och det till lektor v. Pischens stora belåtenhet, ty för det första kunde 158 verkligen historia och för det andra redde han sig tämligen med "farbrors" ovedersägligt stundom ganska intrasslade sätt att fråga. Men så hade den unge mannen också kommit från en lärare i historia, hvilken dagligdags lät de mest konstbesynnerliga frågor hagla öfver sina lärjungar, så att han var väl inkörd i krångliga frågors besvarande. Ett par dylika, gifna i sjelfva den högtidliga "abituriexamen" för afgang till universitetet af hans gamle lärare, må anföras. Den ena lydde:

"Nå min hederlige X.! du, som aspirerer ett högre betyg, kan du säja mej hvem det var, som reste förbi en lada?"

I Palmblads lärobok i Nyare Historien stod det, att "en dag år 1572, då hertig Frans af Guise reste förbi en lada, hvori Hugenotterna höllo gudstjenst, lät han med hugg och slag utdrifva församlingen, hvilket gaf anledning till första Hugenottkriget!" Andra frågan ljöd sålunda:

"Nå min käre bror, hvad såg Filip den andre af Spanien?"

Perone
1-10

Men denna gång blef den värde lektorn, som alltid frågade efter boken, en smula förbryllad, då han vände om bladet och sjelf besvarade frågan: "Ja, hm, hm, det kan jag just inte pretendera, att du skall kunna svara på — hm, han såg sej tvungen att sluta freden i Vervins 1598!"

Sedan examen för lektor v. Pischen lyckligen var ändad, fingo de begge kadetterna promenera in i Rikssalen igen, för att af lektorn i logik och svensk rättskrifning, lektor Lund, af något fullkomligt obegripligt skäl af kadetterna kallad "Glunten", pröfvas i logiken efter dennes högst egna metod. "Ytan bedrager", säger man, och det gjorde den verkligen här; lektor Lund, en lång, mager och ytterst siratlig herre, var hvarken dum eller okunnig, tvärtom, men nog såg han ut, som om han varit ett alldeles ovanligt intelligensfritt exemplar af vetenskapsman

"Hm, hm", hostade han efter sin vana, jemkande på skjortkragen med förlägen min, "hur indela vi logiken, han der från Skåne?"

"Uti naturlig och — och", stammade den tillfrågade

"Jaha, hm — och så den här — hm, som jag har skrifvit" upplyste lektorn.

Om hans sätt att behandla svenskskrifningen vid Carlberg kan följande exempel gifva ett litet bevis. 158 hade i ett ljust ögonblick slagit sig på poesi och skrifvit sin afhandling på samma versslag som ämnet: "Så härligt icke dagens ljus som död för fosterland!" Ingen enda rättelse fanns, då den återkom till författaren, men dock stod betyget 9 (10 var det högsta) på den samma. Då kadetten vördsamt sporde hvarför han, om *intet* fanns att anmärka mot hans opus, icke erhållit 10, blef det karaktäristiska svaret:

"Hm, hm, sir han, jag sjelf har aldrig befattat mig med den här poesien och förstår mig inte på tocket,

hm, men som jag *antager*, att det väl finns *något*-fel, så har jag, hm hm, inte gifvit honom mer än, hm, 9!"

En annan gång frågade han den lille vackre, ljuslockige n:o 40: "nä han, hm, kan han 40 säga mig, hvad det är lärobokens författare så vackert kallar Oxenstjernas hm, hm, sångmö?"

"Jo-ho:" läspade den lille vackre: "han kallar henne för en liten landtärna!"

"Hm, hm, åhja, ja visst — men om vi skulle säga, som det står, 'en liten landtlig tärna', hm, hm, så låter det lättare, hm, hm", rättade "Glunten" gravitetiskt.

Medan vi nu en gång äro i examens- och lästagen, vill jag bedja den ärade läsaren medfölja än en stund som "examensvittne" vid ett par synnerligen muntrande examensepisoder och lofvar att sedan sluta, då naturligtvis på längden vid dessa just icke så särdeles mycken omvexling kan vara att vänta. En dag sutto n:ris 158 och 116, en lång, stark och något burdus ung man, stor älskare af den mera idkade än egentligen numera berömda knytnäfsporten, tillsammans i öfre mellanrummet, för att af löjtnant Odén klämmas i den högre taktiken.

Denne löjtnant var en synnerligt framstående såväl lärare som militär, med stora och omfattande kunskaper, men som älskade att i åtskilliga fall visa sig som en s. k. "klassik." Han nyttjade pincenez, små mustacher och "prestpolisonger", hvarför han genast af kadetterna graduerades till och kallades "magistern." Detta namn blef till slut så kärt för ynglingarna, att en e. m., då bataljonen redan stod uppställd i och för en fälttjenstöfning och någon tvist hade uppstått mellan de tongifvande kadetterna, d. v. s. de till musiken hörande, en af dessa rusade fram för fronten och med högljudd röst sporde: "Jag skulle fråga 'herr magistern', om inte jag är kommenderad som hornblåsare i e. m?" "Jo, det är

herrn“, svarade löjtnant Odén och smålog på sitt lugna sätt, utan att visa minsta synbara förvåning öfver den alldeles färska och oväntade grad han erhölet.

Han satt nu och ”klämde” herrar 158 och 116 med belåten min, ty båda voro den gången händelsevis ganska styfva i sina stycken och allt var godt och väl. ”Nå 116, hvad gör herrn, om herrn skall storma ett väl besatt och försvaradt skogsbryn?” frågade examinatoren, görande starka försök att vrida sina mustacher.

”Jo, om jag har kanoner, så öfversällar jag det först med ’krabater och katecheser:’” svarade 116 med sin buttra röst ”och sen“ — —

”Hvad tunnor tusan pratar herrn för persilja?” afbröt löjtnanten med en svag skymt af förvåning.

116 hade näml. så ofta gått och roat sig med att travestera major Olléns tankspridda och stundom onekligen tämligen konstbesynnerliga uttryck, att han af gammal vana helt osökt kom in på termen ”krabater och katecheser“ i stället för ”granater och kartescher“, hvilket förstnämnda uttryck han för ej längesedan låtit majoren yttra vis à vis oroligheterna i Stockholm. N:o 116 var i allmänhet på intet sätt buskablyg af sig och skulle såsom säker matematiker utan tvifvel med axiomatisk visshet ofördröjligen hafva ”dragit en tangent“ från knogarna på sin högra knytnäfve till yttersta spetsen af nästippen på den, som låtit påskina, att han någonsin kunde rodna, än mindre bli förlägen, men den gången blef han likväl så röd som Soto Mayors helgdagsfrack och så flat, som de gamle trodde jorden vara. Han måste nu omtala orsaken till sin missägning, åt hvilken den eljest så gravitetiske Odén måste ordentligt le (*skratta* gjorde denne löjtnant *aldrig*).

”Nå 158 då, beskrif nu det här redigt för mig!” befalldes examinatoren vidare: ”huru gör herrn, om herrn

vill storma ett väl besatt och försvaradt skogsbryn?" Den tillfrågade hade nyligen och med särdeles intresse genomgått alla föreläsningar för löjtnant Odén och väl lagt märke till ett och annat kraftfullt favorituttryck af denne, hvarför han med veritabel anfallsmin och respektabel grötbariton ofördröjligen nystade ur sig: "Jo, först qvistar jag skogsbrynet med mina kartescher och när jag så fått skyttelinien förtunnad och undanträngd, då" — —

"Nå, då?" frågade löjtnanten med tämligen ifver.

"Då "vräker" jag öfver fienden allt hvad jag har", röt kadetten och såg ut som om han gerna skulle önskat spisa ett par skyttelinier innan korum.

"Jaha, det gör man", svarade löjtnant Odén belåten.

En stund derefter kom krigsskolans utmärkte "styresman för undervisningen", kapten Dyring, en oöfverträfflig lärare i artilleri- och handgevärslära, och slog sig ned med ett par examinandi vid bordet näst intill. Sedan dessa fått hvar sin kulbana eller något dylikt att räkna ut, satte sig kaptenen närmare det taktiska bordet, der det för en stund stakade sig något för den ene kadetten. Snart började kaptenen, för att skämta med sin majestätiske vän Odén, att "hviska" på ett verkligen artistiskt sätt, så att denne, som väl hörde hviskningen, men omöjligt kunde begripa hvarifrån den kom, då båda kadetterna sutto tätt bredvid honom och han naturligtvis ej kunde misstänka sin kollega för något dylikt tjufpojkestreck, alldeles höll på att förlora hela sin storslagna värdighet. Men slutligen ljusnade hans min och i det samma afbröts tystnaden inne i rummet af ett kraftfullt och energiskt: "Håll käften bror Dyring!"

En stund efteråt fick kadetten en ny fråga, på hvilken han åter funderade en god stund. Nu hade "artilleristerna" slutat sina problem och kaptenen höll just på att genomse dem och teg därför naturligtvis. Med oför-

Dyring

liknelig min och med samma värdighet som alltid vände sig då löjtnanten till den andre och frågade med vänligt medlidande: "Det der tror jag ta mej djefvulen, att du inte kunde min kära Dyring?"

De arma stackare, som sutto vid den senares bord och likt alla andra hyste den rysligaste respekt för kaptenen, (och det var ens bästa råd) voro nära att krevera som perkussionsgranater vid denna klassiska vändning, till dess kapten Dyring sjelf slog till ett gapskratt.

Under tiden hade 116 varit ute med en "detacherad bataljon" i starkt bruten terräng och hade ett förtvifladt bekymmer för att få fram sina fyra kompanier på lämpligaste sätt, hvarvid han med sitt djerfva lynne oupphörligt bara ville gå på och framför allt "dela sin styrka", och kringgå fienden från alla, äfven de mest omöjliga håll och kanter.

"Ja, det här att "dela sin styrka", det är visst godt och väl ibland", utbrast löjtnant Odén slutligen, så pass otålig, som han kunde bli; "men denna delning, om den ej sker med urskillning, kan leda herrn rakt i förderfvet. Jag skall ge herrn ett exempel! Om vi två här, jag och 158, komma öfverens om att klå herrn och jag delar vår styrka, så att jag skickar 158 ner på borggården och stannar ensam med herrn här uppe, hvad kan följden bli häraf?"

"Hm, det blir otvifvelaktigt, att löjtnanten får smörj", log 116 med sin vänligaste och mest glada min, under det han klöf atmosfären med sin vördnadsbjudande näsa.

"Ja, det kunde ta mej f-n hitta på att hända det", medgaf löjtnant Odén med ett åttondels leende och aftorkade sin pince-nez med belåten uppsyn: "Således ser herrn, att det inte alltid är fördelaktigt att dela sin styrka!"

Sedan löjtnant Odén slutat med de båda ynglingarna

och dessa skulle lemna rummet, ropade kapten Dyring: "158, var god och dröj ett ögonblick — jag har något att säga herrn, sedan jag slutat med 208!"

158 slog sig ned på en bänk och kom derigenom att få afhöra slutet på en examen, hvilken blifvit smått ryktbar genom att, ehuru i vanställdt skick, hafva syntts bland anekdoter i ett par tidningar. Den fråga, som till slutfråga ställdes på 208, gemenligen "Segergrisen" benämnd, lydde sålunda:

"Hur gjuter man en kanon öfver kärn?"

Denna gjutning gick så till att en jerncylinder, benämnd "spindel", öfverdrogs med en blandning af lera, gödsel m. fl. ingredienser till den tjocklek, att "spindelns" yttre dimensioner blefvo lika med den blifvande kanonens inre. Omkring denna spindel göts sedan den flytande kanonmetallen, hvarefter, sedan denna svalnat, "spindeln" urtogs, då borning och afjemning ytterligare skedde.

"Nå 208, hur gör herrn, om herrn vill gjuta en kanon öfver kärn?" sporde kapten Dyring med monoclen i ögat.

"Jo, jo", stammade Segergrisen, som icke var särdeles säker och dessutom för tillfället hade stark artillerifeber: "Jag tar — jag tar — en spindel!"

"Hemskt!" sa' examinatorn, "det var ruskigt — nå, herrn ta'r alltså spindlar — hvad ta'r herrn mer då?"

"Och så — och så — gör jag ihop gödsel och" —

"Fy tusan, nu börjar herrn bli otreflig", anmärkte kaptenen med sitt fruktade, ironiska leende, "men det är detsamma; hvad gör herrn mer ihop?"

"Jag stampar ihop lera och gödsel och — och", förkunnade "Segergrisen" litet modigare af kaptenens leende.

"Stampa på då", uppmanade examinatorn, "men det är ett tredje ämne, som också skall vara med!"

Segergrisen

"Jaha", medgaf kadetten med svetten i pannan och dödsångest i själen", det är lera och gödsel — och gödsel — och lera — och" —!

"Åh, sitt inte der och tugga på sin otäcka blandning längre!" afbröt kaptenen och fattade skämtande tag i en tofs af "Segeberisens" yfviga "borst", herrn vet bestämdt, hvad som felas — hvad är det?"

"Nöthår," skrek 208, stormförtjust öfver att hafva fått fatt i den felande länken."

"Rätt", log kaptен Dyring och släppte sitt tag i "Segeberisens" peruk.

Carlbergsbalerna.

"Tempora mutantur!" Denna tanke har flera gånger föresväfvat mig, då jag på de senaste åren flera gånger i Stockholmstidningarna sett berättelser om "den sedvanliga balen å Carlberg." Om någon under den gamla tiden skulle hafva kommit på den idéen att samman-skrifva ett det vildaste fantasireferat öfver en framtida Carlbergsbal af liknande innehåll med dessa tidningars verkliga, talat om att "buffeten var anordnad" här, att "supén serverades" der m. m., skulle han troligen blifvis ansedd som en annan Andersen, en utmärkt sagoberättare och fata-morganaframställare, så vida icke, hvilket varit ännu troligare, han af kåren i gemen fått ett ordentligt kok stryk, såsom den der velat anställa en blodig drift med svenska arméns "blomma och hopp", som det alltid hette vid början af hvarje fältmanöver eller uppvisning, (men också endast då) när man önskade pigga upp den unga truppen till att göra hvad de andra icke ville eller icke måktade utföra, pigga upp dem

att bli "ett folk, som kunde allt, blott ej sin ära svika" o. s. v. Den tidens baler refererades sannerligen inte någonstades och så godt var det, om icke möjligen i någon 16-årig tärnas dagbok, n. b. om hon aldrig varit på bal förr. "Buffet" fanns på sätt och vis, men den bestod af en eller två karafiner vatten från källan utanför skräddarhörnet och två glas, samt en logementskopparkruka med lock i förstugan till höjandet af rukornas festliga sinnesstämning, men supén — ja, den var alldeles inhiberad den. Baler höllos tvenne gånger i terminen å rikssalen jemte de angränsande biblioteksrummen, hvar jemte en af lärosalarne eller klasserna tienstgjorde som "damtoalett" och att den var elegant, bekväm och smakfull, det vet hvarenda gammal kadett. Från kl. 7—11 svettades och dansade man nu på rikssalen af hjertans grund, utan att det bittersta af hvarken vått eller torrt mera än vatten, som likväl icke alltid fanns till hands, bestods, men *ändå* vill jag hålla tio mot ett, att man på denna tid hade mera verkligt roligt än nu, trots all elegans och ståt, eller kanske just därför. Och *ett* bestämdt företräde ägde den tidens kadetter; de behöfde icke anmoda någon af sina kompaniofficerare att "fungera som dansdirektör", ty det kunde snart sagdt hvarenda äldre kadett. För dessa baler var ingen annan förändring vidtagen i det vanliga än att ynglingarne voro tvungna att sprätta i rysligt svala, hvita linnepantalonger, om det än så var 30 grader kallt, detta antagligen därför, att hjertevärmen antogs skola motverka de svala byxorna.

Det gafs visserligen årligen ännu en bal, den kungliga gouterbalen, men äfven den var ytterst primitiv i jämförelse med våra dagars glänsande fester å Carlberg. Man hade vid dessa baler inkräktat ännu mera på det redan förut alldeles otillräckliga utrymmet genom att

släpa in och upphänga en hop gamla sköldar sedan korstågen, samt bundta samman gamla gevär, hvilka säkerligen skulle fått varit med vid Jerusalems förstöring, om man blott haft krut till dessa muskedundrar vid den tiden. Emellertid ansågos dessa baler så alldeles oerhördt storartade, att man ej ens vågade tänka på dem, förrän man kom i arrest och behöfde något riktigt ljufligt och himmelskt hopp eller minne att krydda arrestant-födan med. Vid dessa baler bestod "buffeten" af gamle vaktmästare Smidt i hvit halsduk och nyvänd löskrage och ett par "jungfrur", (inte "ufvar", hvilket var en rasande skillnad må tro) hvilka traskade omkring bland damerna med ett par brickor konfekt, hvilken sades hafva blifvit öfver vid den stora festen 1814 i anledning af freden i Kiel och Sveriges och Norges som man vet så innerligt välsignelsebringande förening. "Supén" var inhiberad — för gästerna, men efter den lysande festens lysande slut serverades för kadetterna nere i matsalarna en ganska storartad aftonmåltid, bestående af smör, bröd och kallskuret af flera slag, derjemte alltid några gamla tjädrar, utan försyn för deras aktningsvärda ålder, vidare tårta, mjölk och en halfbutelj öl per man, alltsammans godt och rikligen tilltaget.

Huru dödsledsamma än de vanliga kompanibalerna voro och huru lögnaktigt det än må låta, så är det dock en af dessa alltsedan skapelsens morgon ännu oförklarade och ofattliga sanningar, att det fanns icke allenast yngre kadetter och skolflickor, utan äfven "riktiga" damer och herrar af verld, hvilka eljest i livvets vanliga förhållanden visat sig vara af fullt normal sinnesförfattning, som regelbundet bevistade dessa baler. Af herrarna, utslutande bestående af officerare och kadetter, var det frisk omsättning, ty den, som en gång varit på en kompanibal, han kom ej gerna af fri vilja upp en gång till,

så vida han inte hade någon liten späd, ännu ej "utlekt" guldfisk framför kroken och hvilken det var lättare att förmå nappa i denna sump än midt ute i det brusande världshafvet. Men damerna, de voro obegripligt stationära och en hel del af dem, hvilka som "kycklingar" börjat sin kometbana på en Carlbergsbal, ändade densamma också der i egenskap af "panelhonor". I synnerhet funnos vid denna tid tvenne, så i allo hvarandras kontradiktoriska motsatser, att ingen människa kunde begripa, huru två så olika qvinnor kunde hafva roligt på samma bal.

Den ena, den i senare tid berygtade fröken Aurora Mathilda af Häst, mångårig baldrottning och en smula på eftermiddagen, men farlig ännu, när hon ville för unga hjertan, och hon ville nästan alltid, hade uppnått den ålder, då qvinnan som en nåd fordrar att slippa höra talas både om ålder och visdom. Hon var smärt som en spalier, ljuf som gammal äkta Constantia, varm som en besparingskamin, lite grådaskig ibland, lät klåda sig utmärkt väl, ehuru kanske väl ekonomiskt, emedan hennes drägter aldrig ville räcka till upptill, hade ett aldeles eget ljust, nytt hår från fru Eriksson, en annan frus vackraste skära färg på sina kinder, samt det ljufva blå i sina ögons himlar nedflyttadt *under* besagde härliga trollspeglar. Hon sväfvade kring i dansen med ett vemodigt, halft drömmande leende, liksom hölle hon på att andeligen genomkorsa några obekanta, bebodda verldar och slutade regelbundet hvarje hvarf med en liten suckunge, ungefär som om hon sökte blåsa ut en explosiv fotogénlampa. Och hålla i det kunde hon.

Den andra deremot, mademoiselle Fayence, af sina afundsqvinnor äfven kallad "Societetsspektaklet" och "La Traviata", var växt som en romersk vinflaska, rask och en smula oregerlig, när hon kom i farten, skrattade

gera och mycket, var stundom ekivok, men kunde ock ibland antaga detta kraftfulla, smått blodtörstiga utseende, som plägar känneteckna en duglig husmoder eller husmamsell straxt före pigflyttningen och julslagten. Hon valsade som en kanon skulle dansa vid spöktimmen en skärtordagsnatt i en arsenal, var vaccinerad mot alla poetiska känslor och kunde aldrig skilja mellan Victor Hugos och Filip Tammelins skaldeqväden. Och höll i det gjorde hon med.

Att något egentligen muntrande inträffade under dessa kompanibaler hörde naturligt nog till sällsyntheterna; de äldre kadetterna pratade, dansade och svettades, de yngre tego, dansade och svettades, under det "rukorna" sökte genskjuta gamle Smidten i dörröppningarna, för att söka få fatt i något af den antika konfekten och dymedels obetänksamt utså dödens säde i deras unga kroppar genom dennas förtärande.

En och annan gång inträffade emellertid en och annan komisk episod. Långe Viktor, 122, var en afton mot sin vana uppe i dansen; han led i allmänhet af en viss stelkramp i talorganen så snart det gällde konversation med bättre fruntimmer och plägade regelbundet börja alla dylika samtal: "Hvarför så dyster på aftonqvisten min nådiga?" eller "hvarför så tunnklädd?" hvar efter han molteg. Men en balafton var han ovanligt lifvad, smidig i sina rörelser som en ung buffel på Amerikas savanner och så öfverflödande i sin konversation, äfven sedan den ordinarie frågan var framställd, att hans unga dam, förvånad öfver denna märkliga lefnadslustighet, slutligen utbrast: "Det var märkvärdigt hvad herr H. är uppsluppen och munter i afton; huru kan det komma sig?"

"Hm", frustade långa Viktor och kastade ett par oemotståndliga s. k. kukublickar, dem han lärt sig af

"baron Kuriös", öfver den unga damen: "Hm, föremålet inspirerar!"

På samma bal gick "poeten", den hederlige men alltid sömnige 119, med melankoliskt utseende omkring och slog krumelurer för att blifva presenterad för en ung finska, som väckte mycket uppseende genom sitt ovanliga utseende, särdeles ljusa hår, märkvärdigt lilla hufvud och sin skicklighet i att dansa mazurka. Den gode "poeten", äfven kallad Smörlund, var, huru föga rörlig han än såg ut, en ganska framstående fäktare och gymnast, samt ingen oäfven dansör. I synnerhet älskade han mazurka och denna hans kärlek stegrades till halft vanvett, när han fick se den unga finska damens mjuka, ehuru något slankiga rörelser i denna hans favoritdans. Till slut kunde han omöjligt hålla sig, utan vandrade af till en af de få närvarande officerarne, som kände den unga främlingen, och för hvilken 119 sjelf alldeles nyss blifvit presenterad, samt frågade med sin släpiga röst och sin favoritgest (ett drag med pekfingret under näsan, åtföljdt af en lätt, men mindre poetisk fnysning): "vill löjtnanten hafva den godheten att presentera mig för fröken v. E?" Denna unga dam var inom parentes samma fruntimmer, som efter vexlande öden slutligen för en liten tid blef den lyckliga maken till "Röda rummets" och "Giftas" författare. "Med nöje", svarade löjtnanten, "fröken v. E., kadettkorpral... förlåt, huru var namnet?" Han vände sig härvid till "poeten", hvilken, midt inne i upptänkandet af någon sublimare poetisk fras och alldeles oberedd på en dylik prosaisk fråga, blef stående med vidöppen mun och stirrande blickar, alldeles ur stånd att minnas hvad han hette. Men efter en obegripligt komisk stum scen mellan de tre, klarnade det slutligen i poetens knopp; han strök pekfingret som en kontrabasstråke med ett

fortissimo tvärs öfver näsan och fnös äntligen triumferande: "Guldsparre — bysch, — så var det!"

Huru kadetterna sjelfva ansågo dessa baler, synes af nedanstående beskrifning på en goüterbal, författad af ett annat poetfrö vid krigsskolan.

Vår goüterbal!

"Gif akt!" herr kaptenen vill tala
Och ruskar sin flottiga kropp:
"Gif akt!" gamla tuppen vill gala:
Så rusken ur sömnen Er opp!
Ty här står på order en nyhet så glader,
En helsning från landets högtälskade fader.

Som Döpar'n i öknen åt honung,
Vi sluka hvart ord, serra tre!
"Vår dyre och nådige konung"
"Oss gifver stor bal med goüter"
Och fiskar och foglar och limpor ska' trilla
Som manna för Israels barn — inte illa!

Och efter det är lite rusligt
Och blåser af sjelfvaste f—n,
Så slippa Ni, fast det är sluskigt,
Att ha' sommarbyxor den da'n.
Hej, nu börjar springet och bråket och mödan,
Familjerna nu ska' betalas för födan.

Den bal'n, skall Ni se, är för tanken
Hvad mat och dryck ä' för ens kropp,
Nu gifver allt annat man fanken,

På läsning blir genast det stopp.
Så går man och sneglar åt stjernornas ställen
Och ändtligen nalkas den härliga qvällen.

De småkära gossarna plocka
Ur vagnen med skälvande ben
Hvaren nu sin älskade docka,
Och knoga så lyckliga se'n
Till klassen med mamma och flamma och piga
Och af pur förtjusning som fiskar de tiga.

Der klädes hon af helt försigtigt
Och putsas och slätas så smått;
Och sedan nu allt blifvit riktigt,
Så trifves den sötungen godt.
Se'n föres hon upp i den bländande salen,
Der stånda nu skall denna dräpliga balen.

Och tvåhundraåtta kadetter
Med dertill allt "nödigt befäl"
Begapa de kostliga rätter,
Som bjudas så rikligt och väl.
På "mjuka träbänkar" panelhönsen sitta
Och glada på småhönsens glädje de titta.

Här ha' vi balkungen; som mången
Han vara bör vid garnison
Och allt under hela säsongen
Han har en helt särskild fason;
Nu famnar han damen, han stampar i marken,
Allt närmare sluter sig trädet till barken.

Nu aftonens drottning här nalkas
Smått glåmig och halfklädd, fy baj!

På blåbleka läppar syns skalkas
 Ett löje, det sista aj, aj!
 Och nya ä' tänderna, nytt också håret,
 Ja, allt hvad hon har är det bästa för året.

Som sparfvar i pintomma lador
 Så armar och ben ä' i gång,
 "Och blickarna flyga som glador";
 Här råder ej ringaste tvång.
 Om något man händelsevis ej får skåda,
 Så sker det, försäkrar jag, rent utaf våda.

Visst gifves för gossarna balen,
 Men knappt de i förstun få rum.
 De nyttjas dock att kläda salen
 Och se'n får en hvar ett par tum,
 Der han kan den yrande glädjen betrakta,
 Om benen han kan för de dansande akta.

Man väg blindt i hopen sig bryter,
 Fast knuffad man blir fram och bak;
 Om konversationsämne tryter,
 Man alltid har "rikssalens tak",
 Så flickan får glace, kanske ock, om det gäller,
 Kan älskaren skaffa ett par karameller.

Allt mera blir nöjet begärligt
 Och med all upptänkelig hast,
 Man stretar med damen förfärligt
 På golf, aldrig än rördt af qvast;
 Dansörerna svettas och damerna hicka,
 Och gummorna sitta på bänken och nicka.

När så allt det urgamla dammet
 I hår och på kläder man har

Och trasor af siden och sammet
 På golfvet så nått ligga qvar,
 Då hörs från musiken den sista olåten
 Och ändtligen blifver det slut uppå ståten.

Att ungen är tjusad är gifvet
 Och gerna vill ha' än en sväng,
 Men gumman för brinnande lifvet
 Blott önskar att komma i säng;
 Så väcker man henne, ta'r rätt på bagaget
 Och stoppar sist sällskapet i ekipaget.

Men först liksom små akrobater
 I trappan man durka dem ser,
 Med pigor de slåss och kamrater
 Om kappor och kängor med mer.
 Så reser den sköna med öfriga hopen
 Och tillbedjarn lunkar till matsalen snopen.

Der skär han af tjäder ett stycke,
 Som bäres ur matsalen ut;
 Och sedan, allt efter ens tycke,
 Man såsen ta'r med i en strut:
 En ölhalfva, limpa och tårta för resten
 Afsluta aptitligt den glänsande festen.

Sjukhusnöjen.

Om det nu var kärlek, linnebyxor eller tjäder, kanske alla tre i förening, som verkade på våra nykomlingar, ett faktum är, att två dagar efter första gouterbalen de voro med om, befunno sig fem af de åtta uppe på sjukhuset, för att äfven smaka på dess för resten ganska gouterade nöjen. Det låter väl förstås lite konstigt att tala om "nöjen" på ett sjukhus, men det är icke dess mindre en sanning, att man kunde hafva många rätt trefliga stunder deruppe, emedan dess bättre de fleste kadett-sjukdomar voro hvad man kallar mycket "godartade" och mången gång endast bestodo i den vanliga pojkåkomma, som kallas skolsjuka.

Sjukrummen voro belägna i tredje våningen och östra delen af slottet; de utgjordes vid denna tid af ett större rum, "långa salen", ett mindre, ett medelstort, så en matsal och derinnanför ett litet, mindre väl ansedt, "extrarum."

Försynen, som bestyrer allt här i världen på det visaste och bästa sätt, lagade äfven, att ingen epidemi och högst sällan några svårare sjukdomsfall förekommo, något, som verkligen var väl, ty i motsatt fall skulle man troligen stått sig slätt. Ty sjukvården, *den* var allt en smula primitiv — det var bara att "låta naturen verka" och det gjorde man också med de bästa följder. Rummen, alla, utom matsalen och extrarummet, vettande åt norr, voro mörka, fuktiga, otillräckligt ventilerade och om vintern kalla och dragiga, under det att matsalen och extrarummet, som lågo åt söder, sommartiden voro afgrundsvarma. Sjukmaten bestod af samma spis, som serverades nere i matsalarna, med undantag af det salta köttet, och den extra hel- eller halfportion, som servera-

des konvalescenter, utgjordes oföränderligen af en biffstek af 50:de rangklassen och verkligen kunnat härstamma från ett bättre föremål. Den var dertill stekt i något slags smörflott, som bestämdt skulle gjort ojemförligt större nytta på kadetternas stöflar än i deras magar, isynnerhet om dessa, som ofta var fallet, drogos med en magkatarr eller svårare magsyra, ådragen genom surt svagdricka, sur mjölk och härsket smör till dagligt bruk.

Den hjertans hederlige och godsinnade läkaren, doktor Jern, var just ej heller någon af vetenskapens större under och den flyktiga bekantskap han en gång i tiden formerat med professor Aesculap tycktes numera i lika hög grad besvära båda parterna, hvarför de också föga umgingos med hvarandra. Det fanns visserligen på stat upptagen en öfverläkare, bosatt i Stockholm, men den förste i ordningen af dessa såg jag *ingen enda gång* på Carlberg och den senaste *en gång*, och det var ju godt, att han ej behöfde anlitas.

Uppassning och sjukvård på en gång bestredos af tvenne ålderstigna systrar, af hvilka den ena, mamsell Annette, förestånderskan, var argsint och till hälften förlamad af reumatism och den andra, mamsell Carolina, var gråtmild och låghalt, hvarigenom både kropp och själ hos henne höllo igen vid hennes välmenta försök som sjuksköterska.

Hvarje morgon kl. 8 gjorde doktorn sin rund, beledsagad af andre piketofficeren, hvilken äfven en eller annan gång under dagens lopp gjorde ett kort besök, under det att för resten äldste närvarande korpral eller kadett ansvarade för ordningen. Om då, hvilket tidt och ofta hände, t. ex. den förskräckligt länge n:o 20 L. låg på sjukhuset och hvilade sig efter en eller ett par veckors svaga ansatser till studier eller deltagande i de praktiska öfningarna, då kunde man få sig ett gratisnöje genom

att bevittna dennes och doktors sammanträffande vid runden. Ty emedan doktor Jern talade mycket lågt och dessutom ovanligt otydligt, visste långa L. vanligtvis inte hvad denne frågade och ännu mindre hvad han sjelf skulle svara, äfven om den stående frågan, "hur står det till i dag", någon gång händelsevis kunde förnimmas. Visserligen hade han en gång på densamma i ett ögonblick af distraktion svarat: "tackar ödmjukast bra", men äfven om detta ur sanningssynpunkt var utmärkt aktningvärdt, så var det deremot föga politiskt af en, som ville gälla för sjuk och höll den gången också på att medföra den följd, att långa 20 blifvit utskrifven som frisk, något som denne unge man under sin kadettid fruktade värre än allt annat. När nu doktorn vid runden kom till n:o 20, stannade han och mumlade något, som lät ungefär som "mu-u-u", hvarpå patienten gjorde en djup bugning och gnäggade fram ett otydligt "bu-u-u". Som nu denne var omkring 7 fot och doktorn knappa 5, blef detta hemlighetsfulla utbyte af frågor och svar mellan olika regioner synnerligen muntrande för alla närvarande. "Mu-u-u", qvittrade doktorn nere vid golfvet, skrufvande på glasögonen och görande "på tå häf", för att få syn på sin patient — "bu-u-u" bölade denna uppe vid taket med den väldigaste basröst — en nick från doktorn och ett "mu-u-u", en bugning från n:o 20 "bu-u-u" och så var den sjukvisitationen gjord.

Ehuru cigarrökning inomhus, kortspel och naturligtvis punschdrickande voro på det strängaste förbjudna på Carlberg, idkades dock dessa oskyldiga tidsfördrif rätt mycket, ja, till och med på sjukhuset, för att förkorta "plågans stunder" och "söfva smärtan till ro", som det heter, ehuru man alltför väl visste, att nöjet i händelse af upptäckt fick dyrt betalas med arrest eller permissionsnekning, allt ovetta oberäknadt.

En e. m., då både doktorn och tjänstgörande office-
ren nyss gjort visitation uppe på sjukhuset och man der-
städes följaktligen kände sig alldeles säker under flera
timmar, voro fyra stycken sjuke (åtminstone spelsjuka)
nog djerfva att draga fram ett bord midt på golvet, slå
sig ner dervid och laga till en veritabel priffé efter kon-
stens alla regler. I vanliga fall spelades på så sätt, sä-
kert men tämligen obeqvämt, att spelet försiggick kring
en nattkommod, ställd mellan tvenne sängar, i hvilka två
af de spelande lågo, under det de båda andra sutto på
hvar sin sängkant, följaktligen par om par och, i fall de
ville spela hederligt och undvika att se i hvarandras kort,
tvungna att blunda med ena ögat. Blef man då öfver-
raskad, behöfdes blott, att de två sittande stego upp och
hvar och en stoppade sina kort inom den vida, hvitgula
sjukhusrocken af ylle, en operation, verkställd på en tion-
dels sekund. Men denna gång hade de fyra arrangerat
sig riktigt comme il faut, d. v. s. för att vara på Carl-
berg, man satt kring ett verkligt bord på verkliga stolar,
hade alldeles halfnya kort, under det lite punsch inne i
kakelugen, samt cigarrer i nattkommoderna blott afvak-
tade qvällens tysta timmar, för att stiga fram ur deras
inkognito och deltaga i glädjen. Det var nyss gifvet, alla
höllo på att ordna sina kort, då det plötsligt tog i låset,
dörren öppnades och sjukhusofficeren, som hade något
att säga till om och därför återvändt, hastigt steg in.
Det var verkligen, som det i romanerna så skönt heter,
"en tafla värdig en den störste målares pensel" att skåda
båda parternas ömsesidiga förbluffelse, officerens ej mindre
än de öfverrumplade kadetternas.

Blott en af spelarne, af sina skolkamrater i Karls-
krona kallad "den starke", som satt med ryggen vänd
mot dörren, märkte ingenting, något som han i allmän-
het aldrig gjorde, närsynt och "kossaktig" som han var,

utan råmade förebrående till sin själavän, den af sig sjelf "den vige" benämnde, allt under det han med sin väldiga högra labb gnodde omkring i sitt grofsnickararbete till fysionomi, ungefär som när en huspiga med trippel skurar en kakelugnslucka: "Hvarför spelar du inte ut?"

"Jo, det har sina skäl det", anmärkte löjtnanten helt lugnt, i det han öfver "den starkes" axel såg ned i dennes kort, "det är väl priffe herrarna spela?"

"Ja-a-a-a", ljud en trots fyrstämigheten knappt hörbar pianissimohviskning från quartetten, hvilken såg ut som om den tänkte passa laget rundt.

"Det är ett mycket trefligt spel, när det skötes rätt", återtog löjtnanten med samma lugn, "det kan dock vara retsamt ibland, som t. ex. nu här med 83, som sitter med 5 honnörer på egen hand och ändå får "strafftrick", ty det blir det väl allt fruktat jag!"

Och så blef det verkligen, men märkvärdigt nog på alla fyra händerna.

En ung löjtnant, som icke varit kadett, kom kort härefter till krigsskolan såsom kompaniofficer. Vår herre hade gjort honom till en ganska snygg och duktig karl utvändigt, hade skänkt honom små fötter, starka ben, verkliga, egna vador, som icke behöfde ömsas en gång i månaden, högt bröst, lagom mage och lämpliga svordomsustascher, men hade antingen ej haft tid eller lust att fortsätta längre, utan derofvanför låtit naturen sköta sig sjelf, hvadan arbetet blifvit en smula stäldt på fusk, isynnerhet "öfre våningen", som var en smula trång, ehuru der inte fanns det allra minsta, som kunde upptaga utrymmet. Sin nya värdighet som mentor för kadetterna, af hvilka flera voro lika gamla som han sjelf, ville han naturligtvis sin pligt likmätigt uppehålla af alla krafter; han gjorde täta visitationer på de mest ovanliga

tider och ställen och så kom äfven hans tur att vara sjukhusofficer.

Vid sin första visitation derstädes påträffade han bland andra den mycket märkvärdige N:o 34 R. och sporde, "hvad har herrn för nummer?" ✓

"Nej salen", blef det oväntade svaret från den söm-nige R., hvilken tyckt, att löjtnanten frågat: "har herrn det här rummet?"

"Nå, hvad heter herrn?" blef nästa fråga.

Nu tyckte 34, att löjtnanten frågade, "hvad äter herrn?" hvarför han gaf till svar, "halfportion", ett namn, som från den stunden blef den unge mannen gifvet till arf och eget och som han ännu den dag i dag är lär gå och dragas med. ✓

Den första natt, som den nye löjtnanten hade vakten som sjukhusofficer, var en qväfvande varm sommarnatt. Klockan var öfver 12, luften qualmig och åskdiger, hvarför fönstren i långa salen stodo öppna till nytta och nöje för cigarröken, hvilken fritt och ogeneradt kunde sväfva ut "ins Blaue hinein." Litet punsch fanns här och der förstucken i sängarna och midt på bänken bredvid vatten-cisternen tronade en stor blå aseptinflaska af äldsta sor-ten, full af det nya gula mjödet. Ingen menniska, som icke hade utpräglade samvetsagg eller funderade på sjelf-mord, kunde väl tro annat, än att man vid denna tid skulle få vara i fred på sjukhuset, i all synnerhet som det var nära nog utan exempel, att någon officer gjorde visitation derstädes nattetid, då han blott genom att läsa yttre dörren utifrån och medtaga nyckeln kunde full-komligt inspärta de fångne sjuklingarne.

Men när gäckas icke äfven de mest anspråkslösa förhoppningar? Plötsligt, just vid sjelfva spöktimman, knäppte det till i yttre dörren och en smal ljusstrimma blixtrade fram genom sommarnattens dunkel, snart ef-

terföljd af den unge löjtnantens glada och sjelfbelåtna fysionomi. "Hvad vill det säga? hvarför ligga inte herrarna?" frågade han temligen barskt.

"Här är så förskräckligt hett och qvaft, så att ingen kan sofva och då stego vi upp igen", svarade äldste kadetten lugnt.

"Och så luktar här cigarr", fortsatte löjtnanten och "drog i vind" som den finaste pointer.

"Omöjligt", invände kadetten, "löjtnanten kanske inte känner till, att vi äro förbjudna att röka inne och att kadetter *aldrig* göra något, som är förbjudet?"

"Det vore f-n", medgaf löjtnanten förvånad, "tro det den, som har lust, men luktar gör här i alla fall!"

"Javisst luktar det, men inte tobak", upplyste kadetten. "Det är gumman Annettes otäcka kattracka, som jemnt stryker omkring här?"

"Men hvad är det här då?" fortsatte löjtnanten, sträckande ut handen efter den stora aseptinflaskan.

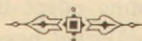
"Oj oj, goa löjtnanten", tjöf i detsamma en annan kadett med smeknamnet "Knallen", i det han med ena handen mot kindbenet nappade till sig den farliga flaskan med den andra, "jag har en sådan ryslig tandvärk oj, oj — doktorn har ordinerat det här att gnida in — oj, oj!" Och upphäfvande ett tjut som en indian på krigspåret, började han gnida sitt ena kindben med den dyrbara vätskan, en uppoffring så mycket mera storslagen som "Knallen" just höll på att lägga sig till med helskäggs och genom rationellt bruk lyckats drifva upp detta till ett par tums höjd, vid hvilket nu den nya parfymen så innerligt fästade sig, att den unge mannen sedan fick använda återstoden af natten till att under fula ord och åthäfvor tvätta, kamma och borsta ut sitt af punschen envist hopsmetade spåda ansigtsragg.

"Så-å! Ja, tandvärk det är då det obehagligaste som

finnes", intygade löjtnanten medlidsamt — "stackars 193 — jag känner sjelf till den plågan jag! Men herrn borde ha någonting dessutom att skölja tandköttet med!"

"Ja, det här duger till det också", förklarade "Knallen", dansande än på ena, än på andra benet och så småningom piruetterande bort till sin säng med sitt lifselixir, "aj, aj, tack goa löjtnanten, aj, aj!"

Och så gick löjtnanten sin väg med lyktan i hand och djupt medlidande i sin själ med den unge bedragaren, som straxt derefter med tacksamt sinne följde det af hans förman gifna rådet att med f. d. aseptin-flaskans innehåll väl "skölja tandköttet."

Pilqvistens dop.

"Du är aldeles tvungen att laga så, att du blir utskrifven i morgon", förklarade 158:s korpral för denne, "vi ska' döpa en "ruka" i morgon qväll och du skulle bli förste presten!"

Ett par dagar förut hade kl. 10 f. m. inträdt en mindre flock "gallrukor", eller nyintagna kadetter, bland hvilka isynnerhet en ådragit sig en allmän, om än just icke precis så smickrande uppmärksamhet och det var denne olycksfogel, som dopet gällde. Märkvärdigt nog hade försynen aldeles mot sin vana synbarligen slarfvat icke så litet vid konstruktionen af denne i mer än ett hänseende egendomlige yngling; icke nog med, att hans anlete svårligen skulle fått ens "mention honorable" vid en skönhetstäfning med dess små ilska grisögon, som lågo i bakhåll långt inne i det s. k. ansigtet, dess näsa med formen och färgen af en vissnad potatisknopp, dess

hår, för hvilket med säkerhet en borstbindare skulle bjudit minst 50 procent mera än för vanlig borst, hans långa, ohandterliga gestalt med de snedställda benen, den skarpt sluttande bakdelen, påminnande om de gamla skjutshästarnas af den fordna östgöta landtrasen och hans vana att trafva fram med händerna på ryggen under de upplyftade skörten, hvilket gaf honom en obestridd likhet med en gammal kaja — allt detta skönfria yttre herbergerade till på köpet en den mest inbitet egenkära och narraktiga "ande", i fall man vill vara så artig att så benämna det, som återstod, sedan materien blifvit frändragen. Af den förlägenhet och blygsamhet, som alltid naturligt nog medföljde det första inträdet på Carlberg, fanns hos denne adept intet spår. Sedan han en stund med synbar otålighet besvarat den vanliga, tjugotals gånger upprepade frågan, "hvad heter du?" rusade han vid "uppehållet" kl. 11 upp på en bänk och skrek med rösten af en retad horsgök eller enkelbeckasin:

"Jag vill en gång för alla upplysa er om, att jag heter H. och undanber mig hädanefter alla vidare frågor angående den saken, så mycket ni vet det!"

"Aha", sade den lugne, gamle primarien S. B., "jag tror den der ungtuppen vill gala i ottan; då få vi lof att göra honom till kapun i afton! Roa honom emellertid så godt ni kan", fortsatte han till några af de äldre i nedre afdelningen.

Knappt hade den efterlängtade tillåtelsen blifvit gifven, förrän den nykomne öfverhopades med välvilja från alla håll; han inbjöds af en midt emot honom sittande kamrat att beskåda en vacker ritning, hvilket hade till följd, att när han, efter att hafva lutat sig fram öfver bordet i halfstående ställning, åter skulle intaga sin plats, en "vattenbomb" med en stark knall och ett väldigt vattenflöde exploderade på hans "säte"; han uppmanades

af en annan att draga fingerkrok med denne och under tiden antändes ett oljadt papper, som förut blifvit fästadt på den nykomnes rygg, den yfviga borsten till stor fara; man skulle taga reda på hvilken af trenne tänkta unga damer han föredrog och kittlade honom kring munnen med en fylld tuschpenna i stället för med grässtrån, han invigdes i den fromma leken "spänna kyrka" med den påföljd, att han under de tre eftermiddagstimmarna i klassen hyste en stor och synbar motvilja mot den sittande ställningen, föredragande en bredbent och ganska oreglementarisk "marsch med korta steg" nere vid femte raden, man sökte med ett ord att hedra den nye, skäligen otacksamme kamraten på hvarje upptänkligt kadettmanér. Slutligen, när solen började luta mot vester, skymningen inträdde, matsalstrumman ljud och kåren satt församlad kring sin melankoliska evighetsgröt, kom en tyst order smygande från bord till bord:

"Kåren samlas i fjerde logementet kl. $\frac{1}{2}$ 9 till stor döpelsefest!"

På utsatt tid församlades så många, som kunde rymmas i 4:de och i dörrarna till 3:dje logementet, och nu erbjöd sig en imponerande syn.

I midten af logementet, under en smakfull och omvexlingsrik dekoration af damborstar, qvastar, sopskyfflar, tvättskålar och andra lika nyttiga som i dekorationsväg mera sällan förekommande kärl, stod tienstförrättande presten 158, klädd i en kappa af en grön gardin, kragar af en gammal karta öfver "vägar och vattendrag", handbok, (Gluntens logik) samt assisterad af "presten" 30. och en annan yngre prestman, båda i omvexlande messskrudar, undet det klockaren 194. höll logementets väldiga kopparcistern såsom dopfunt. På gifvet tecken intågade först tvenne par faddrar, hvarvid man naturligtvis lagat så, att de längsta kadetterna voro damer och de

allra minste herrar; synnerlig effekt gjorde paret n:o 1, den ståtlige 71 A. som dam med sina 7 fot i längd, jemte den lille "fyrfotingen" 166, sedermera kallad "50 öre eller en half krigare", som kavaljer. Derpå följde den nyfödde, afklädd från topp till tå och efter alla konstens regler lindad i filter med armarna inlindade, buren af den starke 99 W. på raka armar. Så följde åter tvenne par faddrar och slutligen en flock "lejda gråterskor", en samling bilder från Stockholms ruskigaste gränder, hvilka följde under tjut och tandagnisslan, för att taga afsked af deras hjerteunge. Sedan tystnad blifvit äskad, men blott med stor svårighet erhållen, började ceremonien med ett rörande tal af den tjenstförrättande ungefärligen så lydande:

"Unge, ovanligt formfulländade idiot! I den rottingsfabrikants tyvärr okända namn, i hvars lugnfria familj din vagga antagligen först blef påtänkt, vilja vi här församlade uttrycka vårt smärtsamma beklagande öfver den malplacerade hushållsaktighet, som förbjudit din ungdoms ledare att på dig uppoffra någon större del af det säkrligen utmärkta fabrikat, hvars störste afnämare du naturenligt bort vara" o. s. v. Vidare tillråddes den spåde verldsborgaren isynnerhet tre ting: "att aldrig dricka enbar punsch, utan 158:s blandning", att aldrig ge annat än med blå lek, samt att aldrig fråga gasmästaren på Carlberg: "hur står det till i sjelfva verket", hvilket af denne ansågs som en dödlig förolämpning. Efter åtskilliga andra värdefulla lärdomar och anvisningar, mer eller mindre användbara under det snöda jordelivvet, började döpelseceremonien, afslutad på följande sätt: "Så döper jag dig nu 55 Jonas Petter Pilqvist i chefens, (lindrig vattenbegjutning) tjenstgörande majorens, (ungefärligen ett halfstop) och hela kompanibefällets namn", hvarvid de cirka 10 kannor iskallt källvatten cisternen innehöll på en gång stjelptes ut öfver den nydöpte, då äfven lagades

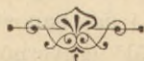
så, att så mycket som möjligt af den isbitlamrande vätskan sattes i tillfälle att leta sig väg mellan lindorna och den spåde lilles kropp.

"Det blir aldrig något af det barnet", anmärkte presten 30. med allvarlig uppsyn, då processionen aftågade.

"Hur så", sporde den andre vördige prestmannen.

"Jo, det är en gammal skrock", svarade den förste, "att det alltid går galet med barn, som skrika under vattenösningen och det hörde du väl, att lilla Pilqvist gjorde."

"Ja, tacka f-n för det, när man får 10 kannor isvatten öfver sig!"

Upploppet.

Höstterminen släpade sig långsamt fram mot sitt slut, ledsam och dyster som alltid, emedan man mera sällan kunde vistas utomhus, hufvudsakligast till följd af de fruktansvärda vägar, hvilka åtminstone på 60-talet omgäfvö Carlberg. Skånska slätten, Upsalaslätten och nejden kring Linköping lemna visserligen i afseende på usla vägar föga eller intet att önska, men de äro dock verkligt njutningsrika promenader i jemförelse med hvad särskilt vägen mellan Stockholm och Carlberg vid denna tid var. Bottenlös och djup som en nutidsförfattare, okänslig för sol och vind, egde dess lera en efterhängsenhet, som trotsade hvarje försök att befria sig från densamma; en gammal stallknekt vid krigsskolan, som en qväll i något onyktert tillstånd hemskickades från staden af en korpral, men en stund derefter ånyo påträffades på Drottninggatan, undskyllde sig dermed, att han nog för-

sökt gå hem till Carlberg, men ändock kommit tillbaka till staden, emedan "när han tog ett steg framåt, han kom två tillbaka."

En ruskig och tråkig e. m. sutto korpralerna inne i korpralsklassen, en liten skrubb inne i öfre afdelningen, samtalande om den nya förordning, som samma dag påbjudit, att äfven öfre afdelningens kadetter skulle uppteckna sina nummer på svarta taflan, när de af någon anledning lemnade klassen, något som förut ålegat blott nedre afdelningen.

"Jag undrar hvem vi ha att tacka för det här påfundet", sade en groflemmad, ljushårig sjöman med tillnamnet "hvita björn", i det han stufvade in en ny buss, "det har inte "Kallskål" (guvernören) sjelf kommit upp med, det är säkert; så småaktig är inte han."

"Åh, det är klart, att det är "Bälgen" eller Kalle Dyss", svarade en annan, "de äro naturligtvis för lata, för att kunna hålla reda på hvilka som äro inne!"

Den ofvannämnde "Bälgen", löjtnant Dufva, var en rask och duglig officer, med ett skarpt matematiskt hufvud, men begåfvad med en för en subaltern fast oerhörd korpus, hvilken jemte hans flåsande andedrägt gifvit anledning till smeknamnet "Bälgen." Han hade bland kadetterna namn om sig för att vara både sträng och kitslig, men det var ej så farligt med den saken, om man blott förstod sig på honom och aldrig krånglade inför honom; han var visserligen hetsig och ovettig, men hade godt hjerta och hjälpte mera än en gång kadetter med såväl penningelån som "arbetsförslag" vid befästningsritningarna. Trots sin väldiga stoffhydda var han märkvärdigt rörlig, och när han vid exercisen, efter att hafva kommenderat "språngmarsch", fattade sabeln i fästet med ena handen och i dess spets med den andra, hakande upp magen på sin klinga och så gnodde i väg allt hvad stöflarna

höllo, fanns det ej mången kadett, som kunde springa om honom. I all folkträngsel var detta framstående parti en sannskyldig murbräcka, som oemotståndligt sprängde den tätaste hop och ett angrepp på denne väldige koloss tjenade blankt ingenting till, emedan ännu ingen man blifvit född med så långa armar, att han kunde nå "Bälgens" ansigte med ett slag annat än möjligen med en längre såstång.

En afton befann sig en gradpasserare inne i en cigarrbutik vid Carl XIII:s torg och blef der antastad af 5—6 fiskar, hörande till kryddsillarnas slägte. Den unge knekten var en rask och dugtig ungdom, men icke särdeles utrustad med några kroppskrafter, så att det en stund såg rätt illa ut för honom. Men plötsligt öppnades och förmörkades dörren af en jätteskugga och löjtnant Dufva steg in. "Hvad f-n vill du din himlakropp?" morrade en af "kryddsillarna", djerft trädande den inkommande under ögonen så pass nära han kunde komma för den väldiga magen. "Ha' mig en cigarr", flöjtade denne med sin ovanligt fina röst, i det han drog ett djupt andedrag, spände sin storslagna "estomac" och derpå våldsamt sköt fram densamma rakt på den unga "sillen." Verkan här af blef fruktansvärd. Den liksom af en jättekautschuksboll träffade anjovisdödaren studsade i vildaste fart baklänges, gjorde en fri, om än icke alldeles frivillig volt öfver disken och dunsade handlöst, ned framför den förfäradе cigarrfrökens fötter. I nästa ögonblick flög en annan medlem af sällskapet för en lika väl applicerad magstöt ut genom dörren, körde i förbifarten kappen genom en damhatt och cigarren i örat på en förbipasserande herre, samt tog slutligen plats på gångbanan, grubblande på lagarna för "kroppars fallhastighet." De andra, alldeles perplexa öfver detta nya anfallssätt, reti-

rerade genast i spridd oordning, lifligt harcelerade i flanker och rygg af den lille gradpasseraren.

Den dag, hvars händelser nu skola beskrivas, var nämnde löjtnant Dufva kommenderad som piketofficer och hans lynne befann sig icke alls i jemnvigt genom det oupphörliga "schå", hvori det nya påbudet försatt honom. Ty, skyllande på dess nyhet och ovanlighet, "glömde" några att uppskrifva sina nummer, när de gingo ut, andra skrefvo väl upp sina, men "glömde" deremot att stryka ut dem, när de kommo tillbaka, hvaraf följden blef, att löjtnant Dufva den ena stunden saknade ett tjug eller så, den andra åter hade 10—12 stycken flera än hvad som efter rullan borde finnas i klassen. Dessutom var hela taflan som vanligt belamrad med eqvationer, geometriska figurer, ritningar, m. m., som gjorde det omöjligt att särskilja kadettnumren från alla andra siffror,

"156", ropade slutligen löjtnanten vresigt till piketkorpralen, den tvärsäkre, blifvande nordpolsfaranden v. H., "stryk ut alltihop det här skräpet från taflan, man kan ju ej se ett enda nummer!" Straxt derefter hördes löjtnantens stämman, "det var väl f-n, hörde inte 156, att jag befallde honom att stryka ut det här och göra ren taflan?"

"Jag får inte fatt på vaktmästaren", ursäktade sig korpralen.

"Nå, så gör det sjelf då för tusan!"

"Ursäkta herr löjtnant, men det är inte en piketkorprals skyldighet att tvätta taflorna, utan det är vaktmästarens", svarade v. H. vördsamt, men bestämdt.

"Men om jag befaller 156 då", skrek löjtnant Dufva eldröd i ansigtet af förargelse.

"Jag ber om ursäkt, men inte ens då gör jag det!"

"Nå, så må så många millioner afgrundsandar, som finnas på det här stället, anamma herrn — vill herrn

lyda på minuten — gör taflan ren säger jag!" pep "Bälgen" i högsta falsett, nu i fullt raseri.

"Nej", svarade 156 kort.

"Herrn går ögonblickligen i arrest", röt Dufva.

"Som herr löjtnanten befäller", svarade korpralen, samlade tillhoppa sina saker och gick.

Det ledsamma uppträdet var sålunda från början löjtnantens skull, hvilken började dansen genom att befalla två olagligheter. För det första var det alldeles inte en tjänstgörande korprals skyldighet att göra rent i klassen, särskilt kunde han icke nedlåta sig till drängssystem för respektens skull hos de yngre och för det andra egde ingen annan än guvernören rätt att arresteras någon kadett annat än under läger.

Ett olycksbådande mummel började låta sig förnimmas i klassen och en röst hördes temligen högljudt förutspå, att "det aldrig komme att gå väl med svarta taflan."

"Tyst härinne", gnisslade och pustade "Bälgen" och sorlet dog bort, men mörka blickar och hotande miner vittnade om, huru djupt veteranerna kände den skymf, som blifvit dem tillfogad i korpralens person.

Med undantag af ett par gamla öfverliggare visste nedra afdelningen om ingenting förrän kl. 7 sedan trumman gått, då en af korpralerna kom in och med några ord underrättade om hvad som passerat, slutande med, att om något bråk skulle uppstå, *ingen* naturligtvis visste om något af hvad, som komme att ske, och framför allt, att man skulle "hålla ihop till sista man!" Matsalstimman kom och gick och flertalet kadetter hade sedan begifvit sig upp på rikssalen, hvilken hvarje afton under lästiden hölls öppen till kl. 9 för läsning af bibliotekets böcker, schackspel, sång, musik m. m., då på en gång ett fruktansvärdt brakande hördes i våningen inunder, rutor klingade och slutligen förnams en dof skräll utifrån.

Tjenstgörande officeren rusade genast ned i den midt under rikssalen belägna öfra afdelningen, hvilken befanns stängd som vanligt och mörk. Men sedan vaktmästaren kommit med nycklar och ljus och man kommit in, sågos tvenne fönster med mellanliggande båge och orsaken till v. H:s arrestering, den förargelseväckande taflan, i tusen spillror liggande nere i "Gluntens" trädgård. Naturligtvis kunde ingen lemna den minsta upplysning om denna obegripliga händelse och sedan ett kort förhör blifvit hållet af korpralerna, hvar och en med sitt korpralskap, utan att leda till något resultat, ansågs saken slut och en ny tafla inflyttades i den förras ställe. Men redan samma afton delade den nya taflan sin kamrats öde, i det hon på samma ofattliga vis slungades ut genom samma fönster som den gamla. Nu började saken se illa ut, ett nytt och skarpere förhör anställdes af samtliga officerare, hvar och en med sitt logement, hvarjemte dessa samtliga beslöto att patrullera i och omkring slottet de närmaste qvällarna. Men för att öfverlista kadetter, sådana de vid denna tid voro, fordras andra karlar än de dåvarande kompaniofficerarne, och mycket riktigt reste också den tredje taflan ett par dagar derefter samma ödesdigra, luftiga väg som hennes båda föregångare trots alla vidtagna försigtighetsmått.

Att herrar löjtnanter ej på förhand gömde sig i klassen, för att taga reda på brottslingarna, var mindre underligt, emedan derstädes ej fanns en enda plats att gömma sig, men hvarför kom ingen på den mycket enkla idén att stanna i orderrummet, förbi hvars dörr den enda vägen gick till öfre afdelningen och sedan våldsverkarne väl kommit in taga dem på bar gerning, i hvilket fall de ovillkorligen varit fast, såvida de ej velat gå samma väg som taflorna, hvilket de näppeligen torde gjort, belägen i tredje våningen som afdelningen var.

Denna gång blef guvernören arg; hvad han först betraktat som okynne och pojkaktighet, syntes honom nu såsom ett högst fördömvärdt trotsande och han beslöt att mot sin vana *genast* taga i med hårdhandskarna, något hvaruti han på det ifrigaste styrktes af en liten, mycket ondsint och despotisk general i hufvudstaden. Emellertid förflöto några dagar under skenbart lugn, men det var lugnet före orkanen och de gamle kadetterna, som kände honom, visste nog, att "den siste guvernören" inte skulle släppa en sak, som han en gång tagit sig an.

Emellertid var man beredd på allt, en ny "hustafla" hade blifvit uppställd och allt gick sin gilla gång då, utan att man derom hade den ringaste aning, åskan slog ned den minnesvärda fredag i slutet af November 1864, som sedermera fick namnet "Långfredagen."

Efter orderna kommenderades, i stället för det vanliga "höger och venster om marsch", "gif akt, bataljon höger om marsch, rotevis till venster", och så bar det af direkt upp på rikssalen, der hela kåren internerades och en formelig krigsrätt tog sin början. Klockan var $\frac{1}{2}$ 10 f. m., när bataljonen marscherade upp och klockan 12 på natten kom den siste, 208, ned från förhöret.

På rikssalen ställdes kåren upp på öppen fyrkant med fyra officerare för fronten, i öfre mellanrummet stod en vakthafvande officer och inne i biblioteksrummen presiderade guvernören sjelf, assisterad af sin tjänstgörande major och sin adjutant. I nummerordning infördes kadetterna och fingo sig förelagdt att underskrifva ett papper af följande lydelse: "Undertecknad förklarar härmed på hedersord, att jag hvarken varit med om taflornas utkastande, nyckelhålets igenstoppande och ste-

nars inkastande till löjtnant Dufva, ej heller känner hvem som gjort detta."

En sak hade nu tillkommit, hvarom $\frac{9}{10}$ af kåren voro fullkomligt okunniga, men som ännu mera tillspetsat situationen. När löjtnant Dufva aftonen före nämnde dag hemkom från staden, befanns nyckelhålet till hans rum fullstoppadt med kautschuk, samt en större sten liggande på hans hufvudgård, hvilket gaf nämnde officer anledning att rubricera detta tilltag såsom "mordförsök."

Huru yra i mössorna herrar officerare voro och huru litet de begagnade sig af det förstånd en mild försyn förärat dem, kan inses deraf, att 1:mo fönstret var *helt*, genom hvilket stenen skulle hafva blifvit inkastad, och 2:do sagde sten var af den storlek, att ingen nu lefvande menniska kunde varit istånd att *kasta* den, utan hade den i afsigt att skrämma blifvit *inburen* och placerad i löjtnant Dufvas säng.

Emedan de äldre kadetterna hade en aning om, att något i fråga om hedersord skulle fordras, hade det blifvit öfverenskommet, att N:o 1 i så fall vid utgåendet från biblioteksrummen genom en skarp hostning skulle tillkännagifva hvarom frågan var. Knappast hade också N:o 1 N. blifvit införd, förrän han åter kom ut och lät en dånande hostning genljuda i förstugan; nu visste man hvad man ville veta och nu beslöts, att, med undantag af ett par bland kamraterna, hvilka förut stodo så illa till boks hos vederbörande, att minsta anmärkning på dem kunde föranleda deras relegering, en hvar skulle höfligt men bestämdt neka att gifva sitt hedersord på något ehvad det vara månne. De, som undergått ranssaking, sändes ner i nedre afdelningen, för att hindra all kommuikation mellan dem och de öfriga och bevakades der af officerare, hvilka voro befallda att följa dem

öfverallt, äfven på det mest undangömda ställe, der följaktligen en af dessa fick tillbringa nära nog hela sin trefliga dag. För första och enda gången visade sig guvernören nu såsom icke fullt varande en sannskyldig riddersman, då han, efter sex långa timmars fruktlösa försök, genom dels hotelser, dels företeende af ett bref från en kadetts döende fader, lyckades till den grad uppöra den blott 15-åriga ynglingen, att denne upptäckte allt hvad han visste, hvilket dock icke var så synnerligen mycket, ehuru nog att få tre kadetter arresterade "på misstankar." Men den präktige mannens heta blod var i kokning genom kadetternas envisa motstånd och han var icke en man, som var van att gifva vika, minst af allt för hvad han ansåg vara en sammangaddning och därför begagnade han sig af medel, som den ridderlige ädlingen säkert eljest aldrig skulle tillgripit.

Man slet en hund deruppe denna långfredag, der fanns kanske sittplats för 30—40; alla de öfriga fingo stå under respektive 6—10—14 timmar allt efter numren, och den portion kallt fläsk och bröd, jemte en half butelj öl, som på hela dagen serverades, var föga tillräcklig att stilla den skrikande hungern i friska kadettmagar. Slutligen ansåg sig guvernören hafva anledning att kunna relegera två, hvilkas tvetydiga ord och handlingar satte utom allt tvifvel, att de voro gerningsmännen, men då man upptäckt så mycket, som att brottslingarna varit tre till antalet och den tredje trots alla förhör ej kunde upptäckas, beslöt en i detta fallet alldeles oskyldig yngling, den lille käcke "Spetsen", 153. W., att uppoffra sig för kamraterna. "Jag blir ändå relegerad för lättja nästa termin", sade han med sitt tjufpojksgrin, "och då kan jag så gerna taga på mig det här också, så räddar jag alltid en af kamraterna", och så gjorde han. Så sagdt; de tre relegerades, men de tvenne fingo komma

äter efter ett år och blefvo snart officerare, hvaremot "Spetsen" drog till Sydafrika, der han antagligen nu är någon furste hos boers, såvida inte hans smidiga, listiga kropp fått tjena till skottafla för zulukaffrernas assegajer. Om denna långa, i Carlbergs annaler så märkliga dag qvad en af våra poeter följande drapa.

"Långfredagen" å Carlberg 1864.

Morgonen.

Med uppsyn helt sömnig en morgon jag satt
I klassen och läste fysik,
Men dåligt det gick, ty den helaste natt
Jag drömt om bataljer och lik;
Då hördes ett rykte, jag vet ej hvar'från,
Man hade hos "Bälgen" gjort inbrott och rån
Uti natten.

Från bänken jag uppsprang med skälfvande ben
Och tyckte, att gräsligt det var;
Att fråga och skrika man nu ej var sen,
Dock jublade högt en och hvar,
Ty utaf platt ingen den tjocke var tåld
Och alla de önska'n för fanken i våld
Uti natten.

Visst var han så der lite kitslig förstås,
Men detta hör alls icke hit;
Och medan i matsal'n vi smorde vårt krås,
Man gjorde hos honom visit.
Kautschuk var stoppadt, man vet ej af hvem,
I nyckelens håll, när den tjocke kom hem
Frampå natten.

En stund nu han stod der och peta' och svor;
 Förgäfves, han slapp inte in.
 Och som en raket upp till "Charpis" han for,
 Var ilsken af baraste hin.
 Till smeden nu sändes af båtsmän en tropp,
 Som skulle den syndarn burdus väcka upp
 Midt i natten.

Nu blef det i slottet ett faseligt spring,
 Der skreks efter nyckel och tång
 Och dyrkar och bräckjern, men alls ingenting
 Det hjälpte, och natten så lång
 Man kunde ej qvarstå och krängla så der,
 Och så fick hos "Charpis" den tjocke kvarter
 Öfver natten.

När morgonen grydde han åter gick ner;
 O himmelens gud hvilken syn!
 Hans knäskålar skallra när detta han ser
 Och färgen försvann ifrån hyn;
 Man kastat en sten genom fönstret, att han,
 Om hemma han legat, fått "dråpslag" minsann
 Under natten.

När sedan han hemtat sig något igen,
 Till öfversten sprang han på stund,
 Som frågade vänligt, "hvad önskar min vän?"
 "Jo, här får man vara en hund";
 "Kadetterna de äro ljusa min själ",
 "Så nära det var, de mig slagit ihjal"
 Under natten.

"Hvad", ropte guvernören, af vrede helt blek,
 Och handen på sabeln han slog:

"Ett mordförsök, är det väl uppror", han skrek:
 "Men jag, jag skall lära dem nog",
 "Hur mycket det kostar en grefve att klä",
 "Ja, vänta blott tills jag fått sofva derpå"
 Öfver natten.

Före middagen.

(Parodi efter *Tegnér*).

Ej lyser solen, ingen stråle hoppar
 Som förr så vänligt öfver slottets tak;
 Ej dagg, nej regn i stora, tunga droppar
 Oss genomblöter både fram och bak;
 Hur kallt det genomisar våra kroppar,
 Der nu vi trafva uti sakta mak
 På borggården den hela, långa raden
 Och ställa upp oss till matsalsparaden.

Ej ondt vi anade, nej, fromt vi gingo
 Ut genom matsal'n, som vi brukat förr,
 Men icke gå vår väg som förr vi fingo,
 Nej, "höger om" det ljud och aldrig förr
 En känsla, liknande den, då vi gingo
 För trappan upp och genom rikssal'n's dörr
 Jag nån'sin känt — vi uppå golfvet ställas
 Och vänta så, att domen nu skall fällas.

Och snart den kom, det icke länge dröjde
 Förrn guvernören sin vrede öste ut
 På oss, som voro just så lagom nöjde
 Och önskade, att allt väl varit slut.
 Och när han nu den skarpa stämman höjde,
 Den våra hjertan genomskar som spjut.
 "I kronans folk, kadetter"; så han sade,
 Och härvid handen på sitt bröst han lade.

"Här skett ett dåd, der säkert en och annan"
 "Af Er kadetter också varit med";
 "En usling minst finns här med skam på pannan",
 "Fram med den bofven": så han ropte vred.
 Men vi, vi sågo dystert på hvarannan
 Och doft ett mummel lopp från led till led:
 "Hvad, om vi reste oss emot den ena?"
 Vi voro många och *han* var allena.

Men ensam ej, löjtnanter sju han hade,
 Som lydde på hans ord och på hans blick.
 "En ljunge bodde i hvart ord han sade"
 Och "Olle" bugade, när fram han gick;
 Det var för mycket, derfor fruktan lade
 Sig på vårt sinne och i ömkligt skick
 Begynner modet dö, revolten sedan;
 Förrn den var börjad, var den slutad redan.

När så vi stodo dystra der i salen,
 De gamla minnen vaknade med hast;
 Hur gladt vi svängde om på sista balen
 Och tappert drogo hvar och en sin last,
 Och flögo hurtigt kring i kapp med malen
 Uppå ett golf, än aldrig rördt af qvast:
 Allt detta drog så ljuft förbi vårt öga,
 Men ack, att klaga båtar ju så föga!

Jag känner dig du stol, som ofta burit
 Den ljusblå "Bocken" på din dyna blank;
 Jag känner dig du bord, hvarvid jag svurit
 Väl tusen eder, när "Tja" gjort mig pank;
 Och bänkar I, uti hvars kant jag skurit
 De runor många, än förutan vank
 I kvarstån, lika smutsiga och runda;
 "Allt är som förr, blott vi ä' annorlunda."

Är allt som förr, hvad bor i dessa salar,
 Der fordom rådde endrägt, lugn och frid?
 Liket turturdufvor små i tysta dalar
 Vi lefde fram vårt lif förutan strid;
 Nu allt om blod och våld här endast talar,
 Att häfdens genius blekna kan dervid;
 Med svält och törst man nu oss söker kufva
 Liket skogens vilddjur, som på rof blott rufva.

Vårt stolta mod var borta längesedan,
 Vi bådo nu: "o ta'r du ingen blot?"
 "Blot" Cosinus "ju tagit länge redan",
 "Säg, skola vi ta bot, der vi fått sot?"
 I timmar 6 vi nu känt hungersvedan
 Och för den plågan vi ej än fått bot.
 Då kommer plötsligt bland de häpna frågor
 En bild framsusande i eld och lågor.

En syn så ljuf, som skalden härligt målar
 Sin ungdoms bästa, skönsta fantasi;
 Herr Carlsson först med tvenne stora skålar
 Med några fläskbitar så små uti;
 På Judens *) panna nu ett norrsken strålar,
 Men idel mörker tvärtom voro vi;
 Två "Lassar" derpå med en korg med knallar,
 Stenhårda såsom deras egna skallar.

Efter middagen.

(Parodi efter *Runeberg*).

Nu, sedan litet föda vi fått, vårt mod
 Ånyo börjar stiga och lif och blod

*) Alltsedan början af detta århundrade, då en jude vid namn Elliot var matentreprenör å Carlberg, kallades denne alltid "juden."

Vi redobogne äro att åter ge,
Och frukta ej att "honom" i ögat se.

Förgäfves guvernören båd' bad och svor
Och härvid hjelp han hade af sin major,
Men fastän han ock hota' med Wallenberg *),
Ej minsta pojke skiftade ändå färg.

I tio runda timmar han redan trätt,
Men allt gick affären på samma sätt;
Han såg för få, som gifvit sitt hedersord,
Och därför tog han till med en ann' metod.

Så grep han an en yngling på 15 år;
Till denne så han talte: "med gråa hår"
"Du skall din fader lägga med sorg i graf",
"För att i detta upplopp du med dig gaf!"

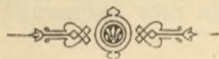
När så en stund han hotat med all gevalt,
Den unge fällde modet, upptäckte allt;
Och så fick han, som bröt mot "hustafians" bud,
Bums i arresten träda vid trummans ljud.

Då blef herr guvernören så glad och nöjd,
Så munter uti hågen och full af fröjd,
Att upploppet var kufvadt, och straxt derpå,
Så hof han upp sin stämman och talte så:

"Sen detta krängel lyckligen är förbi,
Och alla upplopp slut, må vi vänner bli;
Dock har jag haft med Eder ett nappatag,
Som aldrig jag skall glömma, det lofvar jag."

---

*) I anledning af marsoroligheterna samma år.

Rekognosceringarna.

Bland de praktiska öfningarna ansågos med skäl andra årets rekognosceringar såsom de utan gensägelse angenämaste. Bara det att ett par veckor få komma ut från den vanliga skådeplatsen för de en smula enformiga öfningarna, komma till nya trakter, göra nya, angenäma bekantskaper och få se sig omkring, detta ensamt var nog, för att hos hvarje kadett göra dessa öfningar ännu mera uppburna än till och med de trefliga, ehuru oftast väl bråkiga storlägren. Härtill kom, att nära nog utan undantag en hvar, med hvilken man under dessa rekognosceringar kom i beröring, herreman, prest eller bonde, visade den utmärktaste välvilja, tjänstvillighet, ja, artighet mot deras unga inqvarteringar. Jag vill ej ens tala om, huru förtjusande alla unga damer både af bestämd och obestämd ålder voro mot de unga löjtnantsplantorna! Jo, det var en tid!

I regeln utgjordes en rekognoseringsafdelning af 20 man, fördelade i tio underafdelningar om två man hvardera, hvilka tillsammans tilldelades ett större, alldeles obekant område att uppmäta, inlägga på karta och sedermera topografiskt och statitiskt skriftligen beskrifva. Antalet af de i dessa öfningar deltagande vexlade mellan 60—80 man under befäl af 3—4 officerare, och skådeplatsen för öfningarna var Södermanland och Upland, ett par gånger Vestmanland och Östergötland. Södermanland, med dess leende, yppiga natur, dess många gamla herresäten med ty åtföljande "high life" m. m., var isynnerhet omtyckt af alla kadetter, som voro i tur att få göra befälsöfningarna. Herrar värdar täflade i sanning om att göra lifvet under rekognosceringstiden så

angenämt och trefligt som möjligt för sina gäster, hvilka också i fulla drag njöto af den ovana festligheten.

Så snart å ett ställe, der kadetter voro inqvarterade, en bjudning anställdes, voro distriktets samtliga kadetter, jemte dess officer sjelfskrifna gäster. Det var isynnerhet en gammal hedersman till prost, i hvars gästfria och glada hem kadetter upplefde oförgätliga stunder, ett hem, som dertill låg alldeles i medelpunkten af en cirkel af större och mindre herrgårdar med deras besättningar af mer eller mindre farliga tjuserskor.

Man ville oss öfverallt så väl, att det riktigt var riskabelt att yttra en önskan; så minns jag en gång, huru i byn Löfsta i Vestmanland, der 158. och 126. lågo inqvarterade hos en nämndeman, 126. skulle visa sig artig och högeligen berömma "kära mors" stufvada turska bönor och spickeskinka, hvilket första aftonen serverades; ett beröm, som hade till påföljd, att de begge ung-herrarna sedermera under de fjorton dagar de lågo derstädes minst två gånger om dagen bespisades med turska bönor och spickeskinka, "efter som den vackre löjtnanten (det var 126. det) var så god och berömde hennes tarfliga bönor."

Förnämsta dragningskraften i den gamle prostens hem utgjordes, trots att döttrarna i familjen voro unga, nordiska valkyrior, dock af guvernanten, en dotter af "la bella Italia" med det poetiska och välklingande namnet Stella, till hvars små fötter unga generalsmikrober flockvis störtade, träffade af solstinget från ögon, som hemtat deras eld ur Vesuvii allra nyaste och hetaste krater. Sjelfva löjtnant R., den dåvarande helt obetydliga, nu rysligt "betydliga" krigaren, tappade hälften af sin själ, d. v. s. sin enkeltjusare, i stum för- och beundran första gången han såg la signorita. Det var på en bjudning hos prostens; löjtnanten, som aldrig i sitt lif förr

sett en enda af sällskapet, men som var sällspordt ogererad, hade nyss helsat på värdfolket, hvarpå han omedelbart steg fram till det uppslagna pianot, sägande med sitt oeffterhärmliga hånleende.

"Så-å, här finnes verkligen piano så långt nere i landsbygden, men om vi skola vara upprigtiga", fortfor han, vändande sig till en af döttrarna i huset, "så är det väl ändå bara klink, som serveras här, eller hur?"

Löjtnant R. var ovanligt musikalisk, egde en god bariton, samt spelade förträffligt piano, men var ovanligt nonchalant, för att ej säga framfusig i sitt sätt synnerligast mot fruntimmer.

"Löjtnanten spelar säkert sjelf", sade den unga damen, som icke riktigt visste hvad hon skulle svara på den onekligen en smula märkvärdiga inledningen till samtalet: "ack, var så god och spela litet för oss!"

"Gerna", svarade denne, som hade den stora förtjensten att aldrig vara nödbedd, som man säger; han slog sig ned, fantiserade litet vårdslöst ett par ögonblick och öfvergick derpå till ett modernt bravurstycke, en sådan der dundrande täckvagnsmusik ni vet, som låter, som när brandkåren en natt är ute på en bakgata med dålig stenläggning och har rysligt brådtom, den der hjertskärande, argsinta täflingskampen mellan en hop toner, hvilka aldrig äro och aldrig kunna vara sams med hvarandra, än mindre med den exequverande, med ett ord ett bravurstycke af dåtidens högsta fashion. Han spelade med elegans, styrka och stor fingerfärdighet, men som sagdt med en viss vårdslöshet, som hade det inte varit precis så noga, huru man spelade så här nere på bondlandet.

Naturligtvis blef han betackad, beundrad och komplimenterad, synnerligast sedan han äfven sjungit en stor, hejdundrande aria, också af den der framtids- och

domedagsmusiken, som egentligen tyckes afsedd för döfstummeinstitut och att uppväcka mycket gamla lik.

Han stod kvar vid pianot, tummande sina mustascher med satirisk min, då en fruntimmersröst bakom honom "sotte voce" yttrade: "Ah, c'est charmant!"

Härpå svarade en annan sonor, klangfull stämma temligen högt, omedvetet travesterande marskalk Canroberts ord angående lätta engelska kavalleribrigadens anfall på ryska infanterimassorna vid Balaklava 1854: "Certinement, c'est magnifique, mais ce n'est pas la musique!"

Om man slungat hela pianot i herr löjtnantens förresten utmärkt goda hufvud, tror jag, att han skulle känt sig blott helt obetydligt mera "träffad" än af denna fåordiga kritik; han svängde rundt som en häftigt "svansad" kanon med enkeltjusaren i högsta hugg, med mustascher och hår stående på få, men vid den vackra anblicken af den vackra stämmans ännu vackrare egarinna kom han alldeles af sig och det till den grad, att han som sagdt till och med skilde sig vid sitt "alter ego", enkeltjusaren.

Att hans elever, herrar kadetter, voro i dubbelt hänseende "mindre vetande", är alldeles själfklart; synnerligast briljerade ett par sångare och ett skaldefrö på det ängsligaste med fänigheter af verkligen sublim mångsidighet.

Att serenad skulle hållas frampå natten, var alldeles gifvet; man hade verkligen en kvartett, sådan den nu var, och det beslöts, att efter det allmänna uppbrottet man skulle begifva sig en half fjerdingväg bort till en skogsbacke och der afbida den ljuftva serenadtimman, d. v. s. allra först kl. 12. De inqvarterade skulle, för att icke uppväcka några misstankar, ej medfölja, utan i lugn och frid gå och lägga sig, sedan de först underrättat

herrar sångare om hvar tjuserskan, förtrollerskan m. m. hade sitt bo.

Klockan var vid pass ett, då sommarnattens ljufva skymning fördunklades af fem älskogskranka individer af ungt mankön, hvilka med en varsamhet, den inbrotts-tjufvar skulle gifvit sin bästa dyrk för att kunna tillegna sig, smögo fram under signorans fönster och straxt derpå den stilla sabbatsaftonens frid våldsamt stördes genom ett fyrstämmit nödrop, kalladt serenad.

"Kom till mig, kom till mig!" tiggde och bad solotenoren på det allra bevekligaste, "du, som mitt hjerta to-og! Kom till mig du söderns ros i nordanskog", ämnade han så fint förändra texten till, då o himmel — tänderna börja skallra på honom som stjerten på en lefnadsglad skallerorm, knäskålarna dunkade som pukor mot hvarandra, under det hans tjusta blickar vände sig ut och in som våta bomullstrumpor vid afdragningen — der lyste något hvitt der uppe i det magra månskenet, en gestalt syntes i qvällsdunklet, lätt stödd mot fönsterposten — oh — "kom till mig, kom till mig!" pep den halft vanvettiga tenorkroppen — "sköna ros i" — då ett, tu, tre, den "sköna rosen" med en behagsjuk böjning på öfverkroppen gjorde ett mönstergildt fritt språng upp i fönstret, kastade en dugtig slängkyss nedåt och stämde upp med en ovanligt falsk grötbas: "jag ber om ursäkt, jag har förhinder, mitt hjerta tillhör baron Reh-binder, trallalalej!"

"Spiken" och den sedermera aflidne 32 Reh-binder, hvilka voro inqvarterade hos prosten, voro nog likt alla de andra långt öfver kärlekskokpunkten vis à vis "la Signorita", men hade för denna gång, ehuru rivaler, förenat sig om detta blodiga skämt med de andras heligaste känslor.

Huru trubadurerna kände sig till mods, der de, gnisslande af raseri och morgonkyla, med skam och nesa, honungsdagg och hagtornsqvistar på den frånvända delen af deras kroppar, vankade hem hvar till sitt i morgon-solens begynnande glans, det törs jag inte tala om en gång!

Och hvad "la Signorita" skrattade se'n!

Fälttåget i Västergötland 1865.

"Till strids, till strids budkafveln går."

Sommaren 1865 nalkades och med den kom äfven befallning, att kadettkåren skulle deltaga i storlägret på Axevalla, dit närmare 14,000 man sammandrogos af alla vapen utom genietrupper, emedan "bockarna" * ännu ej vid denna tid voro tillyxade. Det blef en glädje må tro, när generalorder härom anlände till Carlberg, men äfven en brinnande täflan, ty norska kadettkåren skulle äfven dit och det gällde nu att häfda gamla Sveriges ära mot de unga "gutterna", det var klart.

En stor förlust gjorde kåren vid denna tid, då den på fältet ovärderlige major Ollén blef transporterad som major på ett indelt infanteriregemente och redan i Maj lemnade Carlberg. Tills vidare utnämndes ingen ny major, utan äldste kompanichefen, kapten Korth, skulle föra bataljonen till Axevalla, hvarest såväl svenska som norska kadetter skulle träda under major B:s på Vermlands jä-

* Namn på pontonnierer och sapperer.

gare befäl. Det var vanskligt att sålunda gå i striden under en splitterny och aldeles okänd befälhafvare, men till all lycka var denne en lika skicklig som human officer, hvilken, utom många andra förträffliga egenskaper, äfven egde den högst väsentliga att vara aldeles oemottaglig för den fruktansvärda "adjutantfebern."

Kadettkåren fick sedermera en bataljonschef efter major Ollén, hvilken major, rätt så gammal inkörd exerciskarl han än var, blef nästan från vettet, blott han i stridens stund fick syn på ett par guldbyxor, hängande på hvar sin sida om en galopperande hästkrake. Redan på långt afstånd från denne började hans ögon att skjuta fram liksom ögonen på en för vivisektion afsedd kanin, hans hår reste sig i vädret, så att han måste med ena handen hålla kvar mössan på hufvudet, hans tänder knastrade, så att det lät som en aflägsen mitraljöseld och hans ben med sporrar i ändan hackade i takt af sig sjelfva i slaksidorna på gamle "Cesar", liksom ville han hugga sig en gaffelbit. Också gick under hans tid hvarje manöver i sällskap med andra trupper lika eländigt som exercisen gick bra hemma, der han slapp de fördömda främmande adjutanterna, som alltid enerverade honom.

Det blef en sorgens dag för många, när afmarschen skedde, ty af de 208 medtogos endast 170; alla första årets rekryter, äfven som alla mindre uthålliga lemmandes kvar.

I andra klassens kupéer, märkvärdigt nog, afsedda för åtta vanliga människor, instufvades nu tio kadetter med gevär, huggare, packning och mattornist och rullade efter kunglig svensk tågordning i ett kör ända till Sköfde.

Huru man skulle må under denna 10 timmars resa i 25 graders värme, kan lättare tänkas än beskrivas; för ungt manskap, ovandt vid ansträngningar och umbäranden, finnes det ingen marsch, ingen nattjenstgö-

ring en gång, så tröttande som en så långvarig och så hiskligt obehväm resa, som denna var. Ett par gånger under sjelfva manövern reste våra unga hjeltar i vanliga boskapsvagnar och funno dessa vida behagligare och angenämare. (Månne af någon hemlig sympati för de *ordinarie* passagerarne?)

Men allt var glömdt i samma ögonblick man kom till det lilla glada Sköfde, hvars vänliga innevånare ögonblickligen anordnade en festlig tillställning för invasionsarméns unga förtrupp. Kadettbataljonen var nämligen indelad såsom första fördelningens första brigads första bataljon och egentligen fiende till Sköfdeborna, men, om så var, lyckades man förträffligt å ömse sidor att dölja sina fiendtliga känslor.

Den nu så eleganta "Boulognerskogen" var vid denna tid en liten grön plätt med några mindre ruskor, liknande skogskulisser på en landsortsteater, bland hvilka stod en villalada af dimunitiva proportioner, af landsens barn smickrande kallad schweizeri.

Glädjen stod emellertid högt i trädtopparna så mycket är säkert, endast då och då fördunklad af en stark ansats till oregerligt vanvett, hvilken senare på natten våldsamt bröt ut, speciellt inom sångarleden, hotande att alldeles upplösa både disciplinens, vänskapens och alla andra band.

Hvad var väl orsaken till denna uppståndelse; jo, det var först och främst ett par ögon — ni vet det der så gamla och dock evigt nya — hvilkas 17-åriga egarina blott genom en enda blick ur dessa "blå himlar" och en skakning på sitt lilla kruslockiga hufvud skulle kunnat förmå hela bataljonen, icke endast att gå i döden för sig, ty det var man ju i alla fall tvungen att göra för mindre behagliga föremål, såsom bataljons- och kompanichefer, och det var man för resten så van vid,

men att "en corps" sätta sig ned midt på Sköfde torg och lösa problemer för lektor Cosinius.

För det andra hade hon det ljuftva, musikaliska namnet Hilma Arioso och då var det ej underligt, att alla sångare blefvo mera än vanligt galna.

Först kl. 1—2 på natten kommo de unga krigarne i säng och redan kl. $\frac{1}{2}$ 5 ljöd trumman, kallande till uppställning på torget.

En brännande Junisol stekte allt lefvande, och den 7 fjerdingstvåg långa marschen mellan Sköfde och Axevalla öfver Billingen i half-fots djup fin mjölsand var den mest ansträngande under hela manövern, synnerligast som den var den första.

Ingen, som icke sommartiden marscherat denna infernaliska väg, kan göra sig ens en föreställning om beskaffenheten af detta dam, som oemotståndligt genomträngde allt, packningar, mattornistrar, kläder, med ett ord *allt*, så att den ration fläsk och bröd, som enhvar medförde och som skulle afspisas vid frukostrasten var fullkomligt oätbar.

Huru man skulle se ut i ansigtet är lätt att förstå — också hände sig vid framkomsten till slätten, att general W. kom ridande fram till kadettbataljonen och sporde sin egen son: "om kadett W. var med?"

"Jag står ju här pappa lilla", skrek "Pippi", under det generalen förbluffad utlät sig: "åh f-n, jag trodde det var en kronoarbetareskarl?"

Dagen derpå sammanslogos svenska och norska kadetterna till en kår, i förening med hvilken norska gardeskompaniet äfven skulle operera. 170 svenska, 80 norska kadetter, samt 100 man norska skarpskyttar bildade tillsammans en elitbataljon om 350 man, hufvudsakligen använd till strid i spridd ordning, en trupp, hvilken genom ungdom, öfning och nationsrivaliteten sedermera

"uträttade underverk", som det alltid heter i krigsbulletinerna, så snart en trupp icke tager till benen vid första salvan.

I allmänhet var förhållandet utmärkt godt mellan svenskar och norrmän; de svenska kadetterna voro artiga och gästfria värdar, de norska artiga och tacksamma gäster, med ett ord, ett verkligt krigskamratligt förhållande egde rum mellan de begge folkens unga representanter.

Den ende, som absolut inte kunde tåla norrmännen var 150 gamle "Albin;" jemnt morrade han i sina mustascher öfver "di förnicklade baggarna" och sökte ständigt göra "bröderna" så mycken förtret som möjligt. Detta skedde dock alltid på ett mycket försigtigt sätt, ty trots sin styrka och sitt manhaftiga utseende var Albin ingalunda någon hjelte.

"Det är så rasande roligt att gå ut och slåss om qvällarna", berättade han en gång under sin gradpassering, "ja d. v. s.", modifierade han sitt uttryck, "jag skäller och Kalle Nordén slår!"

Något, som han kallade att "frisera baggar", roade honom obeskrifligt och bestod deruti, att han sjelf, utrustad med en väldig blankborste samt åtföljd af någon god vän med en blanksmörjeask, smög in i norska kadettlägret, försigtigt lossade ett par tältpinnar och sedan han under den sålunda lossade tältduken försigtigt trefvat rätt på någon sofvandes hufvud, blixtnabbt insmorde besagde hufvud med den största möjliga kvantitet patenterade finaste blanksmörja.

Att höra de lättretliga och argsinta "nordmaendens" förfärliga svordomar och hotelser i den stilla natten, var verkligen också genomkomiskt och icke stort mindre att dagen derpå beskåda den förvandling en och annan ljuslockig norsk Balder under natten undergått, i det han blifvit omarbetad till en fullblodsneger från Guineakusten,

ty Albin, generös som alltid, sparade ingalunda på poman och lät stundom borsten helt smeksamt öfverfara den slumrande stridskamratens icke blott hufvud, utan äfven fagra anlete.

Efter fyra dagars brigadexercis på slätten började manövrerna nedåt Foglavik, Vårgårda och Tånga hed.

En dag, då den kombinerade kadettbataljonen blifvit framkastad långt framför hufvudstyrkan, trodde sig bataljonschefen af någon anledning kringränd, hvarför ett par smygpatruller utsändes med order att utforska fiendens ställning så noga som möjligt. En af dessa patruller, utsänd från andra svenska tiraljörplutonen, lyckades smyga sig tvärt igenom den fiendtliga kedjan, som bestod af en afdelning ur Vermlands regemente. Den hade nu väl fullgjort detta uppdrag, ty den visste allt hvad bataljonschefen ville veta och var nu stadd på återtag till egen bataljon. Plötsligt, det var midt i en skogspark, bevuxen med gles men reslig tallskog, varnade förste patrullkarlen en stor, groflemmad Vermlandsknekt, hvilken i den ställning en person plägar intaga, som plockar smultron, icke vände ansigtet till, utan med båda näfvar rafsade i sig de välsmakande jordbären. Till yttermera visso hade han lagt både gevär och patronkök ifrån sig och trodde sig utan tvifvel vara i fredens djupaste lugn. Aldrig blef en människa mera obehagligt uppskakad under en frossande njutning än den hedervärde "indelnningen". Patrullen var förbjuden att lossa skott annat än till sjelfförsvär, men vid åsynen af den storslagna skottafila, som erbjöd sig för honom, förmådde patrullkarlen icke att lägga hand på sin krigiska ifver. Förgäfves tecknade befälhafvaren åt honom att låta bli, då man ännu befann sig så godt som midt ibland fienderna, förgäfves sökte kamraten att genom de mest ängsligt vältaliga "gubbar" göra honom uppmärksam på faran; förblindad af

stridslust hvarken hörde eller såg den tappre ynglingen. Inom ett ögonblick var en dugtig grabbnäfve grus slängd i gevärspipan, och skytten hade sin väldige motståndares mest fram- och bakstående parti på kornet. Han sigtade med omsorg ett par tum söder om ryggradens "ändpunkt" och gaf eld. Den reslige Verm-länningen gjorde ett saltomortale, som skulle uppväckt en orangutang afund och gaf sig, sedan han åter hamnat på terra firma, utaf i det vildaste sken, utan att se sig tillbaka, lemnande både gevär och patronkök efter sig som krigsbyte. Men segren blef segrarne dyr, ty af de tre man, hvaraf patrullen bestod, togos två tillfånga af den högeligen förbittrade fienden och den tredje lyckades först kl. 1 på natten och efter att i fyra timmar under ösregn hafva suttit uppkrupen i en yfvig gran att leta sig hem till bivacken, medförande som trofé den i "bakhåll" råkade soldatens gevär och patronkök.

Tyvärr inträffade under den för öfrigt mycket lyckade manövern, den första egentliga i Sverige, tvenne olyckshändelser; den ena, att en husar under defileringskarriér föll af hästen, bröt nacken af sig och dog nästan på stället, den andra då en soldat, jag vill minnas på Vestgöta regemente, blef dödsskjuten af en sveagardist.

De strängaste befallningar hade blifvit utfärdade, att de stridande afdelningarne, vare sig under eldgifning eller bajonettanfall, icke skulle få nalkas hvarandra närmare än trettio steg och särskilt var inskäppt, att det på inga vilkor finge laddas med laddstock. Men en dag, då vådret var regnigt och de lösa patronerna efter långvarig skottlossning ej ville gå ned i piporna, hade en gardist af "svearna" använt sin laddstock, för att få ner de två till tre patroner, hvilka man understundom till det krigiska brakandets förhöjande brukade stoppa i på en gång.

Kadettbataljonens kedja höll samband med Vestgöta regementes dito och särskilt andra kadett-tiraljörplutonen, som var den närmaste, kom i tillfälle att bevittna olyckan. Det var en ohygglig syn att se den träffade, i sin fulla mannakraft varande soldaten, huru han med ett halfqväfdt rosslande skri släppte geväret, kastade armarna bakåt öfver hufvudet samt derpå störtade till marken. Jernladdstocken hade träffat straxt under venstra bröstbenet och trängt igenom, så att den kändes nedanför skulderbladet och döden följde efter några minuter.

Aldrig glömmmer väl heller någon, som var närvarande, huru kung Carl såg ut, när han omedelbart efter olyckshändelsen kom framsprängande. Det vackra, manliga anletet var hvitt som snö, de svarta ögonen ömsom ljungade blixtar, ömsom fördunklades af en varm imma, han sände en lång, dröjande blick på den döde krigaren, bet sig i läppen, så att blodet kom ut, och kastade derpå med ett häftigt ryck om sin stolte "Solferino", den mörkbruna favorithingsten, en present af kejsar Napoleon och född på sjelfva slagfältet vid Solferino den 24 Juni 1859, kastade om honom och flög som en stormvind derifrån.

Hans första befallning efter olyckan gällde *icke* den olycklige, som man kan hoppas, ofrivillige mördaren, hvilken säkerligen i brådskan glömt att utdraga laddstocken — nej, här gällde intet anseende till personen, utan *kompanichefen* var den, som af konungen personligen befalldes gå i arrest, "emedan han icke förmått bibringa sitt kompani de första af alla krigardygder — lydnad och disciplin."

Att skrifva ett stycke krigshistoria, kan naturligtvis icke vara meningen med dessa anspråkslösa minnen, ej heller att kritisera "fälttåget", huru frestande sådant än kunde vara, utan skola vi öfvergå till näst sista dagen af den kampanj, som för den gången afgjorde Knallebygdens öde.

Efter många naturtroget imiterade, resultatlösa fram- och återmarscher, utsökt väl *uttänkta*, men icke fullt så väl *utförda*, hamnade svensk-norska bataljonen qvällen före det stora slaget, efter 4—5 timmars jernvägsfärd i boskapsvagnar, vid Foglaviks station, der man hoppades att få hvila ut och få göra en om än aldrig så flygtig bekantskap med den nomadiserande trossen, hvilken, om af feighet eller någon outgrundlig antipati mot de våra, kanske af förrädiska afsigter, omsorgsfullt städse höll sig på det aktningstvåradaste afstånd från de krigförande trupperna.

Någon slags tillstymmelse till intendentur eller ordnad förplägningsväsande hade svenska armén vid denna tid alldeles icke, så att ingen hvarken förundrade eller förargade sig öfver att, ehuru denna fältmanöver redan i medio af April kom på generalorder och stabsofficerare redan flera veckor i förväg varit nedsända för att rekognosera trakten och utse läger- och bivackplatser, man dels aldrig kom dit man skulle på bestämd tid, dels aldrig fann hvad, som der borde finnas. Men sådant var man så van vid, att man ej fäste sig vid dylika små motigheter som att sakna mat och dryck, tält, ved, m. m., men hvad man denna gång, åtminstone inom kadettkåren, började dunkelt reflektera öfver var, huru det väl kunde komma sig, att norrmännens tross ehuru i främmande land alltid kunde hitta rätt på sina får, under det att vår flanerade omkring på de omöjligaste ställen. En timma efter ankomsten till Foglavik hade norrmännen sin tross hos sig, hade ätit, tältat och sofvot nu krigarens lugna sömn, insvepta i både filter och kappor, under det att de svenska styfbröderna hela natten igenom fingot stå och hänga vid stationen utan något hvarken *på* eller *i* sig — ja, fingot icke ens tälta.

Den trofasta och vackra kärlek svenska krigaren af ålder hyst och hyser för sin konung och hela hans hus

är visserligen både varm och uppriktig, men när man efter 9—10 timmars marscherande får stå under bar himmel en hel, rätt sval sommarnatt, då räcker den näppligen till; hjertat var nog lika varmt, men med benen i "blårandinerna" var det värre.

Förargade voro äfven trupperna på de många jägande och resultatlösa öfverflyglingsförsöken, ty, ehuru kåren A. var sin motståndare betydligt öfverlägsen, lyckades den aldrig, hvarken att kringgå eller tvinga denne till drabbning.

General L., som ledde kåren B:s reträtt, gjorde detta på ett alldeles mästerligt sätt och till och med på den afgörande bataljdagen skulle han, både mot order och sin egen vilja, blifvit segrare, om icke hans nyaste bundsförvandt, Göteborgs skarpskyttekår, öfvertagit ledningen af striden och medels en snillrik manöver ställt sig emellan kåren B. och fienden, samt sålunda i en halftimme hindrat den förres både artilleri och en god del af dess infanteri att skjuta. Blott en gång gjorde general L. stånd, men tyvärr just vid ett tillfälle, då kåren A. hvarken väntade eller önskade det, och inte kan det vara så synnerligt roligt att, just under det man öfverlägger om hvar och när man riktigt grundligt skall krossa sin fiende, sjelf helt oförmodadt blifva tagen i kalufven och omsorgsfullt luggad.

Det var en förfärande het och qualmig eftermiddag, då den förenade tiraljörbataljonen fick order att storma en höjd, som man antog vara besatt af blott ett svagt arriergarde. Och med det ojemförliga mod, som hvarenda trupp besitter på fältmanöver, gjorde bataljonen tre ursinniga bajonettanfall efter hvarandra, ehuru den yngste rekryt tydligen kunde förstå, att angreppet af den svaga tiraljörbataljonen mot en punkt, försvarad af tre fiendtliga

om minst 1200 man, var ett fullkomligt vanvett. Slutligen, när, ifall det gällt allvar, ingen enda af Sveriges och Norges kombinerade "unga hopp" skulle återstått af hela bataljonen, då — fick den order att lugna sig och invänta förstärkning.

Sedan man "lugnat" sig omkring en halftimma, öfvergick man på nytt till anfall under fiendens lifliga, ehuru nu mycket oregelbundna eld, ty den hördes aldrig från hela den fientliga linien på en gång, utan stötvis än här, än der. Ändtligen ljöd det: "framåt marsch, i armen gevär, stora steg, gå på marsch:" och så bar det af under de vildaste hurrarop.

Efter att hafva uthärdat några salvor utan ringaste skydd, rusade kadetterna slutligen uppför den fatala backens krön, hänryckta vid tanken på att få slunga salva på salva i den retirerande fiendens täta, sammanträngda massor.

Jo visst — inom några ögonblick stod bataljonen segrande på backens topp, men jublet afstannade hastigt och de af solen brynta näsorna började täfla med bajonetterna i längd. Ty der — långt borta vid horisontens rand och redan utom skotthåll marscherade i den vackraste ordning hela kåren B., under det tvenne tunna skyttelinier om tre eller fyra troppar, hvilka blifvit kvarlemnade, för att maskera hufvudstyrkans aftåg, skyndsamt under fortsatt eldgifning drogo sig undan.

Nåväl, man svor några djupgående eder, förföljde ett stycke och gjorde så halt nere på slätten på en annan kulle.

På tvenne sidor omgafs denna af vajande sädesfält, således af "sjö", på den tredje af tufvig, alldeles öppen mark, så när som på en grupp pilar och alar, kanske 40—50 stycken. Här behöfdes sålunda tydligen inga

poster utsättas mer än en gevärspost, utan man slog sig ned, högg de ungdomsfriska tänderna i kumminosten och grofbrödet, klunkade ett tag ur fältflaskan (den som det hade) och var glad åt att få pusta ut.

"Men plötsligt blef det annat af", ty fram ur den så skenbart oskyldiga lilla pildungen kommo i ett nu i susande galopp våra tappra fiender, de alltid i rörelse varande, aldrig sofvande Smålands husarer, under det äfven infanterield började smattra i både rygg och flanker.

En sqvadron husarer och 150 man Vermlands fältjägare hade i skydd af dungen och på botten af en djup och bred aflopsgraf smugit sig på den hvilande bataljonen, hvilken de helt och hållet öfverrumplade. Halfva bataljonen hann ej ens fatta gevären och den andra hälften skulle blott fått fatt i sina, för att ögonblickligen för alltid nödgats släppa dem. Jägarna hade krypande slin-grat sig fram mellan tufvorna som ormar och husarerna hade, ledande sina hästar vid tygeln, en och en följt den djupa aflopsgrafvens botten, till dess de nu i skyddet af den lilla, men täta dungen gjorde sitt lyckade anfall på kåren A:s elittrupp.

Förnyade stränga order hade blifvit utgifna, att ingen laddstock under något förhållande finge dragas, liksom att de stridande ej fingo närma sig hvarandra mera än på 30 stegs afstånd. Men vid den sista striden rusade kämparna, drifna af stridslust, en gång så nära hvarandra, att bajonetterna korsades, hvarjemte enstaka skott föllo på några få stegs afstånd till stor fara för ögon och näsa. En ganska barsk löjtnant vid Nerikes regimente gick då fram till kadettbataljonens högra flygel och i humana, men skarpa ordalag förehöll han särskilt 2:dra tiraljörplutonen dess oförsigtiga och oförsvarliga skjutning på så nära håll, samt slutade med orden: "Händer det en gång till, så anmäles det för brigad

chefen", hvarpå han vände sig om, för att gå tillbaka till sin trupp, som tiraljerade mot kadetterna.

Nu stod som underrotmästare till venstra flygelmannen i sagde tiraljörpluton en i vanliga fall ytterst fromsint yngling, 110, den celebre "krigsnäsdukens" fredlige uppfinnare, men som alldeles nyss af en nerking fått i present en näfve landsvägsgrus, inlagd i en gevärspipa, hvilken välmenade gåfva med tillhjälp af en god krutladdning blifvit applicerad på den del af hans lekamen, utan hvilken prygelstraffet skulle varit en orimlighet. Ännu skummande af raseri, hörde den blesserade i detsamma, huru ett stycke längre bort det kommenderades "eld", fattade geväret med fart, troende det gälla äfven honom och smällde på med den påföljd, att löjtnanten, som icke hunnit fjerde-delen af 30 steg, fick hela den brinnande förladdningen rätt i sin yfviga peruk. Lika röd i ansigtet som i håret, vände han sig ursinnigt om, men vid anblicken af den förfärade skyttens mimik och minnandes sin egen kadettid, kunde han ej låta bli att skratta under ett halfhögt: "satans pojkar, de äro då alltid lika omöjliga!"

Så nalkades då den ödesdigra dag, som skulle afgöra Vestergötlands öde; redan i daggrynningen började de första skärmytslingarne, för att hindra kåren B. att draga sig undan den fara, som hotade den, att blifva kringränd och fången, hvarom man vänligt nog redan i April kommit öfverens.

Några ståtliga kavalleriangrepp skedde från båda sidor; det var ännu på den tid, då enligt kavalleriets ärorika traditioner sedan den förste Napoleons dagar, slutna rytterimassor gjorde anfall på orubbadt infanteri, för att spränga eller rida ner fiendens fyrkanter. Vid betraktandet af de båda kårernas kavalleri, kom man ovilkorligen att tänka på Tillys tunga, jernklädda Fürstenber-

gare och Stålhandskes lätta finska ryttare i slaget vid Breitenfeld.

Vid manövern början stoltserade Lifregementets husarer på sina stora, feta och glänsande springare; Smålands husarer voro deremot i allmänhet beridna på små, oansenliga, litet ruggiga kampar, hvilkas styrka och ut hållighet syntes temligen tvifvelaktiga. Men efter 10—12 dygns ansträngande tjenstgöring voro de ståtliga Lifregementes-husarernas hästar så betydligt medtagna, att man knappast kunde känna igen dem, under det de små, magra, men seniga smålandskamparna ännu i sista stund voro lika pigga, lika outtröttliga och tillsammans med sina lika pigga ryttare aldrig lemnade kåren A. ett ögonblicks ro.

Utom det redan omtalade lyckade öfverfallet på kadedtbataljonen, gjorde de en annan gång ett nattligt angrepp, hvarunder de redo midt in i ett bataljonsläger, innan man kunde hejda dem, likvisst utan att kunna fånga en enda af de näsvisa ströfvarne. Nu skulle dock hämnd utkrävas, hvilket också mycket riktigt skedde, ehuru till följd af en viss otur, som förföljde kåren A., denna hämnd icke kom att drabba de med allt skäl hatade Smålandshusarerna, utan ett temligen oskyldigt halfbatteri af Göta artilleriregemente.

Man laborerade som bäst med en vidlyftig manöver, afseende att afskära kåren B:s venstra flygel och tränga den ned i en sumpig dalgång vid sidan af slagfältet och sålunda tvinga den att gifva sig fången. En "guldbyxa" kom i starkaste fart sättande öfver slätten och uppmanade tiraljörbataljonens chef, major B., att medverka till denna rörelse genom ett af de så grufligt omtyckta kringgångsförsöken, hvilka i nio fall af tio misslyckas, såvida de icke äro särdeles väl både uttänkta och utförda.

"Herr majoren har här tillfälle att ingripa på ett särdeles verksamt och afgörande sätt", upplyste den unga "guldbyxan", viktig och ifrig, "men hvad som skall ske, bör ske snart."

Major B. log ironiskt och gaf order om "ställning", samt derpå om "marsch framåt" med "dragningsmarsch åt venster."

"Men herr major", utropade "byxan", "det är på andra flygeln anfallet skall ega rum!"

"Just därför tror jag mig komma litet olägligt för denna", svarade majoren, hvars skarpa och erfarna blick genast märkt, huru den fientlige befälhafvaren, genom bemödandet att förstärka sin hotade flygel, väl mycket blottat den andra, så att tvenne kanoner stodo nästan utan all betäckning.

I ett nu gjordes åter direktionsförändring, den långsamma marschen ökades, hastigt ljöd kommandoordet "gå på marsch", och med döfvande hurrarop rusade svenskar och norrmän som en brusande stormvind på det olyckliga halfbatteriet, som ej en gång hann att "brösta upp."

Två kanoner med sina anspann, 10 man och en underofficer togos i ett ögonblick, ehuru den senare, genom att kasta sig på sin häst och bokstafligen "hugga" sig ut, undgick fångenskapen. Nu blef det ett jubel, så att hela slätten genljöd deraf, ej minst därför, att våra kosacker, smålänningarna, denna gång ej hunno fram till räddning, förrän det var försent.

Det såg nu illa ut för General L., men han skulle troligen, trots alla motigheter, sin egen underlägsenhet, den synnerligt svåra terrängen m. m. ändå redt sig godt, om icke till hans hjälp Göteborgs frivilliga skarpskyttekår just i det afgörande ögonblicket uppträdte på slagfältet.

Skarpskytteidén, denna den vackraste, stoltaste och

mest fosterländska tanke, som allt sedan Engelbrekts och Sturarnes dagar ännu väckts i svenska bygder och hjertan, blomstrade just vid denna tid i sin fullaste kraft. Fostrad och närd af män, gamla till år och erfarenhet, men 18-åringar i sinnen och hjertan, flög denna, vårt stundom oberäkneliga folks bästa nyck vida omkring liksom på stormens vingar och Gunnar Wennerbergs präktiga skarpskyttemarsch: "I gevär hvar man med mod i barm", bidrog kraftigt att gifva den ännu mera luft under de unga vingarna. Men icke särdeles länge varade hänförelsen och förtjusningen; saken förfuskades, kom så småningom i händerna på män, hvilka antingen togo de militära öfningarna mera på lek; *fri* ville man nog vara, men *villig* — hm, det var si och så med det, eller också ämnade göra en skarpskytteklubb af alltsammans i stället för en skarpskyttekår. Allt nog, man ledsnade på äkta, kongl. svenskt manér, ty *hvad*, sägen mig det I lärde forskare, *hvad* är det, som vi svenskar inte så småningom ledsna vid, utom vid tullgräl?

Vi äldre minnas nog med säkerhet åtminstone två saker, om hvilka i början af 60-talet väl ingen då lefvande mensklig varelse kunde tro annat, än att de skulle bestå till yttersta dagen — det var krinolinerna och de gamla flickpensionerna; de förhånades, fördömdes, förkättrades från talare- och predikstolar, på teatrar och andra offentliga ställen, i pjeser, visor, romaner, på vers och prosa, men orubbliga som våra fjellar stodo de ändå. Men nu — *hvad* och *hvar* äro de? "Bosch", som asiaten säger, samum skall bleka deras skeletter! Men "reve-nons à nos moutons!"

Med flygande fana och bullrande spel, fina, pomaderade, mätta och otörstiga inryckte de svenska frivillige med oklanderlig hållning på stridsfältet, för att för första gången, sida vid sida med den gamla ärekrönta "indelta"

lukta krut. En viss olikhet i uppfattningen, om hvem som egentligen skulle lyda, tycktes ega rum, under det en hvar deremot tycktes vara fullkomligt öfverens med sig sjelf om, att *han* var den ende, som borde befalla. Denna skenbart obetydliga omständighet verkade dock så mycket, att kåren, under det lifligaste meningsutbyte inbördes om hvarjehanda, med oerhördt dödsförakt gjorde halt midt i skottlinien för båda härarnes kanoner, hindrande sin bundsförvandts, general L., både infanteri och artilleri både från att skjuta och manövrera. Sedan man efter en god stunds parlementerande äntligen lyckats blifva något så när omsams, anträdde åter marschen framåt, för att hjälpa en hårdt ansatt bataljon vestgötar, men hvilket ej lyckades bättre, än att de unga, käckta frivillige cirka 15 minuter efter sagde manövers början funno sig omgifna af en hop högst misstänkta kadett- och gardistfigurer, hvilka på det artigaste ombådo herrar göteborgare att lägga ned gevär och anse sig fångna.

"Åh f—n, ä ni fiender, och vi som just tänkte att komma och hjälpa er?" var göteborgarnes förvånade utrop, då deras korta triumftåg så hastigt slutade.

Klockan tu på middagen afblåstes striden, derpå följde stor defilering, samt truppernas aftackande, hvar efter de svenska kadetterna, hvilka här skulle skiljas från de norska vapenbröderna, för dessa höllo en liten afskedspunschfest, der det gick betydligt blodigare till än under det nyss slutade fälttåget.

En märkvärdighet må från denna fest anföras. Då de femtio kannor punsch, kadettkåren reqvirerat från Stockholm ned till Vårgårda station, tagit slut, lånade stationsinspektoren på stället svenska kadetterna 22 kannor af samma gudadryck, ett enligt alla kadetters samstämmiga vittnesbörd högst rörande och vackert bevis på människokärlek. På det att utrotandet af 72 kannor

ärlig svensk banko genom konsumtion på den korta tiden af fyra timmar (från $\frac{1}{2}$ 4 till $\frac{1}{2}$ 8 e. m., då tåget afgick) må kunna förklaras på ett något så när anständigt sätt, får jag upplysa, att förutom de 250 svenska och norska kadetterna, såväl kung Carls stab, som fördelnings- och brigadstaber äfven voro inbjudna, så att samtliga deltagare uppgingo till 300 personer. Här höllos broderliga festtal med mer och mindre sammanhang, här hurrades, sjöngs och vrålades på det mest hjert- och öronslitande sätt för konung och fosterland, brödrariket och grannrikena — ja, till och med vårt eget befäl med kapten Korth i spetsen fick sig en sqvätt med af skållarna litet längre fram på e. m., då det inte längre var så noga hvem eller hvad man drack för.

Hvad som denna dag outsägligt förargade de svenska kadetterna var, att de, med ett par undantag, måste stå och storskämmas inför norrmännen, när det kom till talen, ty då de våra dels stodo och hackade och stammade, dels pratade gallimatias, voro alla de uppträdande norrmännen verkliga talare, som uttryckte sig med ledighet och kraft. Särskilt minnes jag slutmeningen af vännen Schuyens tal för kamratskapet mellan svenskar och norrmän: — "saa lad os da kamerader bringe vore svenske brødre vor taknemlige Hilsen med en Skaal, men ikke een, der kun gaar fra Glass til Glass, uden fra Hjerte til Hjerte!"

I jernförelse härmed tog det sig ej särdeles ut, trots den kraftiga ansatsen, när en af våra "äldste" började: "Kamrater, allt sedan den tid, då nordens vikingaflottor drogo öfver Alperna", — ehuruval de artiga "gutterna" med dånande bravorop belönade den fullväxte idiotens sammelsurium.

En annan sak, som ej mindre retade de svenske i deras egenskap af värdar, var, att då flera svenska yng-

lingar redan börjat vända ut och in på ögonen likt gås-
ungar under ett åskväder, samt betydligt vanställa vårt
vackra språk, liksom äfven deras gång framåt omöjligt
kunde rubriceras under benämningen "paradmarsch", så
höllo sig "baggarna" alldeles utomordentligt upprätt, trots
alla försök att "knuse" dem med glaskanoner.

"Hur tusan skall jag begripa det här?" sade en svensk
kadettkorpral till en annan: "de förhårdade 'baggarna'
gå ju här spik nyktra som kalfvar hvarenda en, under
det att de våra äro sneda hvarannan man; det är för
retsam!"

"Det kan jag upplysa korpralen om", inföll härvid
en gardist, som stod i närheten, "om herrarna vill gå
med bakom den höga gärdesgården der borta, så ska di
få si på roligt!"

Förvånade följde båda ynglingarna gardisten, som
förde dem till det omtalade gärdesgårdshörnet och se —
bakom dess skyddande värn lågo i den vackraste militära
ordning i rotar och led minst 25 unga "nordmænd",
slumrande den ljufva sömn, som medvetandet af väl upp-
fyllda pligter skänker; de hade allesamman af sitt vak-
samma befäl blifvit undanskaffade vid första tecken till
knäsvaghet eller "själsskakning", som det också kallades.

"Jo, så här", grinade gardisten förtjust, "så här har
di norske burit och släpat halfva eftermiddagen!"

Den oförbätterlige "poeten" skref angående manövern
ett nytt odödligt epos med titeln:

Minnen från kriget 1865.

a) Tåget öfver Svältorna.

(Parodi efter *Nikander*).

En mur af gamla rostiga gevär
Och granna fanor Sköfde torg betäcker,
Der står en ung och mycket matfrisk här,

Som öppna armar efter föda sträcker;
 Det är den törstiga, den trötta hop,
 Som skall besegra oskulden och dygden
 Och vända upp och ner på knallebygden
 Och få på Tånga hed sitt krigardop.

I samma stund majorens trötta fålar
 Matt skrapade i gatans gula sand,
 På pigorna sken solens första strålar,
 De kommit ut med konjak i sin hand.
 Och truppen tjust, att denna syn beprisa,
 Har för sin eld, sin känsla intet namn:
 Ett "lefve Sköfde" höjdes vildt att visa,
 Det krigets söner hvilat i dess famn;
 En enda konjak, tagen innan dager,
 Kan bli kanske ett frö till ärans sköna lager?

Så bär det af, snart drabbningarnas vimmel
 Förvandlar dag till natt och natt till dag,
 Och gnoende allt under glödhet himmel,
 Man njuter alla fältlivets behag.
 Här finns ej folk, ej få, här finns ej vatten,
 Men framåt går det öfver sten och ris;
 En lusttur gör man alltibland på natten,
 I rader packade på boskaps vis.
 Man går och vakar öfver "norske bröder"
 Och annan tross, ty *vår* var långt i söder.

Men det blef dag,
 Der hölls ett slag
 På Tånga hed den vida;
 Hur der gick till,
 En hvar, som vill,
 Kan läsa i de gamla luntor vida;

Leuhusens gubbar fly, ej deras vadmalsdrägt,
 Ej deras ålder skyddar dem mot nöden,
 Ty törst och hunger, lägrens trogna slägt,
 De bjuda skilda, men dock lika öden.
 Här finns mot solen intet skygd,
 Förfärlig är den knallebygd;
 Guldbyxor kringfara
 Bland hjeltarnas skara;
 Usch, hvad det går!
 Fy f—n hvad man mår!
 Och omöjligt rent att här få sig en tår.

Men slutligt blef man led vid kamp och blodig strid,
 Beslöt att hvila sig och sluta upp i tid;
 Man göt för mycket — svett på sista färden.
 Långt ned åt Halland gnodde fienden,
 Man vet ej ens, om han kom hem igen,
 Men hvart *vi* togo vägen, känner världen.

b) I lägret.

Ett läger det är en förunderlig sak,
 Om trefligt, om ledsamt, beror blott på smak;
 Man aldrig får sofva på människovis,
 Får söka som djuren på marken sin spis.

När som man skall äta, då skrikes "gif akt!"
 Och slumrar man in, skall man bums uppå vakt;
 Man irrar omkring på en villande hed
 Och lär sig att undvara mat, dryck och ved.

Man skrämmer små foglar i blånande sky,
 Får ungar att skrika och grisar att fly;
 På qvinnor och gamla man mest skrämmer slag
 Och tvättar sig en gång hvar fjortonde dag.

När striden är slut ta'r man spade i hand,
 Ty nu skall det gräfväs för kung och för land;
 Och stockar och stenar, faschiner och grus,
 Man stapplar i högar, så stora som hus.

Och brygger man slår, när af mod man är full,
 Som aldrig stå kvar, utan ramla omkull,
 Man kryper i Vestgötasanden så het
 Och bråkar med krut och elektricitet.

Och bäst som man slumrar, vid fältlifvet van,
 Man väcks af en regnby och dito orkan;
 Och krigarne svära, att sömnen är slut
 Och krypa ur lungvåta tältduken ut.

Så klifva de kring uppå svigtande ben
 Och skåda den ömkliga, löjliga scen;
 Och alla de tycka i natten som så:
 "O himmel, hvad detta är dråpligt ändå!"

Dock vanan att anse vår herre för stor,
 Men "förmän" än större, hos fänaden bor;
 När derfor *de* säga: "man läger bör ha",
 Då tycka de andra, att allting är bra.

c) **Trumslagare Nord.**

(Parodi efter *Runeberg*).

En dag som vanligt, när i smuts vi plöjde
 Och krefsade i Vestergötlands jord,
 Då kom gen'ralen och en stund han dröjde
 På högra flygeln, såg trumslagar Nord;
 Det var en gosse, född år fyrtiåtta,
 Visst var han klen till växten utan måtta
 Och tycktes knappt en hvirfvel kunna slå,

Men när han bara släpptes till paraden
 Och fick se flickorna i hufvudstaden,
 Då var han dråplig till att se uppå.

"Kamrat", så talte generalen glädtigt:
 "Finns ingen större här till hands än du?"
 "Du går och klifver här gentilt och sprättigt",
 "Men kan du sköta ock din pinne du?"
 Vår Nord han hörde halft förtrytsam orden:
 "Herr General, om jag ej stor är vorden
 Och har som "Håkan" ej så långa ben,
 Dock sköter jag med glans den lilla trumman,
 Och den i vår musik är hufvudsumman;
 Och att man liten är gör ingen men!"

Och generalen log och räckte handen
 Åt Carlskroniten, som så dugtig var;
 Sen red han vidare, red ned till stranden,
 Der korpral "Thöns" friskara uppställd var.
 Och korporalen sjelf stod, mörk i hågen,
 Och skrek alltjemt på "mannen der med sågen",
 Och slog en bro, der intet vatten fanns;
 När general'n fick se de "bockar" många
 Och "Thöns" mimik och dito näsa långa,
 Då blef han glad och bjöd "3 tum" till mans.

Längs linien hördes nu ett hjärtjut skalla:
 "Framåt, framåt, i smörja och i ler!"
 En bock och femton man i bäcken falla
 Och halfva kår'n i kärret lägges ner;
 Och Nord, med trumman tätt till magen sluten,
 Gick fram i gropen, väl med dy begjuten
 Och slog sin trumma, slog som för en verld;

Han var så morsk, då pinnarna han hade,
 Att generalen, full af undran, sade:
 "Den pojken duger, vid mitt blanka svärd!"

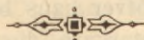
En sådan man är lille Nord,
 Dertill en kurtisör;
 Han lika säker är ombord,
 Som när pluton han för.
 Med flickor för han skämt och ras
 Och sjunger äfven andra bas.

Och aldrig mer en sådan en
 Trumslagare vi få,
 Som aldrig trött och aldrig sen
 Syn's jemt i spetsen gå;
 Hans ära länge skall bli spord;
 Hurra, hurra för lille Nord!

Klockan $\frac{1}{2}$ 8 e. m., just som glädjen på Vårgårda stationsplan, hvilken säkerligen aldrig hvarken förr eller senare varit skådeplats för ett sådant lif som nu, stod som allra högst, slogs ställning och de unga krigarne stoppades åter in i de stekheta andra klassvagnarna, hvarför det vete hin och befälet. Utan afbrott rusade vi derpå af ända till Stockholm, dit vi anlände vid 11-tiden på följande dag.

Huru vi sågo ut efter 14 dagars "uteliggande" i en nejd, der tvättvatten var en oerhörd lyxartikel och rent linne en häpnadsväckande företeelse, kan lättare anas än beskrivas. Också var det med högst litet af det från vissa håll så mycket förkättrade militära öfvermodet, som bataljonen visade sig för de gamla vännerna i hufvudstaden. Allt var i den mest fullständiga villervalla och ingen visste reda på sitt; ja, lille Pelle B., hvilken man

trott vara qvarglömd i Vårgårda, hittades ej förrän vid debarkeringen i Stockholm, då han och gamle "Tusse" kommo framkrypande under en bänk, hvarest de, slumrande som goda barn, i all sköns förtrolighet tillbringat natten på — och bredvid hvarandra.

Markisens dotter.

Vi äldre minnas säkert den förolyckade polska insurgenttrupp, hvilken efter många vidrigheter och svårigheter, såväl i London som under sjöresan, slutligen nödgades anlöpa Malmö år 1863, hvarest densamma först internerades och sedermera upplöstes. Bland dess deltagare blefvo mera kända Joseph Demontowics, den diplomatiska agenten, sedermera vinagent i Stockholm och den af damerna afgudade "rysligt söte" och intressante Stephan Poles, hvars vidare öden äro okända.

Men bland expeditionens medlemmar var ännu en, en outgrundlig, mystisk personlighet, som vanligen kallades blott "markisen", hvars unga, bildsköna dotter någon gång visade sig på promenaden eller teatern i Stockholm och der en kort tid väckte uppmärksamhet. Markisen umgicks med högst få personer, några af de landsflyktige polackarne, några andra tvifvelaktiga existenser, hvilka egentligen uppträdde endast under nattliga timmar, samt ett par unga svenska män af familj, hvilka, man visste ej hur, blifvit initierade i markisens hus, hvilket förutom honom och hans dotter blott bestod af en gammal dam, som sades vara slägt till familjen.

"Markisen" var en hög, ståtlig gestalt med rikt, lindrigt gråsprängdt hår, den höga pannan tydde på stolta

tankar, det fasta, allvarliga uttrycket kring munnen på okuflig viljekraft och några djupa rynkor kring de grå, skarpblickande ögonen på svåra, genomkämpade strider. Och i sanning, nog hade, om ryktet talat sannt, denne man kämpat och lidit under sin vexlande, skiftesrika bana för sin politiska tro, men huru än böljorna mången gång slagit samman öfver hans hufvud, hade han dock alltid flutit upp igen starkare, djerfvare, ihärdigare efter hvarje skingrad illusion. Fanatisk frihetsvän ända derhän, att han uppoffrat en hel, ingalunda obetydlig förmögenhet för frihetens sak, var han dock lik mången annan frihetskämpe i grunden en inbiten aristokrat, en despot af naturen liksom frihetens förstfödde son, Leon Gambetta, och när det gällde hvad han kallade sin pligt som ädling, såsom son af det stolta Polen, då var han obeveklig, jernhård.

En afton satt han i sitt arbetsrum i Stockholm, fördjupad i ett viktigt arbete att döma efter det dystra uttrycket i hans anlete och de hopade massorna af papper och handlingar rundt omkring på stolar och bord i rummet. Då öppnades saktadt dörren och hans unga dotter, hans enda barn, smög in med dröjande steg. Markisen var så fördjupad i sitt arbete, att han ej varseblef henne, förrän han kände sin hand fuktas af ett par tårar och hörde en smekande, men utsägligt sorgsen stämma hviska:

"Min far, min dyre far — får jag tala med dig!"

Den gamle spratt till vid ljudet af den ljufva rösten och ett matt leende, ovanligt på dessa stränga läppar, gled öfver dem. Men då han varseblef sin dotters bleka anlete och darrande gestalt, återtogo dragen nästan ögonblickligen deras vanliga hårdhet och sträng, ja, kärf var rösten, hvarmed han otåligt yttrade:

"Hvad är det för nya teaterscener? stig upp Inez, du vet ju, huru mycket jag afskyr alla uppträden och att lugn och sjelfbeherskning är hvad jag skattar högst af alla egenskaper. Man kan lida, men då bör ens hufvud-kudde vara ens ende förtrogne. Hvad står på barn? är det din s. k. eviga kärlek till den der pojken, som jag aldrig bort bjuda hit?" Han log, till hälften ömkande till hälften spefullt, under det att de stränga läpparna upprepade: "lugn blott, lugn!"

Vara lugn — javisst, den är lätt gjord denna uppmaning, men när ett 18-årigt, skälfvande qvinnohjerta håller på att sprängas af dödande ångest och qval, då är denna förståndiga uppmaning ej så alldeles lätt att efterkomma.

"Hvarför gråter du — hvad har händt?" upprepade han bistert, då den unga flickan med ett rörande uttryck i sitt bleka, sköna anlete tyst reste sig från sin halft knäböjande ställning och med blicken ångestfullt fasthållande vid faderns orörliga anlete sakta hviskade:

"Min far, jag kommer för att bedja dig ännu en gång besinna hvad du ämnar göra. Du vill för ett helt långt lif fastkedja mig vid en man, den jag måste afsky och förakta. Jag kan ej lyda dig och numera hvarken vill eller skall jag det."

Det var med en så kraftig och egendomlig betoning den unga flickan yttrade dessa ord, att hennes far med en smått förvånad blick betraktade henne, under det hans läppar kröktes af ett svagt leende:

"Så-å, äro vi nu der igen?" yttrade han kallt med de glänsande, grå ögonen skarpt hvilande på dotterns upprörda drag, "och du tror, att jag, markisen, skall afstå från en fattad föresats, blott därför att min fröken dotter behagat fatta en vanvettig kärlek till en vettlös pojke? Jag har en gång sagt, jag *vill* det, och jag frågar

dig blott, har du någonsin hört din far utsäga de orden, "jag vill", utan att också genomföra sin vilja, kosta hvad som helst? Du vet hvad det gäller; för mina planers framgång behöfver jag nödvändigt tvenne saker, anseende och pengar, båda delarna kan endast den man jag bestämt till din make skaffa mig. Således nog nu härom, innan månaden gått ut, blir du hans hustru!"

Under det "markisen" talade hade hans dotter höjt sitt nyss så ödmjukt sänkta hufvud, i de bildsköna, eljest veka och barnsliga dragen låg nu ett uttryck af samma fasta vilja som hos fadern och fastän hvarje droppe blod syntes flydd från kinden, var rösten dock fast, när hon sakta men bestämdt svarade: "Nej, jag blir aldrig denne mans hustru! Ack fader, när olyckan och sorgen komma, hvart skall väl ett stackars moderlöst barn fly, för att finna tröst och frid om ej till en faders hjerta? Ack sälj mig icke — jag vill, jag kan ej gå in på detta ohyggliga offer!"

Långsamt reste sig "markisen", han tycktes ett ögonblick liksom samla alla sina krafter till den stundande kampen med sin dotter, ty han stod ett ögonblick tyst framför henne med dyster blick, sökande att beherska sig. "Skall jag ännu en gång upprepa dessa ord, 'jag vill det', eller skall jag — men nej, icke så", afbröt han hastigt, och den nyss så hårda rösten blef vek, "icke så! Du, min själsstarka, pligttrogna dotter skall, om det än smärtar dig, lyda din far; det gäller för mycket för mig, för att barnsligt pjäller och svärmeri skulle kunna få något ord med härvidlag. Jag ber dig Inez, din gamle far ber dig, tänk derpå! Skulle du då ännu en gång och på fullaste allvar upprepa ditt nej, då" — nu blef rösten åter skarp och kall — "då har jag ej mera någon dotter!"

"Nåväl då, ännu en gång nej, jag kan numera ej bli mera än *en* mans hustru och denne är ej den du vill

gifva mig! Jag *kan* ej — förstår du mig nu fader?"
 hviskade hon med en matt rodnad, hvilken lik ett norr-
 sken för en sekund lågade upp på den snöhvita grunden.

Som hade han trampat på en huggorm sprang den gamle tillbaka och mätande sin dotters späda gestalt från hufvud till fot med en blick, hvori raseri och sorg kämpade med hvarandra, flämtade han:

"Ah, nå så gå för evigt, och må helgonens dom och min förb —"

"För guds moders skull, den rena", utbrast den unga flickan med all en katoliks fasa: "säg ej ut, o, säg ej ut! Ja, ja, jag skall gå, men först ett enda ord af kärlek, af förlåtelse!"

Långsamt framarbetade kommo slutligen orden ur den förintade mannens strupe; med klar, ehuru tonlös röst sade han: "Farväl, jag har ej mera något barn — må gud och madonnan förlåta dig, jag kan det ej. Vi äro skilda för evigt!"

Tyst reste sig hans dotter, det spända, ångestfullt förbidande var borta och ett slags lugn hvilade öfver de dödströtta dragen.

"Vi äro skilda för evigt sade du; välan, men minns, att det var du sjelf, som ville så!"

Den stolte mannen stod krossad, tillintetgjord; han kände ej sin dotters sista kyss på sin hand, såg ej hennes sista blick med ett sönderslitande uttryck af smärta riktad på sig; han såg, han hörde intet utom rösten i i sitt inre, som manade honom att stå fast. Plötsligt spratt han upp som ur någon hemsk dröm och hviskade: "Inez mitt barn! men nej", tänkte han, då han såg sig ensam, "det är bäst, som det är. Hon skall återkomma, hon skall trots allt gifta sig med den man jag bestämt för henne och allt skall ännu bli godt!" Men han, som nyss talat så mycket om lugn och själfbeherskning han

sjelf kunde nu ej återfå detta lugn och solens första strålar funno honom ännu gående fram och åter i sin sängkammare jagad af sitt hjertas djupa, gnagande oro.

Det var stor supé med bal på det ståtliga herresätet några mil från hufvudstaden. Den präktiga balsalongen strålade af ljus, ungdom, diamanter och skönhet och en yrande vals pågick som bäst, då en brådskande betjent med ett bref i hand sökte bana sig väg mellan de dansande.

"Är löjtnant Harden på balen?" frågade han vändande sig till en officer: "här nere är en hyrkusk med ett bref till honom!"

"Tag hit", svarade denne, "och helsa, att det är riktigt framkommet!" "Det är då en f-n den här Harden att ha tur hos kvinnorna", sade han visande ett par kamrater den synbarligen i stor hast skrifna biljetten, "se bara så brådt lillan haft, se sådana slängar på 'löjtnanten!' Nå, nå, hon får väl lugna sig till dess han kommer — han borde redan varit här tycker jag!" Med dessa ord stoppade martissonen biljetten på sig och gick att bjuda opp.

I slutet af den långa allén väntade under tiden en hyrvagn, längs inne i hvars ena hörn en ung kvinna satt inkrupen, hvars hela gestalt var omsorgsfullt insvept i en vid kappa, som endast otydligt lät framskymta ett dödsblekt, ehuru förtjusande anlete.

"Får jag köra?" frågade kusken, sedan han återkommit med det besked, att en ung officer mottagit brevet och helsat, att det riktigt framkommit.

"Dröj ännu en halftimma!" ljöd det knappt hörbara svaret.

Det var en grym halftimme för den unga kvinnan; hon trodde, att den ende hon under nuvarande förhållanden kunde förtro sig till — han hennes sista och enda

förhoppning — hon trodde honom vara knappt ett halft bösshåll från henne. Deruppe dansade, skämtade, kurtiserade han, liknöjd för hennes qval, utan att anse henne ens värd ett ord till tröst, ett ord af ömhet, af kärlek just nu, då denna kärlek utgjorde hennes hela värld, hela det svaga återskenet af en hastigt förflyktigad lycka. Kanske var det nu en blixtsnabb, förfärlig tanke slog ned i den unga kvinnans själ; hon höjde det bleka, tårlösa anletet mot himlen, sände ännu en lång, bedjande blick af gränslösa qval upp mot byggnaden, hvarifrån en sprittande dansmusik hånande ljud i hennes öron; derpå sade hon med ett djupt andedrag och onaturligt lugn stämma: "kör!"

Klockan var omkring 10 på qvällen, då ytterligare tvenne unge män inträdde i balsalen, mottagna med många utrop och speglosor af samtliga gäster.

"Hvar tusan ha Ni hållit hus och hvarför komma Ni nu först?" sporde värden, skakande hand med de sena men välkomna gästerna.

"Jo, först hade vi det nöjet att köra vilse, hvilket vållade oss en liten omväg på 1 1/2 mil och sedan körde Richard omkull i en af de här små pittoreska ättestuporna; vi ha stjelpt, brutit sönder seldon, vagn och så när våra egna nackar, så att vi hafva haft så omvexlande och trefligt som möjligt", svarade den ene af de båda ynglingarna, en mörk, ovanligt vacker 22-åring, med djerfva, blixtrande ögon, präktig hållning och en smärt men kraftfull figur.

"Apropos", sade nu den officer, som emottagit brevet, "här är en liten biljett af det vanliga slaget till dig min kära Harden! Det måtte vara rent grufligt hett, när man skickar extrabud hela denna långa väg!"

En mörk rodnad steg upp på den tilltalades panna, men efterträddes af en djup blekhet, då han igenkände stilen. Utan ett ord slet han upp kuvertet och under läsningen bredde sig allt djupare blekheten öfver hans kinder, ehuru ingen muskel rördes i hans anlete. Ett ensamt, långt, liksom förlamadt andedrag trängde långsamt fram mellan de halföppnade läpparna.

"Ja, då får jag säga farväl, innan jag ens sagt god afton", sade han slutligen till värden med ett konvulsiviskt försök till leende. "Bäste bror, låna mig en vagn och ett par friska hästar! jag *måste* på ögonblicket vända om till Stockholm. Följer du med mig", sade han nästan bedjande till sin vän, hvilken, ehuru han väl ännu blott anade hvarom frågan var, såg, att något allvarsamt timat, "följ mig, ty jag behöfver dig!"

"Jag är färdig", svarade Richard enkelt.

Tio minuter efteråt sutto de båda männen åter i vagnen, hvilken nu formligen flög på vägen åt hufvudstaden. En stunds tystnad rådde, den ene ville ej, den andre kunde ej tala, men slutligen sade han med en halfqväfd snyftning och ett våldsamt bemödande att synas lugn:

"Se här, läs; detta skall säga dig allt!"

Med djup beklämning läste den andre vid vagnslyktans osäkra sken följande rader, skrifna med brådskande, nästan oläslig stil. . . "Men när du mottager dessa rader, så, hvar du än må vara, skynda till mig! Du vet nu allt, vet, att jag på hela jorden eger endast ett att hoppas på — din kärlek! Har du ännu en varm tanke för och på mig, så kom, ack kom — det är mitt lif, hvarom jag beder dig! Har du det ej, bespara mig då förödmjukelsen af ett svar! Du återser då aldrig den, som en gång var din

Inez."

"Förstår du nu?" fortfor Harden, "förstår du? När jag ej kom, trodde hon min arma älskling, att jag ej

längre hyste ens en gnista af ömhet för henne; man sade henne ju, att brevet kommit riktigt fram och ändå kom jag ej till henne. Du känner inte du dessa sydländskor, huru de kasta öfverbord allt, besinning, eftertanke, förnuft, när det gäller deras kärlek! Och så reste hon, men hvart, hvart, mina tankar stanna med fasa framför denna fråga?"

"Min käre stackars vän", svarade Richard med uttryck af det innerligaste deltagande, i det han tryckte sin väns hand: "hvila dig nu en stund; jag skall genast vid framkomsten spåra upp den kusk, som skjutsat henne. Jag fick den lyckliga idén att fråga betjenten, om han kände hyrkusken och denne sade, att han var från W."

"Tack", hviskade Harden doft, "men skynda då blott, skynda, innan det blir -- för sent!"

Den vandrare, som denna morgon hade passerat Ladugårdsgårde en timma före daggryningen, skulle trott sig sett någon fantastisk spöksyn. I den rasande stormen jagade tvenne ryttare med lösa tyglar hän öfver slätten och om uttrycket "flyga" någonsin varit berättigadt om hästar, så var det om dessa. Det var också tvenne första klassens springare, som här brusade fram, icke med kapplöparens ansträngda, konvulsiviska stötrörelser, utan med denna långa, luxuriösa sträckgalopp, hvilken liksom slukar vägen. Intet ord vexplades mellan de båda ryttarne, blott stundom hördes ett lågt, uppmuntrande maningsord till springarne och så åter framåt, framåt i natten som Odins jagt. Den döfvade och djupt skakade Harden visste knappast hvart det bar hän, eller ens tänkte derpå, men hans vän anade redan från början, att denna dödsridt ej skulle sluta förrän hos de döda. Lågt nere vid jorden seglade tunga, blyfärgade skyar, högre upp rusade lättare, ljusgrå moln fram i ursinnig dans, stormen röt i de gamla fu-

ronas kronor, ryckande till sig en och annan gren i förbifarten och mellan de här och der söndertrasade molnen blickade stundom månen fram ett ögonblick kall och liflös.

Slutligen sade Richard, sedan han af sin hästs tvära, korta fnysningar och upprepade snubblanden märkt, att äfven detta uthålliga djur börjat få nio af den vilda galoppen i stormen: "Låt oss hålla in hästarna en smula, vi spränga dem eljest på detta sätt och till på köpet i motvind! Vi hafva ännu en styf kvarts sträckt galopp igen!"

Harden skakade blott på hufvudet, lade sporren till och åter började färden med samma ursinniga fart. Äntligen kommo de begge ryttarne till en stuga, belägen djupt inne i skogen vid ett vägshål, hvarifrån en större väg ledde rakt fram, en annan mindre och knappast gångbar gick brant nedåt och rätt in i djupa skogen.

"Här är det", sade Richard, i det han hoppade af sin häst, "hit körde kusken och här steg hon ur vagnen. Låt mig gå in och höra efter!"

"Guds fred kära mor", helsade han stugans enda innevånare, en gammal gumma, som halfklädd höll på att göra upp eld i spiseln, "har ni sett till något yngre förnämt fruntimmer här i går qväll eller i natt?"

"Ge mej si", sade gumman betänksamt, sedan hon en stund med förvåning och en viss ängslan begapat den så tidigt anländande, nedstänkte och genomvåte främmande herrn, "Ge mej si! Jo för all del; i aftens var det ju, vet jag. Då kom här in en ung och vacker fröken eller mamsell, eller hvad hon kunde vara för något och bad om en tår mjölk. Granner och fin som e' prinsessa, dä' va' ho' nog, men gud signe människan, ho' va' så hviter i syna', ackerat som min nya väf der, och ho' va' visst lite underlig, efter hvad jag kunde tycka. Det var välan aldrig någon, som oförvarandes sluppit ut heller?"

tillade hon frågande, men fortsatte genast, svarande sig sjelf: "Jo, jo, jag kunde väl mest tro det, för aldrig ett ord sa' ho' och så gick ho' igen, sedan ho' suttit här, ja, en kvarts timme eller så ve' lag."

"Nå hvart gick hon härifrån", frågade Richard otåligt.

"Ja, si dä' ä' jag inte kropp te kunna säja; ho' smet bort som ett spökelse så tyst och stilla, och inte kom jag mej för att spörja henne heller hvart hon skulle hän. Men vill inte herrn vänta tills son min kommer hem, han har varit ute på skogen nu ett par, tre da'r och skulle komma hem just som i natt, för si di ska in te ångsågen med virke i dag på morron förstås?"

Här var då ett spår, men otydligt, och ingenting kunde göras förr än den omnämnde mannen kom hem. Richard gick därför ut till sin vän, som, känslolös för både stormen och de täta regnbyarna, hade förblifvit till häst. "Hon har varit här i går afton", sade han, "men vi måste invänta en karl, som varit ute i natt och som kanske vet något om henne. Stig af käre Harden och sök samla dig; både vi och hästar behöfva verkligen hvila en stund!"

"Vänta", mumlade denne med ett ångestfullt uttryck, "vänta, när hvarje minut är dyrbar. Jag känner, att, om detta räcker länge, jag blir galen."

Med dessa ord hoppade han af, Richard ledde hästarna in i ett gammalt skjul och sökte sedan vänligt, men allvarligt förmå sin olycklige vän att njuta några ögonblicks hvila, emedan han verkligen började frukta allt af dennes öfverretade sinnesstämning. Men Harden gick blott fram och åter på stugans golf, hvarje minut öppnande dörren, för att lyssna, om ej stegen af den väntade mannen skulle låta höra sig. Men endast stormens tjut och hvinande, der den röt kring den gamla kojans väggar kunde förnimmas och utmattad till kropp

och själ kastade sig ynglingen slutligen ned på en bänk och försjunken i tankar tycktes han slumra in.

Plötsligt hörde Richard, hvars öra genom oron och den ovana sinnesrörelsen var spändt och skärpt, ljudet af hviskande röster utanför och bland dem gummans, som med uttryck af den högsta förfäran utropade: "Jesses då, hva" säger du?" Med tysta, men hastiga steg var Richard inom en sekund ute på gården, der han såg gumman och en medelålders karl stå och samtala under alla tecken till fasa och förskräckelse. "Herre je då, ett så'nt lefvande elände", jemrade sig den gamla, under det mannen ref sig i hufvudet med dum och häpen min.

"Tyst", sade Richard skarpt, "tala sakta, så att den andre herrn der inne ej hör oss!"

Häpen tystnade gumman och med låg, otydlig röst begynte mannen att berätta:

"Jag kom ifrån herrgården, det var väl vid 3-tiden och när jag kom ner till sjön, herrn vet här vid kvarnen, så gick jag, som jag alltid plägar, strandvägen, för att slippa alla backarna förstås. Men rätt som jag gick så fick jag si något hvitaktigt som alldeles liksom dansa' på vattnet. Först tänkte jag, att det var månen, som sken i sjön mellan träna, men när jag kom lite närmare, så såg jag precis som en kvinnfolksmenniska, som rörde sej hit och dit öfver vattnet. Nu har jag förstås ofta hört både mor och andra tala om sjörået och tocket, så att jag blef allt rädd i begynnelsen och tordes inte gå fram der. Men hur jag stod och titta', så lyste månen fram med ens och då såg jag tydligt, att det var en menniska. Då vardt jag alldeles öfver mej gifven, kan en väl förstå, så jag sprang opp till grannas här på backen efter hjälp, men der var ingen hemma och nu är jag rakt ända olyckliger för det här, för nu får jag

lof att gno ätter länsman och så blir det förstås förhörning och allt elände!"

Hans åhörare hade blifvit mycket blek under den hemska berättelsens gång och med darrande röst hviskade han: "Var inte rädd för det du! Jag skall hjälpa dig med allt, men säg inte ett ord om det här, förrän jag ger dig lof, för ser du" — han studsade i detsamma häftigt tillbaka, då han såg sin väns gestalt lik en gengångare afteckna sig mot den svaga daggryningen.

Med så stadig röst som hans oro tillät sade han lugnande: "Får jag säga dig ett par ord; den här karlen tycks verkligen veta något, men" —

Harden hviftade otåligt med handen: "nog, jag har hört allt — gå förut", sade han med lugn, ehuru alldeles klanglös röst till drängen, som förvirrad endast gapade på de båda männen. Och nu var det, som om allt hans väns lugn och besinning med ens blifvit öfverflyttadt på Harden. Med fasta steg gick han framåt, men der låg ett underligt, frånvarande uttryck i hans bleka, vackra anlete. Men icke blixtnabbt, eller på en gång kom detta; långsamt, nästan smygande kröp denna blekhet upp öfver de unga dragen, den isade blodet, satte läppen i dallring och stannade slutligen i blicken, som blef allt mera onaturligt fast och glänsande.

Det hade nu lugnat af mot morgonen; väl svepte ännu en och annan efterblifven stormil i de på höjderna växande trädens toppar, men här nere vid den lilla insjöns vackra stränder, här var så lugnt, så fridfullt och stilla. En och annan stjärna började blänka fram mellan molnresterna på det blåa hvalfvet, den lummiga, mörka skogen tycktes mera allvarlig än eljest och de små vattrade böljorna slogo blott helt sakta mot den steniga stranden. Allt hviskade om frid, om ro — allt, utom rösten i den mans själ, som här gick och sökte sin

svunna lefnadslycka, ty denna röst hviskade oafbrutet, omutligt: — "det är du, endast du, som dödat henne!"

En kvarts timmes väg förde de tre männen till sjöns andra sida; redan på afstånd stannade mannen, som visat vägen, och med rädd, osäker stämma hviskade han, "der!"

En skälfnings flög genom Hardens lemmar, då han varseblef en mörk skepnad, aftecknande sig mot den ljusa sanden; han ilade fram — en blick — ett doft, klagande, sammanpressadt rop och han var vid målet. Han böjde nu knä vid den kalla, liflösa gestalten af henne, som helt nyss varit hans friska *lifsvarma* ros. Icke ens denna fasans prägel, som en hastig död plägar sätta som slutligt insegel på de sina, hade förmått vanställa de sköna, älskliga dragen. Deras uttryck var mera ett barns häpenhet öfver något oförmodadt, och skönare var säkerligen aldrig "markisens" dotter i praktens glänsande salar, i sitt hemlands soliga nejder, än nu i den skumma oktobermorgonen vid den nordiska insjöns strand.

Vågen jollrade sakta sin vemodiga vaggsång, tyst stod skogen, fogelskaran sjöng ej; det var som hade hela naturen förenat sig om att ej störa den bleka, unga qvinnans djupa slummer — blott månen spred i rika strålar frikostigt sitt glänsande skimmer öfver den mjuka gestalten vid strandbädden. Han skådade slutet på den korta, lifssprittande kärleksdröm, som föddes i glänsande gemak, bland glans och glitter och som slutade här i oktobernatten vid en liten insjöns undångömda strand. Han såg här slutet på den ungdomliga roman, hvars trenne korta afdelningar hette: "kärlek, synd och död!"

Efter en stund af helig stillhet reste sig Harden med tårlöst öga och fast hållning; sakta tog han den unga qvinnan i sina armar och bar henne upp till stugan.

Richard ville hjälpa honom, men häftigt, nästan med ovilja svarade han:

"Nu åtminstone är hon väl min och endast mina armar skola omsluta henne."

Snart var det sorgliga tåget framme.

En timme derefter var allt tyst derinne; i ena hörnet af rummet satt Richard i orolig halfslummer, i det andra hvilade gumman och hennes son och inne i "kammaren" en ung qvinna, vid hvars sida en yngling knäböjde i stum, tårlös förtviflan.

Då Richard efter ett par timmars förlopp, orolig öfver sin väns långa bortovaro, gick in till honom, låg han afsvimmad vid sidan af den bädd, der hans unga lycka låg på bår, en svimning, ur hvilken han vaknade endast för att under en rasande hjernfeber njuta den enda lycka, hvarpå han kunde hoppas — den att ej minnas.

På en lummig, grönskande, men anspråkslös landt-kyrkogård, långt skild från det brusande världshvimlet, der hvilat under en enkel marmorvård den kringirrande, äregirige "markisens" sköna dotter.

I den kulna norden soffer nu lugnt och fridfullt söderns yppigt glödande ros.

En gång om året komma tvenne män till denna lilla undangömda fristad, tvenne män, en ung, en gammal, dem lifvet gjorde till förbittrade fiender, men dem döden gjort till hjertevänner.

Hvad söka de hos den älskade döda?

Förlåtelse båda!

"Molly", eller Engeln på Ladugårdslandet.

Det hade gått muntert till på den glada officersmiddag, som ett par nyblefna underlöjtnanter denna dag hållit på Hasselbacken för några kadettkamrater och ett halft tjug regementskamrater och andra vänner.

Sorgsna buteljer, nyss svällande af gammal drufvas must, stodo nu innehållslösa på det långa bordet, miss-handlade hjerpar och kapuner vittnade om ungdomliga kåkars kraft och otaliga spår efter allahanda läckerheter än här, än der berättade om gästernas gamla Carlbergsmåner.

Man hade kommit till kaffet, cigarrerna voro tända och mellan de blå rökmolnen skymtade gästernas mer eller mindre upphettade anleten fram. Som det samma dag varit kapplöpning på "gården" och flertalet af de närvarande voro kavallerister, eller åtminstone sportsmän, kom man naturligtvis snart in på dagens stora ämne, hästar och kapplöpningar, och mångfaldiga såväl som motsägande voro åsigtorna om nyttan af den ännu i vårt land temligen nya idrotten.

"Oh", stammade en liten blek löjtnant mellan tåta hickningar, "det är ingen — hick — ting i världen — hick — som kan jem — hick — föras med en kapp — hick — löpning! Hej hvad det går, bara det går!"

"Ett lifvande och manligt nöje är ridsporten i sanning", yttrade löjtnant B., "men *nyttan* af kapplöpningar, den är väl ändå f-n så problematisk; hvad bevisar en löpning för en hästs godhet — ingenting!"

"Du pratar smörja bror — hick — B.", skrek den lille bleke och slog handen i bordet, hvarvid han lyckades stjelpa en konjak i knäet på sin granne, "bevisar det ingen — hick — ting, att min "Rola" tager — hick —

pris vid hvarenda lö — hick — löpning — det bevisar, att hick "— —" att hon inte behöfver någon ryttare på sig för att segra — — ja, det är sannt", afbröt ryttmästare R. försmädligt.

"Hu — ut! bohvetemenniska", blef svaret, "är det meningen att föro — hick — lämpa "Rola" eller kanske mig — hick?"

"Åhnej kära du", svarade B. medlande, "R. liksom jag betviflar endast den praktiska nyttan af dessa löpningar!"

"Men mina herrar", ropade kammarherre W. ifrigt, "kunnen I med fog påstå, att icke uppblandning med ädlare blod, med engelskt fullblod, har och alltid kommer att hafva det gynnsammaste inflytande på vår hästafvel och det är ju för att uppmuntra denna sträfvan till förbättring, som dessa löpningar ega rum!"

"Men hör nu min käre W.", sade en lång, ljus officer, som hittills suttit tyst, "hvertill duga egentligen edra kapplöpare i det praktiska lifvet; som vagns- eller draghästar kunna de ju ej ens komma i fråga och hvad nytta de skulle kunna göra t. ex. under ett fälttåg, är för mig ofattligt. En häst, som behöfver en till sjäpighet gränsande vård, som måste täckas med dubbla täcken, bara det blåser litet, på hvilken benen måste lindas m. m.; hvad i herrans namn vill du, att man skall göra med en dylik porslinspjes i ett land som vårt? Vi minnas ju, huru R:s Rigolboche, när han fördes i land från ångbåten, råkade slinta helt obetyligt på landgången och till följd deraf blef oduglig att löpa för fyra månader! Hvem har tid eller lust att pjollra med en tjenstehäst på detta sätt?"

"Ditt resonement är falskt, grundfalskt", ropade W. ifrigt, "en god kapplöpare är hårdig, uthållig, tjenlig till hvad fälttjenst som helst, naturligtvis inom rimliga grän-

ser och i ej alltför oländig terräng! Tänk bara på våra bästa löpare, på t. ex." —

"Vår riksbekanta Jane", afbröt den länge löjtnant C. satiriskt; "hon är ju ett mönster för kapplöpare, hon har ju slagit hvarje medtäflare, men dock tror jag, att ett kavalleriregemente, beridet på dylika andeväsen, skulle känna sig mindre belåtet."

"Det säger du — hick — bara därför, att — hick — du aldrig har sett en riktig — hick — häst du!" väsnades den lille bleke, som nu lyckats öfvergjuta sin granne med en "munk" — "du säger så — hick — bara!"

"Jag har ju sett din "Rola", svarade löjtnant C. leende, "nej, tacka vet jag Hardens "Fatima", det är annat slag det; han red en dag med henne 14 mil, eller mellan Upsala och här fram och åter på 12 timmar, och ändå red H. henne dagen derpå i fyra timmars exercis. Icke dess mindre är jag öfvertygad om, att hvar och en af edra snabblöpare tager pris före henne i en löpning; sådant bevisar sålunda rakt ingenting!"

"Jag vill ej längre resonera med dig", svarade kammarherren häftigt, "det är bara sorgligt, att en kavalleriofficer skall finnas, som så totalt saknar all förmåga att inse allt det manliga, sköna och härliga i en äkta sport!"

"Hör på der borta!" ropade ryttmästare R., "intet gurgel vid festmiddagar; ta'n hvar sin krake och rid ihjäl dem; dens häst, som stupar sist, har vunnit!"

"Apropos Harden", sade löjtnant B. halfhögt till Richard, som satt bredvid honom, "hvar är han nu för tiden?"

"I Paris tror jag", svarade denne, "han skref senast, att han skulle komma hem som i dagarna, men ingenting bestämdt!"

"Är han alldeles frisk nu!" frågade den andre, "det hängde ju som på ett hår, att han strukit med?"

"Ja, ja, men", sade Richard sakta, "men det var väl värre än så -- han var nära att förlora sitt förnuft stackars Harden --, du har väl hört den sorgliga historien kan jag tro?"

"Nej, ingenting annat än hvad här pratades", svarade B., "var det sannt, att han var förlofvad med den der äfventyrlige markisens förtjusande dotter och att han höll på att sörja ihjäl sig, när hon drunknade?"

"Jag vet ej", sade Richard undvikande, "jag har blott hört historien, jag, som alla andra, men jag tror, att han var djupt fästad vid henne!"

Ankomsten af en ny gäst, grosshandlare Vender, gaf samtalet en annan riktning och ånyo började pokulerandet med förnyad fart.

Man klagar så mycket och så ofta i våra dagar öfver våra ungherrars förskämda smak, öfver deras lätt-sinniga tycken och vanor, man säger, att de ej kunna trifvas annat än med stojande och skojande stallbröder, eller föga nogräknade punschfröknar; med ett ord man påstår, att det *uteslutande* är våra unga mäns skull, att societetslifvet är så skralt, så ledsamt och andefattigt, som det obestriddigen är. Men vill man vara rättvis, så måste man först göra sig den frågan, "är det männe uteslutande de unga karlarnas skull, att de fattat smak för ett fritt, glädt lif bland stoj och glädligt skämt, att de hellre tvifvas der än "i familj?" Hvarför sitta de hellre på kaféer och utvårdshus än i en hygglig och fin familj, frågar man, hvarför söka de ej att bli delaktiga af ett förädlande och bildande familjelifs alla behag? Derför, att det i en större stad knappast existerar något familjelif för "löshästar" och der så är fallet, huru många kunna väl blifva deraf delaktiga? Vid nyårstiden lemnar

den unge ensamme mannen sitt kort öfver allt, der han varit, eller kan hoppas att blifva bjuden (så var det åtminstone vid tiden för dessa minnen) en tid efteråt inviteras han på en större bal eller supé, der han svettas omåttligt, gäspas af ledsnad, blir knuffad och klämd i trängseln, kämpas med en ihärdighet värd en bättre sak för några matbitar vid en ej sällan knapphändig, ehuru utsökt supé och kommer slutligen hem kl. 3 på morgonen, uttröttad, utledsen och förbannande allt hvad stora baler och supéer heter.

"Herre gud, om jag kunde undvika den här bjudningen ändå!" huru många gånger höra vi ej säsongens unga hjeltar sucka så, men de kunna ej undvika den och så går det dag efter dag i samma eviga kretsgång. Förnämt, men stelt till ytterlighet, elegant, men dödande ledsamt, "comme il faut", men själsmördande, så se de flesta af dessa festligheter ut, som hedras med namn och värdighet af nöjen! Åtta eller fjorton dagar efteråt går den lycklige supégästen uppsträckt i frack och hvit halsduk, sjelf hjertinnerligt ledsen öfver sin nödtvungna visit, till vederbörande, hvilka, sjelfva lika genomledsna öfver besöket, mottaga honom artig, men kylslaget; man pratar en qvart om vädret, senaste förlofningen, nyaste teaterpjesen eller färskaste skandalen och så bockar man sig och går, förtjust öfver att lidandet är utkämpadt för den gången, för att nästa år vid samma tid begynna med samma förtjusande promenad.

Jag vill blott fråga er I matmödror af verld, hvad I skullen säga om ett tjugotal af edra bekanta unga män finge det ursinniga infallet att efter bokstafven taga er sedvanliga, vänliga uppmaning, "glöm icke bort oss", och inställa sig en gång i veckan hos er för att tillbringa sin afton i kretsen af er familj? Eder första tanke voro säkerligen, "hvad kommer åt karlarna, de hafva ju

varit på visit?" den andra, "vi taga ej emot nästa gång sådant händer." Och om I mottagen dem, huru sker det? Söken I och edra förtjusande döttrar att bilda dem och er sjelfva, söken I fångsla genom behag, huslighet och sann qvinlighet; söken I återföra dessa unga vilseledda män genom att visa dem skilnaden mellan en god och ädel qvinna i sitt hem och de damer på värdshus och kaféer, hvilka de pläga skänka sin hyllning? Jag undrar det, till och med tviflar derpå. Ett barnsligt pjoller eller ett smaklöst koketteri, en glänsande yta, som döljer — ingenting, emedan intet finnes att dölja, ett småstadsaktigt sqvaller eller ett elakt förtalande på frånvarandes bekostnad, ett tanklöst fnitter, ämnadt att öfvertyga andra och sig sjelf, om att man har mycket roligt, se der det förädlande familjelif, hvarpå man bjudes. Kanske också i familjen det finnes någon "frigjord qvinnoande", någon emanciperad hjeltinnesjäl, som trots sin afsky för de otäcka karlarna, tager dig om hand och ögonblickligen slår ned på dig, behandlande dig som ett korrektionshjon, hvilket med godo eller ondo skall vid örat ledas in på bättringens väg? Er huslighet yttrar sig möjligen vid ett dylikt tillfälle genom en höghalsad klädning, behaget genom tillgjorda försök att intaga, qvinligheten genom att visa en qvinnas alla fel utan någon motsvarande dygd! När så härtill kommer, att salongernas lejoninnor oftast icke kunna täfla med teatrarernas och kaféernas, hvarken hvad utseende eller hufvud angår, att *de* äro roliga och qvicka, der de förra endast äro tillgjorda — undren I då på, att den unge mannen, uttråkad och misslynt öfver de upptäckter han gjort, lemnar en dylik krets för en annan, der han åtminstone har en smula gladt skämt att vänta sig, der qvickhet och humor sätta spets på dryckeslaget, der ofta föras samtal blixtrande af snille och der mer än ett guldkorn

blänker fram i dagen bland slaggen. Dessutom — hvad värde sätten I mina damer i allmänhet, (lysande undantag gifvas nog, men sällan) på en man med hufvudets och hjertats bildning, om han icke härtill kan lägga ett lysande namn, en upphöjd samhällsställning eller helst en större rikedom? I kännen er, som man säger, plump generade, om en man kommer i er salong utan frack, men att han kommer dit utan vett, utan en enda känsla af högre natur, det generar er alldeles icke och hellre sen I hos eder påfogeln med sina skrikande, lånta fjädrar än skogens enkla sångare utan prålände yttre. Men jag ber om ursäkt för utvikningen från ämnet!

Man höll just på med att helsa den sist anlände gästen med glas i hand, då plötsligt löjtnant C., nedsättande glaset och lutande sig öfver balustraden, utropade med alla tecken till den djupaste förvåning: "Hvad i min gamla sabels namn är detta? Återger grafven sina döda, eller är det inte Harden, som kommer der nere och utan munkkåpa? Ja, sannerligen är det icke han, han måste hit", och ned rusade ett par af gästerna, för att med skämtsamt våld föra den efterlängtade och saknade vännen in i det glada laget.

Det år, som förflutit sedan de senast sågo honom, hade till det yttre föga verkat någon förändring hos den unge mannen; det fina, bleka anletet var lika vackert som förr, ingen skrynka syntes kring de mörka, strålande ögonen, intet veck på den höga pannan, hans smärta gestalt var en smula mera utbildad, det var allt. Men i ögonens djup låg rufvande en bitter, omätlig sorg, blicken var genomborrande skarp, ehuru kall och öfver hvarje ord låg liksom en iskall fläkt — smärtan hade hastigt förvandlat den tanklöse ynglingen till man.

"Nå hur mår du? hvad har du gjort så länge borta, har du haft roligt, har du ridit med på någon kapplöp-

ning?" så haglade frågorna öfver den nyanlände, hvilken med sitt kalla, lugna leende svarade:

"Jag har tyvärr endast en tunga och kan därför endast besvara en fråga i sänder. Jag har varit litet hvarstades, jag har varit med om alla möjliga s. k. nöjen och har haft temligen trefligt — se så, nu kännen I allt hvad som är värdt att känna angående min resa!"

"Herre gud hvad somliga människor kunna vara för ena underliga prissar!" sade B. suckande, "se på den här unge mannen mina herrar! Han kommer från Paris, från nöjenas och festernas enda hufvudstad, och så säger han, "jag har haft temligen trefligt", och det med en ton, som om han sade, "jag har druckit té hos gumman mormor i qväll!" Om jag fattig f-n hade varit i ditt ställe, skulle jag kommit hem förtjust, hänryckt, galen!"

"Inte behöfver du resa till Paris för det", smålog Harden, "ja, så underligt det än kan låta — jag är inte alls blasé och spelar inte lefnadstrött, men jag har aldrig roligt!"

Det låg en skärande, skarp klang i dessa ord, man kände, att det låg sanning i dem, att denne af många afundade, rike, unge man aldrig "hade roligt", och med en viss häpnad stirrade hans vänner förvånade på honom.

Den lätta förstämning, som hans ord framkallat, bröts dock snart genom R:s röst, som utropade med en blick nedåt parken:

Se Harden, här ser du en qvinna, som tryggt kan jämföras med hvar och en af dina pariserskönheter och som tager lofven af allt hvad qvinna heter!"

"Hvem är det?" frågade en medelålders herre med aristokratiskt, ehuru obehagligt utseende, under det han arbetade med att fastklämma en pince-nez på sin tunna näsa.

"Fru Märtz, din blindbock", svarade R. med entusi-

asm och fortfor med melankolisk uppsyn, "ack, den som bara vore hennes älskare för en enda dag — men hvad f-n är det nu för en hon fått fatt i? det är ju en kadett!"

"Ah, det är "Molly", sade af en kadetterna skrattande, "det är då den omöjligaste rikskurtisör som finnes!"

"Hvad heter han på vanligt människospråk", sade med ett något tvunget leende löjtnant C., i det han kastade en mörk blick nedåt det bord, der den unga förtjusande frun tagit plats tillsammans med en äldre herre, en yngre civilklädd dito, samt den omnämnde kadetten, en liten smärt, ung man med ett mycket vackert, men mycket "uppkäftigt" utseende, vackra tänder, lockigt hår och ett muntert leende på läpparna.

"Han heter Mauritzon", svarade den tillfrågade, men kallas alltid "Molly eller engeln på Ladugårdslandet", emedan hvar enda qvinnovarelse i den landsändan är kär i honom!"

"Men den andre då?" frågade den äldre pince-nez- prydde herrn, som erhållit binamnet "stallsqvasten", är det doktor Hjelm's efterträdare manne?"

"Du gissar alltid dumt", svarade löjtnant C. med hetta, "jag vet hvem det är; det är fru Märtz' bror och således förfalla alla dina insinuationer!"

"F—n ock!" utbrast en annan, "det är det visst inte, det är Lancén på grenadiererna, jag känner honom, det är också en don Juan!"

"Apropos", sade ryttmästaren vänd till Harden, "har du hört, att det är slut mellan Hjelm och den vackra Pauline?"

"Det var en gammal nyhet redan när jag reste", svarade Harden liknöjd, "är det sannt, det vet kanske C.", tillade han småleende.

"Ha, ha", grinade "stallsqvasten", "det är stil i det

der Harden att fråga den ene älskaren, om han vet, att det är slut med den andre, ha, ha, ha!"

"Hör på hvad menar du?" sade löjtnant C., med en ljungande blick vändande sig till den talande, som med samma cyniska leende fortfor:

"Äh, spela inte oskuld min kära C., det går inte i alla fall! Liksom man inte vet, att du är en gynnad tillbedjare hos fru Märtz; man hviskar det allmänt skall jag säga dig!"

"Så-å, då skall jag bedja dig att göra som alla andra, d. v. s. att bara hviska", återtog C. med en blick, som kom den andre att hoppa högt i vädret, "att deremot tala högt härom, vill jag vänskapligen råda dig att låta bli. Man kastar icke ostraffadt smuts på en qvinnas rykte, då man har att göra med män af heder och till och med en så gammal van kastare som dig kunde det bekomma illa!"

"Nå för f-n kära C., tag inte så illa vid dig — jag ger dig mitt ord på, att jag ej menade något illa, jag trodde, att du förstod skämt", svarade "stalisqvasten", förskräckt öfver den vanligtvis mycket godmodige C:s blixtrande ögon och hotfulla ton — "får jag klinga med dig!"

Löjtnanten höjde sitt glas och fortfor med en obekrifligt föraktfull ton: "Vore vi i ett annat land, så skulle jag slunga detta glas i ditt ansigte, för att i morgon låta det efterföljas af en pistolkula eller en god värjstöt, men som vi nu äro på Hasselbacken, så — skål!"

I detta ögonblick kom grosshandlar Vender, som gått att samspråka med några bekanta på en annan veranda, in i salen och hans första blick träffade Harden, som rökande sin cigarr vårdslöst låg lutad i en liten soffa. Grosshandlaren stannade som förlamad, hans van-

ligtvis gulbleka kinder öfverdrogos med en glödande rodnad och hans hand, som skulle draga eld på en tändsticka, darrade häftigt.

Harden hade häftigt rest sig upp, hans anlete blef hvitt som snö, hans läppar darrade och ur de svarta ögonen sköt en lång, brännande stråle, som dock genast slocknade. Han helsade lätt på den andre, hvilken med synbar förvirring besvarade hans helsning.

"Ah", hviskade Harden till sin gamle vän Richard, som satt bredvid honom, "Vender här, denne usling, hvars förföljelser jagade min arma Inez i sin våta graf — skall mitt knappt halfläkta sår åter rifvas upp att blöda friskt i dagen genom hans åsyn; jag qväfs här inne, låtom oss gå!"

Men Richard, mera lugn och sansad, förmådde honom att dröja, för att ej väcka någon obehaglig uppmärksamhet; väl hade hvar och en af de närvarande hört historien om den sköna utländskans sorgliga slut, men ingen visste något bestämdt. Ett mystiskt dunkel hvilade öfver hela denna episod, en och annan hade hört Hardens och Venders namn i förbindelse dermed, men som sagdt ingen mera än den trogne vännen Richard visste, huru med denna sak förhöll sig. Dunkelt kännande emellertid, att det låg något i luften, ropade ryttmästaren till Harden, som nu, lugn till det yttre, åter slagit sig ned i soffhörnet:

"Hör på Harden, hur mår din präktiga Fatima? Vi talade nyss innan du kom om henne och hennes lilla promenadtur till Upsala och tillbaka igen på 12 timmar!"

"Ja, den hästen gillar jag, ehuru hon ej kan löpa", sade den hetsige, men alltid rättvise W. — "det var skall herrarna se ett bättre språng den hästen gjorde på sista schnitzeljagten!"

"Ja schnitzeljagten", inföll löjtnant C., "den pröfvar både hästs och ryttares förmåga och den häst, som i en ansträngande sådan på en 5—6 timmar består profvet, den duger till hvad som helst."

"Ja, förb—a mig jag skulle trott det, om jag ej sjelf med egna ögon sett det", sade W. lifligt, "en fulla två alnars gärdesgård med sumpig mark framför och ett djupt dike bakom — jag bekänner, att jag blef flat!"

"Och ändå tog jag — hick — honom, kne-ep honom tvärt — hick", hojtade den lille bleke förtjust, som tagit sig en liten lur i ett inre rum, men utan att kunna blifva klar i peruken.

"Jo, du kan den konsten", sade H. försmädligt och alla skrattade, emedan enhvar visste, att Harden den gången efter två timmars ansträngande ridt under det stridaste regn godvilligt lät taga sig, för att få slut på jagten.

"Ja, det var ganska trefligt trots regnet och blåsten", sade grosshandlaren, "det var riktigt lifvadt!"

"Gross — hick — handlare hafva ingen — hick — talan ibland bättre — hick — folk", förklarade den lille, som nu illfänades med att tända sin cigarr i rasande ända, "puh-puh — Vender kan bara vända han — hör ni — hick — att jag witzar, hva?"

"Upp med en sång!" kommenderade ryttmästaren, "hvar äro sångarne, hvem tog vid C.?"

"Han dröp troligen af", svarade B. leende, "ty jag såg nyss, att fru Märtz med sina uppvaktande lemnade sin plats och naturligtvis skulle han ränna efter!"

"Han är en narr", sade ryttmästaren, "men det är då sannt, hvem är inte det, när man är kär, till på köpet i ett så förtjusande hår af en viss person som fru Märtz! De äro legio, förty de äro många hennes älskare;

jag undrar, om den der lille kadetten är ögonblickets barn, som det heter?"

"Hör på du Harden", skrek den lille bleke, som nu tändt ett halft dussin cigarrer och höll en i vardera handen, "har du inte varit förlofvad med Venders fästmö, eller något i den vägen — jag vill minnas något dylikt — förb—dt kuriös — hick — kasus det der!"

En häftig sprittning gick genom Hardens gestalt, men han svarade ej, utan vände sig bort sökande sin hatt. Men den andre, som nu äntligen kommit på benen och med slingrande gång nalkades, ville med rusiga människors vanliga envishet ej släppa ämnet, utan fortfor, i det han vänskapligt slog Harden på axeln:

"Hur är det egentligen — hick — med din fästmö, som är Venders, eller hans — hick — som är din, eller hur det var?"

"Tig du och sup!" sade nu ryttmästaren skarpt, fruktande att Hardens heta blod skulle jäsa öfver vid det pinsamma ämnets vidrörande, men den lille fulle lät sig ej bekomma, utan sladdrade med förtrolig röst, lutande sig intill Harden, "det är rätt bror — slå ihjäl honom — hick — jag tycker inte om grosshandlare — hick!"

Vid dessa ord slog han omkull en punschkaraffin och läggande armarna på det genomblöta bordet, lallade han — "slå ihjäl gross — handlaren bara på fläck — hick!"

Harden hade gått fram ett par steg med sammanbitna tänder och gnistrande blick, men varseblifvande sin antagonists redlösa tillstånd, lade han sin hand på hans axel sägande: "när du fått nyktra till min kära bror, så tacka gud riktigt innerligt, därför att du varit full i afton!"

Emellertid hade löjtnant C., drifven af svartsjuka

och längtan, icke kunnat motstå en ung älskares vanliga lust att gå och gapa på den tillbeddas fönster och då han såg ljus brinna i det välbekanta lilla kabinetet, kunde han ej låta bli att smyga upp. Öväntad som han var kl. elfva på aftonen, visste han just ej hvad han skulle göra deruppe, men hans längtan att se in i de trolska ögon, som förvidit hans hittills ganska sunda hjerna, dref honom oemotståndligt framåt. Han sprang lätt upp för den välbekanta baktrappan och knackade på kammarjungfruns dörr.

Efter en stund öppnades denna af en fager tjensteande, som på den unge mannens fråga, om frun vore hemma, svarade ja, men att hon ej toge emot.

Löjtnanten log ett stolt löje och sade lemnande sitt kort, "lemna er matmor detta och hon skall säkert mottaga mig!"

Med en viss förvirring och tvekan mottog flickan detsamma, kastade en blick på vår hjelte och gick med en lätt nigning. Efter en stunds förlopp, tillräckligt lång för att sätta den otålige unge krigarens tålmod på prof, återkom tjensteanden och bad honom stiga in.

"Ah se löjtnant C. välkommen!" sade den vackra qvinnan förbindligt, under det kammarjungfrun drog sig tillbaka. Men knappast hade dörren tillslutits bakom henne, förrän fru März med förvånad och ogillande röst utropade: "men min älskade gosse är du tokig? kl. är öfver elfva och min man kan komma hem hvarje ögonblick som helst — gå, för all del, gå genast!"

"Ack Pauline", suckade löjtnanten och såg ut som en King-Charles hund, som tigger socker; "jag är så olycklig, jag såg dig tillsammans med Lancén, som alla qvinnor äro galna i och så en ny beundrare, en liten fördömdt vacker kadett — är det underligt, om jag är

svartsjuk, då jag är vansinnigt kär och du så olycksaligt vacker?"

"Ja, min älskade vän, det råar jag icke för", log fru Pauline med sitt mest bedårande löje, "du är bra tokig med din eviga svartsjuka; gå nu och tro, att jag ensam af alla älskar dig!"

"Hm", mumlade löjtnanten misstroget, "skänker du mig inte ens en kyss?"

"Jo, s'gu skal De faa to", sade Pauline med ett klingande skratt, "se så" — då i detsamma ett lätt skrapande hördes i ett litet kabinett, från hvilket en baktrappa ledde och som nu stod obebodt.

"Hvad var det — din man kanske", frågade älskaren oroligt.

En stark, men hastigt försvinnande rodnad flög öfver den sköna qvinnans friska kinder, då hon vändande sig bort svarade med en lätt vibrering i rösten, "det var ingenting — bara min lilla Molly, min favorit, som ofta brukar krypa in der och göra odygd."

"Molly", upprepade löjtnanten fundersamt, "så kallades den der kadetten af sina kamrater."

Den vackra Pauline slog till ett klingande skratt, "kallas herr Mauritzon Molly, ja, han är nog liten och vacker, men dock för stor att hafva i knät och"

Den välbekanta, hastiga knackningen afbröt hennes ord och i detsamma skyndade den unga qvinnan ut, lemnande sin älskare kvar med sina missmodiga och ingalunda afundsvärda tankar. Hastiga steg hördes i yttre rummet och C. hann nätt och jemnt rusa in i det lilla kabinettet, der ett fullkomligt beckmörker var rådande, innan den äkta mannen med orden: "bestämdt har jag glömt dessa papper här inne", steg öfver tröskeln. Det varade ett par ögonblick, innan denne efter ett fruktlöst sökande aflägsnade sig och med stillastående hjerta och

flygande pulsar lyssnade den instängde tillbedjaren till hans steg, hvilka än aflägsnade, än närmade sig hans gömställe. Vid ett af dessa tillfällen, då han med återhållen andedrägt lutade sig framåt, för att lyssna, tyckte han sig förnimma ett svagt flåsande straxt bredvid sig. "Se så", tänkte den i hög grad generade unge mannen, "nu fattas det bara, att den fördömda hundrackan börjar gifva hals; Molly, lilla Molly, fut, fut", hviskade han med sin mest smekande röst, "stilla lilla vän, fut, fut!" I samma ögonblick kände han en hand, som lätt men kraftigt lades på hans arm och hörde en röst mera framandas än framsäga dessa ord: "min herre, ni är ej ensam här, men kom ihog, att det gäller en qvinnas rykte!"

"Ah!" ett utrop af raseri och svarsjuka qväfdes med möda af den unge officeren, då hans svaga misstankar nu med ens blefvo verklighet och han svarade med sammanbitna tänder:

"Ni behöfver ej påminna mig derom min herre — jag ämnar ej förråda hvarken er eller henne."

"Godt", blef svaret, "jag litar derpå och då jag ej vill, att ni skall tro er hafva med en tjuf att göra, så har jag den äran att presentera mig, mitt namn är Mauritzon, kadett!"

"Löjtnant C. vid — husarerna", hväste löjtnanten kort och den komiska presentationen var gjord.

En stunds tystnad följde, endast afbruten af de båda människors korta, flämtande andedrägt, men då allt förblef tyst i budoiren och rullandet af en vagn, som körde ut från gården, sade dem, att den äkta mannen lemnat sitt trefliga hem, yttrade löjtnanten, ur stånd att längre hårda ut i denna på en gång löjligen och plågsamma belägenhet: "nu är vägen fri, går ni med, jag åtminstone har fått nog."

"Mycket gerna", blef svaret, "jag känner inte den minsta lust att förlänga min arrest!"

Skyndsamt trefvade de begge ynglingarna sig ut ur den mörka skrubben, ilade utför baktrappan ut på gatan och kunde nu först närmare betrakta hvarandra.

Den länge, ståtlige officeren med sina ljusa, sirliga mustascher och högdragna skick och den lille muntre kadetten med sina spelande ögon och mörka, lockiga hår utgjorde ett par verkliga kontraster der de nu stodo tillsammans under en gaslykta, fåfångt sökande hitta på något att säga hvarandra.

Efter ett par fåfånga bemödanden att synas allvarsam, brast kadetten ut i det hejdlösaste gapskratt, något hvori officeren snart, ehuru mera tvunget, instämde, finnande allt det genomkomiska i deras belägenhet.

"Ursäkta mig herr löjtnant", sade slutligen "Molly", ännu med tårar af skratt i ögonen, "min mening är hvarken att vara ogrannlaga eller ohöflig, och om jag skrattar, är det endast för att rädda mitt lif; jag skulle dö på fläck, om jag inte fick skratta ut! Jag kallas "Molly" af kamraterna och när jag tänker på, huru vänligt löjtnanten lockade på mig, "Molly, söta lilla Molly" — åh store gud, jag trodde, att jag skulle få koleran, ha, ha, ha", och ynglingen började ånyo att storskratta.

"Jag medger det löjliga i situationen, men sedan vi skrattat åt hvarandra, böra vi kanske komma öfverens om att hålla tyst med detta äfventyr, om ej för annat, så för den qvinnas skull, hvars rykte det gäller!" Den länge löjtnanten yttrade dessa ord med allvarlig röst.

"Var öfvertygad herr löjtnant", blef ynglingens svar, "att om jag än är lättsinnig och obetänksam, jag dock hoppas vara och förbli gentleman — var således lugn för mig!"

De båda herrarna skakade hand med hvarandra och

skiljdes åt. Men knappast hade de aflägsnat sig tio steg från hvarandra, förrän "Molly" vände sig om och hviskade med bönfallande min, "ännu en sak herr löjtnant! Haf den utomordentliga godheten att framför allt inte låta detta äfventyr komma till Carlberg, ty då ta mig f-n jag får vara i fred under hela mitt återstående lif, om detta kommer ut!"

"Var lugn min herre", svarade löjtnanten, helsade och gick. Men hur det var, så kom det ut ändå!

Kattungen.

Nå, denna så firade, så beundrade och så tadlade Pauline Märtz, var hon då verkligen så skön, så hänförande? Skön — visst inte, hänförande, ja då och mera till! Det fina, bleka anletet med den något matta hyn var icke något ovanligt, den vackra munnen med de svällande, högröda läpparna var onekligen en den allra lilla minsta grand för stor och den pikanta näsan skulle gjort en amatör af klassiska romerskt-katolska näsor utom sig. Icke heller figuren, mera liten än lång, imponerade särdeles, ehuru väl en bildhuggare vid första ögonkastet märkte, att denna byst kommit fullmejslad direkt ur den störste bildhuggarens hand. Än ögonen då? Ja, de voro ej lätta att bestämma, ty dels fick man sällan se fullt in i dem, dels vexlade de oupphörligt uttryck, så att de arma poeterna rakt inte visste, om det var "djupblå himlar" eller "stjernskott från en åskhimmel", under det herrar militärer tyckte, att de liknade

ett maskeradt batteri, hvilket, när det en gång demaskerades, skulle tillintetgöra hvar och en, som råkade vara inom karteschåll. Men hvad *var* det då, som gjorde, att alla tjänstbara och värnepligtiga hjertan mellan 16 och 60 år ögonblickligen likt guttaperkabollar trillade för hennes fötter? Ja, det hade väl gått an, om karlkräken blott hade vetat *hvad* det var, som gick åt dem, när de begingo "en massa öfverdrifter, de mest öfverdrifna." När en vanligtvis treflig och lefnadsfrisk ungkarl med ens upphörde att dricka punsch efter åtta på qvällen, när operaballettflickors aftonsupélejon grepos på bar gerning med att "mirabile dictu" hafva sett "Romeo och Julia" ända till slut, utan att hafva uppväckt någon allmän eller enskild förargelse, när andra supégudar och frossare upphittades å "Ryberg" eller Operakällaren, drickande sockerdricka till chateaubrianden, när en eljest oklanderlig yngling med tre ess på egen hand satt och passade på sin medspelares "spader" och två pass, när våra första realister, "Dillströmmarne", under deras arbete att söka "det enda verkliga" stannade midt i sitt arbete, då fru Märtz reste förbi och, stödjande sig mot qvastkäppen utbrusto med ett fryntligt dubbelgrin, "hör-u-du-du; då' allt en, — en — englamenniska den der du!" — *hvad* gick det då åt alla dessa menniskor? Ja, orsaken visste man inte, men ett bedröfligt faktum var, att man var fast, fast som en domherre på ett linspö, om bara fru Märtz ville. Hon var, som någon en gång uttryckte sig, frappant lik en sådan der liten salongs- eller familjekattunge, mjuk, smidig och lekfull, men trots civiliseringen ändå i viss mån bibehållande rofdjursnaturen och mera än en kände sig i lugnare ögonblick starkt frestad att tillämpa på henne jagtstadgans 19:de paragraf: "katt i skog eller hage må saklöst dödas!" Det förstås, det var väl något kinkigt att rubricera herr Märtz,

landtställe under rubriken "skog", ehuru der, synnerligast vid fester, nog fanns "älskog", men i sådana marker är tyvärr jagten fri hela året om.

Men huru som helst I unga och mindre unga tanter; är det väl rätt att bryta stafven öfver en ung qvinna, ty hvems är egentligen felet, då en ung hustru blir lik fru Märtz et consorter? Vi skratta åt den förvända metod kineserna använda, då de inpressa de små barnens fötter i en slags maskin, för att derigenom få dem små och hopklämda, men vi skratta icke åt den långt mera kinesiska metod vi sjelfv använda, och det icke på våra barns fötter, utan på deras hjertan, hvilka vi aflas att få så trånga och vanskapliga som möjligt. Och när vi så fått allt färdigt, då äro vi icke belåtna med ett så omsorgsfullt utfördt arbete, då klandra vi vårt eget sköna verk!

Herr Märtz, den rike och store mannen, inseende det omöjliga uti att här i landet få behålla sin "kattunge" till fru för sig sjelf, hade nu beslutat att lemna Sverige, för att försöka, om han ej möjligen kunde bli profet i ett annat land, sedan det visat sig, att han ej kunde bli det i sitt eget. Han tillställde derfor en lysande afskedsfest å sitt landtställe och bjöd hela sin umgängeskrets och ändå en hel hop dertill.

Den utomordentliga middagen var nu afäten, kaffet hade med förskräckelse för de många "aveccarna" redan flytt och den af alla civiliserade nationer så högt skattade och så innerligt ande- och lärorika punschtimman var inne.

På värdinnans särskilda begäran skulle nu herrar sångare, bland hvilka äfven Carlbergs dubbelqvartett befann sig, afsjunga den "blöta", men mycket musikaliskt ledsamma "tåren", föregången af en kort versifierad helsing af sånganförelaren till fru Märtz.

Att orden vid de flesta tillfällen så litet som möj-

ligt passa in på förhållandena, är ju mycket vanligt, men denna gång föll det sig om möjligt befängdare än eljest.

"Vid aftonsolens klara gull", började sångarna så vackert; (det var vid 6-tiden midt i röt månaden och solen brände på verandan, så att man der kunnat steka antisemitisk mat): "Uti en stilla dal!" (nu började ett par sångare att fnissa, ty 10 vaktmästare höllo straxt bredvid ett det vildaste larm med tallrikar, knifvar, etc., under det att 25 permitterade båtsmän och gardister hamrade och spikade på anstalter till fyrverkeri och illumination). "En fågel satt så vemodfull", ("fågeln" satt för tillfället just bredvid Stockholms qvickaste och rolige skämtare och var precis så der "vemodfull", som man brukar vara i hans sällskap). "Och sjöng om hjertats qual", (mycket möjligt, men föga troligt): "O, att jag finge kyssa bort från kindens ros din tår." (Ja, det tror jag, den som det fått och unga frun skrattade just nu åt den tokige skämtaren, så att hon grät.)

Så hastigt eller så småningom, allt efter olika tycke och smak, trafvade dagen i väg till sitt vestliga natt-
 kvarter, och det återstod blott en knapp timma till supén, då plötsligt en aktad och värderad lördagsqvällsfarbror, för resten nära släkt till värden, gaf till ett fruktansvärdt anskri och började taga mått på sig sjelf, trefvande med utspärrade fingrar och ögon på och i samtliga sina klädesplagg. Som utskjuten ur en splitter ny 27-centimeters kanon for han af upp till villan, men blott för att en stund derefter återkomma med svett och fasa i sitt gamla hederliga affärsanlete.

"Hvad står på?" frågades, "har bror suttit i en ettermyrstack?"

"Nej, jag sitter", buktalade farbror med graflik stämma, "jag har förstört dagens fröjd, dess förnämsta fest-
 qvintessens — ve mig!"

"Men allvarsamt hvad är det?"

"Ack, vår store, genialiske skald X. har skrivit verser till Märtz och hans fru, jag som äldste släkting skulle läsa upp dem, efter X. själf är hindrad att komma och — och — jag har glömt dem i staden!"

Tablå! Nu voro goda råd icke allenast "dyra", utan de måste köpas till hvad pris som helst. Att hinna till Stockholm var faktiskt omöjligt, att ersätta det säkerligen utmärkta och qvicka qvädet med ett par fattiga sånger blefve också en tarflig ersättning; alla blefvo nedstämda och den ofördröjligen nedsatta, självvalda komitéen för undersökning om hvad, som vore att göra, slutade precis som de flesta andra komitéer, d. v. s. med att ej komma till något resultat. Men just som sångarskaran, något dyster i hågen, satt och fånade kring bålarna, flög den glade sångarbrodern "Tim" plötsligt upp, sträckte på gammalt skolpojksmanér två fingrar upp i atmosfären och skrek: "magistern, jag vet, jag vet!"

"Det vore sannerligen högst märkvärdigt", svarade den glade skämtaren, "men säg ut unge man, säg ut!"

"Jag är en åsna, du är en åsna, han är en åsna, vi äro åsnor, I ären åsnor, de äro åsnor", konjugerade "Tim" kallblodigt med händerna på ryggen, "att ingen mer än jag skulle komma på det! Ä' herrarna med om, att ändamålet helgar medlen?"

"Jaha", röto samtliga karlröster, hvarvid man iakttog, att det starkaste "jaet" kom från en hofpredikant.

"Och att ett litet bedrägeri härvidlag icke är någon synd?"

"Nehej!" skreks i kör.

"Till och med, om det skulle gälla att begå förfalskning", fortfor "Tim" med dof röst och blickade hemskt omkring sig på den andlöst lyssnande skaran.

"Hä — nej hör nu — hvad är det fråga om?"

"Ser ni den der småsköne unge mannen der?" fortfor talaren, pekande på en blygsam medlem af sällskapet, hvilken förgäfves sökte att se ut som om han inte varit med. "Ser *han* ut som ett snille — hvasa? Nej, jag skulle ödmjukast tro det! Och dock, förstår ni — just ille faciet, han skall skrifva verserna, "festprisse" der skall läsa upp dem som om de vore X:s, och så äro vi på det klara!"

Väl var det förstås temligen djerft att söka imitera skalden herr X., men nöden har ingen lag och efter några svaga protester af den nykreerade Apollosonen mera för syns skull, kördes denne utan krus in i ett enskildt rum i sällskap med ett par ark papper, en beslägtad gåspenna, en karaffin punsch och sitt unga okänsliga samvete.

Den gamle "farbror" hade genom att flera gånger genomläsa det ursprungliga qvådet fått reda både på versslag, tankegång och en hel hop af de bekanta X:ska rimmen, så att saken i sjelfva verket icke var så konstig, som den först såg ut. Och vid tanken på den hänförande unga qvinna han skulle besjunga, fick dertill den gröne, knappt halfmogne poetknoppen med ens samma egenskap som 1883 års beryktade arméorganisationsförslag, nemligen att "svälla ut" — oh, så han svällde!

På en kort stund var ett helt opus färdigt, hvilket skämtaren bestämdt försäkrade vara "fullt bra så här dags på dagen."

Sent omsider kom den högtidliga stunden; champagnen fräste i glasen, en äldre embetsman och vän klin-gade med sitt och ref så upp igen alla världens förtjenster, äfven dem, som längesedan varit jordfästade; han talade varmt, känslofullt och framför allt länge och behöfde tack vare den långa middagen och punschen inte alls *affektera* att synas "rörd" — "det rann ur honom

som vatten", och hans tal hade äfven alla vattnets utmärkande egenskaper d. v. s. det "saknade färg lukt och smak."

Så ljödö fanfarer, så blef det tyst igen och nu framklef den patenterade och monopoliserade skämtaren med detta lugna, oefterhärmliga leende, som ensamt det är en borgen för framgång. Med några lyckligt funna witzar, några mystiska vinkar om något obestämdt, fick han genast sitt publikum i den mest lämpliga sinnesförfattning. Och huru han vispade det poetiska snömoset, tog ifrån här, lade till der och garnerade det hela med omtyckta Stockholmsuttryck; allt till glädjefull förvåning för den färske skaldeynglingen, hvilken med häpnad hörde sin enkla pannkaka i hast förbytt till en elegant "omelette aux fines herbes." Och att sedan höra alla konstkännarens omdömen om verserna, deras uttalanden om "X:s oefterhärmliga skriftsätt, hans alldeles säregna skaldepersonglighet" m. m., det var ej heller ledsamt! Jo, det finns "förståsigpåare" här i verlden skall jag säga, men som framför allt hafva en stark tro!

Om en stund skulle en af första basarnas strids-hingstar, "sof i ro", i frihet framföras och solot skulle sjungas af kadetten 158 på grund af sin ålders rätt i stämman, ehuru det fanns ej mindre än fem "civila" förstebasar.

Det finns, som man vet, mycket trefligare saker här i verlden än just det ögonblick, då man skall fram för första gången i ett större sällskap — kallsvetten kilar i sommarvärmen som små lefnadsglada ormödlor längs ryggraden, knäskålar och tänder skramla, som när man är ute på slädparti och har bjellerkransar på hästarna, eller som när "Lunkan" har en premiére, och sker ens uppträdande i någon stad med samvetsöm polis,

är fara värdt, att man får plikta för oljud, innan man ens öppnat munnen.

Allt mera nalkades det grufliga, det afgörande ögonblicket:

"Ass dur", mumlade anföraren.

"Re'n mörkt det blir i qvällen", tonade det och nu var det i gång. Beklämd stod solisten och gapade efter luft, som en svalunge efter myggor, men nu var det ej nog med att bara gapa inte; omsider bemannande sig med en portion krigarmod, pumpade den unge mannen med ett långt, konstförfaret andedrag upp en massa luft ur diafragma och gjorde sig redo att åter släppa ut den, för att riktigt kunna få fatt på den genom italiernarne på Mindre teatern synnerligt moderna sockerbaggare-chevrotteringen. Så kom solot: "Sof i ro... re'n dagen har flytt och dess larm", och det klingade rätt sött och poetiskt i skymningen. — Ännu en gång — "re'n dagen har flytt och dess larm", då med en gång det bröt löst från alla håll och kanter — "ritsch — ratsch, pang — bom — pitsch — kratsch — luftbägare, raketer, solar, svärmare, romerska ljus, allt på en gång fräste, smällde, smattrade, hväste, brakade och pep. Det var ett helvetiskt oväsen, ehuru "dagens larm" enligt sångtexten ju borde redan hafva "flytt." En oxmickel till handtlangare hade drumlat omkull öfver en hög fyrverkeripjeser och slängt sig sjelf och en brännare midt i grannlåten; ett fenomen var, att "hafvets konung" den gången slapp undan med hår och skägg svedt, samt en lindrig "skamfilning!" Naturligtvis uppstod ett förskräckligt spektakel, synnerligast bland damerna, men sedan det lugnat på i de upprörda sinnena och återstoden af fyrverkeriet blifvit afsändt till andra "bebodda verldar", skulle "Sof i ro" göras om igen, ehuru hela sällskapet verkligt föreföll väl mycket vaket för denna sång. Nu

gick det emellertid en bit med en viss glans, men fader Orpheus, som bestämdt måtte haft ett horn i sidan till den unge, raske martissonen, ville påtagligen inte unna denne någon triumf den qvällen. Han höll sig neutral hela vägen, ända till det allra sista "sof i ro", det der ni vet, det der mycket vackra, "So-o-o-o-of i ro", som plägar låta som när en låghalt 10-års bondpojke, klädd i träskor, klampar åstad utför en brant vindstrappa. Solot går från *c* till *ass* och solisten stod just och var stolt öfver att icke som många andra till sin sluttton behöfva vigilera ett räntefritt *ass* från andra bas, men pytt också — "So-o-o-o-of" — pang, dånade det till straxt bakom sångarna, som när en luftballong kreverar; "lördagsqvälls-farbror", den hedersmannen, hade ljuft slumrat in, vaggad på tonernas vågor och huru han satt på sitt säte och vickade och nickade, så — kratsch! Stolsbenen flögoner i marken på ena sidan, hans egna pekade mildt, men tydligt upp mot Carlavagnen och Jupiter, under det han på indianvis, ehuru förgäfvess, sökte göra upp eld genom att gnida sitt hufvud mot ett annat trästycke, som låg på marken. "I ro" fick emellertid aldrig 158 sluta sin sång, men det kunde då vara detsamma, ty det blef i alla fall så rasande "roligt" efter den sången. Och när så en stund efteråt en ljuf, smekande stämma med ett varmt "tack" hviskade i ynglingens öra de sista orden af "tären" — — "så följa dina tårar mig, så följer mig din bild" — — ja, då är det ej en gång värdt att försöka beskrifva, huru det stod till med karlstackaren!

Mordet i Solnaskogen eller "Mycket väsen för ingen-ting.

— — — "Efter hvad vi nu haft att förmåla om dessa vildsinta ynglingar, skulle det sannerligen ej förundra oss, om man en vacker dag skulle finna liket af en qvinna, gömdt under mossan i denna skog." Med dessa ord afslutade en alltid påpasslig och intressant skandaltidning af rang under sommaren 1866 en ohygglig och fast hårresande historia om, hurusom några unga militärbofvar från Carlberg skulle en söndagskväll i Solnaskogen midt för sommarstället Stenbrottet hafva våldfört sig på en ung qvinna och sedermera med dragna svärd angripit några män, hvilka skyndat till oskuldens hjälp.

Historien gjorde god reklam för tidningen, väckte stor uppmärksamhet på vissa håll och slutade med, att tvenne kadetter blefvo relegerade och den tredje, ledsen vid allt krångel, gaf Carlberg på båten, tyckande då lik-som nu, att han ingalunda behöfde "ställa sina påsar vid dörren!" En fjerde yngling, som ännu gick i Lektor Cosinus' förberedande undervisningskurs till kadett-examen, förbjöds att någonsin bli kadett och sjelfva den alldeles oskyldige lektorn befalldes upphöra med sin lilla kadett-fabrik, en order, hvars orsak denne, trots sin lärdom och sina logaritmertabeller, ännu i dag ej kunnat räkna ut.

Denna stora verkans lilla orsak var i all korthet följande.

En söndags e. m. på sensommaren sagde år sammanträffade genom den blinda slumpens oberäkneliga nyck de ofvannämnde fyra ynglingarna med ett halftjog unga lefnadslustiga affärsmänsämnen, eller s. k. "bo(d)-

finkar" på trappan till Norrbacka värdshus. "Fiskar" och kadetter voro på denna tid i allmänhet fullkomligt inkommensurabla storheter, isynnerhet om de förra kunde räknas till "lådacket", och det var rent af häpnadsväckande hvilken energi och hvilka kraftfulla bemödanden å ömse sidor gemenligen utvecklades, för att möjligast inveckla en den största obetydlighet derhän, att kontrahenterna kunde komma i kontakt med hvarandra. Antingen nu någon magnetisk ström uppstod mellan den positiva polen (kadettknytnäfvén) och den negativa (fisknäsan) eller denna plötsliga själarnes sympati, som uppkommer man vet ej hur eller hvarför, med ens uppstod mellan de båda partierna, alltnog, inom en qvart var en ordnad batalj i full gång i den trånga förstugan. "De spände hop som örnar utöfver vredgad sjö" — kadetterna slogos med reguliera truppers vanliga ordning och tapperhet, fiskarna dugtigt nog, ehuru mera som ordnad milis, under det "ljusa Mathilda" och "gamla Lina" som irreguliera trupper harcelerade "fiskstjertarne" i rygg och flanker. Sjelf stod värdinnan moster Melander högre på en vedlår, snusade och svor och ledde det hela. En lång, stor "bo(d)fink", de sinas Starkodder, rusade våldediga fram i svinfylkingen, men hade den oturen att straxt i drabningens första stadium råka ut för en af Carlbergs mera svårsmälta ynglingar, "starke Tobias", hvilken, antagligen betagen i sin motståndares vackra yttre, ofördröjligen lät sin bepröfvade högra hand, för tillfället apaterad till stridsklubba, taga en ögonblicksfotografi af den väl inoljade "lådoforskarens" fagra anlete med synnerligt afseende fästadt vid de mera framstående partierna, ögon, näsa och mun. Inom kortare tid än en nutida affärsman behöfver, för att fabricera ett par dussin vexlar, hade "bo(d)finkens" yttre undergått den märkligaste förändring från "ung hanne i sommardrägt" till djupaste

"ruggning", ja, så att hans dagars vördnadsvärda upphof, hans egen mamma, bestämdt skulle hafva förnekat honom. Hela striden aflopp precis som ett kavallerianfall, när något sådant någon gång kommer i fråga; allt var gjordt på ett ögonblick, och följda af sina motståndares triumferande segerrop, "ljusa Mathildas" och "gamla Linas" hånande tillmälen, samt moster Melanders dånande — "vänta han Petterson, jag ska ta' mej f-n skicka herrns pappa alla räkningarna i morron dag", flögo "bo(d)-finkarna" med rifna fjädrar i full upplösning nedför backen och "träade" först på Stallmästaregården. Att segerarne skulle taga "fisksupen", var ju helt naturligt, hvilken måhända blef en s. k. "lång-sup;" alltnog, några timmar derefter voro kämparne på henväg, segerstolta och belåtna som endast kadetter kunna vara, när de fått fjälla någon fisk, vare sig af lax- eller sillsläktet.

Oförmodadt framsväfvade midt för "Stenbrottet", beläget inne i Solnaskogen ungefär halfvägs mellan Norrbacka och Carlberg, en f. d. "uf" på Carlberg, ehuru det ännu var full dager. Hvad nu denna "unga qvinna" angår, så var hon visst inte gammal, men nog var hon i sin bästa "mannaålder", se så der mellan 38 och 50, var storväxt som en tamburmajor, orädd som Sven Dufva och hade förr varit med i bardalek utan att blekna. Vid åsynen af det igenkänningsleende, ljust som en smörullad, hvilket hon nu kastade på den äldste i laget, en gammal bekant från andra matsalen, greps den andre i sommarvärmen af en så ursinnig afunds- och svartsjuka, att han började spotta bläck och svärja den "unga qvinnan" evig kärlek. "Hvad är en kyss, som ingen ser?" gnolade den glade inackorderingen hos lektor Cosinus, förlitande sig på sitt vackra yttre och sin stora tur hos fruntimmer i allmänhet, i det han slog sin arm kring den sköna "skogsufven." Men denna, som tillräckligt

länge varit vid krigsskolan för att hafva lärt, att tour- och anciennitet är det hvarpå en härs duglighet ytterst hvilat, ville ej svika sin gamla kärlek, utan "brusade" ut i ett tjut, som mäktigt uppväckte Solnaskogens slumrande ekon, allt under det hon "ref sin kläder" och "föga olik en vansinnig människa", som pappa Ekelund säger om Erik XIV, "lopp till skogs."

Vid det oväsen, som vid detta kärleksgnabb uppstod, rusade tvenne förbipasserande jernvägsarbetare, äfven de i söndags-sinnesstämning, fram under vanliga rallarekomplimenter, under det en liten argsint Bachibiskop, krögare Klunk, med en knölpåk i högsta hugg kom utrullande från sin bostad "Stenbrottet", ilsket grymtande, "förbannade kotletter, jag ska' lära er veta hut" m. m., samt derjemte torkade sig om näsan, ansatt af en svår snufva.

"Hå-hå", småskrattade på sitt trygga vis "starke Tobias", "jag tror du läcker ditt gamla kylfat, men lugna dig restauratör; jag skall snart restaurera dej, bara jag fått dra korken ur dej, hej!" Med dessa ord lade Tobias välsignande, ehuru kanske en smula oförsigtigt, sin trofasta högra hand på krögarfars nyaste söndagseftermiddagsgåbortperuk med den påföljd, att perukens egare, betagen af andakt och vördnad, undergifvet, ehuru en smula hastigt föll på sina knän och kysste marken, der Tobias vandrat fram. "Rallarne" hade äfven fått sin veckoaflöning med fem kraftiga procents förhöjning och gingo, men utan att tacka! Och är detta den enkla, men sannfärdiga berättelsen om "mordet i Solnaskogen!"

Kadettklassiker.

Att bland en sådan mängd ynglingar å Carlberg det skulle finnas många s. k. klassiker är naturligt, och det är minnet af några bland dessa jag skulle vilja upplifva hos de gamla f. d. kamraterna.

För att gå i nummerordning börjar jag med N:o 8. B., en allvarsam, barsk ungdom på 18 år, hvilken såg ut att vara 50 och hvilken, som någon uttryckte sig, "troligen var betydligt äldre än far sin." Han lefde uteslutande för idrott, speciellt gymnastik och sabelhuggning; hans enda fullt rena glädje och sanna själsnjutning under det stundom sorgbundna krigarlifvet bestod i att gå ner i exercishuset och taga sin lilla middagslur, hängande på "krokig arm" i en lina, eller "liggande ut" på en springstolpe; hans enda sorg att icke varit född i den gamla goda indiantiden bland och hos mohikaner, sioux och de andra förnämligare rödskinnsfamiljerna. Hvarje gång han tagit examen i ett ämne festade han på sitt sätt genom att invitera sina intimaste vänner, N:ris 27, 162, och 203 med orden: "Vill ni göra mej den äran att komma ner till bagaren i qväll, för att dricka ett enkelt glas mjölk och hugga en tarflig sabel?"

Dernäst kom "Bristen", N:o 18 F., en lugn och jovialisk hederspojke, känd för en dräpande replik åt en mors, nyvärpt underlöjtnant, som icke varit kadett utan "kursare." En kadett var icke skyldig att, sedan gaslyktorna i staden blifvit tända, göra honnör för annat än kungliga vagnar med hingstridare och facklor, samt Carlbergsofficerare, om han formligt stötte ihop med dem. En afton marscherade den omnämnde kärnfärske hussarlöjtnanten, något sned i hufvud och kropp, naturligtvis klädd i uniform, på Drottninggatan sedan mörkret in-

brutit. På motsatt trottoar gingo "Bristen" och en annan kadett, då de plötsligt blefvo anropade af den "kursande", som i den der förtjusande och viktiga första befälstonsen röt: "Hvad nu, ser inte herrarna, att ni möta en förman, hvasa?" "Jo, för all del", svarade den böndlugne N:o 18, "det ser vi visst!" "Nå, hvarför i alla satars namn helsar inte herrarna då?" "Hm", sade Bristen, allt jemt lika orubbligt lugn, "ursäkt herr *underlöjtnant*, men herr *underlöjtnanten* måtte inte *se*, att gasen är tänd?" Herr underlöjtnanten, desperat ursinnig öfver, för det första att bli titulerad för blott underlöjtnant och för det andra öfver att, ehuru visserligen i den vördnadsfullaste ton, bli tillspord om han *såg* gaslyktor, som från alla håll blänkte honom midt i synen, kunde i ilskan och hastigheten ej komma sig för att säga ett enda ord, utan gjorde tvärt en kovändning in på 55:ans gamla välbekanta schweizeri, i det han morrande som en ulmerdogg fick hela sin färska officersvärdighet i vrångstrupen.

Den store festtalaren vid svenska och norska kadetternas stora förbrödringsfest, der han talade om den tid, "då nordens vikingaflottor drogo öfver Alperna", är redan omnämnd och näst efter honom kom 24, "korpral Thön", äfven kallad "mannen med sågen", en yngling, hvars deltagande uti och utförande af hufvudpartiet i den lilla vackra tablån i första logementet "en soluppgång på hafvet" alltid skall lefva i minnet hos den, som en gång haft lyckan att se denna förtjusande "bit." Han var för resten ett strålande bevis på, huru en ursprungligen med förnuft och andra sinnen begåfvad dugtig och hederlig yngling kan genom exercispedanteri drifvas hardt när till idiotism. När redan efter den stora fältmanövern i Vestergötland 1865 man började gifva efter en smula i afseende på det värsta exercisjobberiet, redan då började

24:ans imponerande och formfulländade lukt- och snusorgan att komma i en missnöjd, vädrande rörelse, men då, vid remingtonsgevärens antagande 1868, de 18 tempona vid laddning reducerades till blott 5, samt dessutom förenklades, då var det som på ett hår, att "korporal Thön" dukat under af sorg och fruktan för arméns stundande upplösning och det är ett faktum, att man i en månads tid närmast efter de nya gevärens antagande såg den gamle exercisvurmen luffa omkring för sig själf nere på "Sockerståndsplanen" och i kruthusbacken under misstänkta rörelser med tummar och näsa, samt halfhögt mumlande kabbalisiska ord. Han gick, den arme mannen, och uppfann nya tempo till exercisen med remingtonsgevären, men måste snart sluta upp med sina försök, enär tyvärr de nya gevären omöjligt lämpade sig för hans invecklade hand- och konstgrepp, något hvaröfver han säkerligen sörjer ännu i dag, så vida han ej i den nya värnepligtslagens invecklade och själsförädlade mångskrifveri har funnit någon, om än ringa ersättning för de försvunna 18 tempona vid laddningen af gevären af 1860 års modell.

Kadettkårens störste och bäste öfverkock vid alla läger och dito arrangör vid alla tillfällen, då smak och stilfullhet skulle utvecklas, var äfven på sitt sätt en stor klassik, patenterad innehafvare af rätten att inrätta fotogénkök i klasskåpen, en yngling af ståtlig och omfattande kroppsställning, ja, så omfattande, att han ansågs böra bekläda icke mindre än tvenne nummer på Carlberg, 67 och 102.

Ett stort och aktadt rum i kadettklassikernas rad intogs af firman "92 et 95", eller som telegrafadressen lydde, "Oxen och Kattan." I senare tider har af dessa båda i yngre kadetters fantasi uppstått ett märkligt, kombineradt zoologiskt fenomen, ett slags efterhistoriskt

mammutdjur, den s. k. "Kattoxen", men ursprungligen voro de tvenne skilda arter af däggdjur. "Oxen" var en lång, ljus yngling, som såg ganska bra ut och var begåfvad med en tenorröst så öfverdådigt fin, att, om hans musikaliska öra varit blott $\frac{1}{100,000}$ så fint, han utan tvifvel skulle strukit ner både Ödman och Menschenschreck, eller hvad den der polacken heter. "Kattan", hvars inre värde antagligen betydligt öfverträffade "hennes" yttre skönhet, hade genom en af dessa kadettlifvets märkliga anomalier åtagit sig att i det enkla hvardagslifvet spela oxen, emedan alltid, då de båda oskiljaktige efter någon kortare skilsmässa sammanträffade, det var "Kattan", som sade "Bu—uh" och "Oxen", som svarade "Miau." "Kattan" benämndes äfven på 55:an, på gouterbaler och af bagare König med det finfina namnet "baron Schönmeijer." "Oxen", till hvars tenor jag, med undantag af Kalle Brundins på södra teatern, ännu alldrig hört maken hvad höjd och styrka angår, kunde egentligen endast tvenne konster, den ena att sjunga om någon mytisk personlighet, "ja, hon är grön, ja, hon är grön", den andra att dö som en förgiftad katt, hvilket i sanning skedde på det mest gripande realistiska sätt. För att få åse denna föreställning, hvars scen var ett bord i öfre afdelningeu, måste man dock till konstnären erlægga 5 öre kontant, eller 10 öre genom utfärdad skuldsedel med bifogad borgen.

Många långa år hade sedan "Oxens" officersutnämning stupat ned i tidens elf, då en dag en flock gamla kamrater helt oförmodadt råkade allas vår gamle oxen, nu en riktig norrländsk "gödoxe" i Stockholm. Naturligtvis blef der ett vådligt "bölande", samt gemensam middag i smårummen in på gården vid Ryberg. Vid punschen ropade plötsligt en af Oxens gamla stämkam-

Frinck

rater, "Hajfisken:" "Gamle heders- och prisoxe, gör oss den glädjen att än en gång dö som katta för oss!"

"Kör till", svarade denne, som nu var en rik och mächtig man i Nordanlanden, klädd i pels, "men inte längre i *björnpels*" efter hans eget yttrande: "kör till, men upp med femöringarna först, ty gamla priser håller jag än!" I ett nu arrangerades en scen, biljetter löstes, "oxen" slungade sin väldiga stofthydda upp på bordet och begynte "dö" med sin vanliga grace: "miau-mi-i-aupitsch, atsch, tisch, ti-i-isch", allt under de hemskaste krampryckningar och sprattlanden. Men i ett nu, just som den döende missan skulle taga en afskedsblick öfver den djupt rörda publiken, flög hufvudpersonen upp och röt med helt annat än kattfallet: "Hit med min hatt, jag måste ut."

"Hvarthän, hvad står på", skreko åskådarne, "tagande oxen vid hornen?"

"Släpp edra bufflar", bölade denne, "jag såg nyss "Kattan" gå förbi och ta mej f-n hade hon inte fått ungar!"

Under julferierna, då endast ett fåtal kadetter plägade vara kvar på Carlberg, åtnjöto desso nära nog fullkomlig frihet, högtidlig och riklig bespisning, extra servering af diverse både vått och torrt o. s. v. Sjelfva julaftonen brukade dessa stackars löshästar, som af en eller annan anledning voro skilda från sina hem och allt hvad af lycka och frid, som innefattas i ordet julglädje, vanligen arrangera en anspråkslös tillställning i öfre afdelningen, dit äfven befälet en stund af aftonen inbjöds. De kamrater, som vistades i Stockholm, plägade då vanligen kila ut till Carlberg på en kort stund, för att med dessa mindre lyckligt lottade tömma en julbägare och hjälpa dem att fördrifva den dysterhetens ande, som na-

turligt nog måste hemsöka en hvar yngling, som, isynnerhet på årets största högtidskväll, måste sakna ett eget hem.

En julafton reste tvenne af dessa mera lyckligt lot-tade, i Stockholm boende, ungdomar ut på en liten jul-visit. De voro den muntre "Molly" och den poetiskt smäktande 82. E., "den unge vilden" kallad, och deras färd slutade så, att den sistnämnde, trots all sin poesi, blef så äkta prosaiskt full, som är möjligt för en 17-åring, den der ännu icke varit ute för slika farligheter.

Den unga Christian lefde och bodde snällt och anspråkslöst tillsammans med sin gamla mamma och ännu äldre mormor, ett par hjertegoda, något enfaldiga gum-mor, hvilkas enda lefnadsuppgift tycktes vara den myc-ket tacksamma att i grund skämma bort deras gullgosse, ung Christian.

När gummorna vid 7-tiden på julaftonen efter lång väntan äntligen fingo hem sin söta gosse, "i hög grad förkyld och allvarsamt illamående", en delvis ganska sannfärdig förklaring af "Molly", blefvo de naturligtvis mycket förfärade och för att genast kunna vara till hands, i den händelse den söta sjuklingen under natten skulle behöfva något, lade sig gamla mormor sjelf, full af oro och ångslan, på en soffa inne hos sin älskling.

Efter några timmars obehaglig slummer följde hos "den unge vilden" ett ännu obehagligare uppvaknande, i det att hela det välaktade kopparslagarembetet tycktes hafva utvalt Christians ljusa hufvudknopp till ett slags mönsterverkstad. Yrvaken och försedd med den mest brinnande hufvudvärk, kunde "den unge kopparslagaren" omöjligt förstå hvar han befann sig; han antog dock som sjelfklart, att han låg i sin säng i 4:de logementet och då i detsamma en dånande snarkning, likt gnisslandet

af en osmord såg för vattenkraft, trängde till hans öra, fick han sin förmodan bekräftad.

Nu vet en hvar, som varit kadett, ja, hvar och en som någon gång legat i samma rum med en fullblods-snarkare, att om något i världen kan komma äfven den mest fromsinte att bli lika galet ursinnig som en ske-nande buffelhjord på Pampas slätter, så är det en snarkande varelse, hvarför också med fullt skäl på Carlberg ingen barmhertighet hystes mot en dylik nattlig fridstörare, utan närmaste vattenskål utan förskoning hälldes öfver den musicerande.

Sömnig, ruskig och olustig låg Christian en stund afhörande musiken, men slutligen, när denna, långt ifrån att aftaga, tvärtom allt mera tycktes tilltaga i styrka och uthållighet, samt hvisslingar och dylikt visat sig fruktlösa, kunde han ej längre styra sin vrede, utan tumlade upp, trefvade rätt på sin handkanna, letade sig mödosamt efter ljudet bort till den säng, der den älskande och sjelfuppoffrande mormorsgumman låg och trumpetade, samt tömde cirka 1 1/2 kanna iskallt vattenledningsvatten öfver den stackars qvinnans skudlösa hufvud under det förbittrade utropet: "jag skall ge dej för snarka jag, din förhärdade gallruka!"

— — — — —
 N:o 117, "Calle Finkel", kommer längre fram att debutera såsom en bland de mera klassiska kadettklas-sikerna, hvarför jag tills vidare blott nämner angående honom, att han, sedan han tvenne gånger blifvit utmotad från krigsskolan, men genom några hittills outhärdliga naturkrafter lyckas smyga sig in igen slutligen tog anställning vid statens jernvägar och snart nog avancerade till "snöplogschef med vikarie under *vintermånaderna*", en befattning, som han lär sköta till allmän och enskild belåtenhet. — — Främst bland alla på Carlberg

stod, såväl genom ålder, om än icke precis genom visdom, som genom klassicitetens högsta möjliga utveckling, "gamle 150 Albin!"

I nio och ett halft år hade han gått och luggslitit kongl. Maj:ts och kronans pantalonger, då han sent omsider vid 26 års ålder erhöll officersepåletterna, för att nästan omedelbart och innan han ännu gjort ett enda möte försvinna från regementets horisont.

"Gamle Albin", klassisk i allt hvad han företog, lärer nämligen på utaf regementschefen framställd fråga, hvarför han ej trots upprepade order inställt sig vid regementet och senast till på köpet helt sonika uteblifvit från generalmönstring, med sin egendomliga, björnmumlande stämma hafva svaret: "kors, jag trodde inte, att det skulle vara så f—dt noga på det här regementet!"

Detta mera öppenhetiga än egentligen diplomatiska svar, yttrad till en regementschef, som gjort sig känd som en riktig "rifvare", hade varit droppen i nådens rågade bägare, som kommit sagde käril att jäsa öfver. "Albin" hade emellertid flera betingelser för att bli en dugtig officer, han hade ett godt, fastän oredigt hufvud, stor fallenhet för mekanik, var utmärkt skicklig ryttare, samt egde en stark och frisk kropp, hvartill kom ett särdeles fördelaktigt utseende. Men med hans studier var det så beskaffadt, att hvad han som infanteriofficer nödvändigt borde kunna, det föraktade eller ignorerade han totalt, hvaremot han sysslade med saker, dem han ej det bittersta kunde hafva någon nytta af, såsom då han aflade examen i ångmaskinlära med ganska högt betyg, ett ämne endast för sjökadetterna, hvilka ända till 1867 voro stationerade på Carlberg.

Orsaken till denna utpräglade passion, speciellt för ångmaskinlära, förklarade Albin på sitt torrkomiska sätt sålunda: "jo, sir ni, om man någon gång befinner sig

på en ångbåt och den tusan f-n springer i luften, så kan det ju vara intressant att veta, huru det kommer sig, att man får göra ångpannan sällskap till himla!"

I och kring hans säng rådde alltid en ordning, hvilken en vanlig människa skulle betraktat som den vildeste oordning. Stöflarne skulle stå med tåspetsarna mot hvarandra i 45° vinkel och emellan dem skulle tandborsten ligga på ridhandskarna, en gammal psalmbok hänga på väggen bakom taflan, hvarjemte sporrarna och hans tennbägare skulle ligga under hufvudgården. Hvert eller hvar han gick, skulle han i motsats till hvarje annan militär börja med *högra* foten, och mer än en gång, då han redan sprungit de cirka 60 trappstegen uppför slottstrappan, såg man honom med spensen hängande på venstra axeln småsvärjande komma nedsättande igen, för att börja med höger fot, i händelse han råkat glömma detta.

Sina dagliga studier började han aldrig förr än kl. $\frac{1}{2}$, 10 hos bagaren efter frukosten, då han punktligt inträdde, reqvirerade "ett halft franskt bröd med smör och salt kött", smög ur spensfickan en plunta, rymmande vid pass ett dricksglas, fylld med bränvin, tog så sin långsup jemte en bit af smörgåsen, störtade derpå i sig en half öl och gaf återstoden af franska brödet åt hundarne.

På alla examina var han högeligen förbittrad och fann dem aldrig riktigt efter sin smak. En afton, då han som stormkuggad i matematik II nedkommit från rikssalen och omringades af deltagande vänner under frågor, huru det gått, hvad han fått för problem, m. m. blef den eljest vanligtvis godmodige "gamlingen" arg.

"Hör på edra rukor", skrek han till, så att det sjöng i klassen", finns här någon af er, som kan matematik, så lös det här djefvulstyget den som kan." Ett

fartyg går med full saltlast från St. Ybes till Rio Janeiro, resan räcker 41 dygn, skeppet gör i medeltal $5\frac{1}{2}$ knop i timmen, stormasten är 25,5 tum i diameter, huru gammal är då kaptenen?" Sådant ger di mej, och om någon af er känner till någon öfver- eller underjordisk engel, som kan lösa det problemet, så skall jag be att bli presenterad för honom!"

Lika kort som hans meteorbana som officer, lika kort var äfven hans upphøjelse till kadettkorpral, alldenstund han stod på ordena utnämnd den ena morgonen och degraderad dagen derpå. Hänryckt öfver sin befordran och öfver att befälet syntes börja uppskatta den sanna förtjensten, hade "Albin" inbjudit hela vakten, hvars befälhafvare han var, på en liten kollation i sjelfva vakttältet. Det var första dagen af kadettkårens vanliga läger i Carlbergs djurgård, der den alltid var förlagd någon tid under de somrar, då den ej deltog i någon större fältmanöver. Der hade blifvit friskt drucket och "gamle Albin", som var lika god värd som dålig befälhafvare och dessutom längre fram på qvällsqvisten trodde sig säker för visitering, hade låtit det gå så friskt till, att hela vakten, "spelet" inberäknadt, med befälhafvaren i spetsen blef betydligt på kulan. Allt hade dock troligen aflupit väl, såvida ej "den siste guvernören", hvilken till och med då han sof, såg tusen gånger bättre än andra, äfven om de voro aldrig så yrvakna, hade varit på benen och funnit för godt att visitera vakten vid 9-tiden, för att se, huru hans nykreerade korpral månde sköta sig och sin tjenst. Och nog fick han se *det* alltid! Sedan gevärsposten hållit på att spräcka lungorna en god stund, tumlade äntligen vakten ut "under gevär" i ordets egentligaste bemärkelse och allra sist den nye befälhafvaren, arg som ett kattlo och svärjande som en pascha af ett helt tjog hästsvansar. Sedan han fått så

pass in balansen, att han kunde salutera — hornblåsa-
ren, vände han slutligen anletet åt guvernören och —
du milde St. Anton, hvilket anlete! Någon äldre kam-
rat, anseende att för Albin all dagens möda och ansvar
nu voro till ända, hade under hans lilla slummer i tältet
målat hans eleganta, korpsvarta mustacher, den ena
brandröd, den andra himmelsblå, samt dertill i de mörka
lockarna strött all byggnadsmaterielen till en större myr-
stack. En enda blick, en ljungande guvernörsblick och
denne gick — — men med honom också Albins granna
korpralsdistinktion.

Korta äro ärans flyktande stunder!

Ett par dagar efter sin sent omsider aflagda offi-
cersexamen syntes gamle 150 åter ute på Carlberg, ri-
dande en utmärkt vacker, ehuru något äldre häst. "Jag
har gjort en utmärkt affär du!" förklarade han för sin
gamle vän och stallbroder, 118 "Sqvättan": "jag har
köpt den här märren af Lundbäcken för 300 kronor!"
En knapp vecka derefter kom han åter, denna gång ri-
dande en stor fux: Nu har jag gjort en ändå bättre affär
ska' du si": berättade han, "nu har jag sålt "svartan"
för 200 kronor och köpt den här!"

"Skulle det vara så utmärkt det?" vågade "Sqvättan"
invända: "du gaf ju 300 för henne förra veckan?"

"Javisst ja, men ser du affär är det i alla fall, för
"svartan" var inte värd mera än 100!"

Om sin gradpassering och dess exercis förtäljde "Al-
bin" halft arg, halft förnöjd: "Sir ni, det är ett förhär-
dadt gyckel med den här gradpasseringen skall jag säga
er! Di har gifvit mej till instruktör en korpral, lika ljus
och fet och vacker som Harringen och den f-n kallar
mej för "afdelning", och så skriker han som en torn-
väktare: "afdelning, till höger marsch!" Och der står
jag och trampar på stället som en gammal gåskarl, som

är rädd för åskan och så bölar han: "rakt ut marsch", och då kör jag hufvudet rätt i magen på djuret, så han hickar; ser ni, så går det till på "galna gardet!"

N:o 160, äfven benämnd "prosten" för sitt särdeles goda hull och värdigt seriösa uppträdande, var äfven ett godt nummer. Vid sitt inträde på Carlberg anmodad att deltaga i musiköfningarna såsom esskornettist, i skötandet af hvilket instrument han innehade rätt god färdighet, afböjde han på det bestämdaste detta, försäkrande, att han af en vän blifvit åtvarnad att aldrig blåsa en enda ton på Carlberg, emedan man deraf blef så torr i halsen och i detta fall ögonblickligen någon nedrig kadettfrestare skulle stå till reds och narra honom att fukta sitt instrument och sin strupe med kadetternas fruktansvärda eldvatten, den s. k. blandningen, om hvars verkningar han i Stockholm hört obestämda, ehuru härresande skildringar. Att den unge hornblåsaramatören skulle vara en klassik var för resten ganska naturligt, emedan hans pappa, en embetsman i statens tjänst, visat sig vara en dylik af högsta rangklassen. En dag var ett bjudningsbref inlemnadt vid ordertimman, gällande för "prosten" och angående en bjudning i staden. Utom söndagar och onsdagseftermiddagar, då under exercistiden allmän permission egde rum, måste hvarje kadett, som ville bevista något nöje, eller önskade ligga i staden någon lördagsnatt, vara försedd med ett bjudningsbref, egenhändigt skrifvet af den äldre person, till hvilken han var inbjuden. När nu ordningen kom till vördig prostens invitationsbref, skrifvet af dennes gravitetiske herr fader sjelf, flög plötsligt en ryckning genom tjänstgörande majorens, major Bäck, eljest så bistra mustacher och mungipor; han gjorde ett par allvarliga försök att bibehålla ett ordinärt, argsint orderrumsutseende, men förgäfves och

sedan han blifvit laxfärgad i ansigtet genom bemödandet att undertrycka sina känslor, kastade han sig slutligen baklänges på stolen och brast ut i ett gapskratt, sådant det ännu aldrig sedan krigskonstens begynnelse blifvit uppgifvit af en förman i underlydandens närvaro. Åtta löjtnanter och lika många korpraler stirrade med gapande munnar på sin eljest så kärfve förman, allvarligt bekymrade för hans sinnesförfattnings redighet, men sedan han uppläst ett par rader ur det märkliga brevet, ljud ett halfqväfdt skratt-tjut ur 16 munnar i det eljest så högtidliga orderrummet. Så vidt den stackars majoren för skratt det mägtade, läste han nu högt följande:

"Till herr chefen för Kongl. Krigsskolan!

Anhålles på det djupt värdsamma sätt, som ämnets vikt kräfver, att min gosse, sonen 160 Carl X., måtte om lördag afton tillåtas att hafva ett litet nöje tillsammans med några snälla och glada flickor! Den enkla tillställningen skall ega rum nästkommande lördag, kl. 4—12 e. m., i ynglingens föräldrahem och för hans sedliga vård under återstoden af natten ansvarar jag, hans fader.

Vördsammast och ödmjukast. X.

Tjensteman i etc.

"Gubben".

Till Carlbergs klassiker, fastän ej bland kadetterna, måste med stort skäl räknas "Gubben", ett bland de yppersta originaler i sin väg, som funnits. "Gubben" var förste ridlärare på Carlberg, samt dessutom kapten

och regmentsstallmästare vid Svea artilleriregemente. Gammal ryttare af Ehrengrenats skola och lärjunge af denne ännu öfverträffade såväl ryttare som ridlärare och hästdressör, egde han i rikt mått alla den gamla skolans förtjenster, tillökade med en massa sjelfuppfunna egenomligheter. Han var visserligen i somligt pedantiskt noga, gränsande till det löjligen, men för en ryttare såväl som för en militär är det stora hela endast en sammanfattning af petitesser, en kedja af länkar, hvar och en obetydlig i och för sig, men dock af den vikt, att tappas en enda af dessa små länkar, faller hela kedjan i stycken och blir oduglig. Sitt vapen och sina hästar älskade han högst af allt på jorden och lefde snart sagdt uteslutande för sitt stall och sina fyrbenta vänner.

Han var en lång, ståtlig, några och femtio års man vid denna tid, såg ej illa ut med sin strängt militäriska hållning och sina ovanligt stora mustascher, dem han låtit växa ned på ömse sidor om hakan, hvarifrån de vredos uppåt i långa, sirliga spetsar. Hans utseende, alltid barskt eller åtminstone mycket allvarligt såväl framför batteriet som i ridhuset, vexlade helt och hållet om, så snart han i stallet blef ensam med sina kära kampar. Då blef det genast ett förtroligt småprat dem emellan, då smågnäggade båda parterna mot hvarandra, ty gubben hade genom att ständigt med halfhög röst samspråka med sina favoriter omedvetet antagit deras sätt att meddela sig. Var det vår eller sommar, kom han merendels utridande till lektionerna på någon af honom sjelf inriden häst, inriden på det enda sätt han gillade. Höst och vinter deremot kom han åkande, klädd i hög hatt, tulubb och stora, glappande lädergaloscher och begaf sig genast in i stallet, der han tilldelade hvar och en sin häst. Hade sedan uppsittningen lyckligt och väl försiggått, hvilket dock ytterst sällan aflopp till hans belåtenhet, (ensamt

tempot, "stigbygeln ner", med alla dess många invecklingar kunde man ibland få göra om ett halft tjug gånge) så började instruerandet, vid hvilket det för den härvid ovane var nära nog omöjligt att hålla sig från gapskratt och skratta kunde man förstås gerna göra så mycket man ville, emedan "gubben" under tiden lik en gammal spelande tjädertupp befann sig i en sådan extas, att han hvarken hörde eller såg.

Man kan lätt tänka sig en några och femtio års man, klädd i tulubb, lädergaloscher och hög "storm", med ett utseende, som gällde det minst lifvet, svettig och ifrig, på en gång agerande häst och ryttare utföra alla tänkbara rörelser i ridskolan, från "halfsluten till höger" till "rakställd", så "changement", för att återkomma "förvändt sluten" etc., allt under det han med armbågarna sparkade sig sjelf i sidorna och med händerna knutna midt för lifvet "böjde, rätade ut" etc., hela tiden med ljudelig och entonig stämma upprabblande sina instruktioner . . ." och sitter rätt ner i sadeln, låren omvridna, benen nedhängande af deras egen tyngd, fötterna omvridna, parallella med hästens sidor såväl som med marken, alltid färdiga att åter beträda den jordiska stråten, blicken mellan hästens öron, riktad framåt och något uppåt liksom bedjandes vår herre om lite hjälp:" o. s. v.

Var det nu en äldre afdelning, som red med stång och sporrar, voro naturligtvis både hans fordringar och hans ifver ännu större. Han fordrade, att enhvar af hans sporryttare skulle föra sin häst i kort galopp, men dock ej fortare, än att gubben, sjelf helt makligt promenerande i sina smällande galoscher, sida vid sida, kunde följa hästens steg. Nalkades man då hörnet af ridhuset, så, för att tvinga ryttaren att föra sin häst väl ut och hindra honom från att "stjåla", d. v. s. gina vägen, trafvade "gubben" i förväg, ställde sig midt för hörnet, blott så

långt ifrån detsamma, att ryttaren med knapp nöd kunde komma fram och stod så räknande: "ett, två, tre, gif efter litet, ett, två, tre och förhåll der — akta gubben, akta gubben, ett, två, tre", etc.

En stor förtjenst hade han bland många andra, näml. den att aldrig, tvärt emot de allra fleste af gamla skolan, vara grym eller ens hård mot hästen, liksom icke heller rå eller plump i sina uttryck; väl kunde han stundom draga till med en kötted, när någon visade sig allt för ohjelpig, men äfven det hörde till sällsyntheterna.

Då stallmästare L., andre läraren i ridning, öfverflödade med gamla kasernuttryck såsom: "herrn sitter ta mej nitton millioner stubbsvansade krubbitare som en kråka på ett svinhustak", m. fl., så hade "gubben" sina alldeles säregna dylika.

"Herre, herre", skrek han sålunda till n:o 7 "lille Erik", hvilken, sjelf mycket ringa både till höjd och bredd, hade fått en stor, 10 kvarter och 3 tums kamel, ett svart, lättjefullt, trilsket och illa inridet kreatur, Cassy, "ni rider sämre än en mjölksurra kör; hon har åtminstone så mycket genie, att hon drar på venstra tömmen, när hon vill åt venster!"

En annan gång hade samme lille Erik, som icke var så alldeles säker på hästrygg, fått "stång" för första gången, men som han ej hade sporrar och Cassy föga aktade alla sparkar af lille Eriks små, spröda diminutivvador, gick det visserligen i galopp, men utan hvarken "tvärande" eller "böjande:" "Böj herre!" röt "gubben", "böj och tvåra-spö på'na!" I sitt hjertas ångest flyttade nu "lille Erik" ridspöet, som han regelenligt höll i höger hand, öfver i den venstra, en manöver, den man stundom är nödsakad att göra med mycket lata hästar vid ridning på trens, då man håller en tygel i hvar hand, men som naturligtvis platt inte duger, när man har alla

fyra tyglarna i en hand. Men lilla 7:an hade nu förlorat all besinning och bara dunkade på Cassy af alla krafter, under det han vid hvarje rapp höll på att rycka loss öfverkåken på denna.

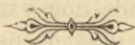
"Herre, herre", flämtade "gubben", halft vanvettig, "halt, herre, halt!" "O, du milde himmel, som kan se sådant här elände utan att falla ner! Herre, hellre ville jag se mitt hus på Drottninggatan brinna än spö i "styrhand" (den hand, som vid ridning på stång håller tyglarna, kallas "styrhand", den lediga handen, som håller ridspöet, "hjelphand!")"

En dag fick "gubben" höra, att en som rik ansedd brädhandlare i Stockholm, en liten, sällsynt otäck söndagsryttare, som ständigt förargade "gubben" genom att öfverallt till häst möta denne, hade gjort en finare cession. Då alla förundrade sig häröfver, emedan brädhandlaren ansågs vara en i sitt fack mycket duglig och driftig man, morrade "gubben" deremot på det vanliga viset: "Hä, det förundrar visst inte mej; hur f—n kan ni begära, att en menniska, som sköter sin häst såsom den här S., skall kunna sköta sina affärer — hä?"

En morgon kom vår gamle mästare mot sin vana helt tyst och fåordig utridande i skridt, med tyglarna löst hängande öfver hästhalsen; i stället för det vanliga, fryntliga: "god morron mina herrar!" sade han endast ett kort "god dag", hvarefter han genast gick in i stallet och upp i spiltan till sin gamle vän, en 28-årig veteran och f. d. artillerihäst, "gubbens" ögonsten och tillsammans med "Stina", ett lika gammalt sto vid regementet, hans ideal af en ridhäst. Nu hade "Stina" ett par dagar förut insjuknat och gått mot förgängelsen och det var detta gubben nu ville underrätta "Frithiof" om: "Hm. Hm.:" berättade han förtroligt för denne, hvilken också svarade: "hm, hm", "stackars min gamle pojke, nu har

du bara mej kvar af dina gamla kamrater. Nu kan jag helsea dig Frithiof ifrån Stina du — nu finns hon inte mer — nu är hon hos gud!" Ett par stora tårar dallrade vid dessa ord, utsagda med djupaste allvar, i den gamles ögon.

Den några gånger omnämnde "poeten" var, ehuru skicklig gymnast och fäktare, en slät ryttare och ett föremål för gubbens ständiga speglosor, ej minst för ett par märkliga, spetsiga ridstöflar af förhistorisk modell. En dag, då 158 hade lektion, hade denne af någon anledning lånat de poetiska stöflorna och satt nu med de märkliga fotbeklädnaderna på och bearbetade slaxsidorna på herr chefens högstegne ridhäst, en grå olycka, som hette "Argus" och som var komplett oduglig, men genom maktspråk från ofvan tvingades in i ridhuset och lektionerna, "gubben" såväl som kadetterna till stor förtret. 158, som eljest stod mycket väl, trots allt ovetta han stundom bekom, kunde denna gång emellertid icke få den halsstarrige och knappt halffinridne "Argus" att gå ens något så när skapligt, hvarför "gubbens" humör blef allt sämre ju längre det led. Plötsligt slog han ihop händerna och röt: "Men hvad sju tunnor tusan går åt 158 i dag? Herre, ni sitter ju och dinglar med benen som sjelfva 119 vet jag! Och ta mej f-n", fortfor han efter ett ögonblicks paus, starkt fixerande ryttarens ben, "ä' det inte hans stöflar också."

En civil kommendering.

Det var en sällspordt vacker sommandag år 1866, då ett blandadt sällskap af kadetter och civila befunno sig på en irrfärd i Stockholms natursköna omgifningar.

En dubbelkvartett af unga sångare var nyligen bildad, den hade med ära genomgått bloddotet vid en obekrifligt välgörande soirée i Clara skolhus, dervid sjelfve "kapten", som den sedermera så omtvistadt store "Jörgen" vid denna tid kallades, hade slungat öfver den några vänskapliga recensentprojektiler, så att den var stolt. Dess medlemmar voro denna dag efter en längre båt- och kortare ångbåtsfärd på väg ut till ett sommarställe i den lofliga afsigt att idka middagsspisning, dryckjom, kurtis och dans.

Straxt efter debarkeringen anträffades en s. k. landtärna, eller landtlig skönhet i tjenstehjonsformat, hvilken upplyste om, att vägen till "Paradiset" var den lättaste i verlden att hitta; "det är bara att gå till venster, så litet till höger, sen gå herrarna till venster igen och dra sej åt högern sidan af dungen; sen är der en grind och så straxt bortom den en hög gärdesgård, men der finns 'stätta', så det är inte kinkigt. Sen kommer en till en slätt till venster om högern herrgårdskärret och kommer en sen bara öfver hagen, så är det endast en liten bit till!"

Det der lät ju ur landtlig synpunkt ganska lofvande och lättfattligt och skulle nog varit det också, om icke ett oblidt öde råkat att utsända den glada sångartruppen midt i den hetaste högpöetsommaren med alla dess hänryckande fröjder, men äfven med dess obehag, de senare hufvudsakligen representerade af "alla djur, som uti markene äro."

Det är visst sannt, att landtbruk och ladugårdsskötsel äro, eller åtminstone borde vara, vårt älskade fosterlands bästa förvärfskällor, men hvad det senare angår, så är man mindre lämplig att egna sina tankar åt de olika boskapsrasernas förträfflighet, i fall man skall bort på festmiddag, har på sig en massa snyggare gångkläder m. fl. småsaker och i all synnerhet, om man har med sig någon hundamatör, som på inga vilkor kan skiljas vid en älskad "Putte", ty det är ett oomkullrunkeligt och fåfångt förnekadt faktum, att om 50 nötkreatur gå i en beteshage af en half mils längd och bredd, så nog skall hela hjorden för tillfället befinna sig just på den fläck, der ett sällskap skall passera, särdeles om man råkar vara klädd i hund eller fruntimmer, två ytterst obehagliga lösören vid dylika kreaturs-rende'z-vous. Ty har jag hund med mig, så taga de söta kossorna rakt ingen reson och har jag fruntimmer med, så taga *de* söta varselerna det icke heller, så att det är precis lika roligt. En af sångarna, gemenligen "Pater" kallad, var den lycklige egaren till en af den der sortens hänförande hundrackor, hvilkas tillvaro är en enda fortlöpande förargelse för allt skepadt, utom för husbonden, emedan det är alldeles ofattligt hvad nöje en menniska kan hafva af ett dylikt, oftast erkedumt, olydigt och surögdtt praktdjur. Den här förtjusande kohagen var väl en styf fjerdingväg i längd, det utmärktaste "brunnsvatten", grönt och lockande, fanns i Brunnsviken en bit borta, svalka, gräs och andra utsökta ko-agremerter funnos i rikt mått på andra hållet, men det var alldeles klart, att den sällskapliga fänaden just nu skulle vara midt i de vandrande mästersångarnas väg, der det inte fanns ett dugg för en bättre ko att roa sig med förutom dessas ungdomliga personligheter.

Långt innan sällskapets ladugårdsprimadonna ens sett så mycket som ett hår af den tjusande "Puttes" otäcka fysionomi, satte hon näsan i vädret, gaf till ett litet kokett anskri, omedelbart efterföljdt af en hemlighetsfull lockton, snarlik den kafferepsystar pläga använda, när de utan männens vetskap vilja i tysthet sammanträffa, för att i lugn och med samvetsfrid afhandla statens och nästans angelägenheter, samt avancerade rätt på "Pater" sjelf. "Putte", som naturligtvis under hela färdens inte frågat ett dugg efter sin älskade husbonde, fattades nu med ens af den allra innerligaste kärlek till denne och tog reträtten mellan hans ben, hvilka till all lycka voro så konstruerade, att de ledigt kunde släppa fram mellan sig äfven de allra största fyrfotingar. Och nu blef det förstås ofördröjligen ett af de der vanliga, landtliga nöjena, utmärkt nyttiga och nöjsamma, när man är medlem af någon rodd- eller gymnastikklubb och är klädd derefter, men något besvärliga, då man är klädd i uniform med "undergevär", eller utrustad i frack, hvit halsduk, noter och liktornar. Inom kortare tid än en förtroendeembetsman behöfver för att byta om åsigt i landets lifsfrågor, voro dubbelqvartettens medlemmar ute i "spridd ordning", ty argare femininum än ofvan beskrifna "ko-nåd" hade ingen af ungherrarna varit ute för, ehuru flera af dem ändå hade sett åtskilligt rätt aktningvärdt i den vägen.

"Herre gud då — djefvulen anamma!" pustade Pater, der han batterade rundt om en större björk, "jag skulle inte säga så mycket, om det ändå vore en tjur, ty sådana skola ju vara otäckt farliga, men en ko — fy tusan — och en sådan här bondko till på köpet!"

"Småda inte Pater", ropade "Tim", hvilken uppflugen på en tre alnar hög, aldeles stormfri sten och följaktligen "såvis", nu som alltid tog livvet från den glada

sidan, "ingen orättvisa om jag får be! Säg inte, att det är någon vanlig bondko, som har sådan smak att välja sitt föremål!"

"Hon är ett as", förklarade "Pater" med rosslande stämma, allt under det han uppfann och utförde de mest konstbesynnerliga turer gent emot sin fruktansvärda vis-à-vis: "En äkta fin ko skulle aldrig bära sig så här åt!"

"Är hon inte äkta? Jo, det kan jag lugnt svära på", bedyrade den glade "Tim", ser du inte hennes pappa der borta? Han är ju en kultjur, d. v. s. han har inga horn, så att nog är hon äkta alltid, den glädjen har kära bror!"

Emellertid började nöjet snart bli något enformigt för lite hvar, hvarför de djerfvaste och mest invecklade kombinationer framställdes. "Tim" föreslog, att hela dubbelkvartetten skulle böla som små spädkalfvar, för att väcka blifvande och varande kalfmammors medlidande; "lille Jakob" proponerade, att man skulle skingra sig och på hvar sitt håll skälla som små "Puttar", men högermän, som alla voro, gillade de icke detta upprop. Men anföraren sjelf, hvilken snarlik en spelande ungtupp af orrsläktet tagit plats på nedersta grenen af en jättefura, löste omsider knuten genom att dekretera: "Vi ta', hur skönt det är!" Sagdt och gjordt; kvartetten klämde till med stort lif i föredraget, ehuru visserligen "sammanjungningen" lemnade ett och annat att önska, då det med all säkerhet var ett godt gevärshåll mellan ene förste tenoren och ene andre basen, för att nu icke tala om första basen, som hade fem fjerdingsväg till sin stäm-kamrat, emedan denne var kvar på Carlberg. Redan vid de första tonerna försiggick en märklig förändring i hagens herrskarinnas uttrycksfulla drag, hennes näsa böjde sig med ett begrundande uttryck mot jorden, "stjelken", för att begagna ett Filipstadsuttryck för svansen, höjde

sig jublande mot eternas blå och en vek dallring i den nyss så lifskraftiga stämman vittnade om, att mildare känslor intagit hennes hjerta. Hon kastade en lång, uttrycksfull afskedsblick på "Pater" och "Putte", ref med högra framfoten behagsjukt upp ett par kappland dålig sandjord, hvilken hon som ett minne sände bakom sig till fördelning bland sina nyförvärfvade vänner och satte derpå i väg med den oregelbundna kortgalopp, som utmärker matronor af hennes slägte.

Nu må tro blef det ett jubel och med tenorers vanliga anspråksfullhet ville de båda förste af denna sort äfven uteslutande tillskrifva deras talang den lyckliga utgången, ehuru "Tim" bestämdt försäkrade, att det var det sympatiska både i ord och musik i första basens solo, "hör *hornens* klang", som väckt det betande herrskapets ädlare känslor.

Vare härmed huru som helst, sångarskaran var emelertid befriad och befann sig en kort stund derefter i en annan, eller rättare tredje båt, som skulle transsportera den dyrbara laddningen direkte till "Paradiset." Under denna sjöresa inträffade ingenting annat märkligt, än att "Pater", som såg sin dyrbara "Putte" ramla i sjön, skulle rusa till hans hjälp, men, föga sjövan som han var, "förhäfde sig framåt" med den påföljd, att han slog näsan i en kittslig båttoft, qvarlemnande på denna en liten del af sitt jordiska omhölje, så att, rätt så morsk han annars var, han denna dag omöjligt kunde sägas vara en man, som "hade skinn på näsan." Här af uppstod nu en smula embarras, under hvilket "länge Håkan" på sitt torroligt komiska sätt lyckönskade "Pater" till att händelsen inträffat *före* middagen och "Tim" högtidligt deklamerade à la Fänrik Stål: "Sedan han med svullen näsa "Paradisets" sand blött röd, sitter han nu arg och längtar efter supen, smör och bröd!"

Huru det åts och dracks, sjöngs, pokulerades och kurtiserades, huru samtliga ungherrar blefvo tokiga i en 18-årig trollslända; huru fånigheter på vanligt älskogsmanér sades och gjordes, vore visserligen fägnasamt att beskrifva, om det inte vore så vanligt.

När "stjernehimlen blänkte", aldeles som beställd för förälskade narrar, bestego herrar sångare åter sitt drakskepp, hvars bestyckning denna gång utgjordes af en 12-pundig kalfguvernand och kraflade sig sedan långsamt och värdigt öfver en annan liten vik, för att komma till Järfva och med nattåget hem. Alla voro vemodigt lycklige, utom "Pater" och "Putte;" de hade råkat att trampa hvarandra på svansen och befunno sig af denna anledning i ett stilla kärleksgnabb.

"Alla förälskade sitta stilla", kommenderade "Tim", "158 och 198, Jakob och Hajfisken, ni som älska hvarandra, kryp ihop bättre och tag inte bort plats för hyggligt folk!"

"Åh hut", skrek "Hajfisken", "skulle jag älska den der?"

"Javisst, de, som äro kära i en och samma, äro sinsemellan kära", rabblade den gladlynte "Tim" euklidiskt, under det tåget rusade hem öfver Frösundabanken.

Ack, dessa dagar, glada som ungdomen och flyktiga som den; nästan hånande upprepade ekot i Carlbergsparken sista strofen af den sista sången: "Die Jugend ist ein Glas Champagnerwein!"

Jättekonserten.

Under den stora industriutställningen i Stockholm 1866 anordnades som bekant en s. k. jätte- eller 1000-mannakonsert, utförd af nära 1000 sångare, eller närmare bestämdt 993, bestående af Upsala studentkårs sångare, "Par Brikolls", allmänna sångföreningens, teaternas, skarpskyttarnas m. fl., samt amatörer från skilda håll. Till denna sångarskara slöt sig äfven en 6-dubbel kvartett från Carlberg, eller jemnt upp så många, som kunde användas vid ett finare sångtillfälle. Denna stor-slagna konsert gafs för Molinska fontänen, hvilken äfven vid detta tillfälle spelade för första gången. Åtta dagar efteråt gafs ännu en konsert, men som den var till förmån för Stockholms blifvande högskola, kände sig herrar studenter, gripna af en smula "jalousie de metiér", mindre lifvade för saken och drogo hem till sitt land igen, hvarför också konserten N:o 2 blef temligen skral i jämförelse med den första.

Hvad *verkliga* sångare med kraftiga, friska och öfvade stämmor kunna uträtta, visade sig bäst sedan upsaliensarne lemnat den stora kören, ty dennas återstående 793 sångare hördes obetydligt starkare än de 200 studentsångarne ensamma, hvilkas kör sjöng några af deras yppersta sånger under den yppersta af sångförare, deras egen Oscar Arpi.

Den stora gemensamma kören sammanträdde till några repetitioner i La Croix' salong under anförande af Aug. Söderman, hvilken här lade en ny och ingalunda sämre lager till de många han förut skurit, genom att förmå hela denna sammanrafsade sångarhop att hänga samman så pass, som den gjorde. Men du store Apollo, huru den arme anföraren också fick tråla!

Någon slags pröfning af herrar sångares större eller mindre lämplighet för deras frivilligt åtagna värf förekom icke, man endast anmälde sig, sade sitt namn, sin titel och den stämman man önskade sjunga och så var den saken klar. I den qväfvande heta salen, dubbelt hetare genom gasen, emedan repetitionerna höllos först kl. 8 på qvällarna, packades nu allehanda godt folk tillsammans, tätt som Fjällbacka anjovis, svettandes, svärjandes och skrålades af alla krafter.

Söderman, som i allmänhet af försynen blifvit synnerligen rikt begåfvad, hade deremot af denna erhållit blott en mycket liten dosis tålmod och denna lilla portion sattes vid detta tillfälle på det hårdaste prof. Det var naturligt, att bland denna massa män fanns en god del s. k. "blindpipor", sådana, som knappast kunde taga en ton, men, tjusade af utsigten att få vara med vid ett dylikt exceptionellt tillfälle, icke blygdes att inställa sig i egenskap af sångare. Dessa voro dock icke de värste, ty de höllo merendels beskedligt munnen, men en del andra, dem en gifmild natur med ena handen gifvit en stark och skräckinjagande röst, under det hon med den andra tagit allt slags gehör från dem, *dessa* herrar sångare voro med all deras okufliga energie och sånglusta nära att jaga "Bondbröllopets" populäre kompositör ner i en förtidig graf. Den olycklige anföraren, dubbelt rödare i ansigtet än vanligt, grinade, skrek, svor, sjöng långa stycken med än här, än der, hoppade som en hoppetossa upp och ner på den höga pall, der han tagit plats, allt under det han, formligt badande i svett, kallade stundom ljusets, stundom mörkrets alla englar till sin hjälp, ehuru förgäfvades.

Isynnerhet väckte en tenor bland skarpskyttesångarne hans raseri genom sin okufliga "omöjlighet." Det var en äldre man, synbarligen en bättre arbetare, försedd

med en den allra förskräckligaste höga och gälla stämman och som icke blott sjöng ohyggligt falskt, utan äfven föll in öfverallt, der han *icke* borde låta höra sig.

"Jag har mer förargelse af den karlen än af en hel damkör", sade Söderman bittert. "Om igen", fick han naturligtvis ofta skrika, men den som inte alls bekymrade sig derom, det var den nitiske skarpskytten, hvilken liksom biten af en galen sångare alltid lugnt fortsatte der han slutat. I sången: "Låt dina portar upp", ropade Söderman vid andra reprisens slut, "om igen", men den energiske sångarskytten, som hvarken hörde eller såg, fortsatte med tredje repris och föll på köpet in för tidigt, hvarför just som alla stodo redo att smälla till med, "Låt dina portar upp", man plötsligt fick höra en genomträngande, ensam röst, som i forte-fortissimo gallskek, "himmel, hur många lager" — —

"Himmel var det ja, men någon lager blir det inte af den här gången", skrek Söderman lika högt, "det var galen repris och för resten så var "himmel" åt helvete herre!" Emellertid trasslade repetitionerna sig fram, och till evinnerlig ära för den kraftfulle och snillrike anföraren lyckades han verkligen att till konsertdagen få bugt på de många olikartade elementen i sin jättekör.

Dagen för konserten eller rättare matinén inföll, det var i November månad och ganska kallt; en af de äldre kadetterna bland sångarna, som gerna vid alla möjliga tillfällen ville visa sig rask och härdad, och dessutom äfven visa sin vackra figur, yrkade med ifver på, att kadetterna skulle aflägga sina visserligen ohyggligt fula kappor och uppträda i blotta vapenrockarna. De andra opponerade sig, emedan det var både kallt och dragigt i den stora lokalen, isynnerhet innan publiken infunnit sig, men, understödd af ett par andra äldre, lyckades han drifva sin vilja igenom och gick nu och stoltserade så

gentil och frusen och belåten i sin vapenrock och trodde sig tjusa qvinnor flockvis. Huru han nu burit sig åt, måtte han emellertid kommit i kontakt med något mera framstående utställningsföremål, som nyfiket nog åstadkommit ett ingalunda litet titthål i hans "inexpressibles", så att den manhaftige och förföriske unge krigaren, der han promenerade omkring, liknade en parlamentär från något fientligt fartyg med parlamentärflaggan svajande från akterdäck. Huru länge han sålunda vandrat som en lefvande expositionsartikel, är ej godt att veta, men när vi efter en timmes väntan äntligen finga begynna, hördes plötsligt den muntre sångarbrodern "Tims" röst till allmän förlustelse för stämkamraterna "högt hviska" till den behagsjuke martissonen:

"Hör du min fina och emaljerade bror, det är allt en "lucka" i din bildning, att du "utställer" din "industri" på det här sättet!"

Kronobergaren och hans brud.

Trumman gick en klar, brännande het Julidag 1868 framför logementsflygeln på Carlberg och de unga officers-ämnena rusade om hvarandra ut ur sina logement, för att intaga sina platser i ledet. Det var en dag under denna förfärliga sommar, som troligen ännu mången påminner sig, då Afrikas glödande sol tycktes bränna äfven den nordiska jorden och då mer än en soldat under vapenöfningarna dukade under för den outhärdliga hettan. Ehuru kl. endast var sju på morgonen, visade termome-

tern redan 28 grader Celsius i skuggan och med förfäran tänkte hvarje kadett på sin spännhalsduk, sin stoppade jacka och mörka klädesmössa och man måste medgifva, att en dylik ekipering mindre väl lämpar sig för exercis i 28 graders värme. En afdelning hade målskjutning med handgevär å den s. k. Djurgårdsslätten, begränsande parkens vestra del och sträckande sig ned till badhuset och sommarstället "Eklund" vid Ulfundasjön och marscherade nu af med temligen tunga steg i den redan qväfvande värmen. Visserligen gällde det ingen lång marsch eller större kroppsansträngning, men just på denna fläck, inklämd mellan skogskullar på alla sidor, verkade det glödande eldklotet med hela sin kraft, då icke ens en buske der fanns, som kunde uppfånga dess brännande strålar.

Indelningen gjordes, skyttarne ordnade sig och de, som voro kommenderade "på distans", d. v. s. att vid skottaflorna iakttaga och markera skottens verkan, intogo sina platser bakom den skyddande skottvallen.

"Detta hära är ulideligt", utbrast vår gamle vän lundensaren med sin mest folkilskna uppsyn, der han, liggande midt i solen och bokstafligen simmande i svett, höll på att hindra sina fräknar att flyta bort, "må hin anfakta Carlberg och militaryrket och allting!"

"Äh, skrik lagom bohvete yngling", svarade en annan lika varm, men mera lugn; "gör som jag, gör dig en nattmössa!" Med dessa ord vek han samman sin näsduk, slog en knut i alla fyra hörnen och drog den derefter på hufvudet. Hans exempel följdes af de flesta, många togo äfven kolossala hvitkålsblad, hvilka mycket bidraga att hålla hufvudet sval, om de läggas på hjessan under mössan.

"Ligg inte så der midt i solen 204!" sade en af ynglingarne till en annan, en yngling af medellängd, med

en smärt, smidig figur, fint, blekt anlete och ljusbrunt hår, hvilken läsande ett bref vårdslöst låg stödd mot vällen midt i solen.

"Åh, det gör ingenting, gud ske lof för värmen!" svarade denne, "jag är så ruskig i dag, så jag begriper mig inte sjelf och dessutom har jag redan så ondt i hufvudet, som man gerna kan ha!"

"Nå 204, går du på husarerna, som du ämnat, du går ju ut nästa månad?" frågade en annan kadett.

"Ja, jag går ut den 15", svarade den tillfrågade, "men jag blir inte husar, jag går på "Kronobergarne" i stället."

"Men hvarför har du ändrat dig?" sporde den förre, "du har ju sporrar och är 'gubbens' stora favorit, är storryttare och har slutligen varit adjutant i sommar, visst tusan skall du bli kavallerist, du vore väl galen eljest!"

"Nej", blef svaret, afgifvet under en svag rodnad, "det är för dyrt att vara husar i dessa tider, jag tycker bättre om Kronobergarne, der är mycket bättre tur och dessutom så" — — "kan man förr gifta sig", afbröt en tredje skrattande, "jo, du, man vet nog, huru det står till! Men det var alldeles vådligt så varm du blef i en hast", fortfor han, varseblifvande den andres höga färg, "nå, nå, det är ingenting att skämmas för, gå du på Kronobergarne och blif en gedigen smaulänning, ett ljus i getabygden!"

Upptagna af sitt samtal hade ynglingarna icke lagt märke till hornblåsarens tvenne gånger upprepade signal, att det gifna antalet skott var skjutet, då kommenderande officeren, löjtnant "Charles Emil", skrek med sin slappaste kommandoröst, "markera på venstra taflan — sofver herrarne der borta, efter ni inte ser opp?"

"Ah, gapa lagom!" mumlade den, som sist talat, i det han vresigt reste sig från sin bekväma ställning och långsamt begaf sig ned till taflorna, "han skulle ligga här, så vore han kanske så lagom villig!"

Snart var markeringen gjord, ynglingarna begäfv sig åter bakom skottvallen och återtogo sitt afbrutna samtal, alltjemt skämtande med Kronobergaren öfver hans förändrade planer och det bref han så ifrigt studerade.

"Det här brefvet är ju från mig sjelf till min mor", svarade han slutligen, "jag har just skrivit till henne, att jag går ut omkring den 15 i nästa månad, att jag är frisk och munter och att jag läser på skarpen."

"Ja, det *här* brefvet ja, men det *andra*, tag hit det, få vi se", hviskade den, som först upptagit ämnet, "jag vet hvad jag vet jag!"

Äfven jag, med en författares sjelftagna privilegium på att åtminstone i andanom veta all ting, känner något till detta bref; dess slut lydde — — — — "Då du nu säger, att du på Kronobergs regemente genast får lön och kanske om blott ett par år blir löjtnant, då du deremot finge gå lönlös i många år på husarerna, så tycker jag, att du bör försaka den granna uniformen för den enklare. Ingen fåfånga vännen min, och dessutom vill jag nämna, ifall det händelsevis skulle intressera dig, att *jag* också har ändrat mig, jag tycker numera inte alls om husarer och jag har svurit att aldrig blifva annat än en 'Kronobergares' brud."

Sålunda skämtande och pratande lågo ynglingarna till dess inryckningssignalen ljöd och afdelningen marscherade hem.

"Det var otäckt hvad jag mår illa", sade 204, farande med handen öfver pannan, "jag begriper ej, hva jag fått i skallen på en stund; det är, som hade jag en 3,24 tums granat i bakhufvudet!"

"Det går öfver tills i afton", sade hans vän, sänkande rösten, så att den kommenderande officeren ej skulle höra hans ord, "ty då skola vi tömma en bottenbägare för "Kronobergaren" och hans brud!"

Långsamt sjönk solen bakom Eklundsskogens bryn ned i Ulfundasjöns glänsande, vattrade vågor, långsamt drogo skuggorna fram ur sina dunkla gömslen och långsamt drog sig dagen undan för sin gamle oblidkelige ovän, natten, hvilken dock, liksom af medlidande med sin flyende fiende, sökte göra sig själf så förledande som möjligt, lånande en del af dennes ljus och förenande detsamma med sin stjärnströdda himmel och onämnbare tjuskraft.

Åter stodo några kamrater samlade kring N:o 204, men skämtet hade tystnat, leendet hade dött bort på bleka läppar och djup, graflik tystnad hersknde i laget. Det var ungefär samma kamrater, som på morgonen så glädt och lifligt glammat med hvarandra, men der var en ny gäst tillkommen, en, hvars ankomst skrämt glädjen på flykten och isat de nyss så ungomligt varma kinderna.

Kring en bädd på sjukhuset stodo tysta de nyss så glädtigt stojande ynglingarne, betraktande med häpen smärta den bleka, orörliga gestalt, som der hvilade. Den unge krigaren hade stupat, ej i stridens stund för den dödande kulan eller sabeln, men för solgudens glödande eldpil, som, sänd af en högre hand, satte ett mål för ynglingens ljusa, glada drömmar. Straxt utanför sorlade lifvets fulla källa i naturen som i människornas bröst, hvilka nu åter började andas en smula fritt i den svala aftonstunden, härinne flägtade dess sista, matta pust, med knappt hörbara slag. Det var en iskall fläkt midt i sommarglöden, en lifsvarm stråle ännu i dödens när-

het och mellan båda stodo ynglingens kamrater, knappast vågande andas, rädda att störa den flyende anden i dess sista kamp med de jordiska bojorna. Allt ute och inne var hvartannat motsatt, blott i ett fall fanns öfverensstämmelse. Dagens och lifvets sol sjönk stilla och fridfullt och nästan på samma gång slocknade båda. I naturen blef det mörkt, men för honom blef det allt ljusare, ju mera skuggorna sänkte sig ned öfver slumraren; husaren, som öfvergått till infanteriet, hade nu tagit transport till ett ännu bättre, han hade lagt ner vapnen i en allt för olika strid.

"Farväl kamrat!" yttrade slutligen efter en stund af denna heliga tystnad, som döden befallande kräfvade, en af de samlade vännerna, "din tjänstgöring blef kort, tack för god vakt!"

Sakta steg natten fram, den omslöt den hvilande unge krigaren så tyst och mild; sakta susade vinden in genom de öppna fönstren, svalkande den nyss så brännande pannan och med en sista kyss på de bleknade läpparna sväfvade den åter ut. Kanske flög den med en sista helsning hän till en moder, som omedveten om sin älsklings öde nu ur det rika modershjertat bad en varm bön för hans lif och lycka, kanske hviskade den i en ung flickas öra en nyhet, som i drömmen kom de friska läpparna att blekna, den rosiga kinden att mista sin skära färg — — — för mig hviskade den i nattens skymning den korta, afbrutna sagan om "Kronobergaren och hans brud."

Huru Stockholms "intelligenta" pöbel firade Carl XII:s minne.

Efter en stark funderare på 150 år hade omsider det kongl. svenska folket kommit till det resultat, att det icke precis kunde vara så galet att skaffa sig en stod af Carl XII, när man redan länge haft en dylik öfver Carl XIII, och att det varit en smula bakvändt att låta 13 gå före 12. Den 30 November 1868 aftäcktes alltså hjeltens bildstod under det vanliga tilloppet af hurrande och tjutande hufvudstadsmedborgare, men med tillägg af det dess bättre mindre vanliga skådespelet af ett formligt, om än mindre upplopp.

Orsakerna till att den finpolerade hufvudstaden, hvars "intelligenta" skraddargesäller och andra mindre bofasta inbyggare ju enligt en f. d. stormans påstående äro fullt ut lika mycket värda som kommunalstämmorna på landet, d. v. s. folkets represanter i första hand, på ett så, lindrigt sagdt, smutsigt sätt firade tvenne af sina nationalhjeltars död, (Carl XII och August Blanche, hvilken sistnämnde, som man minnes, dog af slag på f. m. sjelfva den 30 sedan han nyss i ett eldigt tal helsat Upsala studentkårs representanter!) dessa orsaker voro flera. Den första var förstås stockholmarnas medfödda och inbitna vana att omöjligt kunna fira en högtid, sak samma hvilken, utan skrån och oväsen; den andra var vederbörandes obetänksamhet att uthyra den beryktade läktaren till personer, hvilka på det oförskämdaste sätt ockrade med biljetterna till densamma, en tredje, och icke den minsta, var höga vederbörandes tyvärr så vanliga hufvudlöshet att först tillåta allehanda oskick och oväsen och sedermera, när man väl genom sin egen flathet upp-

muntrat de glada medborgarna till små oskyldiga lustigheter, såsom stenkastning, stormningsförsök mot den förkättrade läktaren, indiantjut och smutsiga visor, m. m. att då med ens tappa den lilla sans och besinning man möjligen i början egde och så utkommendera hästgardet åt alla håll och kanter utan den minsta plan och beräkning. Man berättade äfven man och man emellan, att egentliga orsaken till hela uppträdet var, att ett visst parti ville till hvad pris som helst få bort dåvarande öfverståhållaren; det gällde att om möjligt narra honom att förlöpa sig, för att sålunda göra honom omöjlig för sin plats. Allmänt berättades det, att på flera krogar, isynnerhet på Ladugårdslandet och i "staden", det bjudits på fri förtäring hela f. m. den 30, liksom ock, att trenne namngifna och *väl* kända, om också icke *välkända* personer inkognito spelat värdar vid denna snygga festlighet. Folkhoparnas berusande och derpå följande förbittrande och förgående skulle alltså varit på ett visst håll förut beräknadt och planledt. Huru mycket sanning, som låg i detta rykte, lemnar jag derhän; ett faktum är, att kadetterna fingo höra det medan de ännu voro under marsch ned till Kungsträdgården.

Ingenting uppmuntrar mera en folkhop, likaväl som en enskild grålmakare, än om den ser motståndaren vara rädd eller obeslutsam, ehuru man nogsamman känner till, att denne är vida öfverlägsen till krafter.

Redan under sjelfva aftäckningsceremonien, efter konung Carls kraftfulla, kärnsvenska tal, åtföljdt af dåmande hurrarop och accompagneradt af kanonernas åskor, redan då märktes tydligt, att något mera ovanligt, något utom programmet, skulle exequeras.

Kadettbataljonen stod uppstald på linie midt för statyn, med ryggen åt strömmen, på öppnade led och hade derigenom redan från första början ytterst svårt

att bibehålla sin ställning, emedan massor af pöbel, både bättre och sämre, (ty det finnes äfven en sorts mycket fin pöbel) mest pojkar och qvinnor med våld trängde in mellan leden och rubbade ordningen. Det nya exercisreglementet var ännu ej genomfört, halftropschefer funnos ej, endast "yttre och inre riktbefäl" hvarför isynnerhet vid de båda tiraljörplutonerna, som stodo bakom, dessa riktbefäl sletto en hund, som man säger. Klämda, trampade, knuffade från alla sidor, der de stodo ensamma två steg bakom sina respektive flyglars andra led, njöto de dertill af det särskilda nöjet att hvar femte minut få en dubbelportion ovett af vederbörande kompanichefer, derför att de icke på en gång kunde hålla afstånd och rättning, samt folkhopen i styr. Beriden polis gjorde visserligen då och då ett slag genom folkhopen, men liksom böljorna, hvilka dela sig för skeppet, som klyfver dem, genast derefter åter sluta sig samman bakom detta, så strömmade ock massan med ökad våldsamhet till efter hvarje dylik polispromenad. Slutligen hade den lyckats komma in mellan liniens plutoner och tiraljörerna, hvilka sednare nu' långsamt, men med olycksbådande säkerhet började trängas bakåt ner mot strömmen, under det larret och skränet allt mera tilltog. Aldrig är en stockholmsgamin heller så i sitt esse, som när han får trängas med och mot militär; oh, hvad det är hänförande att få sparka en dylik på benen, sticka honom med knappnålar i "sadelsta'n", ramla omkull öfver hans tår, allt under det han med den oskyldigaste min i verlden larmenterar öfver de andra: "ursäkta goa herrn, men dom knuffas så djekligt så, dom här busarne", och åt en så artig och väluppfostrad ung man har naturligtvis ingen hjerta att säga ett enda hårdt ord.

158 på andra tiraljörplutonen var isynnerhet utsatt för dylika smekningar; sedan han blifvit trängd ett godt

stycke både åt sidan och bakåt, fått gehänget sönderslitet och tvenne knappar utrifna, samt var både gul och blå både här och der (isynerhet der) förgick honom slutligen tålmodet, ehuru han vanligtvis var den godmodigaste och beskedligaste själ på jordklotet. Han hade bedt, tiggat, hotat de närmast stående, ett halftjog s. k. herrar att ej tränga på honom så — förgäfves! Han stod med huggaren till parad, d. v. s. hållande högra handen nästan rak längs lifvet med fullt tag om fästet, sjelfva klingan hvilande i venstra handen snedt öfver bröstet med tummen längs ryggen af vapnet och förde nu, med bibehållande af sin ställning, spetsen af detta ned mellan venstra armen och sidan, hvarpå han med hela sin kraft riktade en våldsam stöt bakåt i riktning mot närmaste fast osynliga "fiskmage".

Ett utrop af förskräckelse följde; derpå ett par: "kors, en sådan fullflätad kadettdjefvul!" samt sist en låg, manlig röst, som med en darrning hviskade: "tacka er gud herre — se hit, skall ni få se!"

Kadetten, trotsande order, vände sig häftigt om, "herrarne" hade nu blifvit undanträngda, andra hade inlagit deras plats och midt bakom 158 stod en äldre, välklädd arbetare, hållande vid handen en liten flicka om 5—6 år. Ett skäggigt, likblekt ansigte mötte ynglingens blick, i ett nu blef dennes eget anlete lika blekt som den andres; den lilla hade förskrämd af allt det myckna oväsendet tryckt sitt hufvud tätt intill fadrens rockskjört och tvärt igenom detta hade kadettens vapen gått, med all säkerhet knappast en tum från den lilla flickans roliga anlete.

Det fins tillfällen, då äfven den tanklösaste eller lätt-sinnigaste varmt tackar sin gud, och att ett sådant nu var för handen, är temligen visst, liksom äfven att den kadett, som här var i fråga, svor en dyr ed att en annan

gång hellre låta sig trampas till smulor, slås eller sparkas i bitar, än att använda vapen annat än "i rätter lifsnöd!"

Vid skymningens inbrott, och synnerligast efter studenternas fackeltåg ned till stoden, hvarvid dessa visade sig icke så litet kitsliga genom att stänka kring i folkhopen med faklorna m. m., antogo förhållandena ett mera hotande utseende. Enstaka vandrare öfverföllos och kull-slogos, vaktens kring läktaren började ofredas och slutligen skred man till en ordentlig stormning.

Den unge befälhafvaren för denna vakt, en nyutnämnd underlöjtnant vid "Bockarna", eller de nyupsatta sappörerna, stod jemte sin unga, ovana trupp alldes handfallen, hvarpå ej är att undra; redan hade flera af manskapet blifvit illa handterade af kastade stenar och käppstumpar m. m., då äntligen hofvar hördes smattra borta vid torgets andra ända, kommandoord ljödo, sablar rasslade i slidorna och en hästgardesskvadron under ryttmästare B:s befäl svängde in på torget från Hamngatan.

Denne officer, hvilken af naturen icke var så särdeles framsint af sig, träffades just som han vände sin hästs hufvud in på torget af en s. k. "frusen musik" midt i pannan och att denna helsning icke bidrog att göra hans lynne bättre, är lätt förklarligt. "Trafva marsch!" röt han och styrde sin springare rätt in i den tätt packade människohopen.

Det var både ryttmästarens och hans skvadrons eviga lycka, att de denna gång icke hade att göra med parisare eller något annat högciviliseradt, vid gatustrider mera vandt folk, ty i sådant fall hade säkerligen ingen enda man sluppit lefvande undan. Nu deremot redo gardisterna, en och en, som galningar kors och tvärs öfver torget, begagnande flatan, stundom till och med eggen

af sabeln mot de försvarslösa, promenerande. åskådarna, af hvilka ej så få måste införas på rakstugorna i närheten för att förbindas, under det deremot oordningens rot och upphof, "herrar gesäller" och lärpojkar naturligtvis ögonblickligen räddade sig genom flykten till en annan stadsdel, för att der åter börja leken på nytt. Hästgardisterna voro så i tagen, att en löjtnant i sin krigiska förföljelseifver till och med red rätt in i operaförstugan under slag och förbannelser. En annan, en gudaskön, ung man, "liknande en jungfru, förklädd till hjelte", ropade med en råhet, värdig hans trupps, till en äldre herre, hvilken åtföljd af några fruntimmer kom från den nyss slutade teaterföreställningen i Hammers lada: "Rör på skänkorna der, eller skall f-n taga er!" På den gamle herrns invändning, att det vore omöjligt, synnerligast för fruntimmer, att springa i den upptrampade gatmodden, skrek herr löjtnanten lika bildadt som qvickt: "Åh, låt dem hyfva upp kjolarna ett par alnar, så bli de nog lediga i benen!" Denne officers afdelning respekterade ingen och intet; icke ens uniformer, ty tre kadetter och en artilleriunderofficer nödgades ställa sig med ryggarna mot postamentet till Gustaf II Adolfs staty och draga blankt, för att hålla de halfrusiga ryttarne från lifvet på sig.

Att det dock gick an att skingra folkhoparna utan öfvervåld, visade tvenne andra löjtnanter i spetsen för sina afdelningar. Den ene, som fått Drottninggatan med Hötorget på sin del, lät sin skickligaste ryttare ensam rida in på torget, hvilken under stark "förhängning", än i ena, än i andra knävecket, än hängande med händerna om hästhalsen, under det hästen, i hemlighet eggad af sporren, som en ursinnig slog och stegrade sig, rensade torget på några minuter, medan löjtnanten sjelf högljudt ropade åt folket: "Akta er — hästen har blifvit galen — spring er väg!"

Ännu styfvare betedde sig den andre uppe på Söder. Ankommen till Södermalmstorg, fann han dervarande infanterivakt hårdt ansatt, hela Götgatan spärrad af folkhopar och dessa dertill synnerligen upphetsade. Löjtnanten hade under sitt befäl blott 50 man och efter att hafva kastat en blick på ställningen, kommenderade han "halt", red fram ett par steg och tecknade, att han ville säga något. Så snart tjutet någorlunda tystnat, yttrade löjtnanten med kraftig röst, i det han helsande förde handen till mössan: "Jag får vördsamt be allt herrskap och bättre folk vara goda och aflägsna sig, på det att jag smera må kunna hugga in på packet!" "Herrskapet" glodde, dels på officeren, dels på hvarandra, men började nästan ögonblickligen att skyndsamt utrymma torget. Löjtnanten såsom gammal Stockholmare kände sina "pappenheimare;" han visste nog, att om de än aldrig så mycket bära sig åt som pack, vilja de dock aldrig gå och gälla för dylikt.

En kommendering till hofs.

Tjenstgörande musikprimarien på Carlberg stod en e. m. på eftersommaren i öfre slottsfirstugan och blickade, än vemodigt och längtande ut öfver kanalen till Hummelsberg och Kungsholmen, än vresigt och oupphörligt på klockan, hvilken med klockors vanliga halstarrighet i dylika fall naturligtvis drog sig för att draga sig för, just emedan för den efterlängtade sångöfningens skull primarien så innerligt önskade påskynda tiden i dess flykt. Vid han sålunda stod fördjupad i sina tankar, lades ha-

stigt ett par händer sakta och ljudlöst bakifrån öfver hans ögon och tryckte honom kraftigt baklänges.

"Dra för f-n!" röt den sålunda förblindade, i det han med högra arbågen måttade en kraftig s. k. "bukrännare" mot sin osynlige fiende.

"Du är ett svin", komplimenterade den okände, utan att låta sig störas af "rännaren". "Ska' du öfverfalla en gammal vän på det här sättet, och det innan du ens vet hvad det är frågan om?"

Vid ljudet af denna röst hoppade den öfverrumplade primarien högt i luften, men ett kraftigt grepp i hans yfviga polissonger tvingade honom genast ner igen.

"Ers kongl. höghet, aj, aj", hojtade han under diverse mer och mindre omöjliga piruetter, då hans förare temligen omildt drog i tyglarna.

"Vill du lofva att inte sparkas eller slåss, så skall du slippa", fortfor den "baktalande" rösten.

Med dessa ord släppte "rösten" sitt tag och primarien befann sig med detsamma ansigte mot ansigte med alla kadetters bästa vän och störste gynnare, den vänlige, präktige hedersmannen prins August, hvilken, i motsats mot sina höga bröder Carl XV och Oscar II, hvilka aldrig någonsunda kunde riktigt med kadetterna, icke trufdes bättre någonstädes än i skötet af den glada ynglingaflocken, hvilken också med oskrymtad tillgifvenhet lönade honom för all dem bevisad hjertlighet och välvilja. Ty hade man än en temligen obetydlig respekt och högst litet af djupare vörndnad för *fursten* och hade "l'ancien regime" all anledning att betänksamt rynka sina månghundraåriga näsor och lika betänksamt ruska på sina vörndnadsfullt underdåniga peruker vid mänget tillfälle, då den gode prinsens later voro blott högst obetydligt furstliga, säkert är emellertid, att ingen, som kände honom personligen, kunde undgå att högt värdera, akta,

ja, älska den alltid rättänkande, ädla och varmhjertade *menniskan*.

"Har du dina gossar klara?" sporde han, sedan han en stund njutit af primariens försök att åter försätta sina ganska gentila polissonger i vederbörligt skick.

"Alltid till ers, kungl. höghets tjänst!" blef svaret.

Skönt, då ska' ni komma ut till Haga om torsdag kl. 6, ja, på *qvällen* begriper du, och så ska' ni lära er några tyska sånger, för det kommer Tysklandsfruntimmer med — ja, som komma *från* Tyskland förstås:" slutade han med sitt hjertliga, bullrande skratt, i det han gjorde en "gubbe", i hvilkas åstadkommande jag anser honom ännu oupphunnen.

"Skall ske ers kungl. höghet, men då får jag underdånigast bedja om att inte bli dragen i polissongerna så här som nyss, ty så sant min högsta åstundan är att en gång få komma in på ers kungl. höghets eget ärofulla Dalregemente, så sannt skriker jag inte, vore det än midt i hofcirkeln!"

Efter några ytterligare vxlade muntra repliker, vittnande om det nära nog kamratlika förhållande, som egde rum mellan prinsen och kadetterna, aflägsnade sig denne och primarien gick på sånglektionen.

På anbefalld tid inställde sig den af direktör Fexer under ordinarie sånglärarens, direktör Petterson, sjukdom särdeles väl inöfvade och med flera präktiga röster försedda dubbelqvartetten på Haga och sammanträffade der med några officerare från staden, några icke sångare-kadetter m. fl. Det var en sällsynt härlig sommarafton och den präktiga Hagaparken betedde sig å sin sida furstligt i sitt sätt att fira sina kungliga gäster.

Efter en stund anlände hela hofvet, utom drottning Lovisa, med dess utländska gäster, bland hvilka till och med den rödaste republikan svärligen skulle kunnat undgå

att bli intagen af den ståtliga Elisabeth, då prinsessa af Neu-Wied, nu drottning af Rumänien och såsom "Carmen Sylva" känd af hela det bildade Europa.

Nu var tiden inne att rycka fram med de tyska sångerna, fastän Carl XV ryckte litet på högra ögonlocket som han plögade göra, när något misshagade honom och *han* var inte så värst förtjust i det utländska, minst kanske i något tyskt — i sång, som i allt annat, föredrog han det gamla svenska. Så kommo då sångarna först med den ohyggligt ledsamma: "Warum bist du so ferne", och derpå med den föga roligare "Heinrich Frauenlob", efter hvilken prinsessan Elisabeth, som märkligt, bra talade svenska med obetydlig brytning, vände sig till några af sångarne med ett par förbindliga ord.

Men der var också en annan liten prinsessa med, hvars namn jag, gud förlåte mig majestätsbrottet, alldeles glömt, och som också skulle visa sig nådig, men det var ett otacksamt göra, emedan hon inte talade annat än tyska och franska och språkkunskapen, himlen hjälpe oss, åtminstone på *den* tiden på Carlberg stod se så der på händer och fötter och för resten inte tycktes vara så värst öfverdådig hos de civile heller. Ty somlige af dessa lofvande unge män bara snörflade som unggrisar vid det nådiga tilltalet och blefvo Brantingsröda i ansigtet, andra lupu baklänges så långt de kunde komma och mumlade ett ömkligt: "Ich kann nicht", ja, en gick ända derhän i uppriktighet, att han blygsamt erkände: "ich kann nichts!"

Sedan sångarne efter en paus ånyo dragit till med en ganska svårhandterlig quartett: "Die gute Nacht, die ich dir sage", der "lille Jakobs" mjuka, klingande tenor gjorde sig förträffligt gällande och hvilken sång gick särdeles väl, kunde icke denne återhålla sin belåtenhet, utan

utbrast på sin gotländska munart: "ta mej f-n, es war sehr ausserordentlich gut!"

"Ah!" sade den lilla prinsessan, hvilken, utan att Jakob anade det, stod straxt bakom honom, "ah, sprechen Sie Deutsch?" Antagligen blef hon glad öfver att finna åtminstone en af dessa barbariska ynglingar kunna tala hennes eget språk.

"Lille Jakob" spratt häftigt till, snurrade rundt och svarade ögonblickligen med fingrarna vid mössan med sitt sötaste småleende: "Ach nein Durchlaucht, aber ich wollte so gern!" Ett riktigt gladt och klingande skratt förskaffade denna den lille tenorens uppriktigt naiva be-kännele prinsessan, hvilken, om hon än icke fann honom så "gross", dock bestämdt fann honom dess mera "famos."

Den höge värden, lika välvillig och vänlig mot alla, hade äfven anordnat ett dansnöje för slottets underhafvande, hvaruti så väl han sjelf som de höga gästerna en lång stund deltog och hvarvid mera än en kraftig landt-mannapartistarm (af den ursprungliga och äkta sorten) lades kring ett förskräckligt högadeligt lif.

Det fanns en kadett bland ickesångarna, hvilken till följd af sin ställning vis à vis lustslotten Haga och Ulriksdal särskildt var inbjuden; han kallades gemenligen "Kalle Finkel", inte alls för det han hade någon utpräg-lad smak för sagde, stundom mycket helsosamma dryck, utan därför, att han en gång råkat fälla det om fram-tida protektionitisk skarpblick vittnande uttrycket: "Ja, ska' jag nu nödvändigt ha' sprit i mig, så föredrager jag ärlig svensk finkel, som inte skäms för sitt namn, fram-för usel fransk dito, som först måste låta döpa om sig till konjak!"

Sagde, utomordentligt klassiske Kalle stod nu småglad och orerade om hvarjehanda, han var inte alls hvar-

ken "knöl" eller "sned", ännu mindre "78", men som sagdt "småglad" ända in i själen, det var han. Kom så en hofman af rang med ett bud: "Hennes kungl. höghet prinsessan Lovisa befaller herrn till sin kavaljer för nästa dans!"

"Aj, aj", svarade Kalle lugnt: "det var inte bra det, för jag skulle just dansa med mamsell Emeli nere i ståndet!"

"Är herrn galen", skrek tjänstförrättande hofmarskalken, i det han förfärad gjorde korstecknet, "säger herrn, att herrn inte *vill* dansa med hennes kungl. höghet!"

"Åh, snälla kammarherrn", pratade Kalle småförtroligt, "det är ju alldeles klart, att jag *vill*, men hvad i herrans namn skall jag säga den *andra* människan då?"

Den "tjänstförrättande" kunde trots stundens och frågans högtidliga allvar omöjligt undertrycka ett alldeles utom ceremonielet stående gapskratt, hvaruti prins August genast instämde, så snart han fått höra i hvilket dilemma den hederlige Kalle befann sig.

Den anbefallda dansen började och Kalle trafvade fram, stel, högtidlig och mera generad än en profpredikant.

"Sessan", alltid vänlig och glad, sökte på allt sätt upplifva sin annars så gladynte kavaljer, hvilken ingalunda var henne obekant, men förgäfvess. Slutligen tyckte Kalle, att han ändå för skam skull borde säga något åt den snälla flickan vid sin sida och utbrast med en min af det djupaste intresse: "Ursäkta, men när reser *herrska*pet till Beckaskog?" Denna vänliga förfrågan, ställd till en medlem af Sveriges *herrska*pet, kom denna att utbrista i det hjertligaste skratt, hvaruti Kalle snart ehuru något tvunget instämde.

Så sjöngs åter några sånger, kungen sjöng med,

drack med sångarne och så reste det "stora" hofvet, och så blefvo de öfriga kvar "en familie."

"Se så, nu ska' vi ha' *riktigt* trefligt pojkar!" förklarade den höge värden: "drag nu till med något lifvadt och helst något, som jag också kan få vara med om!"

Prins August hade i yngre dagar haft en ganska både hög och vacker förste tenor och sjöng ännu gerna, ehuru på näst sista versen.

Ett skaldefrö bland kadetterna hade åter varit framme och i en hast slungat ihop ett par verser på melodien: "Hvem är, som ej vår broder minns?" särskildt anspelade på prinsens vistelse vid Carlberg och hans ofta omtalade anställning i 7:de logementet, hvilka synnerligen väl upptogos. Jag hyser ett visst svagt, underdånigt tvifvel om, huruvida det ens vid den åsyftade tiden ännu fanns något 7:de logement, äfvensom jag hört, att prinsen under sin kadettsejour bodde hos guvernören, men det var ju inte så noga och smickrade dessutom ogement herrar sångare, enär vid denna tid jemnt hälften af dubbelkvartettens medlemmar voro just från det 7:de.

"Ni ä' ena dunderpojkar allihop och ni ska' in på Dalregementet hvarenda en", dekreterade värden lifligt efter sången, "och det dricker vi på!"

Nu hade hans kungl. höghet en längre tid lidit af en ganska elakartad magkatarr och var strängt förbjuden att inmundiga starkare drycker än rödvin och vatten. Ett vakande adjutantögonpar följde därför troget hvarje hans rörelse vid ellér mot punschbordet, och i samma ögonblick den glade fursten, glömsk af sin egen och sin mages nuvarande ställning till hvarandra, fattade ett simpelt, men älskvärdt och bräddfullt glas punsch, framräcktes tyst och stilla, men obevekligt som ett samvete, en arm, i hvars ena ända befann sig ett större glas med rödvin och vatten och i den andra en adjutant. På samma

gång hviskade en underdåning, men just genom sin underdåniga kärlek så mycket mera imponerande stämma: "om tillgift, här är prinsens glas!" Det var verkligen synd om den vänlige fursten i detta ögonblick, men det kunde ej hjälpas och efter en vemodig, men resignerad blick på punschen, störtade han med gammalt svenskt hjeltemod i sig den oskadliga blandning, som påtrugades honom.

Under supén stodo våra båda förste tenorer och pratade med hvarandra, då den glade värden hastigt slog ner på dem.

"Se så gossar, sköt er nu bara; kött är utmärkt bra för tenorer, tag en kotlett till!"

Det var långt efter kotlettdags, det var mot slutet af supén, men der låg verkligen på ett fat qvar en ensam, "makalös" kotlett. De båda tenorerna märkte hans ensamhet, men det gjorde inte prinsen, som fortfor att persvadera:

"Tag för er pojkar!"

"Nej, tackar underdånigast ers kungl. höghet!"

"Prat, kadetter kunna äta otäckt mycket, det vet jag, sedan jag låg i 7:de!"

"Ers kungl. höghet, jag bedyrar!"

"Se så, inga bedyranden, tag för er bara!"

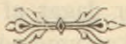
Men slutligen fick han syn på enslingen och då skrek han: "Fröken Augusta, kors i alla da'r, hur ska' vi nu göra?"

"Jo", svarade fröken Augusta helt lugnt, "vi skola säga till lakejen!"

"Jaha, javisst ja!" mumlade prinsen och såg så hjertans enfaldigt välmenande ut, der han stod mellan sina gossar och kotletten och alldeles omedvetet gjorde sina yppersta "gubbar." En stund höllo sig de närvarande allvarsamma, men på längden blef det rent omöjligt, så

till den grad komiskt blef det hela. Och nu blef det ett omenskligt skrattande; hertiginnan skrattade, prinsen skrattade, uppvaktning och gäster skrattade, den ensamma kotletten låg och småskrattade — ja, allihop, utom de båda kotletthedersgästerna, hvilka blott logo helt svagt, samt primarien, som var ängslig för sången efteråt, emedan han nogsamt visste, hur lätt det går att förarga tenorer.

”Adjö med er kamrater”, sade prinsen-värden, när ynglingarna bugade sig till afsked och under det han, ännu skrattande, slog sig på alla åtkomliga ställen, ”adjö med er, tack ska’ ni ha’ för i dag! Aldrig glömmet jag den här supéepisoden — en ”kotlett” mellan två kamrater * ha, ha, ha!”

Karnavalen.

Några kadetter, hvilka 1866 varit uppe i Upsala och der sett den stora studentkarnavalen, kanske den förnämsta, som någonsin arrangerats i Norden, återkommo alldeles snedvridna af beundran och förtjusning öfver densamma, trots att ”fiskar” hade åstadkommit den.

Denna studenternas triumf lemnade herrar kadetter ingen nattro; man funderade, demonstrerade och disputerade under ett par år hvarje vår, till dess slutligen veteranen 158, understödd af trenne yngre snillen gossarna 67, 120 och 173, (tack skall ni ha’!) lyckades få ihop äfven en kadettkarnaval.

* Som bekant kallades kadetterna af Stockholms gatpojkar ”kotletter.”

Med fästadt afseende på att tid, erfarenhet och framför allt pengar saknades i den betänkligaste grad, kunna denna karnavals resultater med allt skäl kallas lysande. Kostymer skulle anskaffas, respektive roller bestämmas och fördelas på de uppträdande, hårfrisörer, både manliga och qvinliga, vidtalas, dragare, vagnar och en massa andra requisita lånas eller förhyras, program stiliseras och tryckas, en del nya öfverraskningar konstrueras, samt framför allt det hela hållas tillsammans och sätts "knyck" och stil i.

Till alla dessa utgifter ville kadetterna, eljest minnsann så lagom sparsamma, omöjligt bevilja mera än 50 öre per man, dock ridderligt görande det tillägg, att enhvar var skyldig betala sin 50-öring, antingen han deltog i festen eller icke. För denna summa af 104 kronor utrustades emellertid efter dagar af oändlig möda och ansträngning 115 fullt kostymerade kadetter, 14 hästar, (krigsskolans egna) 5 par oxar, jemte vagnar, kärror m. m.

Af de många dråpliga figurer, som förekommo i tåget, må några af de förnämligare nämnas. Försteget bör naturligtvis lemnas damerna och detta togs dessutom själfmant och utan gensägelse af "miss Ethair, ridande fullblodsstoet Semiramis, ledd af turkiske hofstallmästaren och hästsvansaren Klatchan—Hej." Den sköna missen representerades af den fetaste bland alla feta kadetter, 152. Fredrik v. O., klädd i köttfärgade trikåer, orimligt korta kjolar, ljusa, fladdrande lockar, sminkad och stoppad på de få ställen, der sådant behöfdes, samt behagsjukt hvilande i halfliggande ställning på den lika feta, korthalsade, tjockbenta och brandröda "Semiramis", en lektionshäst, men en riktig bondkamp för resten både till figur och hållning, och som i hvardagslag bar det mindre poetiska namnet "Fläskvenus." *Hon* var helt

enkelt oförliknelig och uppväckte stormande bifall hvarhelst hon visade sig. Ypperliga voro äfven några par under rubriken "Förr och Nu", såsom den vackre och ståtliga 173. Bengt v. H. som riddaren *förr*, klädd i full rustning, liksom hans häst, från hufvud till fot med nedfällt visir och bredvid honom den lille tjocke, jovialiske och snedbente 180. Fritz R. såsom riddaren *nu*, med ljusgrå, hög "storm", ljusröd halsduk, gul vest, gröna handskar, samt med cigarr, ridkäpp och blanklädersstöflar; den förre stel, rak och orubblig som en bildstod, den sednare ridande i korta stigbyglar med högt uppdragna knän, lösa, hängande tyglar, krokryggig och tagande den ena svåra "förhängningen" i knäveckan efter den andra. Ett dråpligt par voro 71. A. såsom Stockholmsfru ute på söndagspromenad, med "Kalle Finkel" såsom den kujonerade äkta mannen, skjutande yngsta telningen i korgvagn, belastad som en packåsna med alla fruns småsaker i oändlighet, äfven de mest intima. Den af försynen med kroppsliga behag särdeles slösaktigt utrustade 67. Henning R. skulle jemte sin smekunge, Wilhelm F., hafva föreställt exdrottning Isabella af Spanien och hennes intendent, den mycket beryktade Marfori, åkande i en åkardroska med en stor hösäck bunden bakpå, på hvilken i jättebokstäfver lästes "Kronjuveler", men, ehuru det var två år sedan det lösaktiga majestätet aflockades af sina älskade, men uppledsna undersåtar, vågade vederbörande icke tillåta ens denna oskyldiga drift med en herrans smorda, äfven om smörjelsen för länge sedan skulle med temligen ovarsam hand blifvit bortskrapad. Dåvarande adjutanten yttrade i all förtrolighet, när fråga blef om programet, hvilket chefen naturligtvis först skulle genomse, "ja, nog förtjenade den gamla galantan att förevisas i ett allmänt åkdon, men hon har dock varit drottning — Idén är eljest

f—n så styf!" "En framtidstanke", realiserad af den praktiske och uppfinningsrike 120. Z., var karnavalens kanske bästa nummer. På en större vagn, en s. k. "stenbjörn" dragen af tre par oxar, stod en 12 fot hög, "208 tums" granat med 8 styrknappar", alluderande på 208 kadetter med 8 kompaniofficerare; den var gjord af papier-maché och till förvillelse lik en verklig spränggranat. Granaten bestod af 10 särskilda, löst hopfogade, segmentformade skifvor, hvilka genom trådar förenades i en gemensam punkt i dess uppåt vända spets. Den kördes helt långsamt fram öfver borggården, till dess den kom midt för den kungliga familjen, hvilken äfven åsåg karnavalen, då den plötsligt kreverade med en knall, och sex fullrustade krigare med gevär och packning sprungo ut. Z., som sjelf befann sig inne i granaten, gaf med en pistol signal till krevaden, då de löst hopfogade bitarne våldsamt rycktes isär, så att förstörelseverktyget verkligen i ordets bemärkelse *sprang* i stycken. Det till omfånget mest storartade numret var "direktör Humbugianus' stora menagerie af djur och menniskor", innefattande 16 större djur, bland dem Norrbrolejon, Kanslibjörn med kroniskt utslag i högra framtassen, Panelhöna, Flugsnappare, Skrän-tärna, Korsräf, Tvättbjörn, Uroxé, samt till slut "den stora hafsormen", (en mindre metmask i ett orimligt stort skrin) "fordom 120 fot lång, men numera genom svält och dressyr nedbringad till mera skapliga proportioner!" Ett fyrspann olikfärgade oxar med förgyllda horn och kolossala affischer, fladdrande från både hufvuden och svansar, drog den väldiga vagnen, som inneslöt samtliga "djuren" och kördes af förre indianhöfdingen Ke-o-ku-, hvilken, med undantag af ett par simbyxor med en groda och en aborre målade "i början af slutet", icke generades af ett enda civilisatoriskt plagg. För resten var han grym att skåda såväl genom natur som konst,

hade en knippa skalper i bältet, åt onsdagskött, doppadt i rödbetsaft, så att blodet rann om hans vidsträckta mun-
gipor, samt dansade slutligen dödsdansen och sjöng en
sång, som den tappra höfdingen envist påstod vara en
indisk serenad, ehuru den började: "I klosterträdens
skugga en ensam tärna går." En Amor i full rustning
uppträdde äfven med stor glans; det var den lille 96.
Th., barbent, med brändt hår och vingar på ryggen, ko-
ger och allt, som gick omkring och sköt herrarna i ma-
gen och damerna i ryggen med sina trubbiga pilar. Fa-
ger var han just inte denne kärleks gud, men rasande
komisk var han med sitt allvarliga, trygga sätt, sitt
prickiga, gammaldags ansigte, hvilket såg ut som om
han med detsamma krupit genom törnbuskar med half-
mogna nypon och dessa fastnat i synen på honom.
Tvenne musikkårer, den ena af negrer i lysande drägter,
den andra af Tyrolare i trasgranna dito, sörjde för konst-
njutningen, vanligtvis på det sätt, att de samtidigt stämde
upp hvar sitt stycke på olika melodier, åhörarnes örhin-
nor till svår pröfning.

Många löjliga episoder inträffade under festens för-
lopp, men den bästa kom som vanligt till sist. Sedan
festen kl. 11 blifvit afblåst och herrar officerare inspek-
terat en vidunderlig och utsökt samling mer eller mindre
nyktra figurer från jordens alla hörn, hade några af Carl-
bergsofficerarne inbjudit arrangörerna och de mera fram-
stående deltagarna i dagens stora högtidlighet på ett glas
punsch nere vid paviljongen. Der skämtades och lefdes
muntert, tal höllos, sånger sjöngos i den härliga juni-
qvällen och skålar druckos för den så utmärkt lyckade
tillställningen. Plötsligt skymtade genom sommarnattens
svaga dunkel en ljus gestalt fram; med tysta, ohörbara
fjät sväfvade den utför backen från kyrkoplanen ned mot
dammen, den gick med sakta, dröjande steg, liksom fångs-

lad af någon hemlig förtrollning. Det var vid närmare påseende den lille kärleksguden sjelf efter slutadt arbete; kogret hade han ännu i handen, men pilarna hade han tappat; den ena vingen var äfven sin kos, den andra hade vändt sig upp och ned, samt naggade honom i vaden vid hvarje steg, det tättkrusade, skälmska håret stod nu rätt i vädret, styft som 6-tumsspik och allt sminket hade flutit af honom; blott sin gravitetiska hållning och nyponen i synen hade han kvar.

"Hvart f-n tänker Amor spatsera måntro?" undrade en af löjtnanterna och såg misstänksamt på den ljusa himlagestalten, som långsamt kom allt närmare. Utan att se till höger eller venster, med orörligt ansigte och automatiska steg, vandrade den hedniske guden tätt förbi de kristna militärerna, till dess han stötte emot korset till grinden midt för vårdshuset, då han lika automatiskt vände om igen samma väg han kommit.

För att rädda den synbarligen betydligt ankomne Amor från ett obehagligt nachspiel vid morgondagens ordertimma, hviskade en af kadetterna till officerarne, hvilka förvånade betraktade den nattlige vandraren, "tyst, säg ingenting, han går i sömnen och det är mycket farligt att väcka sådana utan den yttersta försigtighet. Jag skall följa efter honom och söka leda honom in i logementet!" Nå, man hade verkligen förr på Carlberg sett exempel på sömngångare, som företagit de besynnerligaste promenader, hvarför hela sällskapet förhöll sig tyst, låtande den kadett, som talat, följa efter den sakta hemåtsväfvande figuren. Men om denne gick i sömnen, måtte dagens fest på det lifligaste föresväfvat honom ännu under hans medvetslösa tillstånd, ty knappt hade kadetten rest sig från bordet, förrän den hittills dödystye Amor med ens stämde upp: "punsch fallera, die Welt, die Welt ist wunderschön — tjohej", en gammal bataljonsvisa,

som allmänt skralades under marscher. Som dertill denna visa, frambölad med den förskräckligasta falska stämman, också beledsagades af några lätta, ehuru något slingrande kankansteg, blef det med ens tydligt för en hvar, huru det i sjelfva verket förhöll sig med gud Amors sömngång. Efter att i logementet hafva delat innehållet af en flaska med misstänkt utseende med den förtjusande "miss Ethair" och derigenom blifven dödfull, tog sig "liket" för att i blotta svepningen och knappt det, samt med en del af sina gudaattributer stå upp och gifva sig af på en lustvandring, som till hans olycka förde honom rakt i armarna på dem, hvilka minst utaf alla borde skådat honom i hans återuppståndna skepnad.

I Carlbergsdammen.

Att "guden", såväl som flertalet deltagande, dagen efteråt slet en hund vid det gemensamma arbetet i deras respektive kopparslagareverkstäder, är sjelfklart, hvarför också de ganska tröttsamma broslagningsöfningarna dagen derpå föreföllo svårare än vanligt.

Dessa öfningar försiggingo alltid i stora parkdammen mellan ridhuset och jernvägen under kapten Klangs befäl, en skicklig och framstående, men mycket pedantisk och egen officer. Han gick ständigt så rak, att, till och med när han nödgades böja sig, han alltid gjorde det i räta vinklar, på det alltid åtminstone någon del af hans kropp måtte innehafva den käppraka ställningen; han

var mager, rödskäggig och rödhårig, led af kronisk heshet, saknade alldeles höfter, så att han måste haka upp sabelkopplet på en liten krok i uniformsrocken, på det att detta icke skulle glida ner på benen, samt hade slutligen en den allraroligaste och betecknande vårta bredvid näsan, som var grekisk, spetsig och ljusblå på tippen alldeles som hans uniform. Denna vårta satt under normala förhållanden på venstra sidan, men vid alla större sinnesrörelser, vare sig af sorg, glädje eller harm, brukade hon spatsera i väg tvärs öfver nämnda näsa till andra sidan och samma väg tillbaka igen, så att man vid första ögonkastet kunde liksom på en termometer afläsa gradtalet på hans lynne för tillfället. Denna morgon var vårtan oroligare än någonsin, emedan broslagningen, möjligen genom karnavalens inverkan, gick ovanligt illa och långsamt. Isynnerhet misslyckades upphörligt försöken med den af kapten Klang sjelf konstruerade och uppfunna s. k. hängselbocken, en utmärkt både praktisk och genialisk uppfinning, men som likt de flesta dylika led af den lilla olägenheten att alldeles icke vilja, sin bestämmelse likmätigt, stå upprätt, utan ständigt föll omkull eller sprang sönder. I anledning häraf var kaptenen vid det bittraste lynne och hans trupp vid föga bättre, der den nu till tidens vinnande slog en bro delvis på pontoner, delvis på bockar, hvarjemte en s. k. "nödfallsbrygga" för infanteri ensamt, som bygges af hvad som i omnejden kan öfverkommas, såsom vedtrafvar, tomma tunnor, plankor m. m. slogs vid dammens södra sida.

Nu ville ödet, det obevekliga fatum, att Carlbergs skomakare, herr Sjödahl, som vanligt något påstruken, eller lindrigt beckad, som det också kallades, var ute för att inspektera öfningarna och kom så under en af sina irrfärder äfven till dammen. Derstädes upptäckte han

till sin stora förargelse ett par kadettstöflar af oerhörd både längd och bredd, af någon anledning nedsänkta i vattnet, så att blott en del af skaften syntes. Herr Sjö-dahl hade kadetternas fotbeklädnad på entreprenad på det sätt, att han mot en summa af 40 kronor per år och kadett skulle hålla hvar och en dylik med tre par grofva stöflar med skaft. Herr Sjö-dahl, som ögonblickligen i de kolossala pjeser, som nu undergingo vattenkuren, igenkände sin gamle oväns 197 C:s fotfodraler, morrade halfhögt och ilsket, i det han sneglade på de halfdränkta skodonen: "Hm, sakramenskad karl den der 197! Här står nu hans stöflar och blir förderfvade, liksom jag inte skulle förlora nog ändå på en människa, som bara betalar "forti", men sliter för "sjotti!" Under denna monolog såg sig herr Sjö-dahl om efter något medel att rädda de kära C:ska jättebotтинerna och begaf sig för detta ändamål ned på den svaga, alldeles nyss påbörjade lilla nödfallsbryggan. Der låg en tunnflotte, d. v. s. en fyrkantig ram, inom hvilken tunnor placeras så, att ramen kommer att hvila på dessa, hvarefter vidare plankor till vandring läggas öfver ramen. Men blott några få tunnor voro ännu ditförda, hvilka således ej kunde sluta intill hvarandra, utan, då den trots sitt namn föga sjö-vane skomakaren klef på en af dem. denna rullade rundt med mästare Pryl, som i ett nu befann sig midt i dammen, ridande grensle på den tomma tunnan. "Hjelp, hjelp", vrålade i dödsångest den skeppsbrutne, som ännu aldrig godvilligt förtärt en droppa vatten, men nu fick sig den ena kallsupen efter den andra, der han voltigerade på den hala, slingrande tunnan, som gång på gång stjelpte af honom.

"Hvad var *det*?" ropade kaptan Klang, alltid påpasslig och vaken, vid dammens andra ända.

"Åh, det var bara Sjødahl, som ramlade i dammen", upplyste kadetterna.

"Gif akt!" kommenderade kaptenen genast, "uppställning!"

Öfningen afbröts, hela kåren fick begifva sig i land, hvarest uppställning och ny indelning företogs, hvarpå kaptenen begärde: "sex raska frivillige att hjälpa Sjødahl!"

Dessa voro snart funna och nu ljöd ånyo befälhavarens hväsande stämma: "Bataljon gif akt! Till arbete marsch! De frivillige gif akt! Sätt skomakaren i land, marsch!" hvilket också efter några dopningar och under de mest fasansfulla skrån från den räddade slutligen lyckades.

Detta afbrott i de älskade broslagningsöfningarna hade ännu mera förbittrat kaptenen och hans värta, som nu satt långt ner i andra mungipan, så att kadetterna foro ganska illa denna förmiddag, utsatta under det ansträngande arbetet för en brännande sol. Slutligen förgick tålmodet hos ett par kadetter, som fått sig flera allvarsamma dufningar af den nu mycket vrede kaptenen, så att de med hand och mun svuro att hämnas.

Dessa båda attentatäre voro kommenderade som plankbärare vid stora bryggan, hvarest för ordnings och utrymmes skull det var befalldt, att alla, som buro plankor, skulle springa på högra sidan af bryggan, men på den motsatta, när de sprungo i land efter ny börda. Två och två plankbärare togo tvenne plankor på en gång i hvardera ändan, hvarpå det bar af i språngmarsch ut på den under arbete varande bryggan. När så turen kom till de båda sammansvurne, satte dessa i väg i vildaste fart med sina plankor, hvarvid den ene af en händelse (naturligtvis?) råkade snafva midt för kaptén Klang, som stod ytterst på kanten af sin brygga, sysslade med

sin älsklingsbock. I detsamma kadetten föll omkull på kaptenens fötter, gjorde den andre en stark öfverhalning åt motsatt sida, så att han fick plankan snedt öfver brobanan, hvarpå i ett ögonblick kaptenen, lätt som en brödsnula, sopades ned från bryggan pladask i vattnet, följd af den ene plankbäraren, hvilken beslöt göra sällskap, för att icke uppväcka några misstankar. Plopp, plopp, ljudet i vattnet, der kaptenen försvunnit; ett ögonblicks hemsk tystnad rådde, snart efterföljd af det vildaste larm och oväsen, der hela kåren från skilda håll rusade till hjälp, när snart kaptenens röda hår, skägg och anlete med ty åtföljande vårta dök upp ur böljans famn och han sjelf i sin helhet med kraftiga simtag ställde kosan mot land. En villig kadett kastade sig ned på bryggan, lutade sig ut öfver densamma och högg kaptenen i förbifarten i kragen, för att hjälpa honom genaste vägen upp. Men den högeligen ekonomiske och sparsamme kapten Klang, smidig och hal som en ål, vek undan och ropade med skräckinjagande stämma och vårtan gladlynt sittande midt på näsan, liksom obeslutsam hvart hon skulle vända sig: "Gif akt der, släpp kragen!" hvarpå han fortsatte sin väg i det gröna och blommande vattnet hellre än att riskera att få sin nya krage söndersliten.

Afskedet.

Åter stod vår gamle bekante, f. d. upsaliensaren, på logementstrappan, men han stod der med dystra tankar och en stickande smärta i hjertat, när han tänkte på,

huru olika allt nu var mot den dag, då han för många år sedan såg detta Carlberg, som han nu skulle lemna redan i morgon. *Då* var det en ljus, strålande majdag både i naturen och i hans eget sinne, *nu* var det en grå, kulen septemberdag, som väl harmonierade med ynglingens tankar — och känslor.

Plötsligt hördes ljudet af hofslag från Stockholms-hållet och ett par ögonblick derefter sprängde tvenne civildt klädda ryttare in på borggården. Innan den ene stannat sin häst, ropade han ifrigt det enda ordet: "Nå?"

"Utkuggad", svarade kadetten med ett matt leende, "det var klart, att det skulle så gå!"

"Om jag hade vetat af, att det var *så* allvarsamt, skulle jag kommit ut hvar enda dag och läst med dig!" svarade ryttaren häftigt, "om jag så skulle tagit tjänst som 'Lasse' här. Kunde du *något*?"

"Obetydligt", medgaf den andre öppenhjertigt och uppriktigt, "men nog tror jag, att jag kunde lika mycket som 'Spiken', 'Bernadotte' och många andra, hvars matematiska kunskapers absoluta frånvaro icke hindrat dem från att blifva officerare!"

"Åhja, det kan jag tänka mig", fortfor den först talande, "men du ställer dig ju dessutom illa med befälet, hör jag!"

"Ja", sade nu den andre, som hittills varit tyst: "hur f-n kunde du vara så fördömdt enfaldig eller klådig att skrifva den der kadettvisan? Jag råkade X i går och han sade, att chefen och hela kompanirukan fått tag i den och äro arga som myror, i hvilkas stack man rört. Och så lär du ha gifvit ut en tidning också din arma anka?"

"Ah prat! Det var öfver ett år sedan vid den allmänna permissionsnekningen, som jag gaf ut två nummer af ett söndagsblad, som kallades 'Hack-Spetten',

men de numren har ingen af befälet fått tag i, ty dem har jag kvar; de lemnades åter så snart de blifvit lästa i logementerna. Men hur har visan kommit ut?"

"Jo, A. på Svea garde har på något vis kommit öfver den, den låg på hans bord och der fick "Potatisen" tag i den, och då kan du väl begripa, att det genast bar af med den till chefen!"

Denna åsyftade "nidvisa" var en mycket beskedlig sådan; den hade på sommaren blifvit improviserad vid något gladt tillfälle och den obetänksamme, men temligen oskyldige författaren hade nära nog glömt, att den fanns till. Pojkaktig och icke just så särdeles fin, var den endast en klagan öfver Carlbergslifvets många vedervärdigheter och orderrummets fäsur.

"Som kadetten N:o 00 X icke inom föreskrifven tid aflagt examen i de honom ålagda ämnen, varder han härigenom från kongl. krigsskolan skild!"

Så lydde den dom, som denna septembermorgon på order upplästes och hvarigenom en ynglings hela bana i väsentlig grad förändrades. Ehuru hvar och en inom kåren alltid i förväg kände till, när någon skulle utkuggas, uppväckte dock städse hvarje sådan större eller mindre ledsnad, allt efter de olika individernas egenskaper, dock fanns det näppeligen någon enda, han måtte förut hafva varit huru illa tåld som helst, som icke vid ett sådant tillfälle hugnades med kamraternas allmänna deltagande.

"Det är dock förbannadt hårdt", anmärkte en äldre korpral till några andra, der de efter ordenas uppläsande tillsammans stodo nedanför slottstrappan, "att så här utkuggas som X, som bara har ett enda ämne kvar."

"Åhja, visserligen!" medgaf en liten förtjusande söt baron, hvilken af flera ömmande familjeomständigheter stod särdeles väl hos höga vederbörande; "det kan väl

synas hårdt, men så har han också varit oanständigt lat, och så har han ju jemt ställt sig illa med befälet och lärarne!"

"Lat!" utbrast korpralen, "hvem har inte varit lat och inte bör väl *du* åtminstone tala om det; och hvad det beträffar, att stå illa hos befälet, så vill jag bra mycket hellre stå illa hos dem än väl, ifall det skall ske på samma sätt, som somliga trappdansare och tallrickslickare begagna!"

"Hör på sångare!" ropade nu en musikprimarie: "vill ni som jag gossar, så ska' vi ha' en afskedsfest för gamle "Fältvakten" i qväll på musikkullen?"

Ett allmänt "ja" följde, hvarpå primarien fortsatte: "Alltså kl. 6, med fortsättning efter matsalen; säg till rukorna, att de snygga upp på musikkullen och leta rätt på de kulörta lyktorna sedan sista festen!"

Med dessa ord aflägsnade sig primarien och äfven de öfriga begåfvo sig upp i slottet, emedan kl. i det-samma slog 10.

Det var en sällsynt härlig höstafton, aftonen af denna dag; himlen var nu hög och vårblå, luften ännu ljum, som midt i sommaren och de svaga vindfläftar, som sakta drogo genom den gamla Carlbergsparkens stolta kronor, mäktade knappast mera än åstadkomma ett outsägligt vemodigt sus. Den mot vester sakta, sjunkande solen hade förvandlat Carlbergskanalen och Ulf-sundasjön till idel flytande guld, hennes långa, sneda strålar dansade lätta och darrande mellan de täta blad massorna på kruthusbacken och smögo stundom in mellan pelarne i det gamla templet, öfvergjutande den lilla byggnaden liksom med ett sken af flammande lågor. Några hundra personer, sommargäster på landtställena rundt omkring, mestadels bekanta till kadetterna, ströfvade muntert pratande och skämtande omkring i parken i afvaktan på musikens början. Kadettkåren hade vid

denna tid som nästan alltid en utmärkt skicklig och väl samöfvad musikkår på 15 man, bestående af kårens egna medlemmar, af hvilka isynnerhet esskornettisten var en verklig talang, som med osviklig framgång skulle kunna uppträdt hvar som helst. Snart brusade en marsch ut från musikkullens topp, några friska sånger sjöngos af den några och tjugo man starka sångarkören och derpå trädde den utkuggade fram, att för sista gången föredraga sitt bataljstycke, "Fältvakten." En storm af vexlande känslor rusade på en gång genom ynglingens själ, då han för sista gången steg fram i kamrat- och sångarkretsen; alla gamla minnen från den tid han tillhört kadettkåren, några dystra och mörka, de flesta glada och ljusa, smögo nu fram i qvällen, hviskande en efter annan: "minnes du det, minnes du det?" Det föreföll ynglingen, som om hans hela lif hitintills blott varit en lätt, jublande lek, ett skämt bakom kulisserna på lifvets teater. Men nu — på en gång — helt plötsligt, lät den obeveklige regissören *ödet* med ens ridån gå upp och ställde honom öga mot öga med den mörka, kalla och honom okända teatersalongen, världen. Ack, huru gerna skulle han nu icke med förtjusning och såsom den största glädje velat mottaga de små bekymmer och sorger han förr ansett så betydande, velat utbyta sin mannaålders alla fröjder mot ungdomens sorger, blott denna ungdom velat vända åter; huru gerna ej velat lefva om hela sitt unga lif! Men förgäfves; "för sent", hviskade en röst i hans hjerta, och "framåt", ut i mörkret, pekade ödets obevekliga jernhand — "framåt!" "Kamrater nu farväl!" hade sångaren sjungit för sista gången; djup tystnad rådde i sångarkretsen, då plötsligt musikkorpralen bröt densamma:

"Ja, vederbörande må taga det, huru de behaga, men jag utbringar för vår gamle kamrat och sångarbroder

ett lefve, lefve han!" Och ett dånande, äkta krigarhurra flög med makt ut öfver den gamla parken.

Sången var tystnad, åhörarne skingrade, platsen tom och öde; blott vid Döbelns monument qvarstod ännu den fordne kadetten, blickande med brännande och tårskymd blick ut i natten. "Kamrater nu farväl", hviskade han sakta de sista orden af sin sång. "Farväl du gamla kära Carlberg!"

I detta ögonblick lades en arm kring den drömmandes hals och en hjertlig, manlig röst sade: "Se så, kourage unge vän! Det skedda kan ej mera ändras, men tappa bara inte modet; nu gäller det att med allvar spotta i näfvarna och taga nya tag!"

Slutord.

Att ingen högre än den, som skrifver detta, kan uppskatta allt, som i kadettinstitutionen var godt och bra, torde utan svårighet af det föregående inses, men en opartisk granskning får därför ej aldeles förbise, att medaljen äfven egde en frånsida.

Det har i alla tider på vissa håll varit vanligt att oupphörligt hacka och gnata på allt hvad militär heter, både i tid och otid; oftast är detta klander obefogadt, eller åtminstone i hög grad öfverdrifvet, men detta oakadt är det en sanning, att i vårt land militären icke varit hvad den borde vara, ett föremål för medborgarnes tillgifvenhet, och uppburen af deras aktning. Att orsaken till denna missaktning, till och med ovilja, till största delen låg i de unga militärernas ensidiga och i mycket

bristfälliga uppfostran, lärar väl icke kunna förnekas af någon, som känner till, huru det med denna uppfostran var ståldt.

Kadetternas uppfostran vid det gamla Carlberg var i mångt och mycket förträfflig; den ypperliga fysiska utbildningen, det hårdande, friska kamratlivet, den fullständiga jemlikheten kadetterna emellan, deras, åtminstone till det yttre, lika behandling af befålet, så att herr Andersson och herr Brahe, herr Pettersson och herr Banér titulerades och behandlades fullkomligt på samma sätt, den stränga pligt- och hederskänsla, som oafårligt inskräptes, en kamratanda, som, då det gällde kårens anseende, stod öfver allt beröm, allt detta var förträffligt, men dock tvekar jag ej att påstå, att dessa goda resultat uppnåddes mindre till *följd* än till *trots af* den uppfostran kadetterna af befålet erhöilo, och att de bäst uppfostrade hvarandra. Sverige hade länge egt ett militärläroverk för danandet af officerare, men allmänheten visste sannerligen icke om detsamma mera, än att Carlberg var ett mycket vackert ställe, dit hufvudstadens innevånare under sommaren någon gång lustfärdade och den påmindes om, att derute vistades en god del af blomman bland landets ungdom, endast genom den mängd af kadetter, hvilka onsdags och söndagseftermiddagar syntes på Stockholms gator, eller vid jultiden spredos kring i de olika landsorterna; man visste, att dessa ynglingar i allmänhet voro så pass hyggliga, att de kunde inbjudas i familjerna och att de voro outtröttliga dansörer — voila tout! En mystisk slöja, ett visst frimureri, hvilade sedan länge tillbaka öfver krigsakademien, ynglingarna visste att omsorgsfullt bibehålla denna anda af slutenhet och angående såväl akademien, som isynnerhet dess styrelse, kände som sagdt allmänheten platt intet. Utgörande det enda offentliga läroverk i Sverige, som var utan någon egent-

lig kontroll och för hvars verksamhet aldrig afgafs någon redogörelse, stod det, en liten stat i staten, fullkomligt isolerad. Det är klart, att föräldrar, hvilka till detta läroverk sände sina söner, kunde göra anspråk på, att dessa icke blott finga åtnjuta en fullständig och omsorgsfull militärisk uppfostran, utan äfven, att de skulle utbildas till dugliga och aktning svärda medborgare, så mycket mera som krigsakademien bemäktigade sig ynglingarna vid 14—15 års ålder och uteslutande gjorde anspråk på dem under hela deras vistelse vid läroverket. Dessa föräldrar kunde vidare fordra, att de personer, hvilka under loppet af många år skulle vara deras ställföreträdare hos de unga, äfven skulle ega alla för detta ändamål nödvändiga egenskaper och att ynglingarna med fullt förtroende skulle kunna vända sig till dem äfven vid fall, som icke rörde det militära. Men huru var det manne ställdt med *den* saken?

Af de män, hvilka åtaga sig det lika ansvarsfulla som mödosamma lärarekallet, kan med fullt skäl i anseende till detta kalls stora vikt fordras mycket. Detta kall är svårt, *mycket* svårt, det medgifves villigt, det erfordrar mycket lugn, mycken urskilning, en djup fond af godhet, såväl som af tålmod, den mest stränga, opartiska rättvisa och framför allt en oafslätlig uppmärksamhet på sig sjelf. Huru mycket mera kan man då ej fordra af dem, hvilka, såsom vid Carlberg var förhållandet, skulle vara, icke blott instruktörer eller lärare, utan äfven uppfostrare, icke blott föreläsa ur böcker, utan bilda unga sinnen och hjertan för ett helt lifs strider och bekymmer, samt ständigt och öfverallt gå före ynglingarna på pligtens och det rättas väg! Krigsskolans styrelse i all ära och med fullt erkännande af dess goda vilja och ärliga uppsåt, måste dock bestridas, att den härvidlag gjorde allt hvad den bordt och kunnat göra. Vid hvarje

läroverk, och kanske allrämest vid ett militäriskt sådant, erfordras: 1:o en allvarlig och sträng, men på samma gång förnuftig disciplin, 2:o den strängaste, mest omutliga rättvisa i allt och mot alla, utan anseende till det personliga tycket, 3:o, ett varmt och lefvande intresse för det höga mål, till hvilket man bör sträfva, de ungas dansande till män af heder, duglighet och kraft. Det allmänna eger rätt att fordra, det man vid tillsättandet af befäls- och lärareplatser iakttaga den största noggrannhet och urskiljning och att man med omsorg beflitar sig om att anskaffa de dugligaste och mest lämpliga män, som kunna uppsökas. Men näppeligen kan det påstås, att man vid den gamla krigsakademien gick tillväga på detta sätt och efter allt att döma, tyckes det nya läroverket i detta fall temligen troget hafva bevarat det gamlas traditioner. Sedan "den siste guvernören", till oersättlig skada för militärbildningen i vårt land, tyvärr alldeles för tidigt lemnade sin post, kom en annan tid med andra män och — andra resultatet också. Eterträdaren hade efter hvad jag förmodar den bästa vilja i världen, han hade antagligen en hel mängd utmärkta egenskaper, dem man dess värre aldrig fick reda på, men han hade äfven ett fel — sjelfva solen har ju sina fläckar — han hade icke den minsta lilla aning om, huru en ynglingaskara skall handledas, än mindre uppfostras. *Kadettkåren* väntade att i honom finna en human, nitisk, kärleksfull och duglig chef, *han* kom till Carlberg straxt efter "hustaflefejden" i tanke, att han råkat ut för en samling af idel unga, vanartade och i grund förderfvade bofämnen, och å båda sidor misstog man sig grundligt — "errare humanum est!" En förman, en chef, må alltför gerna vara sträng, till och med mycket sträng, det skadar icke, tvärt om, men han måste på samma gång vara lika strängt rättvis, icke hafva några gunstlingar hvar-

ken bland befäl eller trupp och framför allt, han bör veta hvad han vill och aldrig göra sig *løjlig*, ty i och med detsamma försvinner för honom hvarje möjlighet att förvärfva respekt och aktning. En dylik förman uppväcker väl ej sina underlydandes hat, men hvad som är värre deras förakt och förgäfves skall han hos dem någonsin finna annat än på sin höjd ett medlidsamt öfverseende. En öfverilning är klandervärd hos hvem som helst, men hos en förman är den ett bland de allra största fel; en förman, som upprepade gånger behöfver bedja underlydande om ursäkt och erkänna, att han förgått sig, kan visserligen för detta steg såsom *menniska* stiga i deras aktning, men såsom *förman* sjunker han så mycket mera. Saknar man dertill allt intresse för dem, öfver hvilka man blifvit satt att befalla, anser man sin befattning blott som en behaglig sinekur och ser man i hvarje underordnad blott en uppstudsigt eller vanartig lymmel, mot hvars många elakheter eller dumheter man ständigt måste vara på sin vakt, då kan man visserligen vara en bra karl, en smidig hofman, ja, kanske till och med någon gång föra en division vid defilering i parad, men icke passar man till chef för ett läroverk för ungdom. Huru skall man, för att nu gå vidare ett trappsteg nedåt, anse en tjenstgörande major, sådan som den nye chefs första af detta slag, en major, af hvilken kadetterna under loppet af cirka tre år ännu aldrig hört ett enda vänligt eller deltagande ord, utan af hvilken de tvärt om vid alla tillfällen behandlades på ett så rått och kärft sätt, att det till och med vid denna tid endast begagnades på gardesregementerna? När till på köpet en dylik major, som vid alla tillfällen lägger i dagen den utmärktaste oduglighet och hufvudlöshet som bataljonschef, såsom krydda på allt annat genom det mest svåra och otyglade lynne visar sig alldeles sakna den lugna, fasta besinning, den

jemna kraft, som erfordras på en så svår och ansvarsfull post som tjänstgörande majorsplatsen på Carlberg, då må man väl fråga sig, om höga vederbörande vid denna utnämning tänkte mera på kadettkårens eller tjänstgörande majorens bästa? Eller huru är det möjligt, att en förman kan tillåtas framkomma med uttryck sådana som följande, visserligen utsagda i hastigt mod, men dock i orderrummet i närvaro af 8 officerare och lika många kadettkorpraler, samt sedermera icke återtagna. En kadetts fader (kadetten är nu gammal officer och minnes säkerligen sjelfva faktum) hade ingifvit en vanlig, skriftlig ansökan, att hans son måtte beviljas permission, för att tillsammans med sina föräldrar begå H. nattvard, och på denna ansökan gaf gardisten-majoren med rytande stämma det svar: "det är bara svepskäl; herrn står här och ljuger och det gör nog herrns far också — föräldrar äro inte så noga, när det gäller att skaffa permission åt sina söner". En annan gång nekade samme major, då han för tillfället förrättade chefens tjänst, en annan kadett att i Stockholm, märk i *Stockholm*, besöka sin döende syster, på den grund, att ansökningen, ehuru skriftlig och af vederbörlig person, dock icke var *formulerad som ett bjudningsbref*. Och detta är intet, "det säges", utan en fullkomlig sanning. Att denne major oupphörligt "dabbade" sig vid hvarje möjligt tillfälle, att han redan första morgonen af storlägret 1867 och innan ännu manövern börjat, inför hela bataljonen fick sig en flödande skopa ovetv af den mycket litet fromsinte general "Sven", och att kadettkårens gamla frejdade rykte såväl i exercis som manöver led det största afbräck, liksom att truppen visade en i ögonen fallande försämring mot året förut; allt detta var naturligtvis för hvarje kadett på det högsta kränkande, om man än glädde sig åt sin befälhafvares täta missöden under manövern. Men vidare nedåt på

rangskalan! Det låter ju ganska illa att höra en kompanichef, en äldre och sansad man, full af ilska säga åt en kadett: "Är det herrn, som gifvit den här hundrackan sitt namn, så djeflar i min gamla vapenrock någonsin officersepåletterna skola komma på herrns axlar, det skall jag bli man för!" Detta hot blott därför, att vid ett gladt tillfälle en kadettkåren tillhörig hund högtidligen döptes och dervid erhöll ett namn, som vederbörande ansågo vara en trotsande anspelning på ett uppträde å Carlberg, då en gasarbetare derstädes af kadetterna dömdes till prygel, hvilka han lika ärligt bekom, som de voro väl förtjenta. Den kadett, som af kaptenen nu misstänktes, var likväl alldeles icke upphofvet till detta hunddop, utan han uppfyllde endast kamraternas önskan att ställa till något skämt. Att hota en till på köpet oskyldig med en så genomgående hämnd, som att han för detta obetydliga pojkstrecks skull aldrig skulle få blifva officer, torde vara tillräckligt betecknande för en del af befälets uppfattning af sin pligt och sin ställning.

Hvad kompaniofficerarne beträffar, kommenderades eller sökte de sig till Carlberg, utan att minsta afseende fästes på annat än deras egen önskan och utan att styrelsen (efter den siste guvernörens tid) frågade det ringaste efter, huruvida dessa officerares egenskaper, förmåga eller lämplighet gjorde dem skickliga att beklåda detta i hög grad ansvarsfulla kall. Dessa officerare kvarstannade vanligen för en längre tid, somliga till och med för alltid, vid Carlberg, der de åtnjöto allehanda förmåner framför andra, såsom lindrig tjänstgöring, närhet till huvudstaden och dess nöjen, fullkomlig frihet och oansvarighet för sina handlingar m. m. Sålunda skilda från all egentlig tjänstgöring, sjelfva aldrig kännande tyngden af att vara underordnade, ty med deras chef hade de få eller inga berörelsepunkter, blefvo de lätt främmande för

en sann militärisk anda och nedsjönko småningom till blotta uppsynings- och polismän öfver de ynglingar de icke allenast bort straffa, utan äfven leda och uppfostra. Rättvisan kräfver dock det erkännandet, att allra största delen af dem med lika mycken moderation som motvilja skötte denna ohehagliga syssla. Men att aldrig se annat än böjelse för att bedraga, för allt orätt och dåligt, i hvarje, äfven det minsta och obetydligaste felsteg, att sällan, om ens någonsin, söka inverka genom vänliga föreställningar, aldrig genom mildhet och godhet, innan strängare medel tillgrepos, blef snart hos dem en vana, och äfven kompaniofficerare, hvilkas såväl stora duglighet, som ädla karaktär varit höjda öfver hvarje tvifvel, hafva erkänt, att de under deras kommendering till Carlberg aldrig med vänlighet varnat eller rättat, utan på äldre kamraters uppmaning genast "klämt till." Ja, en dylik officer sade en dag på fullt allvar: "kadetter, pigor och hundvalpar skola hållas kort och strängt, ty de tåla ej en skymt af vänlighet eller välvilja, förrän de bli näsvisa och närgångna!" Men huru skall på detta sätt en yngling kunna fatta kärlek och förtroende till en förman, af hvilken han kanske aldrig hört ett enda välvilligt eller vänligt ord, utan tvärt om idel grofheter och otidigheter, eller som han tydligt märker drifves endast af åstundan att få så många "fast" som möjligt? Huru skall han kunna akta och ära en befälhafvare, som t. ex. förekommer öfverlastad, ja, till och med i så hög grad, att han nödgas anlita underlydandes hjälp, men sjelf vid första tillfälle uppträder som den ifrigaste anklagare mot någon, som begått samma fel? Med hvilka ögon skola ynglingar, hvilkas rättskänsla vanligen är stark och omutlig, betrakta en högre förman, som skolar *en*, under det en annan utan nåd straffas för samma fel?

Men äfven från en annan och ännu allvarligare sida sedt, gjorde sig officerarnes föredöme på det fördömligaste gällande. Det var denna inrotade ovana det unga befälsämnet fick att endast med kärfhets och hårdhet bemöta underlydande, när en gång hans tur kom att befalla; van vid att sjelf alltid behandlas rätt och hänsynslöst, samt derjemte vid de millioner eder, utan hvilka en riktig militär vid denna tid ej kunde ens tänkas, antog han snart samma sätt som hans f. d. förmän, troende, att något riktigt karlaktigt, något äkta Sergelskt "tusan—djefla" låg uti dessa kasernvanor, dem han stundom till och med hade svårt att aflägga i det offentliga lifvet. Vidare följde af det slutna kasernlifvet å Carlberg alstrandet af en ytterligt ensidig militäranda, hvilken stundom berömvärd, ofta urartade till öfvermodigt förakt för alla andra medborgare, till en inbillad och sjelfskapad öfverlägsenhet, samt en löjlig egenkärlek, som lät den unge mannen anse sig vida öfver allt hvad "fiskar" hette. Och dock förblef rätt ofta denne så öfverlägsne och tvärsäkre yngling under de första tjensteåren en lika stor slaf inför förmän, som han var småtyrann mot sina underlydande, allt följderna af hans felaktiga uppfostran, hvilken mången gång den hårdhändta världen alldeles gjorde om ifrån början, äfven om det icke gick för sig utan gråt och tandagnislan. Äfven den unge officerens kunskaper saknade i allmänhet all gedigenhet, all djupare grund, emedan de många, ständigt vexlande och nya förordningarna med ständigt ökade fordringar, af hvilka den ena ofta motsade eller upphäfde den andra, tvingade eleven att i flygande hast skena igenom, icke blott alla militära, utan äfven de flesta humanistiska ämnen, hvaraf följden blef och endast kunde blifva en ytlig, lika hastigt glömd som förvärfvad kunskap, ett jägtande efter ett yttre sken af bildning, som endast kunde

bedraga den mest kortsynte. En följd häraf blef i sin tur den, att ena hälften af kadetterna, som icke kunde följa med, eller behöfde mera tid, blef kvar som en ingalunda önskvärd "stamtrupp", till dess den relegerades för en lättja som lika ofta var oförmåga att smälta allt det myckna hårdsmälta nya, som på en gång skulle slukas; den andra hälften blef en samling plugghästar, som alldeles åsidosatte det praktiska af militärstudiet, till alla bataljonschefers förtviflan, hvilka fingo på sin lott att dragas med dessa lärdomsljus, af hvilka *många* funnos, som vid deras officersexamen ännu aldrig fört, eller *fått* föra "levande pluton" en enda gång och som, hvad de än måtte hafva vunnit i vetenskaplig utbildning, totalt saknade all praktisk duglighet.

Ett bevis på rent af oanständigt, ehuru ostraffadt förfarande från en kompaniofficers sida mot en kadett må här till slut anföras, emedan det visar, huru en Carlbergsofficer, om han *ville, vågade* fara fram! Denne, mångårig både i tjensten och på Carlberg, hade af någon orsak fattat agg till ofvannämnde kadett, hvarpå han en vacker afton uppkallade denne och utan vidare handgripligen öfverföll och misshandlade honom under triumferande utrop, såsom: "nu har jag äntligen fått fatt i dig din f—e fähund!" o. s. v. Icke nog med att handgripligheter från officerares och lärares sida naturligtvis voro på det strängaste förbjudna, utan ynglingen i fråga *var icke längre kadett*, när han sålunda lömskt blef öfverfallen, ty två dagar förut hade han sökt sig ut från krigsskolan. Ehuru öfverfallet skett i enrum mellan fyra ögon och följaktligen icke rättsligt åtal kunde anställas, ansåg sig löjtnanten "till förekommande af all säkerhet" böra gifva sitt offer en vänlig varning: "Om herrn säger ett ord om detta, så skall jag ta mig f—n laga så, att herrn aldrig kommer igenom kursen; (kursen för linie-

officerare existerade ännu vid denna tid och f. d. kadetten ämnade gå igenom densamma) tro mig, jag har långa *fingrar* jag!" Den käcke löjtnanten menade antagligen *armar*, ehuru han i hastigheten råkade att försäga sig?

Att herrar Carlbergsofficerare stundom icke skonade ens sina vederlikar, när sinnet rann öfver, visade en tillförordnad gymnastiklärare, den treflige löjtnant B., en gång genom sitt lika fina som kraftfulla uttryck i anledning af en befrielse från gymnastik till följd af sjukdom: "Om doktorn är en sådan förbannad åsna, att han befriar herrn, så är *jag* det inte; marsch till linorna lat-hund!"

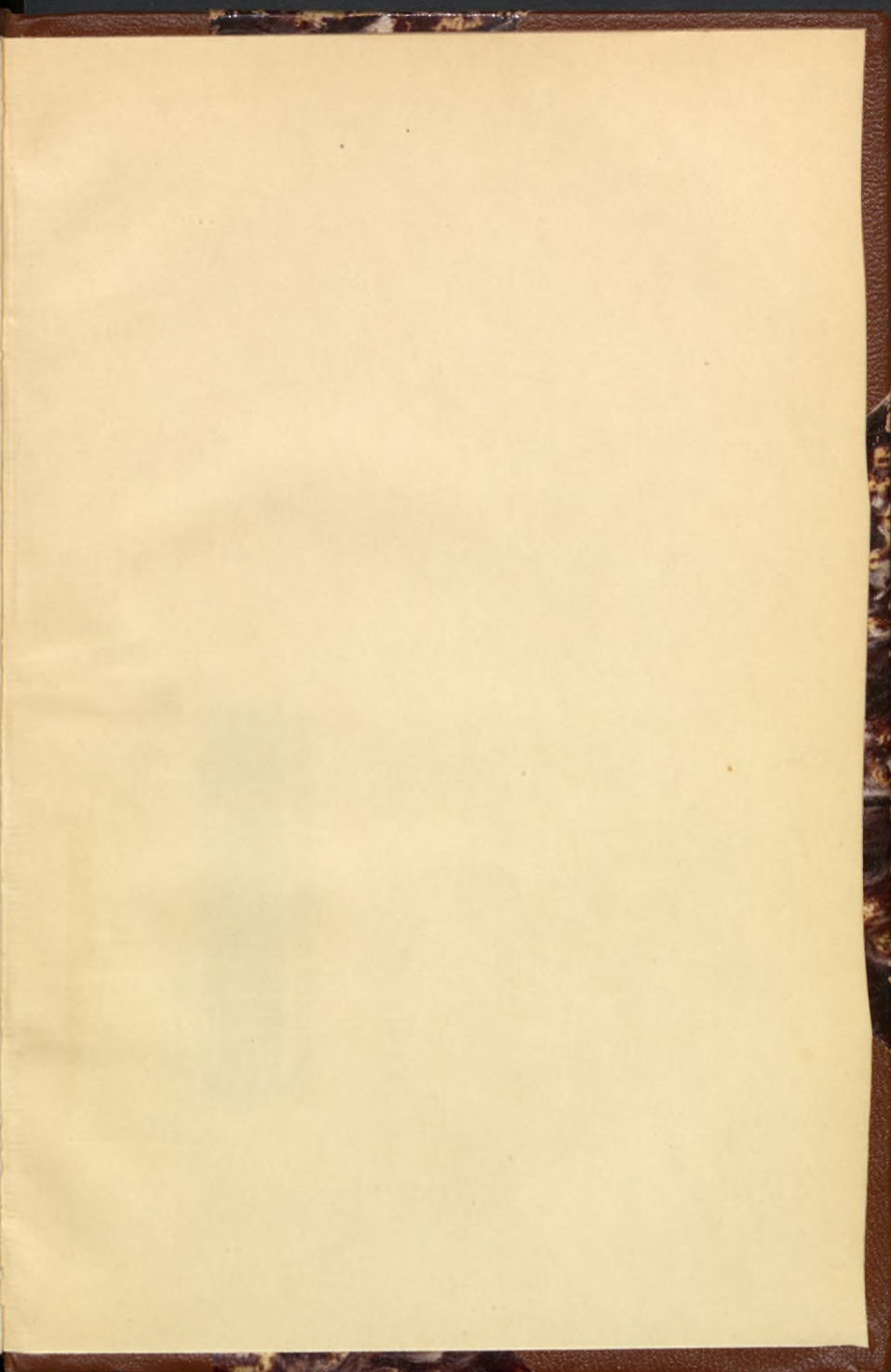
Men i alla fall, trots många fel, misstag och öfvergrepp från vederbörandes sida, mycket lättsinne, många dumheter och fula streck från kadetternas, var dock det gamla Carlberg i det stora hela en utmärkt skola, utmärkt därför, att den uppfostrade pojkar till svenske män och icke till veklingar, till lefnadsfriska unga män, som vågade träda det bistra lifvet under ögonen och icke skyggt veko undan vid första strid med detsamma. Med framlidne generalen E. O. Weidenhjelms, som väl kände det gamla Carlberg, hvarest han en längre tid var en högt både älskad och vördad tjänstgörande major, vill jag instänma, då han en gång yttrade: "Om jag hade tio pojkar och *ingen* af dem ville bli officer skulle dock *hwarenda en* gå igenom Carlberg — bara för att lära sig veta hut!"

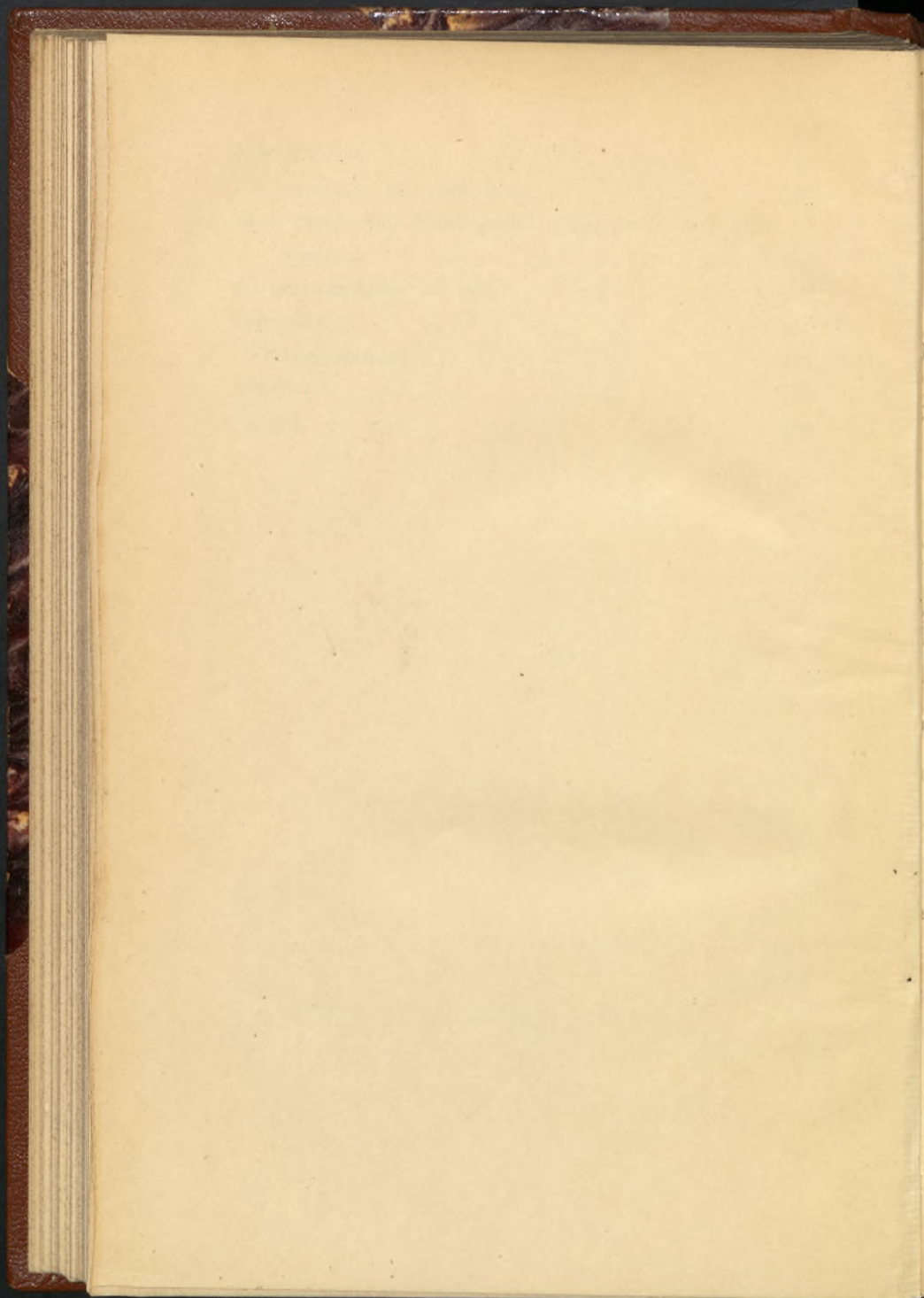
INNEHÅLL.

	Sid.
Ankomsten	7.
Den siste guvernören och hans major	15.
I matsalar och sofgemak	22.
Penalismen	28.
Bland sångare	32.
Turneringen	34.
Rekrytersisen	38.
Kunskapens dvergträd	42.
Carlbergsbalerna	58.
Sjukhusnöjen	68.
Pilqvistens dop	75.
Upploppet	79.
Rekognoseringarna	94.
Fälttåget i Vestergötland 1865	99.
Markisens dotter	123.
”Molly“, eller Engeln på Ladugårdslandet	138.
Kattungens	155.
Mordet i Solnaskogen eller ”Mycket väsen för ingenting“	164.
Kadettklassiker	168.
”Gubben“	180.
En civil kommendering	186.

	Sid.
Jettekonserten	192.
Kronobergaren och hans brud	195.
Huru Stockholms "intelligenta" pöbel firade Carl XII:s minne	201.
En kommendering till hofs	207.
Karnavalen	215.
I Carbergsdammen	221.
Afskedet	225.
Slutord	230.

6000211385

Göteborgs universitetsbibliotek

